

Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan

MGA DISPENSASYON UG ANG SIMBAHAN

(Visayan Version)

R. B. THIEME, JR.

With permission of R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries,
this publication is distributed in the Philippines
by Grace Logos Support Philippines, Inc.,
without charge or obligation.

For more information text or call:
*(Gihatag pinaagi sa GLSP nga walay bayad o obligasyon.
Para sa dugang pang kasayuran text o tawag:)*
Globe: 0906-347-9830 (Visayan)
Smart: 0946-142-7563 (Visayan)
Smart: 0908-236-1434 (Ilonggo)

The electronic version of this book can be read or downloaded
through the Internet address <https://www.gracelsp.ph>.
*(Ang elektroniko nga bersiyon niini nga libro mahimong mabasa o mabalhin ang datos
pinaagi sa Internet adres nga <https://www.gracelsp.ph>.)*

Ang
Divine nga Laraw
sa
Kasaysayan

ANG DIVINE NGA LARAW SA KASAYSAYAN

MGA DISPENSASYON UG ANG SIMBAHAN

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PINANSIYAL NGA PALISIYA

Walay bayad para sa bisan unsa nga materyal gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries. Si kinsa kadtong nagtinguha og pagtudlo sa Bibliya makaangkon sa among [English] mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs nga walay obligasyon. Ang Dios naghatag og doktrina sa Bibliya. Kami nanghinaot sa pagpadayag sa Iyang grasya.

Ang R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries maoy usa ka ministeryo sa grasya ug naglihok sa katibuk-an diha sa boluntaryong mga kontribusyon. Walay listahan sa presyo para sa bisan unsa sa among mga materyal. Walay kwarta nga gipangayo. Kon ang pagkamapasalamat para sa Pulong sa Dios nagdasig sa usa ka magtotoo sa paghatag, siya adunay pribilihiyo sa pagpaambit ngadto sa pagpakaylap sa doktrina sa Bibliya.

Orihinal nga naimprinta isip *THE DIVINE OUTLINE OF HISTORY* niadtong tuig 1989, 1999 ni R. B. Thieme, Jr.
Unang edisyon napatik niadtong 1989. Ikaduhang edisyon napatik niadtong 1999. Ikaduhang impresyon 2004.

Kini nga basahon napatik gikan sa mga pakigpulong ug wa-imantala nga mga sinulat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pag-order niini nga libro sa English, kontaka:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P.O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www.rbthieme.org

Walay bahin niining publikasyon nga ipasanay o ipadala sa bisan unsang porma o sa bisan unsang pamaagi, elektroniko o mekanikal, lakip na ang seroks, rekord, o sa bisan unsang sistema sa pagtipig ug pag-abli sa impormasyon, nga walay nakasulat nga pagtugot gikan sa tigmantala.

Ang Kasulatan gikuha gikan sa *THE DIVINE OUTLINE OF HISTORY* nga libro mismo og gihubad sa Binisaya.

Napatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2018.

Gihubad ngadto sa Binisaya nga pinulongan ni Jerome L. Salutan.
Gitan-aw pagbalik nila ni Amado D. Carejo, David C. Vicoy ug Raffyn H. Salutan.
Gipatik nga may pagtugot sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Sulud

Pasiuna.....	xi
--------------	----

Kapitulo Uno: Ang Dapit sa Magtotoo sa Panahon

Ang Bantugang Pangutana	1
Mga Dispensasyon Gihubit.....	4
Unum ka mga Dispensasyon.....	7
Ang Hinungdan para sa mga Dispensasyon	9
Mga Panahon ug mga Hugna sa Panahon	11
Mga Kapanahonan ug mga Administrasyon.....	17
Mga Dispensasyon sama sa Gitudlo ni Pablo	19

Kapitulo Dos: Usa ka Laraw sa mga Dispensasyon

Pagtukod og usa ka Dugukan	26
Respeto para sa Divine nga mga Kalainan	30

Kapitulo Tres: Ang Theocentric nga mga Dispensasyon

Ang Kapanahonan sa mga Hentil.....	34
Positibong Kabubut-on	34
Negatibong Kabubut-on.....	36
Hudiyong mga Patriyarka	40

Ang Dispensasyon sa Israel	44
Piniling Nasod sa Dios	44
Divine nga mga Kasabutan uban sa Israel	48
Kondisyonal ug Dikondisyonal nga mga Kasabutan	49
Ang Sinaligang Nasod	53

Kapitulo Kwatro: Ang Christocentric nga mga Dispensasyon

Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa	57
Hypostatic nga Paghiusa Gihubit	57
Paghatag-kahulugan sa mga Pagtulon-an ni Kristo	60
Kagawasan sa Pagpili ubus sa Plano sa Dios	62
Pagkatukma diha sa Interpretasyon	66
Lahi nga mga Mensahe para sa Lahi nga mga Tumatambong	66
Pagtulon-an para Karon ug Umaabot nga mga Tigpamati	70
Ang Inkarnasyon isip usa ka Lahi nga Dispensasyon	74
Upat ka mga Hinungdan	74
Dios Gipadayag diha ni Kristo	76
Ang Bantugang Gahum nga Eksperimento	78
Paghatag og Kahubitan sa Laing mga Dispensasyon	80
Kristo ang Batong-tukoran	82
Ang Pagbulag sa Israel ug sa Simbahan	87
Katumanan sa Balaod ni Moses	87
Ang Balaod ni Kristo	89
Pagbalhin tali sa Divine nga mga Administrasyon	92

Komon nga mga Prinsipyo diha sa	
Lahi nga mga Kodigo.....	94
Ang Mapadayonong Kabililhon sa	
Balaod ni Moses	96
Ang Dispensasyon sa Simbahan.....	99
Ang Simbahan diha sa Bibliyanhon	
nga Hustong-panan-aw	99
Ang Hugna sa Panahon sa Harianong	
Pamilya sa Dios	101
Hentil nga Sinaligang mga Nasod	104
Una-sa-kanon ug Human-sa-kanon	
nga mga Katuigan	108

*Kapitulo Singko: Ang Eschatological
nga mga Dispensasyon*

Ang Kalisdanan	111
Ang Milenyo.....	116
Ang Paghari ni Kristo.....	116
Ang Konklusyon sa Milenyo	120

*Kapitulo Says: Ang Pagkawaykaparehas sa
Kapanahonan sa Simbahan*

Pagkamalungtaron ug Kausaban	122
Ang <i>Politeuma</i> nga Kaamgiran.....	128
Ang Bawtismo sa Balaang Espiritu.....	132
Usa ka Bag-o nga Espirituhanong	
Kaliwatan diha ni Kristo	132
Nasubay ngadto sa Imahen ni Kristo.....	134
Mga Sayup-nga-pagsabut sa	
Bawtismo sa Espiritu	141
Pag-ambit sa Tanan nga si Kristo Anaa ug Mao.....	143
Ang Protokol nga Plano sa Dios.....	145

Misteryo nga Doktrina.....	150
Ang Porpolyo sa Dimakitang mga Bahandi.....	151
Ang Kabuhong sa Magtotoo nga	
Gitudlo pinaagi sa Katangdian.....	151
Escrow nga mga Panalangin.....	154
Panulundon nga Gitagana didto sa Langit	154
Mga Panalangin para sa	
Panahon ug Eternidad.....	157
Wamaapod-apod nga mga	
Panalangin ug ang Himaya sa Dios	160
Kompiyuter nga mga Bahandi	163
Usa ka Moderno nga Katangdian	163
Divine nga Kinalabwang-kamandoan	
ug Kristohanong Kagawasan.....	166
Pagpadako sa Porpolyo uban sa	
Ikaduhang mga Bahandi.....	171
Kinabubut-ong mga Bahandi	176
Maayong mga Desisyon gikan sa	
usa ka Posisyon sa Kalig-on	176
Ang Makita ug ang Dimakita.....	178
Mga Kausaban diha sa Positibong Kabubut-on	181
Kabubut-on Nagapabilin nga Gawasnon.....	183
Ang Papel sa Pagdasig	184
Produksiyon nga mga Bahandi.....	185
Mga Bahandi para sa Wamahitakus	
nga Pag-antos	189
Ginsakupan nga mga Bahandi diha sa	
Kapanahonan sa Simbahan nga Porpolyo.....	193
Ang Pagkapareho nga Kapasikaran.....	195
Harianong mga Pagkatinudlo	197
Ang Pagpuyo sa Trinidad	201
Dios Nagpuyo diha sa Magtotoo	201
Ang Pagpuyo sa Amahan	203
Ang Pagpuyo ni Jesu-Kristo	204

Ang Pagpuyo sa Balaang Espiritu	209
Ang Pagkamagamit sa Divine nga Gahum.....	211
Ang Pagkawadiha sa Propesiya.....	213
Dimakitang mga Bayani.....	218

Kapitulo Syete: Epilogo

Human sa Kaluwasan, Unsa?	223
---------------------------------	-----

Mga Timan-anan

Timan-anan sa Kasulatan.....	227
Timan-anan sa Hilisgutan.....	243

Pasiuna

Sa dili pa ikaw magsugod sa imong pagtoon sa Bibliya, kon ikaw usa ka magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga ikaw nakahingalan sa imong mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan.

Kon kita mosugid sa atong [nahibaloan] mga sala, Siya matinumanon ug matarong sa pagpasaylo kanato sa atong [nahibaloan] mga sala ug sa paghinlo kanato gikan sa tanang [wanahibaloan, o nahakalimtan nga mga sala] dipagkamatarong. (1 Juan 1:9)

Ikaw dihadhiha mosulud sa fellowship uban sa Dios, napuno sa Balaang Espiritu, ug andam na sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya gikan sa Pulong sa Dios.

“Ang Dios espiritu, ug kadtong kinsa nga magsimba Kaniya kinahanglang magsimba diha sa [ang pagpuno sa] espiritu ug [bibliyanhon] kamatuuran.” (Juan 4:24)

Kon ikaw wala gayud sa personal nga mitoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo ingon nga imong Manluluwas, ang isyu dili ang paghingalan sa imong mga sala. Ang isyu mao ang pagtoo lamang diha ni Kristo lamang.

“Siya kinsa nagatoo diha sa Anak adunay waykatapusang kinabuhi; apan siya kinsa wala nagatuman [ang mando sa pagtoo diha] sa Anak dili makakita og kinabuhi, apan ang kaligutgut sa Dios nagapabilin diha kaniya.” (Juan 3:36)

ANG PULONG SA DIOS buhi ug gamhanan, mashait kay sa bisan unsang duhay-sulab nga espada, naglagbas bisan ngadto sa nagbahing nagpabulag sa kalag ug sa espiritu, ug sa mga lutahan ug sa kinauyokan, ug maoy usa ka kritiko sa mga hunahuna ug mga tinguha sa kasingkasing. (Mga Hebreohanon 4:12)

Ang tanang Kasulatan gininhawa-sa-Dios, ug maganan-siyahon para sa doktrina, para sa pagbadlong, para sa koreksiyon, para sa instruksiyon diha sa pagkamatarong; nga ang tawo sa Dios mamahimong hamtong, sa hingpit gisangkapan ngadto sa tanan nga maayong mga buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Pagtoon sa pagpakita sa imong-kaugalingon nga aprobado ngadto sa Dios, usa ka trabahador nga kinahanglang dili maulaw, sa hustong nagbahin sa pulong sa kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

ANG DAPIT SA MAGTOTOO SA PANAHON

ANG BANTUGANG PANGUTANA

UNSA MAN ANG KATUYOAN SA KRISTOHANON dinhi sa kalibutan? Matag magtotoo diha ni Jesu-Kristo kinahanglang mangutana sa iyang-kaugalingon niini nga pangutana. Human sa kaluwasan, unsa?

Ang waykatapusang kaluwasan mahimong usa ka natuman nga kamatuuran diha sa takna sa pagtoo diha ni Kristo. Ang langit sa bug-os gigarantiya para ni bisan kinsang mitoo diha ni Kristo ingon nga Manluluwas (Mga Taga-Roma 8:38-39; 1 Pedro 1:4-5). Apan ang kalidad sa kinabuhi sa magtotoo dinhi sa kalibutan nagaagad diha sa iyang pagbuhat sa plano sa Dios *human* sa kaluwasan. Ang impak ug mga panalangin sa panahon ug eternidad mag-agad diha sa pagtuman sa plano sa Dios sa panahon. Ang pangutana mahimong mapahimug-aton. Unsa man ang plano sa Dios para sa magtotoo sunud nianang inisyal nga dihadiha sa personal nga pagtoo diha ni Kristo? Ang Dios

sa gawasnon nagahatag sa “tanang mga butang” human nagsangkap og kaluwasan (Mga Taga-Roma 8:32). Unsa na sila? Human sa kaluwasan, unsa?

Ang gipasayon nga tubag: Pagkat-on og doktrina sa Bibliya! Ang Bibliya nagapadayag sa Persona ug plano sa Dios. Bugtong pinaagi sa kahibalo sa Dios nga si bisan kinsa makaila, makahigugma, ug makasimba Kaniya. Ingon nga mga Kristohanon kita gimandoan sa “pagbag-o sa [atong] panghunahuna” uban sa divine nga panglantaw nga panghunahuna aron ang maloloy-ong katuyoan sa Dios mahimong matuman diha ug pinaagi sa atong mga kinabuhi (Mga Taga-Roma 12:2; Mga Taga-Efeso 1:18; 4:22-24).

Ang katuyoan sa Dios para sa human-sa-kaluwasan nga kinabuhi sa magtotoo nagatawag para sa espirituhanong pagtubo (2 Pedro 3:18). Ang Kristohanon gipabiling buhi dinhi sa kalibutan sa pagtuman sa iyang dadangatan, nga para mahimong usa ka hamtong nga magtotoo, usa ka espirituhanong mananaog, usa ka “hamtong nga tawo ngadto sa sukud sa pagkahamtong nga nahisakup ngadto sa kahingpitan ni Kristo” (Mga Taga-Efeso 4:13-16). Ang matag kinabuhi sa magtotoo mahimong usa ka waykaparehas nga ekspresyon sa himaya sa Dios pulos sa panahon ug eternidad (Mga Taga-Roma 8:29-30; 9:23-24), apan bugtong ang *hamtong* nga magtotoo nagahimaya sa Dios pinaagi sa pagdawat sa labing-taas ug labing-maayo nga ang Dios miandam para kaniya (Mga Taga-Roma 6:1-2a; 1 Juan 1:5—2:6). Ang divine nga mga panalangin nga ang Kristohanon makasabut ug makasinati ug ang dayag nga mga pagpakita sa Kristohanong paagi sa kinabuhi moabut ingon nga *mga resulta* sa espirituhanong pagtubo. Ang *paagi* sa espirituhanong pagtubo mao ang malahutayong pagdawat, paghawid, ug paghinumdum sa doktrina sa Bibliya pinaagi sa tanang mga sirkumstansiya sa iyang kinabuhi.

Ang doktrina sa Bibliya mao ang pagtulon-an. Kini ang sulud sa Pulong sa Dios, nga ang Dios midesyono para

masangyaw ngadto sa magtotoo aron nga kini mahimong sukud sa iyang panghunahuna (Mga Taga-Roma 12:3; 2 Timoteo 3:16-17) ug ang tinubdan sa iyang panghunahuna (Mga Taga-Filipos 2:5; Mga Hebreohanon 4:16). Doktrina mao ang katibuk-an sa ortodoxa nga pagtulon-an, nga gikuha gikan sa Kasulatan ug hain nagasilbi ingon nga sukaranan para sa kamatuuran. Ang mga pastor adunay usa ka espirituhanong gasa para sa pagpanudlo og doktrina sa Bibliya ngadto sa ilang mga kongregasyon (Mga Taga-Efeso 4:8, 11-13). Ang pastor maoy responsable atubangan sa Dios sa makugihong pagtoon sa Bibliya aron sa tukmang pagpatigayon sa pulong sa kamatuuran (2 Timoteo 2:15). Ang doktrina gitino pinaagi sa:

1. *pagbadbad sa teksto* diha sa iyang makasaysayanong konteksto, mahitungud sa tinguha sa iyang tagsulat ug sa iyang orihinal nga mga tumatambong, usab sumala sa mga panahon ug mga dapit hain kini nahasulat;
2. *pagpinig sa bibliyanhong mga hilisgutan* pinaagi pagtandi sa tanang may labot nga mga yugto;
3. *paghubit sa mga Kasulatan* diha sa ilang orihinal nga mga pinulongan.

Ang kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya dili gani mabanabana sa hilabihan. Ngano man ang Dios nagaadto ingon kalayo sa pagpadako sa Iyang Pulong labaw sa Iyang Persona (Mga Salmo 138:2)? Ang Iyang Pulong nagapadayag sa Iyang kinaiya ug esensiya. Bugtong ang mga Kasulatan ang magtugot kanato sa pagpasiplat sa absolutong karakter sa Dios ug sa paghigugma sa gipadayag nga myembro sa kinaiya-sa-Dios, kinsa mao si Jesu-Kristo (Juan 1:18). Ang doktrina sa Bibliya gitawag og ang “hunahuna ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 2:16). Kini ang absolutong kamatuuran, ang mismong panghunahuna ni Jesu-Kristo (Mga Taga-

Filipos 2:5). “Bisan pa og [kita] wala nakakita Kaniya, [kita] nahigugma Kaniya” sa dihang kita makat-on kinsa ug unsa Siya ug magsugod sa pag-ambit sa Iyang pakisayran sa pangisip (1 Pedro 1:8).

Ang pagsabut sa Pulong sa Dios mao ang tinubdan sa tanan nga Kristohanong mga kaligdong. Ang pagkausab sa kinabuhi sa magtotoo nagahitabo diha sa sulud, diha sa ilalum sa tawo, diha sa kalag (Mga Taga-Roma 12:2). Ang iyang nagapadayon nga pasulud ug paggamit sa doktrina sa Bibliya magpadako sa iyang mga kapasidad para sa kinabuhi, para sa gugma, para sa serbisyo, para sa mga panalangin, para sa kalipay (2 Mga Taga-Corinto 9:7-8). Ang “masdakong grasya” sa Dios nagapuno sa masdakong mga kapasidad sa hamtong nga magtotoo “sa tanang pagkahingpit sa Dios” (Mga Taga-Efeso 3:19; Santiago 4:6; cf., Mga Taga-Roma 8:32). Sa mao nga pagpanalangin sa magtotoo, ang Dios nahimaya (Mga Taga-Efeso 1:3).

Tungud kay ang doktrina sa Bibliya hinungdanon kaayo ang kaimportante, ang magtotoo nagakinahanglan sa pagsabut sa usa ka kinahanglanong kamatuuran mahatungud sa Pulong sa Dios. Ang doktrina sa Bibliya maoy *dispensasyonal*. Ang konsepto sa mga dispensasyon, busa, usa ka yawi sa pagsabut sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina sa Bibliya.

MGA DISPENSASYON GIHUBIT

Ang usa ka dispensasyon maoy usa ka panahon sa tawhanong kasaysayan nga gihubit sa pinulongan nga divine nga pinadayag. Sumala sa Bibliya, ang kasaysayan usa ka pagsunudsunud sa divine nga mga administrasyon. Kining sumpaysumpay nga mga katuigan magpadayag sa pagbutyag sa plano sa Dios para sa katawhan. Sila maglangkub sa divine nga panglantaw sa kasaysayan ug

sa teyolohiyanhong interpretasyon sa kasaysayan. Ang doktrina sa mga dispensasyon mao ang paagi hain ang mga magtotoo nga nagpuyo diha sa usa ka piho nga panahon mahimong makasinati ngadto sa kabubut-on, plano, ug katuyoan sa Dios para sa ilang mga kinabuhi.

Ang Dios dili gayud mausab. Diha sa esensiya sa Dios “walay pagkabalhin, o anino sa pagbalhin” (Santiago 1:17). Ang kausaban, hinoon, usa ka hingpit nga kinaiya sa administrasyon sa Iyang plano para sa pagbuhat. Apan ang Dios dili gayud mapugsanon o dikatarunganon. Ang mga kausaban nga Siya nagasagol ngadto sa Iyang plano maoy gidesinyo sa pagkab-ot sa Iyang waypagkausab nga katuyoan (Mga Hebreohanon 6:17).

Sa nagkalainlaing mga panahon sa tawhanong kasaysayan, ang bibliyanhong tubag sa “Human sa kaluwasan, unsa?” nagalakip og nagkalainlaing mga mekanika ug mga paagi. Ang doktrina sa mga dispensasyon nagaila niining mga kalainan og usab sa mga katunhayon nga magdagan gikan sa usa ka panahon ngadto sa sunud. Kini nga doktrina, busa, mahimong kinahanglanon para sa pagsabut sa human-sa-kaluwasan nga kasinatian sa magtotoo. Ang kahibalo sa mga dispensasyon nagapahimo sa matag-usa ka magtotoo sa pagdala sa pulong sa kamatuuran sa tukma ug sa pag-ila sa matahum nga grasya sa Dios pulos diha sa iyang piho nga mga pagsangkap ug diha sa iyang tibuuk nga mga tinguha. Sa kalainan, ang pagkapakyas sa pag-ila sa usa ka bibliyanhong katuigan gikan sa uban nagabuhay og makitang mga kasukwahan sa divine nga mga sugo, nagapugong sa magtotoo gikan sa pagsabut sa anaa sa pagkakaran nga divine nga paggiya, ug sa ingon nagapalangan sa iyang mahinungdanon-kaayo nga espirituhanong pagtubo.

Ang bisan unsang pagtoon sa Bibliya kinahanglang magtuki sa kalainan tali sa Israel ug sa Simbahan. Kini nga pagkalahi, hain maoy usa ka pagbalik-paghisgot nga tema diha sa Bag-ong Testamento (Mga Buhat 10:45; Mga Taga-

Roma 11:25; Mga Taga-Galacia 6:15; Mga Taga-Efeso 2:11-22; Mga Hebreohanon 3:5-6), mao ang sugdanan diha sa doktrina sa mga dispensasyon. Unsa ang nagahimo sa pagbulag sa Israel ug sa Simbahan nga makahuluganon kaayo? Ang butang-katingalahan nga nagabahin niining duha ka mga dispensasyon mao ang unang pag-abut ni Kristo. Ang Ginoong Jesu-Kristo nagahimo sa tanang kalainan. Siya ang yawi ngadto sa divine nga interpretasyon sa kasaysayan (Mga Taga-Efeso 3:10-11; Pinadayag 1:8). Ang doktrina sa mga dispensasyon nagaispatlayt Kaniya, sa ingon nga kita makakita.

Ang mga teyologo mahimong magdebati sa isyu og asa sa eksakto nga mobahin sa mga dispensasyon diha sa utlanan sa panahon sa tawhanong kasaysayan. Pipila ang wamouyon og unsaon sa pagbahinbahin ang bibliyanhong mga kalainan, sa ingon niini nagsangko diha sa nagkalainlaing mga gidaghanon sa mga dispensasyon. Ang mga ministro makapatataw sa pihong mga aspeto sa doktrina samtang nagsalikway sa uban. Sa pagkatinuud, pipila ka mga teyologo magsalikway sa tibuuk doktrina sa mga dispensasyon aron sa pagpadayon og usa ka tradisyon o pagpahiangay sa usa ka pihong empasis. Apan pagbarog nga malig-on taliwala sa tawhanong mga panagbangi, ang sumbanan para sa pag-ila sa mga dispensasyon kinahanglan sa kanunay og unsa ang Bibliya nagasulti, ang mismong teksto sa Kasulatan. Ang pag-ila sa makasaysayanong mga katuigan diha sa Bibliya nagabutyag sa mga Kasulatan, nagpadayag sa halawum nga mga kamatuuran uban ang dako-kaayo nga positibong impak diha sa atong mga kinabuhi. Sa dihang ang bibliyanhong mga kalainan malaktawan, ilabina kadtong tali sa Israel ug sa Simbahan, adunay sukwahing praktikal ug teyolohiyanhong mga sangputanan.¹

1. Tan-awa sa mga panid 122-27.

UNUM KA MGA DISPENSASYON

Ang tawhanong kasaysayan mahimong mabahinbahin ngadto sa unum ka mga dispensasyon. Kining unum mahimong mahugpong ngadto sa tulo ka mga kategoriya sa duha ka mga dispensasyon matag-usa. Ang theocentric, o una-sa-inkarnasyon, nga mga dispensasyon mao ang Kapanahonan sa mga Hentil ug ang Kapanahonan sa Israel, nga nahitabo sa “nangaging panahon” sa wala pa ang Dios “misulti ngari kanato bahin sa Iyang Anak” (Mga Hebreohanon 1:1-2). Ang *christocentric* nga mga dispensasyon magsugod sa unang pag-abut ni Kristo, gitawag og ang Dispensasyon

THEOCENTRIC		CHRISTOCENTRIC		ESCHATOLOGICAL	
Kapanahonan sa mga Hentil	Kapanahonan sa Israel	Hypostatic nga Paghiusa	Kapanahonan sa Simbahan	Kalisdanan	Milenyo

ANG MGA DISPENSASYON SA TAWHANONG KASAYSAYAN

sa Hypostatic nga Paghiusa, ug magpadayon uban sa Kapanahonan sa Simbahan, nga mao ang karon nga dispensasyon. Ang Simbahan nagatuman sa pagtapos sa paninugdan nga gitukod sa unang pag-abut sa atong Ginoo. Sa katapusan, ang *eschatological* nga mga dispensasyon (eschatology mao ang pagtoon sa katapusang dadangatan sa tawhanong kaliwat) nga ang Bibliya nagapropesiya ug nagasaad para sa kinutuban sa kasaysayan mao ang Kalisdanan ug Milenyo.

Ang gihiusa, gitipon, waypag-usab nga katuyoan sa Dios para sa tawhanong kasaysayan nagatawag para sa daghang mga pagpadayag sa Iyang grasya. Sa matag dispensasyon ang Dios adunay usa ka pihong plano para sa human-sa-kaluwasan nga paagi sa kinabuhi sa magtotoo. Siya sa maloloy-ong nagasangkap sa mga paagi para sa pagtuman niana nga plano, ug ang Bibliya nagapadayag

niining nagkalainlain nga mga pagsangkap. Ang kaluwasan sa iyang-kaugalingon, bisan pa, gipanag-iya sa bugtong usa ka paagi sa katibuk-an sa tawhanong kasaysayan—tungud sa grasya pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang (Genesis 15:6; Mga Buhat 16:31; Mga Taga-Roma 3:22, 30; Mga Taga-Efeso 2:8-9). Sa matag dispensasyon adunay bugtong usa ka Manluluwas, atong Ginoong Jesu-Kristo, ingon nga Siya gipadayag niana nga dispensasyon (Juan 14:6). Pagtoo diha ni Kristo ang nagasiguro sa usa ka waykatapusang relasyon uban sa Dios.

“Ug walay kaluwasan pinaagi diha ni bisan kinsa; kay walay laing ngalan ubus sa langit nga gihatag diha sa mga tawo, nga pinaagi kita kinahanglang maluwas.” (Mga Buhat 4:12, NASB)²

Ang ngalan sa Manluluwas adunay nagkalainlaing mga porma sa nagkalainlaing mga pinulongan. Sa Hebreyo ang iyang ngalan *YHWH* (*Yahweh*) usa ka pulong nga giisip og sagrado kaayo sa paglitok, mao nga Siya gitawag og (*Adonai*). Siya mipakita sa daghang mga porma sa wala pa ang iyang inkarnasyon, naglakip sa nagdilaab nga kasagbotan, ang panganod, ang haligi nga kalayo, ug ang Anghel ni *Yahweh*. Siya adunay daghan nga katungdanang mga titulo usab, sama sa Manunubos, Anak ni David, Ginoo sa Kasundalohan, o Prinsipe sa Kalinaw. Diha sa Griyego sa Bag-ong Testamento, Siya si (*Christos*) o (*kurios*) o (*Iesous*) o bisan unsang kombinasyon sa tulo. Kita nahibalo Kaniya sa Modernong English isip ang Ginoong Jesu-Kristo. Ang

2. Gawas kon gipahayag, ang mga kinutlo sa Kasulatan maoy akong mga paghubad sa Hebreyo ug Griyego nga mga teksto. Ang mga reperensiya nga gimarkahan og NASB maoy gikutlo gikan sa New American Standard Bible. Ang sinanggaang komentaryo nagatakdo sa kinutlo uban sa iyang konteksto o ang diskusyon nga andam.

Ebanghelyo ni Kristo gipadayag ngadto sa matag-usa kinsa nagatinguha sa paghibalo sa Dios.³ Ang Dios nagapadayag ni Kristo sa daghang mga paagi sa katibuk-an sa mga panahon, apan ang pagtoo diha Kaniya mao ang bugtong paagi sa waykatapusang kaluwasan.

ANG HINUNG DAN PARA SA MGA DISPENSASYON

Daghang mga prinsipyo, mga palisiya, ug mga paagi nga ang Dios nagatukod ang magpabiling makanunayon sa katibuk-an sa kasaysayan. Apan walay maampingong estudyante sa Bibliya ang makalaktaw sa pihong mga kausaban nga mag-ila sa usa ka hugna sa panahon sa bibliyanhong kasaysayan gikan sa uban. Nganong nagabalhin ang Dios sa Iyang administrasyon sa tawhanong kasaysayan? Siya nagahimo sa ingon niini sa pagpadayag sa Iyang waypagkausab nga himaya, kaalam, ug gahum ubus sa nagkalainlaing mga kondisyon. Gikan sa waykatapusang panglantaw sa Dios ang katapusan niining taas ug lainlain nga demonstrasyon sa Iyang karakter mao ang relasyon tali ni Kristo ug sa Simbahan, diha nga ang magtotoo anaa sa paghiusa uban ni Kristo (Mga Taga-Efeso 1:17-23; 3:10, 21). Ang katin-awan para niining daghag dagway nga divine nga pinadayag hain nagabutyag sa katibuk-an sa tawhanong kasaysayan anaa diha sa usa ka karaang away.

Sa wala pa ang tawhanong kasaysayan misugod, si Satanas mialsa batok sa Dios (Isaiah 14:13-14). Si Satanas ug ang kasundalohan sa mga anghel kinsa miapil sa iyang rebolusyon sa klaro gidala ngadto sa pagbista ug nakombikto

3. R. B. Thieme, Jr., *Hetenismo* (Houston: R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2016). Sa umaabot, mga sangang-reperensiya sa akong mga libro mokutlo lamang sa tagsulat, titulo, petsa sa publikasyon (diha sa unang reperensiya), ug panid (mga panid).

(Ezekiel 28:16-18), kay ang ilang sentensiya girekord sa Kasulatan (Mateo 25:41). Ang sentensiya sa nangalaglag nga mga anghel ngadto sa “waykatapusang kalayo” gipahamtang sa *wala pa* ang katawhan maanaa. Ngano, unya, ang pagpatuman sa sentensiya gilugway hangtod *human* sa tawhanong kasaysayan matapos (Pinadayag 20:10)?

Si Satanas misupak sa hukum sa Dios, maingon nga siya nagapadayon sa pagpakigbisog batok sa Dios. Bisan unsang pagsupak sa perpektong divine nga paghukum nagabutangbutang sa karakter sa Dios. Sa usa ka mahinungdanong lihok, ang Dios mipatawag og usa ka apelasyong bista hain Siya buut mopakita sa iyang perpektong karakter (Mga Salmo 145:21; Zechariah 3:1-10; Lukas 2:14; Mga Taga-Roma 9:23; 11:25-36) samtang nagtugot ni Satanas sa matag oportunidad sa pagmatuud sa iyang kaugalingon nga kaso (Job 1:12; 2:6; Mateo 4:1-11). Ang Dios mibuhat sa katawhan sa pagsulbad sa anghelanong away. Sa tawhanong kasaysayan, para sa atong benepisyo ug para sa benepisyo sa mga anghel, ang Dios sa matahum nagatubag sa matag aspeto sa pagsupak ni Satanas diha sa una-sa-kasaysayang bista. Sa dungan, si Satanas nagsulay sa pagmatuud sa iyang-kaugalingon nga katumbas sa Dios (Isaiah 14:14), apan ang yawa nagapakita lamang og kaarogante, kawalay-kaarang, ug kadaotan, nga magpanghimatuud sa iyang pagkasad-an.⁴

Ang tawhanong kasaysayan mao ang apelasyong bista sa anghelanong away. Ang “daghan ug lainlaing mga aspeto sa kaalam sa Dios” gipadayag pinaagi sa katawhan, ug sa madramahon kaayo pinaagi sa Simbahan, “ngadto sa mga magmamando ug sa mga awtoridad [nangalaglag nga mga anghel] diha sa langitnong mga dapit” (Mga Taga-Efeso

4. Thieme, *Christian Integrity* (2000), 173-86.

3:10; cf., 6:12). Samtang ang apelasyong bista ni Satanas nagabutyag, ang grasya sa Dios ug ang perpektong hustisya sa Iyang hukum namatud-an sa makadaghan. Ang Dios nagapaila og mga kausaban ngadto sa Iyang administrasyon sa tawhanong kasaysayan aron sa pagtanyag sa Iyang kaso, pagsupak sa kaso ni Satanas, ug paghatag sa usa ka dimasayup nga panapos nga argumento. Kini nga mga kausaban magmugna sa mga dispensasyon.⁵

MGA PANAHAHON UG MGA HUGNA SA PANAHAHON

Sa dili dugay sa wala pa si Kristo misaka ngadto sa langit, ang Iyang mga disipulo mipugus Kaniya mahitungud sa sukud sa panahon sa umaabot nga panghitabo.

Ug sa ingon niana sa dihang sila miabut sa dungan, sila nangutana Kaniya, nag-ingon, “Ginoo, sa karon ba nga panahon Ikaw magtukod pag-usab sa gingharian ngadto sa Israel?” Siya miingon ngadto kanila, “Kini dili para kaninyo sa paghibalo sa mga panahon o mga hugna sa panahon nga ang Amahan mipiho pinaagi sa Iyang kaugalingong awtoridad.” (Mga Buhat 1:6-7, NASB)

Ang Griyegong pulong nga gihubad og “mga panahon” maoy (*chronos*). Ang “mga hugna sa panahon” maoy (*kairos*). Ang *chronos* nagaila sa panahon isip usa ka pagsunudsunud sa panghitabo, usa nagsunud sa lain diha sa kronolohikong

5. Para sa usa ka paghulagway sa anghelanong away mahitungud sa mga dispensasyon, tan-awa sa Thieme, *Christian Suffering* (1997), 140-51.

han-ay. Usahay ang *chronos* gigamit diha sa Bibliya para sa usa ka tipik sa panahon ug adunay usa ka dispensasyonal nga pasabut (Mga Taga-Roma 16:25; 1 Pedro 1:20).

Sa kalainan, ang *kairos* nagatimaan og usa ka katuigan, usa ka sistema o han-ay sa kronolohiya, usa ka gidugayon sa panahon nga gipaila pinaagi sa usa ka makapalahing kaugmaran. Kini nga pungan sa sagunson nga higayon gigamit para sa kahan-ayan sa makasaysayanong panghitabo diha sa ilang dispensasyonal nga mga kategoriya. Sa lainlaing mga yugto ang *kairos* nagapasabut ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan (Mga Taga-Roma 8:18; 11:5; 13:11), sa Hudiyo nga Kapanahonan (Mga Taga-Efeso 2:11-12), ug sa “mga panahon sa mga Hentil,” nga dili usa ka bugtong dispensasyon apan usa ka mashalapad nga panahon nga naglukup sa Kapanahonan sa Simbahan ug Kalisdanan (Lukas 21:24).

Ngano man ang mga disipulo wala gisultian mahatungud “sa mga panahon o mga hugna sa panahon”? Sa tinuud, sila nasultian og ubay-ubay. Si Kristo mitudlo kanila sa hingpit mahatungud sa mga dispensasyon (Mateo 23:27—25:46; Juan 14—17). Dugang pa, ang konsepto sa mga dispensasyon nasinati na nila: Ang pagpaabot sa usa ka sa Mesiyas nga gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan maoy kabahin sa ilang Karaang Testamento nga kabilin (Mga Salmo 89:27-29; Isaiah 40:3-5; 62:10-12; Micah 4:1-8; 5:2-4; Zechariah 9:9-10). Kini ang malukpanong dispensasyonal nga pagtulon-an sa atong Ginoo nga miaghat sa ilang mga pangutana (Mateo 5:17; cf., 24:3).

Ang mga disipulo wala miduda sa pagkaanaa sa mga dispensasyon. Apan ang ilang idiya sa gingharian sa Dios natuis sa kontra-Romano nga sentimento. Sama sa kadaghanan sa katawhan sa Judea, sila mibatig kasilag sa Romanong awtoridad ug midawat sa popular nga panahum nga ang mga Hudiyo kinahanglang makabaton og politikanhong kaugalingnan. Si Jesus ba mopapahawa sa

mga Romano? Sila buut nga mahibalo sa eksaktong mga pitsa. Sila mitinguha sa gingharian karon! Ang politikanhong gingharian sa Dios, hinoon, mibungat sa usa ka espirituhanong tubag og una, nga kadaghanan sa mga Hudiyo midumili sa paghatag (Mateo 23:37). Bisan pa niana ang mga disipulo mitoo diha ni Kristo ingon nga Manluluwas, ang ilang gihunahuna-daan nga mga idiya mahatungud sa gingharian sa Dios mipugong kanila gikan sa pagsabut sa pagtulon-an ni Kristo. Sila usab nasipyat sa pagkahinungdanon sa Iyang pagkasalikway sa Israel ug, busa, napakyas sa pagmatikud sa usa ka labing-hinungdanong pagbalhin sa Iyang mensahe.

Si Kristo mipaila sa Iyang-kaugalingon ngadto sa mga Hudiyo isip ang Anak ni David, ang Hari sa mga Hudiyo, ang katumanan sa tanang dikondisyonal nga mga kasabutan sa Dios uban sa Israel.⁶ Sa dihang ang Israel midumili sa pagdawat sa iyang tinuud nga Hari, ang gisaad nga kalibutanong gingharian sa Dios gioktaba hangtod sa Milenyo, nga ang Dios motukod diha sa Iyang kaugalingon nga perpektong panahon waysapayan sa tawhanong pagdawat o pagsalikway (1 Mga Taga-Tesalonica 5:1-2). Ang mga disipulo naghunahuna pa mahitungud sa usa ka dihadiha nga Hudiyong gingharian dinhi sa kalibutan human si Jesus mibalhin na sa Iyang tunong sa makadiyut palayo gikan sa mga Hudiyo, kinsa misalikway Kaniya, ngadto sa usa ka bag-ong lawas sa mga magtotoo, ang Simbahan. Ang Simbahan nagalangkub sa tanang mga tawo kinsa magtoo diha ni Jesu-Kristo isip personal nga Manluluwas atol sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang Dios nagporma og Simbahan sa pagdala sa usa ka espesyal nga papel diha sa waykatapusang paghimaya ni Kristo.⁷

Ang doktrina sa mga dispensasyon mismo nagatabang sa pagpatin-aw og ngano ang mga disipulo nalibog. Sila

6. Tan-awa sa mga panid 48-52.

7. Tan-awa sa mga panid 101-04.

nagpuyo diha sa usa ka panahon sa hinungdanong pang-hitabo nga nahisakup wala sa Kapanahonan sa Israel o sa Kapanahonan sa Simbahan. Diha sa taliwala sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa, ang mga disipulo napakyas sa pagmatikud sa katapusan sa ministeryo ni Kristo ngadto sa Israel ug sa sinugdanan sa Iyang ministeryo ngadto sa nagakaduul nga Simbahan.⁸ Daghang mga Kristohanon karon sa gihapon wamakita ang hinungdanon-kaayong dispensasyonal nga mga kalainan ug, sama sa mga disipulo, kanunay nag-okupar sa ilang-kaugalingon uban sa mga isyu nga dili kinataliwad-an sa ilang espirituhanong pagtubo ug relasyon uban sa Dios. Ang mga magtotoo kinsa maglibog sa mga dispensasyon dili sa tin-aw makasabut sa katuyoan sa Dios para sa ilang mga kinabuhi sa karon nga panahon (Mga Taga-Colosas 2:16—3:3).

Ang pag-abut sa Kapanahonan sa Simbahan mipahimo sa mga disipulo sa atong Ginoo sa pagsabut sa “mga panahon [ug] mga hugna sa panahon” (Juan 16:12-15; Mga Buhat 1:7). Kini nga bag-ong dispensasyon midala og usa ka bag-ong pagtulon-ang ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu ug sa kompletong pagpadayag sa mga doktrina sa Simbahan, nga si Jesus mipaila.⁹ Ang Simbahan usab adunay usa ka masmaayong punto debista nga diin molantaw sa mga dispensasyon. Karon ang Kapanahonan sa Hudiyo, ang Inkarnasyon, ug ang Kapanahonan sa Simbahan mahimong makita sa pagsunudsunud. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo adunay usa ka labi pang kompleto nga panglantaw kay sa anaa sa mga disipulo ni Kristo samtang Siya mipuyo taliwala sa ilang presensiya.

Ang Apostol Pablo nahimong pangulong manlalaban sa

8. Usa ka paghulagway sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa nagasugod diha sa panid 57.

9. Kini maoy uban sa mga kinaiya nga naglain sa Kapanahonan sa Simbahan. Tan-awa sa mga panid 150-51, 209-13.

dispensasyonal nga pagtulon-an. Adunay baligho, siya usa pa ka dimagtotoo sa panahon sa pagsaka ni Kristo, sa dihang ang mga disipulo nangutana sa ilang katapusang pangutana. Sa katapusan, si Pablo mitudlo sa mga dispensasyon ngadto sa mga disipulo mismo (Mga Taga-Galacia 2), ug pinaagi sa iyang sukaranong mga epistola siya nagapadayon sa pagsangyaw ngadto sa mga magtotoo diha sa matag henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan (2 Pedro 3:1-16).

Ang atong hinigugma nga igsoong Pablo, sumala sa kaalam nga gihatag kaniya, misulat kaninyo, sama usab diha sa tanan nga *iyang* mga sulat, nagsulti diha kanila niining mga butanga [mga dispensasyon, diha sa konteksto sa piho ang eschatological nga mga dispensasyon], hain pipila sa mga butang malisud sa pagsabut, nga ang watudloi ug palingpaling magtuis, ingon nga *sila magbuhat* usab sa uban sa mga Kasulatan, ngadto sa ilang kaugalingong kagun-uban. (2 Pedro 3:15b-16, NASB)

Sa panahon sa pagsaka sa atong Ginoo, ang mga disipulo (naglakip ni Pedro, kinsa sa ulahi misulat sa yugto nga bag-o lang gikutlo) gitudloan og maayo pinaagi sa Ginoo Mismo, apan sila palingpaling diha sa politikanhong kasamok adtong higayona, ug ilabina nga palingpaling human sa kakugang sa kamatayon, paglubong, ug pagkabanhaw ni Kristo. Ang ilang panglantaw nadaot pinaagi sa ilang tinguha para sa usa ka dihadia nga gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan. Sila dili makapakaylap niining mapiut nga panan-aw sa mga dispensasyon diha sa katapusang mga takna sa wala pa ang Iyang pagsaka, ug si Jesus wala misulay sa pagtudlo kanila labaw sa ilang kapasidad sa pagsabut. Siya mitubag sa ilang pangutana sa lakbit lamang. Nahutdan na og panahon,

ug usa ka mastugub nga katin-awan sa yano nga “dili para [kanila] sa paghibalo” atol sa Iyang diyut nga pagpuyo uban kanila dinhi sa kalibutan (Mga Buhat 1:7). Ang Kapanahonan sa Simbahan nagsingabut, bisan kon sila makaamgo niini o dili. Angayan ngadto sa bag-ong dispensasyon, si Kristo mipaubus sa kamahinungdanon sa ilang pagpangita para sa katumanan sa propesiya.¹⁰ Siya misaysay lamang nga ang sibo nga mga detalye sa sukud sa panahon dili ikapadayag ug mibilin sa dugang pang pagpadayag mahatungud sa mga dispensasyon para sa umaabot. Baynte-uno ka katuigan human ang pagsaka ni Kristo, si Pablo maghulagway sa mga magtotoo kinsa nakasinati ngadto sa mga panahon ug mga hugna sa panahon.

Karon mahitungud sa mga panahon ug mga hugna sa panahon [*chronos* ug *kairos*], kaigsoonan, kamo wala magkinahanglan sa bisan unsang butang aron isulat nganha kaninyo. Kay kamo sa inyong-kaugalingon nahibalo sa hingpit og dako nga ang adlaw sa Ginoo [Iyang ikaduhang pag-abut] moabut ingon sa usa ka kawatan diha sa kagabhion. (1 Mga Taga-Tesalonica 5:1-2, NASB)

Si Pablo kaniadto mitudlo sa mga Taga-Tesalonica mahatungud nianang kausaban sa mga dispensasyon nga ang mga disipulo mahinamon kaayo sa pagtan-aw ug nga umaabot pa pagkakaran. Ang eksaktong sukud sa panahon sa pagbalik sa atong Ginoo wala gibutyag pinaagi ni Pablo o ni bisan kinsa nga laing magsusulat sa Kasulatan. Apan usa ka pagtoon sa Kasulatan nagapadayag og ubay-ubay mahatungud sa pagsunudsunud sa mga panahon ug mga

10. Ang Kapanahonan sa Simbahan maoy usa ka panahon nga walay propesiya. Tanawa sa mga panid 213-18.

hugna sa panahon gikan sa sinugdanan sa tawhanong kasaysayan hangtod sa katapusan. Kini mao ang doktrina sa mga dispensasyon. Sa paghibalo niini nga doktrina “sa hingpit kaayo” nagahimo sa Kristohanon nga mabinantayon ngadto sa plano sa Dios para sa iyang kinabuhi.

Apan kamo, kaigsoonan, wala sa kangitngit, nga ang adlaw makaapas kaninyo sama sa usa ka kawatan. (1 Mga Taga-Tesalonica 5:4, NASB)

MGA KAPANAHONAN UG MGA ADMINISTRASYON

Gawas pa sa *chronos* ug *kairos*, duha ka lain nga Griyegong mga pulong magkompleto sa Bag-ong Testamento nga bokabularyo para sa mga dispensasyon. Ang pungan (*aion*), kasagaran gihubad og “panahon,” nagapasabut sa mga dispensasyon isip mga kategoriya sa tawhanong kasaysayan, maingon diha sa English kita magsulti og *Kapanahonan* sa Israel o *Kapanahonan* sa Simbahan (Mga Taga-Roma 16:25; Mga Taga-Efeso 3:9; Mga Taga-Colosas 1:26).

Tingali ang labing mahulagwayong termino para sa mga dispensasyon, hinoon, mao ang (*oikonomia*). Upat ka mga siglo sa wala pa ang Bag-ong Testamento nahasulat, si Xenophon ug Plato migamit og *oikonomia* nga nagkahulugan og panimalay nga administrasyon, ang awtoridad sa mga ginikanan ngadto sa ilang mga anak, ang palisiya ug mga pagsangkap sa mga ginikanan para sa ilang mga anak. Diha sa Griyego nga Bag-ong Testamento, ang *oikonomia* miabut sa pagkahulugan og pagdumala sa usa ka panimalay, ang administrasyon sa usa ka negosyo o kabtangan. Ang *oikonomia* nagapasabut og kahan-ay (inay nga kaguliyang), usa ka plano (inay nga kalibog), usa ka kahusayan (inay

nga kagubot). Ang *oikonomia* mismo wala nagatimaan og panahon. Apan, ang King James Version nagahubad niini nga karaang pulong isip “dispensasyon,” usa ka termino nga sa tinuud nag-abut sa pagpasabut og usa ka punto sa panahon, tungud kay ang *oikonomia* nagahulagway sa divine nga administrasyon atol sa usa ka lahi nga makasaysayanong katuigan (1 Mga Taga-Corinto 9:17; Mga Taga-Efeso 1:8-10; 3:2-3, 8-9; Mga Taga-Colosas 1:25-29; 1 Timoteo 1:3-4). Niini nga mga yugto ang *oikonomia* nagapaila sa Kapanahonan sa Simbahan, sa panahon nga ang Dios nagadumala sa usa ka hugpong sa divine nga mga palisiya ug mga pagsangkap nga waykaparehas ngadto sa Simbahan.

Ang administrasyon nahimong usa ka importanteng isyu sa pag-ila sa mga dispensasyon gikan sa usag-usa. Diha sa dimalalis nga mga higayon sa Iyang tibuuk plano para sa katawhan, ang Dios nagatukod sa mga kausaban diha sa gitugyan nga awtoridad, responsibilidad, paagi, ug magamit nga mga bahandi. Kini nga mga kausaban diha sa divine nga administrasyon sa tawhanong kasaysayan maglakip og una usa ka grupo sa katawhan, unya lain, ug lain.

Tungudniini, ang kapangalanan para sa mga dispensasyon migumikan sa katawhan diha sa pokus sa divine nga pagpadayag sa usa ka pihong gidugayon sa panahon. Diha sa lakat sa kasaysayan, kini nga pokus nagaagi gikan sa mga Hentil ngadto sa nasod sa Israel, gikan sa Israel ngadto ni Jesu-Kristo sa Iyang unang pag-abut, gikan ni Kristo ngadto sa Simbahan, gikan sa Simbahan ngadto sa usa ka gihamol nga nahabilin sa Israel diha sa Kalisdanan, ug sa katapusan gikan niadtong matinuuron sa Israel ngadto ni Kristo ang mangluluwas, magbubuntog, ug magmamando diha sa Milenyo. Matag administrasyon nagalakip og bag-ong divine nga mga sugo nga giubanan sa bag-ong divine nga mga kahinguhaan para sa pagtuman niadtong mga sugo. Isip usa ka resulta, ang human-sa-kaluwasan nga paagi sa kinabuhi para sa mga magtotoo mahimong sa

makahuluganong lahi diha sa lainlaing mga katuigan sa tawhanong kasaysayan. Ang Kasulatan nagapadayag sa paagi sa kinabuhi sa magtotoo sa labing malukpanon diha sa mga dispensasyon sa Israel ug sa Simbahan. Diyutay ra ang gipadayag sa human-sa-kaluwasan nga mga sugo sa Dios para sa laing mga dispensasyon, apan ang mga detalye nga gibutyag magpanghimatuud sa prinsipyo sa kausaban batok sa usa ka bakgrawon sa pagkamatunhayon.

MGA DISPENSASYON SAMA SA GITUDLO NI PABLO

Ang mga dispensasyon dili usa ka dikatarunganong pangklaseklase nga gipaibabaw pinaagi sa tawo diha sa Bibliya. Sila usa ka kinahanglanong bahin sa divine nga pagpadayag. Ang Griyegong bokabularyo nagatukod nga ang hilisgutan sa mga dispensasyon gipaila diha sa Kasulatan. Dugang pa, sama sa gisulat, si Jesu-Kristo mimatuud sa pagkaanaa sa lahi nga “mga panahon o mga hugna sa panahon nga ang Amahan mipiho sa Iyang kaugalingong awtoridad” (Mga Buhat 1:7).

Sa pagpaila sa waykaparehas nga mga kinaiya sa atong kaugalingong dispensasyon, ang Kapanahonan sa Simbahan, si Pablo sa binalikbalik nagatudlo sa doktrina sa mga dispensasyon. Siya nagahulam sa usa ka Griyegong termino nga ang matag-usa sa iyang panahon makasabut. (*Musterion*), “misteryo,” mipasabut ngadto sa mga sekreto sa usa ka eksklusibo nga relihiyosong sekta. Daghan nga misteryong mga kulto misanay sa katibuk-an sa karaang Mediterranean nga kalibutan, ug bisan pa ang mga sekreto sa ilang-kaugalingon sa mabinantayong giguardiyahan, ang matag-usa nahibalo nga kining matagoon nga mga organisasyon anaa. Ang matag-usa nahibalo nga adunay

pihong mga rituwal, mga pormula, mga butang, ug mga tulumanon sa kulto ni Isis, pananglitan, hain ang mga misteryo wala gayud ipadayag sa mga tagagawas. Ang mga sinubhan lamang ang makakat-on sa ‘misteryo’ nga mga doktrina. Si Pablo mihatag niining pagano nga termino og usa ka Kristohanong kahulugan.

Ang Simbahan sa hingpit maoy wahiilhi sa wala pa ang anunsiyo ni Kristo sa Kapanahonan sa Simbahan. Wala gayud hisgoti diha sa Karaang Testamento nga propesiya apan sa hingpit giugmad diha sa Bag-ong Testamento nga mga epistola, kini nga katibuk-an sa doktrina nagapahimutang sa Kapanahonan sa Simbahan lahi kay sa uban nga mga dispensasyon. Ang *misteryo nga doktrina* sa Simbahan nagabutyag sa mga kinaiya nga waykaparehas ngadto sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Ang “misteryo” may kalabutan ngadto sa Simbahan lamang.

Karon ang English nga pulong misteryo nagatimaan og usa-ka-butang nga dimatukib, usa ka tanghaga, o usa ka sululbaron. Apan kana dili ang kahulugan sa Griyegong pulong. Diha sa karaang kalibutan ang usa ka misteryo maoy *inila-pag-ayo*—bisan pa og ngadto sa sinubhan lamang. Sa ingon usab, ang Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina kinahanglang sa hingpit nasinati ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang matag Kristohanon usa ka tagasulud, usa ka sinubhan, usa ka myembro sa Simbahang Unibersal.

Ngano man ang misteryo nga doktrina gitago sulud sa du-gay kaayo? Didto sa ibabaw nga lawak sa gabii sa wala pa ang Iyang paglansang, si Kristo mipropesiya sa pag-abut sa Kapanahonan sa Simbahan (Juan 14—17). Ang Dios mihatag Kaniya sa dungog sa unang pagpadayag sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina sa pipila ka mga hinungdan.

Una, ang Simbahan anaa sa paghimaya Kaniya ngadto sa kinatas-an (Juan 16:14; Mga Taga-Efeso 1:21-23; 5:25-27). Ang mga doktrina sa Simbahan mag-agad diha sa

paghimaya ni Kristo (Juan 7:39), nga miresulta gikan sa Iyang buhat didto sa krus. Diha sa oras sa Iyang pagkasalikway pinaagi sa Iyang katawhan, Siya mibutyag sa Iyang umaabot nga paghimaya. Diha sa gabii sa Iyang paghukum pinaagi sa Amahan, si Kristo mipakita sa Iyang bug-os nga pagsalig diha sa plano sa Amahan pinaagi sa pagsibya sa iyang kalampusan: ang pagporma sa Simbahan pinaagi niini ang Dios makahimaya Kaniya sa kahangturan (Juan 13:31-32).

Ikaduha, ang Israel gihatagan sa matag oportunidad sa pagdawat sa Manunubos. Si Kristo mipadayag sa Simbahan *human* lamang ang Israel misalikway Kaniya. Ang Hudiyo nga gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan gilugway hangtod sa Milenyo, ug usa ka bag-ong hugpong sa mga kapilian para sa mga magtotoo dinhi sa kalibutan karon nahimong tukma. Kon gipadayag sa masdali, ang Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina mahimong molibog sa isyu para sa mga Hudiyo.

Ikatulo, human dayon sa pagpropesiya sa Simbahan, si Jesu-Kristo mahimong mananaog sa krus ug pagkabanhaw. Kini angayan nga Siya Mismo ang mosibya sa madramahong kausaban sa mga dispensasyon nga ang Iyang kadaugan makamugna. Sa tinuud, ang Iyang wasukad-mahibaloi nga propesiya sa Simbahan maoy usa sa labing makapakurat nga mga takna diha sa tibuuk anghelanong away. Kini nga anunsiyo usa ka manggialamon, wadamha nga pagpadayag sa grasya sa Dios, gipadayag dili lamang ngadto sa tawo apan usab ngadto ni Satanas ug sa iyang nangalaglag nga mga anghel, kinsa sa wayhunong naniid sa atong Ginoo (1 Timoteo 3:16; 1 Pedro 1:10-12).¹¹

Sa katapusan, si Jesu-Kristo sa personal nagtunol sa kusog sa Iyang kaugalingong kinabuhi aron mahimong Kristohanong paagi sa kinabuhi para sa Simbahan (Juan

11. Tan-awa sa Thieme, *Madaugong Proklamasyon* (2017), para sa ikaduhang dimalalis nga anunsiyo sa kadaugan ni Kristo ngadto sa mga anghel.

13:34; 15:10). Sa katibuk-an sa Iyang inkarnasyon Siya migamit sa sistema sa divine nga gahum nga ang Amahan midesinyo sa pagsuportar sa Iyang pagkatawo. Diha sa gabii sa Iyang paglansang, si Kristo mibilin niining namatud-an nga sistema sa divine nga gahum ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo.¹² Kining gahum nga sistema—ang kusog sa Kristohanong paagi sa kinabuhi—anaa diha sa kinapusuran sa misteryo nga doktrina. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina gitago hangtod ang Kristohanong paagi sa kinabuhi natuman.

Naghimo og reperensiya ngadto sa misteryo nga doktrina sa Kapanahonan sa Simbahan, duha ka mga yugto sa Kasulatan (uban ang madetalyehong katin-awan nga mga surat) maghulagway sa paagi ni Pablo ngadto sa hilisgutan sa mga dispensasyon.

Tungud niini nga hinungdan, Ako, Pablo, usa ka piniriso ni Kristo Jesus alang kaninyo mga Hentil [si Pablo karon nagasal-ot og usa ka sa parentesis nga katin-awan sa bag-ong dispensasyon nga wala na gidumala pinaagi sa Israel]—tungud kay kamo nakadungog mahatungud sa dispensasyon sa grasya sa Dios [kapangalanan para sa Kapanahonan sa Simbahan, hain ang Dios nagabubu sa grasya sa labi pang manggihatagon kay sa bisan unsa nga laing dispensasyon] nga gihatag ngari kanako para sa inyong benepisyo, nga pinaagi sa pagpadayag ang misteryo [ang mga doktrina sa Kapanahonan sa Simbahan, nga ang Dios mipadayag lamang ngadto sa Simbahan] gihimong nahibaloan kanako, sa ingon nga ako

12. Tan-awa sa mga panid 78-80. Tan-awa usab sa Thieme, *Christian Integrity*, 12-14.

misulat na sa mubo nga paagi [sama diha sa Mga Taga-Roma 16:25-26 ug Mga Taga-Efeso 1:9]. Pinaagi sa pagbasa niini [Mga Taga-Efeso] kamo gidahum nga makahimo sa pagsabut sa akong tekniko nga kahibalo mahatungud sa misteryo ni Kristo [waykaparehas ug kaniadto wagipadayag nga mga doktrina sa Kapanahonan sa Simbahan] nga wala gipaila sa laing mga panahon [mga magtotoo nga nagpuyo diha sa mga dispensasyon una pa sa Kapanahonan sa Simbahan] aron nga karon [para sa bag-ong dispensasyon] kini napadayag ngadto sa Iyang balaang apostoles ug mga propeta [ang apostoles ngadto sa Simbahan, kinsa mirekord sa Bag-ong Testamento] pinaagi sa Balaang Espiritu. (Mga Taga-Efeso 3:1-5)

Kini nga yugto nagkompirma nga ang doktrina sa mga dispensasyon usa ka bibliyanhong hilisgutan. Diha sa ikaduhang labing-hinungdanon nga yugto si Pablo pag-usab nagapaila sa doktrina sa mga dispensasyon pinaagi sa pagtandi uban ang tanang nag-una nga mga panahon sa espesyal nga mga bintaha, mga oportunidad, ug mga responsibilidad sa Kapanahonan sa Simbahan.

Hain [Simbahan] ako nahimong usa ka ministro diha sa basihanon niini nga dispensasyon gikan sa Dios, nga gihatag ngari kanako para sa inyong benepisyo, nga ako mahimong mosangkap sa inyong kakulang sa Pulong sa Dios, kana mao, ang misteryo [Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina], nga gitago gikan sa milabay nga mga panahon ug mga henerasyon [nag-una nga mga dispensasyon], apan karon gipadayag ngadto sa mga santo [“mga santo” maoy usa ka tekniko

nga termino para sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo],¹³ ngadto kang kinsa ang Dios midekrito sa paghimo nga mahibaloan og unsa ang bahandi sa himaya niini nga misteryo diha sa mga Hentil [sa madramahong kalainan ngadto sa himili nga espirituhanong posisyon sa mga Hudiyo diha sa karon-gisuspensio nga Kapanahonan sa Israel] [nga misteryo mao] si Kristo anaa kaninyo [ang pagpuyo ni Kristo diha sa matag magtotoo, usa ka kinaiya nga waykaparehas ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan],¹⁴ ang paglaum sa himaya [ang pagsalig sa magtotoo sa pagtuman sa plano sa Dios para niini nga dispensasyon]. (Mga Taga-Colosas 1:25-27)

Ang Dios nagapabiling mao gihapon. Ang paagi sa kaluwasan nagapabiling wamausab. Apan batok sa usa ka bakgawon sa pagkadimausab ug pagkamalungtaron, ang mga doktrina sa misteryo magpadayag sa istratēhiyanhong mga kausaban nga maghimo niini nga bag-ong dispensasyon nga waykaparehas. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo maoy usa ka bag-o nga espirituhanong kaliwatan (2 Mga Taga-Corinto 5:17) ngay may usa ka sa hingpit nga bag-ong posisyon diha ni Kristo (Mga Taga-Roma 8:38-39; 1 Mga Taga-Corinto 1:2, 30) ug usa ka matahum nga kahan-ayan sa mga pribilihiyo, mga responsibilidad, ug mga oportunidad nga wala gayud maanaa ngadto sa mga magtotoo sa masnag-unang mga panahon (Mga Taga-Efeso 1:3-14).

Kini nga libro mohukum uban sa usa ka pagsuta sa way-

13. Tan-awa sa mga panid 132-45 para sa usa ka diskusyon sa bawtismo sa Balaang Espiritu, nga nagahimo sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nga usa ka "santo."

14. Tan-awa sa mga panid 204-09.

kaparehas nga mga bintaha sa Simbahan. Ang divine nga mga bahandi sa karon anaa, uban sa bibliyanhong mga sugo para sa paggamit kanila, magtubag sa mapugsanong pangutana, “Human sa kaluwasan, unsa?” Apan una ang Kapanahonan sa Simbahan kinahanglang ipaila diha sa konteksto uban ang laing mga dispensasyon aron nga ang iyang pagkawaykaparehas mahimong sa minatarong nga masabtan.

USA KA LARAW SA MGA DISPENSASYON

PAGTUKOD OG USA KA DUGUKAN

USA KA LARAW ANG MOPAILA sa divine nga panglantaw sa tawhanong kasaysayan. Pag-usab, adunay tulo ka kasagarang mga pangklaseklase nga maglakip sa unum ka mga dispensasyon ug ilang mga subdibisyon. Human kini nga dugukan mapaila, usa ka mahulagwayong katingbanan sa matag dispensasyon mopuno diha sa laraw. Kadaghanan sa mga pitsa nga gikutlo dinhi maoy kapin kun kulang.

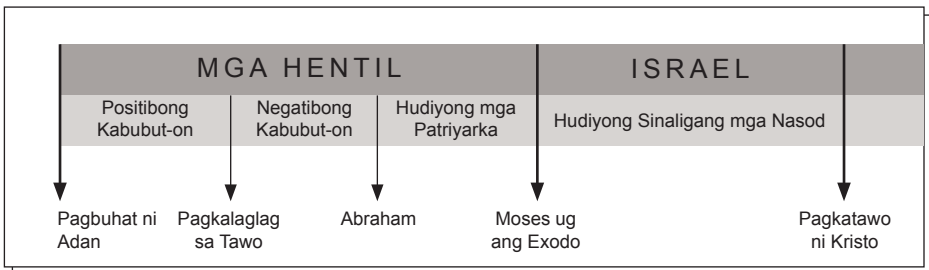
- I. *ANG THEOCENTRIC NGA MGA DISPENSASYON*: gikan sa pagbuhat ni Adan ngadto sa birhen nga pagkatawo ni Kristo.
 - A. *Ang Dispensasyon sa mga Hentil*: gikan sa pagbuhat ni Adan ngadto sa Exodo, Genesis 1—Exodo 11.
 1. Ang Kapanahonan sa Positibong Kabubut-on: gikan sa pagbuhat ni Adan ngadto sa pagkalaglag

sa tawo, Genesis 1:26—3:6.

2. Ang Kapanahonan sa Negatibong Kabubut-on: gikan sa pagkalaglag sa tawo ngadto ni Abraham, Genesis 3:7—11:32.
3. Ang Kapanahonan sa Hudiyong mga Patriyarka: gikan ni Abraham ngadto sa Exodo ubus ni Moses, Genesis 12—Exodo 11.

B. *Ang Dispensasyon sa Israel:* gikan sa Exodo hangtod sa pagkatawo ni Kristo; 1441-4 B.C.; Exodo 12—Malachi.

1. Ang sa Teyokrasya nga Gingharian: gikan sa Exodo ngadto ni Samuel; 1441-1021 B.C.
2. Ang Hiniusa nga Gingharian: gikan ni Saul ngadto ni Rehoboam; 1020-926 B.C.
3. Ang Amihanang Gingharian: gikan ni Jeroboam ngadto ni Hoshea; 926-721 B.C.
4. Ang Habagatang Gingharian: gikan ni Rehoboam ngadto ni Zedekiah; 926-586 B.C.
5. Ang Gitukod-pag-usab nga Nasod sa Judah; gikan ni Nehemiah ngadto ni Kristo; 516-4 B.C.¹⁵

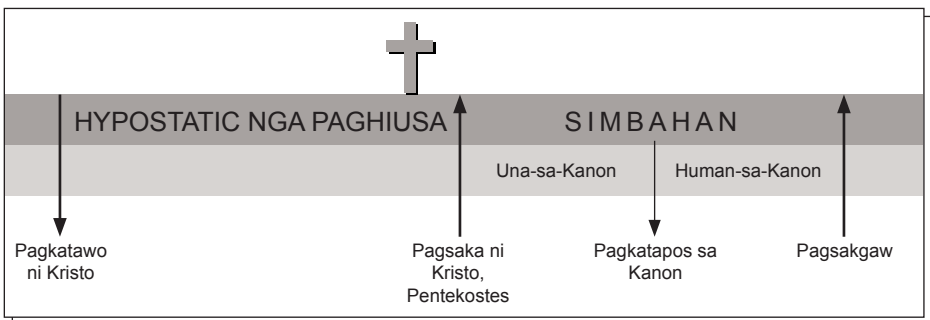

ANG THEOCENTRIC NGANGA MGA DISPENSASYON

15. Gibuntog ug Giulipon, ang mga Hudiyo miantos sa Babylonian nga Pagkabinilanggo (586-516 B.C.) human sa usa ka taas nga panahon sa wamasanta nga nasudhong pagkaut-ut ug watagda nga divine nga mga pasidaan (Jeremiah 17; cf., Levitico 26). Ang ikaduhang higayon sa mga pasidaan ngadto sa Israel gipalugway gikan kapin kun kulang 63 B.C. ngadto sa kagun-uban sa Jerusalem niadtong A.D. 70. Ang pagtibulaag sa Israel mao ang ikaduhang administrasyon sa kinatas-ang divine nga disiplina nga nagapadayon gikan sa A.D. 70 sa katibuk-an sa Kapanahonan sa Simbahan ug Kalisdanan hangtod si Kristo sa personal nagapabalik sa sinaligang-nasod nga estado sa Israel diha sa liyang ikaduhang pag-abut. Tan-awa sa panid 53.

II. *ANG CHRISTOCENTRIC NGA MGA DISPENSASYON:* gikan sa pagkatawo ni Kristo ngadto sa umaabot pa nga pagkabanhaw, o Pagsakgaw, sa Simbahan.

- A. *The Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa:* ang Inkarnasyon o unang pag-abut ni Jesu-Kristo ug ang katuigan sa Bag-ong Testamento nga mga Ebanghelyo; 4 B.C.—A.D. 30.
- B. *Ang Kapanahonan sa Simbahan:* gikan sa A.D. 30 ngadto sa pagkabanhaw, o Pagsakgaw, sa Simbahan.
1. Ang Una-sa-kanon nga Panahon: ang katuigan nga nagsugod uban sa Libro sa Mga Buhat ug nagpadayon hangtod si Juan misulat sa Pinadayag, nagkompleto sa kanon sa Kasulatan; A.D. 30-96.
 2. Ang Human-sa-kanon nga Panahon: ang karon nga katuigan gipamunoan pinaagi sa Ibabaw sa Lawak nga Diskurso ni Kristo (Juan 14—17), ang Bag-ong Testamento nga mga epistola, ug Pinadayag 2—3; gikan sa A.D. 96 ngadto sa Pagsakgaw.

ANG CHRISTOCENTRIC NGA MGA DISPENSASYON

III. *ANG ESCHATOLOGICAL NGA MGA DISPENSASYON:* gikan sa Pagsakgaw ngadto sa katapusan sa tawhanong kasaysayan.

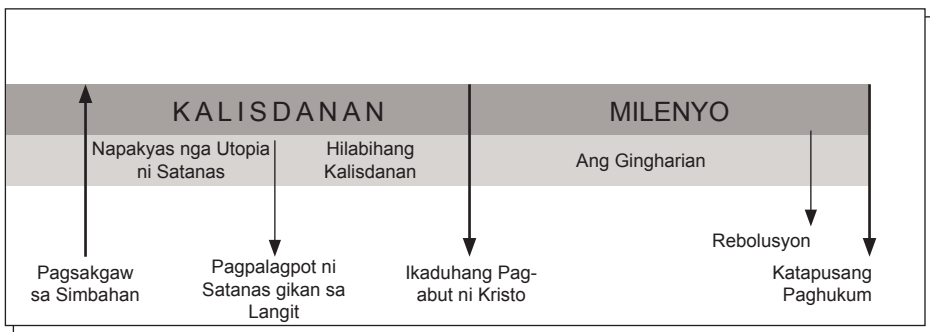
- A. *Ang Kalisdanan:* kapin kun kulang pito ka katuigan gikan sa Pagsakgaw sa Simbahan ngadto sa ikaduhang pag-abut ni Kristo, gipropesiya diha sa

Karaang Testamento, Olivet nga Diskurso ni Kristo (Mateo 24—25), ug Pinadayag 6—19.

1. Napakyas nga Utopia ni Satanas: gikan sa Pagsakgaw hangtod sa pagpalagpot ni Satanas gikan sa langit tulo-ug-tunga ka katuigan sa sulud sa Kalisdanan.
2. Ang Hilabihang Kalisdanan: gikan sa pagpalagpot ni Satanas hangtod sa ikaduhang pag-abut ni Kristo.

B. Ang Milenyo: ang usa-ka-libo-ka-tuig nga paghari ni Kristo dinhi sa kalibutan gikan sa Iyang ikaduhang pag-abut ngadto sa katapusan sa tawhanong kasaysayan, gipropesiya sa katibuk-an sa Karaang Testamento ug sa Pinadayag 20.

ANG WAYKATAPUSANG ESTADO nagasunud sa Milenyo (Pinadayag 21—22).

ESCHATOLOGICAL NGA MGA DISPENSASYON

Sa katibuk-an niini nga pagtoon pipila ka mahulagwayong mga termino ang gamiton sa baylobaylo diha sa paghisgot sa mga dispensasyon. Hugna sa panahon, takna, panahon, katuigan, gidugayon—kini nga mga kapulong magsugyot og usa ka gitas-on sa takna, usa ka tipik sa kasaysayan. Ang baylobaylo nga mga porma sa ekspresyon gigamit sa susama. Ang Dispensasyon sa Israel, pananglitan, mahimong tawgon og Kapanahonan sa Israel o ang Hudiyo

nga Kapanahonan. Ug ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa usab gitawag og Inkarnasyon, ang inkarnasyon ni Kristo, o ang unang pag-abut ni Kristo. Ang pihong panahon ubus sa diskusyon mahimong makita gikan sa konteksto (uban ang tabang gikan sa ibabaw nga laraw).

Usa ka katapusang punto sa sinultihan: Ang pulong “Kristohanon” gamiton lamang bahin sa Kapanahonan sa Simbahan. Tungud niini, ang Kristohanong paagi sa kinabuhi mao ang kinabuhi nga gisugo sa Dios para sa mga magtotoo nga nagpuyo atol sa Kapanahonan sa Simbahan.

RESPETO PARA SA DIVINE NGA MGA KALAINAN

Ang talan-awon sa mga dispensasyon nagapadayag sa harianong karakter sa Dios pinaagi sa pag-uswag ug matang sa Iyang grasya. Ang matag dispensasyon adunay usa ka divine nga katuyoan, giabagan pinaagi sa hustong divine nga mga pagsangkap. Ang katigayunan sa grasya anaa diha sa Kapanahonan sa Simbahan, pananglitan, magtakdo uban sa espesyal nga tinguha sa Dios sa paghimaya sa nabanhaw nga Kristo ngadto sa kinatas-an. Kini nga katuyoan ug kini nga mga pagsangkap magpatin-aw ngano ang Kristohanong paagi sa kinabuhi nagalahi gikan sa pagbuhagay sa grasya sa Dios sa mga magtotoo atol sa laing mga panahon sa kasaysayan. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo kinahanglang matubayon sa pagsabut ug paggamit unsa ang Dios midesyono sa piho para kaniya ug sa ingon magtugot sa himaya sa Dios nga makita diha sa iyang kinabuhi.

Bisan pa niana, usa ka tawo tingali mangutana, nganong dili ilhon ang Bibliya isip usa ka tibuuk? Dili ba kana mas-masayon? Nganong magpalibog sa mga butang pinaagi sa tanan niining mga kalainan? Ang nag-unang hinungdan mao

nga ang Bibliya mismo nagahimo niini nga mga pagbahin. Mga pagkamalungtaron *ug* mga kalainan gitukod pinaagi sa labawng-kamandoan nga Dios kinahanglang modawat sa atong kompleto nga respeto, kay sila magpadayag sa usa-ka-butang mahatungud Kaniya. Ang kahiusahan sa Pulong sa Dios sa tinuud gitipon diha niini nga doktrina nga nagapaila sa mga relasyon tali sa lainlaing mga bahin sa Bibliya.

Ang ikaduhang hinungdan para sa pag-ila sa mga kalainan diha sa Bibliya mao nga ang magtotoo nagakinahanglan sa paghibalo unsaon sa pagdala sa iyang kinabuhi. Samtang siya nagakat-on sa paggamit unsa ang gihatag sa Dios kaniya, siya mahimong masayod sa divine nga mga palisiya, ug mga bahandi nga tinuud para sa laing mga dispensasyon apan kana dili sa laktod magdumala sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Sa dihang daw og adunay mga pagsumpaki, asa nga mga mando ang iyang tumanon? Sa dihang ang mga pangutana magtumaw, siya nagakinahanglan sa mga tubag. Ang doktrina sa mga dispensasyon nagasangkap sa bibliyanhong sistema sa interpretasyon para sa pagsabut ngano ang pihong divine nga mga pagsangkap niining panahona dimagamit, maingon usab og ngano ang uban niining panahona magamit.

Wala gayud kini nagakahulugan nga ang magtotoo makapangita ug makapili hain nga divine nga mga mando siya nagatinguha sa pagtuman. Ang matag dispensasyon maoy administrasyon sa Dios, dili sa tawo, ug ang Dios nagahatag sa malig-on ug igo nga paggiya para sa matag panahon sa kasaysayan. Ang nag-abanteng mga magtotoo dili dimatumanon o diha sa peligro sa pagkawaybalaod tungud kay sa yano sila wala magsunud sa mga lagda nga ang Dios magmantala para sa laing panahon. Sa tinuud, ang ilang espirituhanong pagtubo nagagikan sa *pagkamasinugtanon* sa mga tugon sa Dios para sa karon nga dispensasyon. Ang doktrina sa mga dispensasyon nagahupay sa mga pagduda sa Kristohanon mahatungud kon o dili ba ang Dios nagahimo

kaniya nga responsable para sa pagsunud sa piho nga mga praktis. Kini nagahatag sa iyang kinabuhi og direksiyon, nagalingkawas kaniya gikan sa usa ka mini nga pag-ila sa obligasyon o pagkasad-an, ug pinaagi sa pagtubag sa iyang mga pangutana nagadasig kaniya sa pagtugkad sa mashalawum ngadto sa katigayunan sa Pulong sa Dios.

Ang maykasayuran nga magtotoo makahimo sa pagtandi ug paglahi sa mga dispensasyon. Siya nagasabut sa mga butang-gipasabut sa daghang mga pahayag sama sa:

Ikaw dili ubus sa balaod [ang Balaod ni Moses, alang sa Israel],¹⁶ apan ubus sa grasya [ang plano sa Dios para sa Simbahan]. (Mga Taga-Roma 6:14b, NASB)

Apan karon kana nga pagtoo [unsay gitooan, ang misteryo nga doktrina sa Simbahan] nakaabut na, kita dili na ubus sa usa ka pribadong magtutudlo [ang Balaod ni Moses nagtudlo sa dalan ngadto ni Kristo]. (Mga Taga-Galacia 3:25, NASB)

Busa, ayaw tugoti ang usa nga mobuhat isip imong maghuhukum mahatungud sa . . . mga butang [makahuluganon sa Karaang Testamento nga rituwal] nga usa *lamang* ka anino sa unsa ang moabut; apan ang dugukan nahisakup ngadto ni Kristo [kinsa nagpahimutang sa paninugdan para sa kinabuhi sa magtotoo diha sa karon nga dispensasyon]. (Mga Taga-Colosas 2:16-17, NASB)

16. Ang Balaod ni Moses gihisgotan sa mga panid 48-52, 87-89.

Ang pagtoon una kanato mosangkap og usa ka dugukan para sa pagsabut sa Pulong sa Dios. Kini usab motabang og panalipud sa Kristohanon gikan sa nagpalubog nga bibliyanhong mga kalainan, gikan sa pagtuis sa usa ka tinuud nga sa doktrinang pag-ila sa katimbangan, ug gikan sa sayup-paggamit sa divine nga mga mando. Ang doktrina sa mga dispensasyon nagatudlo unsa ang Kristohanong paagi sa kinabuhi—ug unsa ang dili.

Kapitulo Tres

ANG THEOCENTRIC NGA MGA DISPENSASYON

ANG KAPANAHONAN SA MGA HENTIL

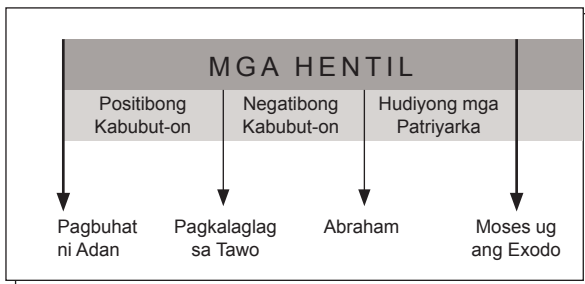
Positibong Kabubut-on

ANG DISPENSASYON SA MGA HENTIL NAGALUKUP sa tulo ka mga subdibisyon: ang kapanahonan sa positibong kabubut-on, ang kapanahonan sa negatibong kabubut-on, ug ang kapanahonan sa Hudiyong mga patriyarka.

Ang kapanahonan sa positibong kabubut-on milakip lamang sa duha ka mga tawo sulud sa usa ka dipihong gitag-on sa panahon. Si Adan ug ang babaye, kansang ngalan (*Ishah*), gibuhat nga perpekto diha sa lawas, kalag, ug espiritu. Sila mipuyo sa perpektong kalikupan diha sa Hardin sa Eden. Sila midawat sa laktod nga pagpadayag gikan sa Dios sa dihang ang pagkadios ni Kristo, kinsa mao ang gipadayag nga myembro sa kinaiya-sa-Dios (Juan 1:1-

4; Mga Hebreohanon 1:1-3), milakaw uban kanila diha sa mga kagabhion (Genesis 3:8). Walay sinulat nga kanon sa Kasulatan nga gikinahanglan, ni adunay kinahanglan sa kaluwasan tungud kay ang tawo wala pa nalaglag. Ang makasaysayanong talaan niining panahona makita diha sa Genesis 1—3:6, nahasulat sa mahandumon ni Moses ubus sa inspirasyon sa Dios nga Balaang Espiritu, kinsa misiguro sa perpektong pagkawaysayup sa talaan (1 Pedro 1:21).

Kini nga gidugayon sa positibong kabubut-on, o pagkahingpit, o ‘pagkawaysala’ sa ingon nga kini usahay gitawag tungud sa pagkawadiha sa sala, gipaila pinaagi sa duha ka divine nga mga institusyon: kabubut-on ug kaminyoon. Pinaagi sa pagtanum sa kahoy sa kahibalo sa maayo ug daotan diha taliwala sa Hardin ug sa pagdili sa iyang bunga, ang Dios mi-himo sa kinabubut-

ANG KAPANAHOANAN SA MGA HENTIL

ong isyu nga tin-aw: pagkamasinugtanon o pagkadili-matumanon sa Dios.¹⁷ Pagkalabaw diha sa kaminyoon usab maoy masabut. Maingon nga ang Dios mibuhat ni Adan nga magmamando sa kalibutan (Genesis 1:26-28; 2:19-20), ang Dios usab mihatag kaniya sa awtoridad labaw ni *Ishah* (Genesis 2:18, 20, 23).

Ang pagkalaglag sa tawo miapil sa tawhanong pagkapyas diha sa matag divine nga institusyon. Pulos ang lalaki ug ang babaye mikaon sa gidili nga bunga, naglapas sa kinabubut-ong isyu. Sa pagtahan ngadto ni Satanas, ang babaye usab wamanumbaling sa awtoridad sa iyang bana.

17. Thieme, *The Integrity of God* (1998), 37-44.

Ug ang lalaki, diha sa pagdawat sa bunga gikan sa kamut sa iyang asawa, napakyas diha sa paggamit sa iyang awtoridad labaw kaniya.

Human sa Pagkalaglag, ang Dios mipalahutay sa institusyon sa kabubut-on pinaagi og paghimo sa lalaki ug babaye nga responsable para sa ilang kaugalingong mga desisyon (Genesis 3:11-19). Siya mituboy sa institusyon sa kaminyoon pinaagi sa pagdason-pag-usab sa papel sa bana labaw sa asawa (Genesis 3:16). Bisan pa sa mga kausaban nga miresulta gikan sa Pagkalaglag, ang pagpadayon sa divine nga mga institusyon maoy usa ka nag-unang pananglitan sa pagkamalungtaron gikan sa usa ka gidugayon sa bibliyanhong kasaysayan ngadto sa sunud.

Walay usa sa tawhanong pagkahingpit, perpektong kalikupan, divine nga mga pasidaan, ni ang divine nga mga institusyon nan sa tinuud milikay sa tawo gikan sa orihinal nga sala. Ang tawhanong kabubut-on sa tinuud gawasnon. Dugang pa, hinungdanon-kaayong mga leksyon gikan sa kapanahonan sa positibong kabubut-on sa gihapon magamit ngari kanato karon, kay pihong panghitabo diha sa Hardin maghulagway ug magdan-ag sa mga prinsipyo nga makita sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina. Pananglitan, kita nakakita nga walay usa sa perpektong kalikupan ni ang maayo-kaayong kaminyoon ang makasulbad sa labing sukaranong mga problema sa tawo, nga nasulbad pinaagi sa grasya sa Dios (Mga Taga-Filipos 4:11-13; Mga Taga-Efeso 5:22-23).

Negatibong Kabubut-on

Ang kapanahonan sa negatibong kabubut-on misugod sa pagkalaglag sa tawo. Si Adan ug ang babaye karon dihingpit gawas sa Hardin sa Eden. Pulos mga magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, kinsa mipadayag sa Iyang-kaugalingon

maingon nga ang Liso sa babaye (Genesis 3:15). Maingon nga usa ka magtotoo, ang babaye gitawag og Eba, “Inahan sa tanang buhi,” diha sa pag-ila sa papel sa babaye diha sa pag-abut sa gisaad nga Manluluwas (Genesis 3:20; Isaiah 7:14; Mateo 1:20-23; 1 Timoteo 2:15a).

Diha sa takna sa ilang orihinal nga mga sala, si Adan ug Eba nawad-an sa kahimtang sa pagkahingpit. Sila nahimong sa espirituhanon nga patay—nabulag gikan sa Dios ug sa hingpit dimakahimo sa usa ka relasyon uban Kaniya (Genesis 2:17; 3:8). Sa orihinal nga trichotomous (nga may lawas, kalag, ug espiritu), si Adan ug Eba nahimong dichotomous (lawas lamang ug kalag). Ang pagtoo diha ni Kristo midala og pagkahimugso-pag-usab, nga mipabalik sa tawhanong espiritu, naghimo kanila nga trichotomous pag-usab. Ang tawhanong espiritu sa kanunay kinahanglanon para sa usa ka relasyon uban sa Dios (1 Mga Taga-Corinto 2:12-14).

Sa katibuk-an sa tawhanong kasaysayan, uban ang pagkatawo ni Kristo ingon nga ang bugtong eksepsiyon, matag kaliwat ni Adan ug Eba natawo nga dichotomous ug nagapabilin sa espirituhanon nga patay hangtod siya sa personal nagatoo diha ni Kristo (Juan 3:18). Sa tanang mga dispensasyon, ang matag-usa kinsa nagatoo diha ni Kristo mahimo nianang tungura nga nahimugso-pag-usab ug trichotomous, naghuput og lawas, kalag, ug tawhanong espiritu (1 Mga Taga-Tesalonica 5:23).

Walay kanon sa Kasulatan nga anaa niadtong kapana-honan sa negatibong kabubut-on. Ang Dios mipadayag sa lyang-kaugalingon ngadto sa tawo pinaagi sa mga damgo, mga bisyon, anghelanong mga pagpakita, ug, sama didto sa Hardin sa Eden, pinaagi sa laktod, pisiko nga mga pagpakita diha sa porma sa makitang-mga-pagpadayag-sa-Dios (wala-pa-nagpakatawo nga mga pagpakita ni Jesu-Kristo). Ang espirituhanong awtoridad gitugyan diha sa pangulo sa

pamilya, kinsa migunit sa pamilyanhon nga pagkapari.¹⁸ Pinaagi niini nga sistema sa awtoridad, ang gipadayag nga kamatuuran sa Dios gisangyaw ngadto sa tawhanong kaliwat sa binaba ug sa makita diha sa mga rituwal nga milakip sa balaang mga adlaw ug mananap nga mga sakripisyo (Genesis 3:21; 4:4; 8:20). Ang makasaysayanong talaan niini nga gidugayon makita diha sa Genesis 3:7—11:32, pag-usab nahasulat sa mahandumon pinaagi ni Moses.

Walay tawhanon nga misyonaryong ahensiya ang gikinahanglan lahi kay sa tagsatagsang mga magtotoo nga nagdala sa Pulong sa Dios ngadto sa katawhan diha sa ilang kangilitan. Ang Ebanghelyo anaa diha sa porma sa mga saad sa umaabot nga Manunubos (Genesis 3:15), kinsa gilarawan diha sa mananap nga mga sakripisyo: ang inosente gihukman ilis sa sad-an. Sukad sa pagkalaglag sa tawo, ang paagi sa kaluwasan diha sa matag dispensasyon kanunay mao ang pagtoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo ingon nga Siya gipadayag niana nga katuigan (Mga Taga-Roma 4:1-16; Mga Taga-Galacia 3:6-9, 26).

Ang panahon sa negatibong kabubut-on misugod uban sa usa ka pinulongan, usa ka kaliwat, ug usa ka kultura, apan wala niining sa antropolohiya nga mga kahiusahan ang misulbad og mga problema diha sa tawhanong mga relasyon o diha sa relasyon sa tawo uban sa Dios. Dugang pa, ang ikatulong divine nga institusyon, ang pamilya, gidugang ngadto sa kabubut-on ug kaminyoon. Apan walay usa sa mga ginikanang awtoridad ni sa banay nga mga gikausahan ni ang pamilyanhong pagkapari ang mipugong sa unang pagbuno, hain si Cain mipatay sa iyang igsoong-lalaki nga si Abel (Genesis 4:8).

Ang kadaotan midagan nga mapatuyangon atol sa kapanahonan sa negatibong kabubut-on (Genesis 6:1-7), ug ang

18. Tan-awa sa mga panid 45-47, 197-01.

Dios mihimo og grabeng mga kinutuban sa pagpugong sa tawhanong kaliwat gikan sa pagkapoo sa iyang-kaugalingon. Ang unibersal nga Lunup milingkawas lamang sa pamilya ni Noah, ang usa ka pamilya sa mga magtotoo nga mipabiling tinuud ngadto sa plano sa Dios.¹⁹ Human sa Lunup ang Dios mibalikbalik sa Iyang panalangin ug pagdasig, gihatag didto sa Hardin, aron “nga mabungahon ug magpasanay” (Genesis 9:1; cf., 1:28), apan uban sa pihong mga kausaban nga gitukod mahitungud sa pagkaon (Genesis 9:3; cf., 1:29-30). Dinhi labot pa laing nag-una nga hitabo sa kausaban batok sa usa ka bakgrawon sa pagkamalungtaron. Gikan sa mga anak-lalaki ni Noah migumikan ang tulo ka mga grupo sa mga Hentil, ang kaliwatan ni Shem, Ham, ug Japheth, nga sa katapusan nahimong gilainlain nga kanasuran ug kaliwatan (Genesis 10:32).

Sunud sa Lunup dugang pa lain nga daotang hilig ang nahisangko didto sa torre sa Babel (Genesis 11:1-9). Didto ang nalaglag nga tawo midahum nga siya “makaabut ngadto sa langit” pinaagi sa iyang kaugalingong abilidad ug sinabutang paningkamot. Ang tawhanong mga kalampusan sagad dalayegon. Sila adunay daotang epekto, bisan pa, sa dihang ang makitang pagkasalabutanon sa tawo nagalubog sa katinuuran sa iyang hingpit nga pagbulag gikan sa Dios o nagapulì sa grasya sa Dios ingon nga ang usa ka tinuud nga kasulbaran sa sukaranon nga tawhanong mga problema. Didto sa Babel, tungud niini, ang Dios mipugong sa kapasidad sa tawo para sa kadaotan. Ang Dios misaad human sa Lunup nga dili na gayud Siya “motunglo sa yuta gumikan sa tawo” (Genesis 8:20-22; 9:8-17), usa ka waykausaban nga kasabutan nga nagapabilin sa katibuk-an sa tanang mga henerasyon isip kabahin sa pagkamalungtaron nga nagadagan latas sa tanang mga dispensasyon. Tinuud sa

19. Thieme, *Madaugong Proklamasyon*.

Iyang kaugalingong kasabutan ang Dios wala mohimo og malukpanong mga kausaban sa kinaiyahan (sama didto sa Pagkalaglag ug diha sa Lunup). Niining tungura Siya miatiman sa daotan pinaagi sa “paglibog sa pinulongan sa katawhan,” sa epektibong nagbulag sa tawhanong kaliwat ngadto sa mga grupo aron dili sa masayon nga makahimamat sa usag-usa (Genesis 11:9).

Sa ingon ang Dios mitukod sa ikaupat nga divine nga institusyon: ang nasudnong linalang. Siya mipatibulaag sa katawhan aron ang mga utlanan tali sa mga katawhan mopugong sa kalapdon sa bisan unsang ekspresyon sa tawhanong kaarogante ug mopugong sa pagkaylap sa daotan (Genesis 11:8). Bisan pa karon, internationalism, o ang kalihukan sa paghiusa sa kalibutan ubus sa usa ka gobierno, nagatugyan sa iyang-kaugalingon ngadto sa daotan diha sa usa ka labing-hataas nga ang-angan, ug nagakontra sa plano sa Dios. Ang pakigpulong ni Pablo ngadto sa mga Athenian nagatukod niini nga prinsipyo para sa Kapanahonan sa Simbahan, nagtugot sa mga Kristohanon sa paggamit niining karaan nga leksyon gikan sa Babel paingon sa karon nga dispensasyon. Si Pablo nagapahimug-at nga ang katuyoan sa Dios sa pagbulag sa kanasuran ug pagpahimutang “sa mga utlanan sa ilang puy-anan” mao “nga sila magpangita sa Dios” imbis nga sa hilabihan mahaylo sa mga kalampusan sa tawhanong kinaadman, hain si Pablo miila diha sa pilosopiya, eskultura, ug pamalak sa mga Griyego (Mga Buhat 17:26-27; cf., 17:21, 23, 28).²⁰

Hudiyong mga Patriyarka

Ang kapanahonan sa Hudiyong mga patriyarka maoy usa ka panahong nagkabalhin gikan hain mogula ang

20. Thieme, *Freedom through Military Victory* (2003), 11-14.

Dispensasyon sa Israel. Niini nga gidugayon ang Dios mitukod sa Hudiyong kaliwat; diha sa Kapanahonan sa Israel Siya motukod sa Hudiyong nasod. Bisan pa og walay sinulat nga Kasulatan ang anaa, ang Dios misulud ngadto sa usa ka kasabutan, o gipanumpaang kontrata, uban ni Abraham (Mga Hebreohanon 6:13-18), usa ka lungsuranon sa naugmad kaayo nga ikatulong dinastiya sa Ur (Genesis 11:31). Diha sa usa ka kasabutan, usa ka partido nagahimo og usa ka mapuslanong pagpanghatag ngadto sa laing partido. Ang Dios misaad sa dikondisyonal sa “paghimo [Abraham] og usa ka bantugang nasod.” Si Abraham mitoo sa Dios, ug sa edad nga setentay-singko siya mituman sa mga tugon sa Dios sa pagbiya sa iyang pinuy-anan ug paglangyaw “ngadto sa yuta nga Ako mopakita kanimo” (Genesis 12:1-4; Mga Hebreohanon 11:8-10). Ang ikaupat nga divine nga institusyon midala sa bag-ong pagkahinungdanon ingon nga ang Dios miandam sa pagtukod og usa ka pihong nasod pinaagi sa pagporma og usa ka bag-ong kaliwat sa katawhan. Ang Iyang katuyoan dili lamang sa pagpugong sa daotan dinhi sa kalibutan apan usab sa pagbuhat og usa ka modelo para sa pagpanalipud sa tawhanong kinabuhi, kagawasan, praybasi, ug kabtangan sulud sa kaugalingong mga utlanan sa usa ka nasod. Ang Israel molarawan sa mga balaod sa divine nga katukuran. Dugang pa, ang espirituhanong impak niining bag-o nga kaliwat ug bag-o nga nasod mopadayon sa kahangturan.

Si Abraham natawo nga usa ka Hentil. Siya mipabilin sa ingon niini hangtod siya miabut sa espirituhanong pagkahamtong sa panuigon nga nobentay-nwebe. Unya uban ang buhat sa sirkumsisyon siya nahimo nga ang orihinal nga Hudiyong, ang Amahan sa Hudiyong kaliwat (Genesis 17:1-21). Sirkumsisyon mao ang rituwal sa kapanghimatuuran ug pagila nga ang divine nga kasabutan mikinahanglan kaniya. Kini nga rituwal mipaila sa mga panalangin sa napabalik nga pagkighilawas nga kalagsik pinaagi hain ang Dios “mopasanay

[kang Abraham] sa liso sama sa kabitoonan sa kalangitan” (Genesis 22:15-18; Mga Taga-Roma 4:17-21; Mga Hebreohanon 11:11-12). Ang pagkamasinugtanon ni Abraham mipakita sa iyang espirituhanong hamtong nga pagsalig diha sa mga saad sa Dios. Ang mga Hudiyo maoy mahimong usa ka waykaparehas nga pagpakita sa himaya sa Dios diha sa tanang kanasuran sa kalibutan.

Ang Dios mipanghimatuud sa Iyang kasabutan ngadto sa nagtoong anak-lalaki ni Abraham, Isaac (Genesis 26:3-5), ug midason-pag-usab niini ngadto sa iyang nagtoong apo-nga-lalaki, Jacob (Genesis 28:13-15; 35:11-12). Ang Hudiyong kaliwat, tungud niini, maoy espirituhanon diha sa gigikanan, nagliwat gikan ni Abraham, Isaac, ug Jacob, matag-usa sa kang kinsa maoy usa ka magtotoo diha sa Manunubos, ang Ginoong Jesu-Kristo (Genesis 15:6). Ang dose ka mga anak-lalaki ni Jacob mao ang Hudiyong mga patriyarka, ang mga magtutukod sa mga tribu sa Israel.

Ang dikondisyonal nga kasabutan sa Dios uban ni Abraham, Isaac, ug Jacob maoy usa ka malungtarong kasabutan. Ang Hudiyong kaliwat maoy permanente. Ang iyang pagkaanaa nagaagad diha sa Dios lamang. Ang waykatapusang kapanulundanan sa Israel pulos espirituhanon ug etniko, maingon nga ang Dios misaad. Siya mopatunhay sa nahimugso-pag-usab nga Hudiyong kaliwat ug sa Hudiyong nasod sa katibuk-an sa kasaysayan ug eternidad (Genesis 13:15; Pinadayag 21:12).

Busa, usa sa daghang mga panalangin nga mag-abut ngadto sa tawhanong kaliwat pinaagi sa mga Hudiyo mao ang usa ka taas-og-tagal nga pagpakita sa pagkamatinumanon sa Dios. Siya mipasalig sa Iyang-kaugalingon sa pihong mga saad nga Siya motuman pinaagi sa tanang mga kabalhinbalhinan sa tawhanong kasaysayan. Dinhi niini anaa ang pagdasig para ni bisan kinsa nga nagasalig Kaniya. Ang mismong pagkaanaa sa mga Hudiyo maoy pruyba para sa tanan sa pagtan-aw nga ang Dios nagatuman sa Iyang

pulong. Bisan pa sa dihang ang mayoriya sa mga Hudiyo sa ilang-kaugalingon magsalikway Kaniya, bisan pa sa dihang ang nasod nagasulud ngadto sa pagkaut-ut, bisan pa sa dihang Siya kinahanglang sa mapintas nga magdisiplina sa Iyang katawhan, ang saad nagapabilin bisan pa niana. Ang Dios dili gayud nagaundang sa pag-amuma para sa Iyang katawhan. Ang Israel adunay usa ka kaugmaon, sa tukma ingon nga ang Dios misaad ngadto ni Abraham. Mahitungud sa pagkamalungtaron ug kausaban, ang kasabutan sa Dios sa Israel ug iyang literal nga katumanan gitagik ngadto sa gambalay sa kasaysayan nga nagapabiling wamaunsa walay sapayan unsay laing mga dispensasyon nga ang Dios nagatukod.

Ang gigikanan sa Hudiyong kaliwat nagalantaw og usa ka importanteng kalainan tali sa Israel ug sa Simbahan. Ang Dios mitukod sa mga Hudiyo isip usa ka bag-ong *makaliwatan* nga kaliwatan. Sa pagkalahi, ang Simbahan maoy usa ka “bag-ong [*espirituhanon*] nga kaliwatan” (2 Mga Taga-Corinto 5:17). Ang nahimugso-pag-usab nga mga Hudiyo mao ang piniling katawhan ug nasod sa Dios, samtang ang Simbahan nagalakip sa mga magtotoo sa matag kaliwat ug nasyonalidad.

Ang kapanahonan sa mga patriyarka natapos uban sa mga Hudiyo ingon nga mga ulipon sa Egypt. Si Moses natawo atol sa kapanahonan sa mga patriyarka, apan ang katapusang kwarenta ka katuigan sa iyang kinabuhi nahisakup ngadto sa sunud nga dispensasyon, ang Kapanahonan sa Israel. Si Abraham mao ang amahan sa Hudiyong kaliwat; si Moses, ang amahan sa Hudiyong nasod.

Samtang ang populasyon sa kalibutan misaka ug kanasuran misanay, ang Dios misugod sa pag-atiman sa tawo diha sa usa ka bag-ong paagi pinaagi sa mga kasabutan nga mibutyag sa pagtukod sa nasod sa Israel. Ang Israel mahimo nga sinaligang nasod sa Dios, Iyang gipanalipdan nga tinugyanan dinhi sa kalibutan kang kinsa Siya mopiya sa

tawhanong pagkamagsusulat ug pagkapiniyalan sa sinulat nga divine nga pinadayag.

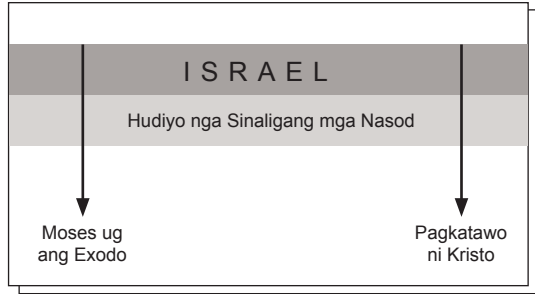
ANG DISPENSASYON SA ISRAEL

Piniling Nasod sa Dios

Ang Kapanahonan sa Hudiyo may kalabutan ngadto sa *nasod* sa Israel. Ang mga Hudiyo nahimong usa ka nasod sa dihang ang Dios midala kanila pagawas sa Egypt, nagsangko adtong pagbalhin nga kapanahonan sa mga patriyarka hain Siya mitukod sa Hudiyong kaliwat. Sama diha sa kapanahonan sa Hudiyong mga patriyarka, ang tawhanong kaliwat milangkob pa og usa ka dakong populasyon nga gibahin ngadto sa daghang mga pinulongan, mga kultura, ug mga nasod. Sama kaniadto, tanang upat ka divine nga mga institusyon mipabiling tinuud, kining mosunud, kabubut-on, kaminyoon, ang pamilya, ug ang nasudnong linalang.²¹ Ug sama kaniadto, ang kaluwasan sa katibukan sa kalibutan mipadayon nga pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo ingon nga Siya gipadayag. Apan uban sa Exodo, ang Dios mitukod og usa ka pihong nasod sa pagbarog Kaniya isip Iyang misyonaryong ahensiya dinhi sa kalibutan. Ang espirituhanong kapanulundanan sa Israel mipadayon, ingon nga kini misugod pinaagi sa pagtoo ni Abraham, Isaac, ug Jacob: Ang mga Hudiyo mipadayag sa ilang pagtoo ngadto sa Dios samtang sila mihalad sa Passover nga nating karnero. Kini nga piniling nasod mahatagan og usa ka divine nga kabilin nga anaa sa pagsulat ug mopakita sa karakter sa Dios ingon nga wala gayud kaniadto sa kasaysayan (Deuteronomio 4:6-8, 32-40).

21. Ibid., 5-20.

Ang Dios mipili sa Israel nga usa ka panalangin ngadto sa tibuuk tawhanong kaliwat (Genesis 12:2-3; Amos 9:12; cf., Mga Buhat 15:17). Siya mihimo niini nga nasod nga ang tigdawat, piniyalan, ug magsasangyaw sa sinulat nga kanon sa Kasulatan. Dili lamang ang Israel mohatag og tawhanong mga tagsulat sa Karaang Testamento nga kanon, apan ang kasaysayan ug paglihok sa Israel mismo matala sa kahangturan diha sa Kasulatan.

ANG KAPANAHONAN SA ISRAEL

Ang Dios sa Israel, kinsa si Jesu-Kristo, ang Ikaduhang Persona sa Trinidad (Lukas 1:68), sa personal mimando sa teyokrasya nga gingharian. Walay pagkabahin tali sa espirituhanon ug sibil.²² Kini gipakita ngadto ni Moses sa wala pa ang Exodo (Exodo 3—4), gibalikbalik ngadto ni Joshua diha sa pagsulud sa Yuta (Joshua 5:13-15), ug gibangutan sa dihang ang misalikway sa tinoohan nga katawhan misinggit para sa usa ka tawhanong hari (1 Samuel 8).

Sa pagsangyaw sa Iyang grasya ngadto sa katawhan pinaagi sa Iyang pinili nga nasod, ang Dios mihatag ni Moses og usa ka kodigo sa balaod para sa Israel. Ang Balaod ni Moses usa ka makapatagad nga balaorong sistema nga mihubit sa kagawasan ug sibil nga responsibilidad sa Israel para sa mga magtotoo ug mga dimagtotoo pareho. Ang Balaod usab misaysay sa tukma nga espirituhanong mga seremonyas pinaagi niini ang mga Hudiyo makasimba sa Dios. Tungud kay ang ilang Dios mao usab ang ilang hari, kini mao ang responsibilidad sa matag-usa sa Israel sa pagtuman sa Balaod ni Moses isip kabahin sa Hudiyo

22. Tan-awa sa mga panid 94-96, 104-07, 132.

nga nasudnong kinabuhi, bisan pa og ang espirituhanong mga pagsangkap sa minatarong nga makahuluganon para sa mga magtotoo lamang. Isip usa ra, tibuuk gitingub, ang Balaod ni Moses mipunting diha sa Tabernakulo (ug ulahi sa Templo) diin ang presensiya sa Dios mipuyo. Mga paghalad, mga rituwal, ug balaang adlaw nga mga pagtuman gidumala didto og mipaabot sa adlaw sa dihang ang Dios moabut diha sa unud sama sa gisaad nga Manunubos. Para sa hapsay nga pagdumala niini nga mga rituwal ug para sa binaba nga pagsangyaw sa sinulat nga Pulong sa Dios, ang Balaod mitukod og Libitikanhong pagkapari (Deuteronomio 31:9-13; 33:10).

Ang Balaod ni Moses usa ka bag-ong butang-katingalahan, usa ka malangkubong sistema sa espirituhanong mga ordinansa ug ang mga balaod sa divine nga katukuran sa Israel ubus sa dihadhiha nga pamunoan sa Dios. Daghan sa iyang mga pagsangkap magsubli sa divine nga mga kmandoan nga gihatag diha sa Dispensasyon sa mga Hentil sa dihang walay piniling nasod nga anaa. Kini nga pagkamalungtaron anaa tungud kay ang etnikong kapanulundanan sa Israel migumikan niadtong nag-unang panahon ug tungud kay ang divine nga paggiya para sa matag hugna sa panahon sa tawhanong kasaysayan nagagikan sa mao rang way-pagkausab nga tinubdan, Dios Mismo.

Ako maghingalan sa paagi sa kinabuhi para sa mga lungsuranon sa Israel ingon nga ang *rituwal nga plano sa Dios*, sa kalainan ngadto sa *protokol nga plano sa Dios* para sa Kapanahonan Simbahan nga mga magtotoo.²³ Ang mga rituwal nga gitudlo pinaagi sa Balaod ni Moses usa ka madramahong “anino sa unsa ang moabut” (Mga Taga-Colosas 2:17; Mga Hebreohanon 8:5; 10:1). Sila mao ang mga modelo ug mga tabang sa pagpanudlo sa paghulagway

23. Usa ka paghulagway sa protokol nga plano sa Dios nagasugod diha sa panid 145. Tan-awa usab sa Thieme, *Levitical Offerings* (1973).

ni Kristo, kaluwasan, ug fellowship uban sa Dios. Ang kalihukan sa Libitikanhong pagkapari ug adlaw-adlaw nga kinabuhi sa matag tawo milakip sa pag-apil sa mga seremonyas nga milarawan niining kahibulungan nga mga doktrina. Sa dihang si Kristo sa ulahi miabut diha sa unud, ang katinuuran mituman sa mga anino, naghimo niining matahum nga kapanulundanan sa mga rituwal sa wadamha wala na gamita (Mga Hebreohanon 8:13). Usa ka bag-ong kodigo ang gikinahanglan, ug usa ka bag-ong kodigo ang gisangkap.²⁴

Karon diha sa Kapanahonan sa Simbahan ang paagi sa kinabuhi sa magtotoo nagapakita sa makagagahum-satanang katinuuran imbis nga ang anino. Ang rituwal nga plano sa Dios nagapabiling kabahin sa Kasulatan, nagdokumento sa pagkamatinumanon sa Dios ug naghulagway sa Persona ug buhat ni Kristo. Busa, ang usa ka halawum nga pagtoon sa Kapanahonan sa Israel, makita diha sa Exodo 12 latas sa libro ni Malachi, usa ka kinahanglanon ug matudloon kaayo nga kabahin sa matag kahibalo sa Kristohanon sa doktrina sa Bibliya.

Ang Israel mipakita ug misangyaw sa grasya sa Dios, ang labing-dako nga ekspresyon hain siya maoy mahimo nga nasod hain pinaagi ang Manunubos matawo dinhi sa kalibutan. Ang pagsunudsunud sa mga saad nga maggarantiya sa pag-abut ni Kristo, gikan sa “Liso” nga gipadayag ngadto ni Adan ug Eba (Genesis 3:15) ug nagpadayon uban ang mga saad nga gihimo ngadto ni Noah (Genesis 9:26), nahimong sa mauswagon nga labi pang piho. Ang Manunubos moabut gikan sa kaliwat ni Abraham, Isaac, ug Jacob; gikan sa nasod sa Israel; gikan sa tribu ni Judah; gikan sa pamilya ni Jesse; gikan sa harianong kaliwatan ni Haring David. Sukad sa pagkatukod sa Hudiyong kaliwat, ang mga saad

24. Tan-awa sa mga panid 89-91.

sa manunubos nga linya magtakdo sa mga kasabutan tali sa Dios ug sa Iyang piniling katawhan.

Divine nga mga Kasabutan uban sa Israel

Ang nasod sa Israel gihubit pinaagi sa lima ka divine nga mga kasabutan. Ang unang duha nga mga kasabutan, gipanumpaan atol sa kapanahonan sa mga patriyarka, miandam sa agianan para sa pagtukod sa nasod. Ang Dios mihimo sa nahabiling tulo human ang Hudiyong kaliwat nahimo nga ang Hudiyong nasod.

1. *Ang Abrahamic nga Kasabutan* (Genesis 12:1-3; 13:16; 22:15-18; 26:4; 28:14; 35:11; Exodo 6:2-8).
2. *Ang Palestinian nga Kasabutan* (Genesis 13:15; 15:18-21; 26:3-5; 28:13-15; 35:12; Exodo 6:4, 8; Numeros 34:1-12; Deuteronomio 30:1-9; Joshua 1:2-4; Jeremiah 32:36-44; Ezekiel 11:16-21; 36:21-38).
3. *Ang Balaod ni Moses* (Genesis—Deuteronomio).
 - a. Codex I: Ang Kagawasan nga Kodigo (ang Napulo ka Sugo o Napulo ka mga Kamandoan).
 - b. Codex II: Ang Espirituhanong Kodigo (naglakip og usa ka kompleto, malarawanong pagpaila ni Kristo ug sa Iyang pagluwas nga buhat [Christology ug soteriology]).
 - c. Codex III: Ang Katukuran nga Kodigo (sibil nga mga balaod para sa Israel).
4. *Ang Davidic nga Kasabutan* (2 Samuel 7:8-17; Mga Salmo 89:20-37).
5. *Ang Bag-ong Kasabutan ngadto sa Israel* (Jeremiah 31:31-34; cf., Mga Hebreohanon 8:8-12; 10:15-17).

Kining makapatagad nga mga kasabutan sa tukmang gibadbad ug sa labing tin-aw nga masabut mahitungud sa

Israel isip usa ka nasod. Sila wala ug wala gayud masakup ngadto sa mga Hentil nga nagpuyo sa katibuk-an sa kalibutan (Deuteronomio 4:8; Mga Taga-Roma 2:12-14), bisan pa og ang Israel natukod sa pagbenepisyo sa tanang kanasuran sa kalibutan. Ni ang mga kasabutan sa Dios uban sa Israel maglantaw sa Simbahan, nga nagalabaw sa etnikong mga kalainan ug nasudnong mga utlanan, ug nga diha sa Karaang Testamento nga mga panahon mipabilin nga usa ka wagibutyag nga misteryo (Mga Buhat 15:5; Mga Taga-Roma 6:14; Mga Taga-Galacia 2:19; Mga Hebreohanon 7:12).

Giunsa niini nga mga kasabutan paghubit sa nasod sa Israel? Ang mga kasabutan sa Dios ngadto ni Abraham magila sa piniling *katawhan* sa Dios ug sa *yuta* nga Siya mohatag kanila. Gihinganlan nga ang Kasabutan ni Abraham ug ang Palestinian (o Kabtangang Dimadaladala) nga Kasabutan, kining duha ka divine nga mga kontrata mao ang pasikaran para sa pagpalingkawas sa Dios sa mga Hudyo gikan sa pagkaulipon sa Egypt ug para sa pagtukod sa nasod diha sa gisaad nga yuta (Exodo 6:2-9). Ang Balaod ni Moses mitukod og *palisiya* para sa pamatasan, espirituhanon, ug sibil nga kinabuhi sulud sa Karaang Testamento nga nasod. Ang Kasabutan ni David nagahingalan sa *nagmando nga dinastiya* sa Israel. Ug ang Bag-ong Kasabutan nagasaad sa *pag-ayo* para sa nasod ubus sa divine nga disiplina ug nagagarantiya sa masangputong katumanan sa tanang dikondisyonal nga mga kasabutan.

Kondisyonal ug Dikondisyonal nga mga Kasabutan

Upat niini nga mga kasabutan maoy dikondisyonal ug waykatapusan; usa maoy kondisyonal ug lumalabay. Ang Dios motuman sa Abrahamic, Palestinian, Davidic, ug Bag-ong mga Kasabutan sa Israel nga walay mga kondisyon

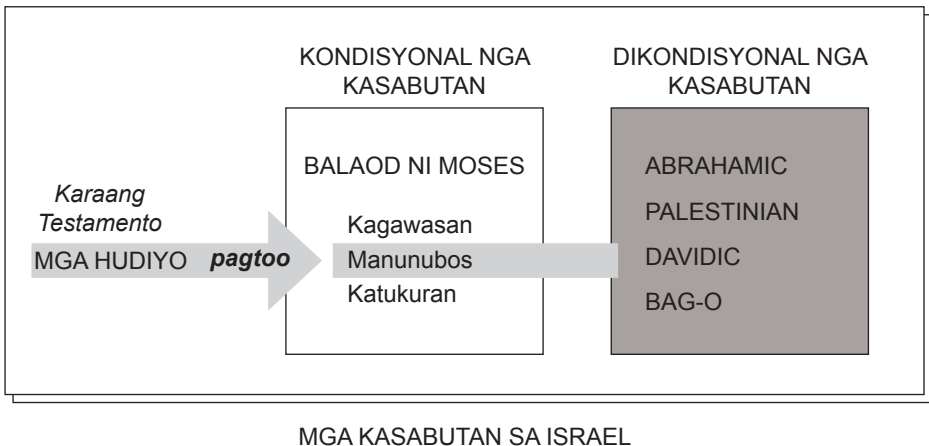
nga gipaapil. Siya misaad sa paghimo og pihong mga butang, ug Siya mohimo. Ang Iyang dimausab nga karakter nagagarantiya sa Iyang pagkamatinumanon. Apan tungud kay ang katumanan niining mga kasabutan molungtad sa *kahangturan* (Genesis 13:15; 2 Samuel 7:13, 16; Jeremiah 31:34), kinsa ang mahimong mga hinatagan? Bugtong usa ka tawo kinsa sa personal nagahuput sa waykatapusang kinabuhi ang mahimong usa ka tigdawat sa waykatapusang mga panalangin. Busa, ang orihinal nga kahubitan sa piniling katawhan sa Dios nagatubag niini nga pangutana sa mga hinatagan: Ang Dios mitukod sa mga Hudiyo isip usa ka *nahimugso-pag-usab* nga kaliwat, natukod pinaagi ni Abraham, Isaac, ug Jacob maingon nga *mga magtotoo* diha ni Kristo. Dili tanan sa Israel maoy Israel (Mga Taga-Roma 9:6-8). Ang mga tagsatagsa kinsa sa genetic, sa kultura, o sa relihiyosong mga Hudiyo dili partido ngadto sa dikondisyonal nga mga kasabutan gawas kon sila sa personal mitoo diha sa gisaad nga Manunubos.²⁵ Ang Iyang Persona ug buhat gipadayag diha sa usa ka kondisyonal nga kasabutan.

Ang Balaod ni Moses lamang ang nagasulud og kondisyonal nga mga kabihayag. *Kon* ang mga Hudiyo mohimo sa ilang bahin, *nan* ang Dios mohimo sa Iyang bahin (Exodo 19:3-6; Joshua 1:7-8). Ang Balaod ni Moses usa ka tibuuk, nga mahimong makat-onan ubus sa tulo ka mga kategoriya: Codex I, ang kagawasan nga kodigo; Codex II, ang espirituhanon nga kodigo; ug Codex III, ang katukuran nga kodigo. Ang Codex I mipanalipud sa abilidad sa Hudiyo sa paghimo og mga desisyon; ang Codex II mipaila sa labing importanteng desisyon nga siya miatubang; ang Codex

25. Bisan pa ang waypagtoong mga Hudiyo, kinsa dili usa ka partido ngadto sa dikondisyonal nga mga kasabutan, gipanalipdan ubus sa kontra-Semitismo nga kabihayag diha sa Genesis 12:3a. Kini nga pahayag sa divine nga pagtugot sa dapig-Semitismo ug divine nga pagkasinilutan sa kontra-Semitismo nagasiguro sa kaliwat nga molungtad sa pagsulud sa Kalisdanan. Tan-awa sa panid 53. Tan-awa usab sa Thieme, *Anti-Semitism* (2004), 14.

III mitudlo sa kakahimtangan nga labing makatabang sa paghimo og maayong mga desisyon.

Ang espirituhanong aspeto sa Balaod ni Moses naga-proklamar sa grasya sa Dios ingon nga paagi sa kaluwasan ug nagaila sa pagtoo ingon nga wala-ang-merito nga paagi sa pagsulud ngadto sa waykatapusang mga panalangin sa tanang dikondisyonal nga mga kasabutan. Sa piho, kini nga codex sa Balaod nagapaila sa Manunubos ug nagapatin-aw sa iyang papel isip Manluluwas. Siya gihulagway diha sa mananap nga mga sakripisyo, diha sa tukmang pagtukod ug muwebles sa Tabernakulo, diha sa maseremonyahong pagbisti sa Libitikanhong pagkapari, ug diha sa mga rituwal nga ang mga pari mihimo.²⁶ Kon si bisan kinsang Hudiyo ang mitoo diha ni Kristo, nan ang Dios dili lamang mohatag og kaluwasan niadtong tawhana apan sa mao ra nga higayon mohimo usab kaniya nga partido ngadto sa upat ka dikondisyonal nga mga kasabutan.

Moral ug sibil nga mga balaod misuportar sa punoan sa espirituhanong pagduso sa Hudiyong nasod. Ang Codex I

26. Thieme, *Levitical Offerings*, 1-5.

mihubit sa tawhanong kagawasan; ang Codex III mipadayag sa mga balaod sa divine nga katukuran para sa Hudiyong gobierno, hurisprudensiya, sundalonghong serbisyo, ekonomiya, diyeta, panglimpiyo, panggalam sa yuta, kuwarentinas, ug para sa matag lain nga makahuluganong aspeto sa kinabuhi sa Israel. *Kon* ang mga lungsuranon sa Israel motuman sa mga sugo sa mga Codex I ug III, *nan* ang Dios sa temporal mopanalangin kanila sa tagsatagsa ug ang nasod isip tibuuk (Deuteronomio 28:1-14). Uban ang Dios isip iyang tinubdan, kini nga divine nga kasabutan mihawud kaayo sa kadungang mga sistema sa nasudnong balaod, sama sa hilabihang-gidayeg nga Babylonian nga Kodigo sa Hamurabi.

Ang tanang divine nga mga kasabutan sa Israel matuman pinaagi ni Ginoong Jesu-Kristo. Niining panahona, bugtong ang Balaod ni Moses ang natuman sa kompleto. Sa Iyang unang pag-abut si Kristo mituman sa tibuuk balaod, naglakip sa tanang tulo ka mga kodigo, pinaagi sa Iyang waysala nga kinabuhi ug mapulihong kamatayon para sa mga sala sa katawhan (Mateo 5:17; Mga Taga-Roma 10:4).²⁷ Diha sa Iyang ikaduhang pag-abut Siya motuman sa Abrahamic, Palestinian, Davidic, ug Bag-ong mga Kasabutan sa dihang Siya nagabalik sa kalibutan sa pagtukod-pag-usab sa Israel ug pagmando ngadto kaniya. Bisan pa didto sa kinatas-an sa himaya sa Israel ubus ni Solomon, ang dikondisyonal nga mga kasabutan wala matuman. Ang Israel wala gayud miokupar tanan sa dako-kaayong kayutaan nga gitugyan pinaagi sa Palestinian nga Kasabutan. Apan ang Dios wala makalimot sa Iyang katawhan; Siya motuman sa Iyang mga saad (Genesis 28:14). Pulos diha sa Milenyo ug diha sa eternidad, ang Israel mosadya sa himaya nga siya wala pa gayud masayod.

27. Tan-awa sa mga panid 87-89.

Ang Sinaligang Nasod

Ang mga kasabutan nga ang Dios mihimo uban sa Israel mibuhat og usa ka pihong relasyon sa panalangin tali sa Dios ug sa nasod. Ang Israel mao ug mahimong waykaparehas nga *sinaligang nasod* sa Dios, Iyang sa espesyal gipanalipdan nga tinugyanan dinhi sa kalibutan (Exodo 19:5-6; Hosea 4:6). Tukmang mga responsibilidad nahisakup ngadto sa Karaang Testamento nga sinaligang nasod ubus sa Balaod ni Moses. Mga Codex I ug III mipanalipud sa tawhanong kinabuhi, kagawasan, praybasi, ug kabtangan. Ang Codex II mitugyan sa tagsatagsa ka mga magtotoo ug mga magsasangyaw sa Pulong sa Dios uban sa tukmang pagpaila sa Ebanghelyo ug pagpanudlo sa doktrina sa Bibliya sulud sa nasod. Ug mga misyonaryo gikan sa sinaligang nasod ang magdala sa Ebanghelyo ug doktrina sa Bibliya ngadto sa disinaligang kanasuran (Deuteronomio 4:6-8; Jonah).

Ang sinaligang-nasod sa Israel adunay kaakohan sa laktod ngadto sa Dios para sa pagkapiniyalan sa Iyang Pulong. Kaalaot ngadto ni bisan kinsang mga tagagawas kinsa mihagit sa pagdaogdaog sa mga Hudiyo. Ang Dios mipasalig niining mapanalipdanon nga prinsipyo ngadto sa pagsulat diha sa kontra-Semitismo nga kabihayag sa Abrahamic nga Kasabutan.

Ug Ako mopanalangin niadtong kinsa mopa-
nalangin kaninyo,

Ug ang usa kinsa nagatunglo kaninyo Ako
motunglo. (Genesis 12:3a, NASB)

Kining solemne nga kabihayag maoy kabahin sa usa ka dikondisyonal nga kasabutan ug, busa, nagapabiling napa-hamtang karong panahona. Ang Dios nagapanalipud sa Hudi-yong kaliwat pinaagi sa matag henerasyon sa kasaysayan

aron nga Siya sa katapusan makatuman sa Iyang mga kasabutan uban kaniya.

Ang mga pribilihiyo nga napahimuslan sa sinaligangnasod sa Israel mipasabut og responsibilidad. Dila lamang ang mga panalangin masdako, apan usab ang kalagmitan para sa nasudnong divine nga disiplina kon ang Israel midumili sa pagtuman sa divine nga mga sugo (Levitico 26). Kaalaot ngadto sa mga Hudiyong kon sila mibiya sa ilang pagpiyal ingon nga mga tinugyanan sa Dios dinhi sa kalibutan (Hosea 4:6).

Ang kasaysayan sa Israel usa ka talan-awon sa mga kalampusan ug mga kapakyasan bahin sa iyang sinaligangnasod nga mga responsibilidad. Usa ka serye sa lima ka Hudiyong sinaligan nga kanasuran ang mipalambo, ingon sa gipasundayag diha sa kategorikal nga laraw sa mga dispensasyon.²⁸ Kining pagsunudsunud natapos sa dihang ang dugay-na-gipaabot nga Manunubos miabut diha sa unud.

Ang birhen nga pagkatawo ni Kristo mimarka sa sinugdanan sa usa ka bag-ong dispensasyon. Sa panahon sa pagkatawo sa atong Ginoo niadtong 4 B.C., ang Israel wala na milihok isip usa ka sinaligang nasod sa Dios. Hinoon, siya mituis sa Balaod ngadto sa usa ka panglupig sa relihiyosong legalismo. Wayhinungdan, dunut, ug kaugalingongkamatarong, siya nawad-an sa iyang espirituhanong kalagsik. Siya makapalagot lamang ubus sa politikanhon ug sundalonhong paghari sa Romanhong Imperyo. Kini nga espirituhanong pagkaut-ut sa Israel mipadayon sa katibukan sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ug mipalungtad ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan hangtod sa katapusan ang Dios mibutang sa nasod ubus sa kinatas-ang disiplina niadtong A.D. 70.

Ang divine nga disiplina sa Israel mahimong masubay

28. Tan-awa sa panid 27.

gikan sa 63 B.C. sa dihang ang Romanhong heneral nga si Pompey midakup sa Jerusalem ug mipasipala sa Templo pinaagi sa pagsulud sa Balaan sa mga Balaan. Sa 54 B.C. si Crassus milungkab sa Templo. Atol sa Parthian nga pagsulong sa Palestine niadtong 40 B.C., si Herod milayas padulong sa Roma ug gitudlo nga Hari sa Judea pinaagi sa Romanhong Senado. Ang mga Hudiyo midumili sa pag-ila kaniya ingon nga hari, apan human sa tulo ka katuigan sa pakig-away siya midakup sa Jerusalem ug mipapaha sa Sanhedrin. Niadtong 15 B.C. si Agrippa mibisita sa Palestine diha sa usa ka inspeksiyon nga panaw para ni Emperador Augustus sa pagsiguro nga ang mga tinguha sa Roma gialagaran. Si Herod, kinsa dili usa ka Hudiyo, mitukod-pag-usab sa Templo, nagpahinungud niini niadtong 10 B.C.

Ang tuig nga si Kristo natawo maoy usa ka nagsamok diha sa Hudiyong pangagamhanan. Ang mga Parisayo misulay og usa ka *kudeta*, si Herod namatay diha sa usa ka kasuko, ug ang iyang anak-lalaki, Herod Archelaus, nahimong ethnarch ubus sa Roma, nagpanunud sa kabahin sa mga teritoryo sa iyang amahan nga milakip sa Samaria, Judea, ug Idumea. Niadtong A.D. 6, ang Roma mipapahawa sa ditakus ug nagpasamut nga Archelaus. Ang Judea sunud niana nalakip ngadto sa Romanhong Imperyo isip kabahin sa usa ka ikatulong matang nga probinsiya uban ni Coponius isip ang iyang unang harianong tinugyanan, o gobernador. Ang mga Hudiyo nakighagit ubus sa usa ka pagsunudsunud sa mga tinugyanan, lakip kanila si Pontius Pilate, kansang administrasyon misugod niadtong A.D. 26.

Ang Romanhong probinsiya sa Judea dugay na sukad naundang sa paglihok isip usa ka sinaligang nasod sa Dios.²⁹

29. Kini gitino pinaagi sa divine nga pasidaan nga nauna sa kagun-uban sa Israel. Ang iyang pagkapakyas isip usa ka sinaligang nasod sa pagtoo diha sa Manunubos, sa pagtudlo og tinuud nga doktrina, ug sa pagpadala og mga misyonaryo ngadto sa mga Hentil gidrama diha sa unang henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan. Sama sa

Sa katibuk-an sa dispensasyon sa unang pag-abut ni Kristo, gikan sa kapin kun kulang 4 B.C. ngadto sa A.D. 30, ang Judea usa ka gihariang nasod diha sa espirituhanong pagkaut-ut. Siya mipadayon sa pagkaanaa lamang sa paghimo og usa ka desisyon mahitungud ni Jesu-Kristo ingon nga Manunubos. Misalikway ni Kristo, ang sa espirituhanon ug sa politikanhon nga masukulong Hudiyong estado milungtad sulud sa kwarenta ka katuigan ubus sa prinsipyo sa grasya sa dili pa ang paghukum. Unya, niadtong A.D. 70, upat ka Romanhong mga lihiyon ang miguba sa Jerusalem.

usa ka salamin nagpakita sa mga Hudiyo sa ilang kaugalingong pagbiya-sa-tinoohan, apan sa dungan nagpadayag sa grasya sa Dios, ang espirituhanong gasa sa mga dila sa milagrosong mipaila sa Ebanghelyo ngadto sa mga Hudiyo diha sa hentil nga mga pinulongan. Tan-awa sa mga panid 109, 142. Tan-awa usab sa Thieme, *Mga Dila* (2017), 4-29.

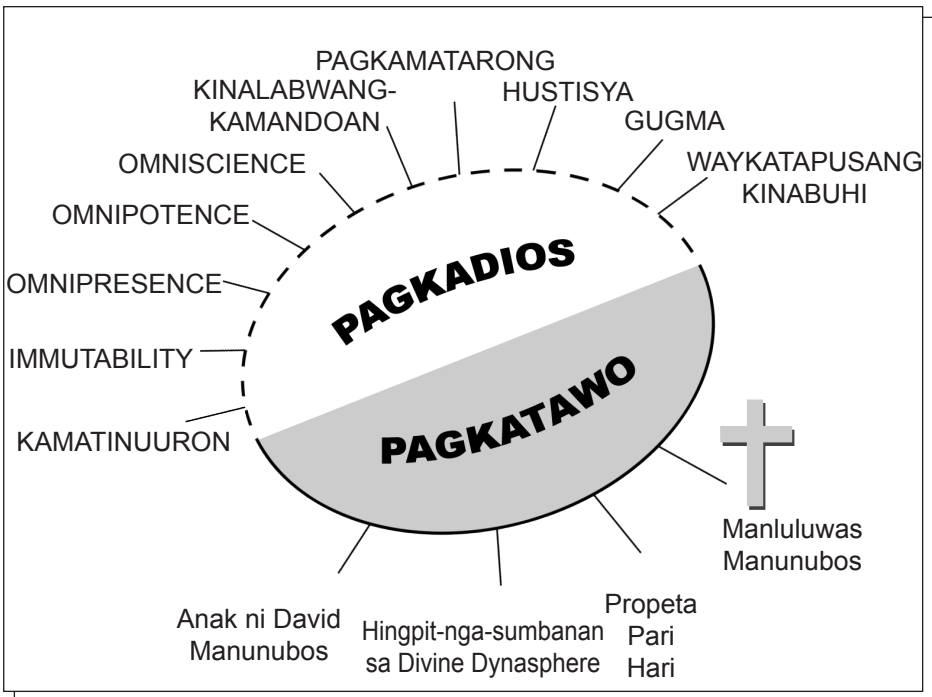
ANG CHRISTOCENTRIC NGA MGA DISPENSASYON

ANG DISPENSASYON SA HYPOSTATIC NGA PAGHIUSA

Hypostatic nga Paghiusa Gihubit

ANG UNUM KA MGA DISPENSASYON NAHULOG ngadto sa tulo ka mga kategoriya: theocentric, christocentric, ug eschatological. Kita bag-ohay ra mihulagway sa duha ka theocentric nga mga dispensasyon—ang Kapanahonan sa mga Hentil ug ang Kapanahonan sa Israel—nga nahitabo sa wala pa si Kristo miabut diha sa unud. Pinaagi sa birhen nga pagkatawo ni Kristo, ang christocentric nga mga kapanahonan misugod. Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ug ang Dispensasyon sa Simbahan mao ang kinataliwad-an sa tawhanong kasaysayan tungud sa kinsa si Kristo ug ang relasyon sa Simbahan ngadto Kaniya.

Hypostatic nga paghiusa mao ang teyolohiyanhong termino para sa nagpakatawong Persona ni Kristo, ang paghiusa sa Dios ug tawo. Didto sa birhen nga pagkatawo, ang Dios nga Anak misagubang sa Iyang-kaugalingon sa tinuud nga pagkatawo ug nahimong usa ka bag-ong Persona—ang Dios-tawo, ang waykaparehas nga Persona sa uniberso (Juan 1:1-14; Mga Taga-Roma 1:2-4; Mga Taga-Filipos 2:5-11; 1 Timoteo 3:16). Ang Griyegong pulong (hupostasis) nagakahulugan og “hinungdanon nga kinaiya, esensiya, tinuud nga linalang, katinuuran.”³⁰ Si Kristo nagahiusa sulud sa Iyang-kaugalingon sa esensiya sa Dios ug sa esensiya sa tawo, nagporma og usa ka bag-ong hupostasis, usa ka bag-ong hiniusa nga esensiya, gitawag og hypostatic nga paghiusa. Diha sa Persona sa nagpakatawo nga Kristo maoy

ANG HYPOSTATIC NGA PAGHIUSA:
ANG DIVINE UG TAWHANON NGA MGA KINAIYA NI JESU-KRISTO

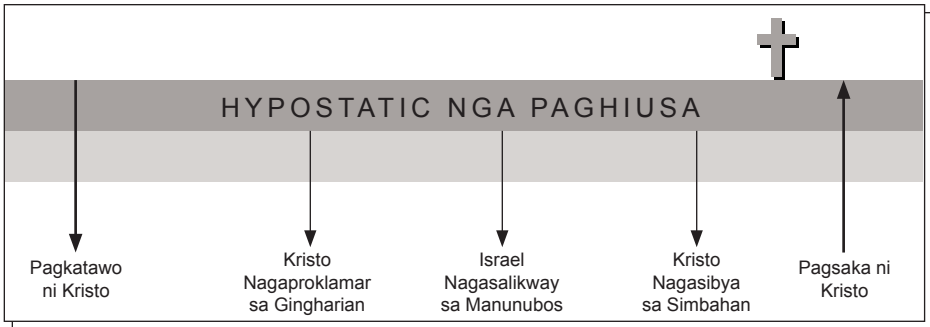
30. Walter Bauer, William F. Arndt, F. Wilbur Gingrich, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 4th ed., s.v. “hupostasis.”

duha ka mga kinaiya, divine ug tawhanon, sa dimabulag nga hiniusa nga walay pagkawala o pagsagol sa bulag nga mga kailhanan, walay pagkawala o pagbalhin sa mga gawi o mga hiyas, ang paghiusa personal (ang Dios-tawo usa ka Persona) ug waykatapusan (Siya mahimong Dios-tawo sa kahangturan).³¹

Ang dimokunhod nga pagkadios misagubang sa Iyang-kaugalingon sa tinuud nga pagkatawo aron nga mahimong ang Manluluwas (Mga Hebreohanon 2:14-15; Mga Taga-Filipos 2:7-8), ang tigpataliwala tali sa Dios ug tawo (Job 9:2, 32-33; 1 Timoteo 2:5-6), ang bantugan nga pangulong pari nga nagrepresentar sa tawo atubangan sa Dios (Mga Hebreohanon 7:4-5, 14, 28; 10:5, 10-14), ug ang tawhanong Hari sa Israel diha sa katumanan sa Davidic nga Kasabutan (2 Samuel 7:8-16; Mga Salmo 89:20-37). Ang hypostatic nga paghiusa mopadayon sa kahangturan diha sa pagkabanhaw nga lawas (Mga Hebreohanon 1:8, 12). Hinoon, ako maghingalan sa kapin kun kulang treyntay-tres-katuig nga gidugayon sa unang pag-abut sa atong Ginoo og ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa tungud kay kining waykaparehas nga panahon sa kasaysayan misugod diha sa malanogong takna hain ang Dios nahimong ang Dios-tawo (Mga Hebreohanon 10:5).

Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa mao ang hugna sa panahon nga gitala diha sa mga Ebanghelyo, ang unang upat ka mga libro sa Bag-ong Testamento. Kini nga panahon misugod pinaagi sa birhen nga pagkatawo ni Kristo ug natapos pinaagi sa Iyang kamatayon, paglubong, pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon didto sa toong kamut sa Amahan sa langit.

31. Thieme, *Christian Integrity*, 210-14.

ANG DISPENSASYON SA HYPOSTATIC NGA PAGHIUSA

Paghatag-kahulugan sa mga Pagtulon-an ni Kristo

Ang mga makinaadmanon sa kanunay nakaplagan ang mga Ebanghelyo nga lisud kaayo sa paghatag-kahulugan. Kining upat ka mga libro maglista og usa ka waykaparehas nga katuigan diha sa plano sa Dios para sa tawhanong kasaysayan. Ang mga Ebanghelyo magpadayag sa waysala nga kinabuhi ug pagluwas nga buhat sa atong Ginoo, apan ang rekord sa Iyang kalibutanong ministeryo usab nagalakip sa Iyang proklamasyon sa dugay-na-gihulat nga gingharian sa Dios sa Israel, Iyang propesiya sa umaabot nga paglutos sa Israel, ug sa katapusan ang Iyang anunsiyo sa usa ka divine nga administrasyon sa makahuluganong lahi gikan sa Kapanahonan sa Israel. Kining nagkalainlain nga mga pagtulon-an magtipon diha sa usa ka sa dispensasyon nga dugukan.

Ang panahon sa unang pag-abut ni Kristo nagapahilabot pulos ngadto sa Israel ug sa Simbahan apan ang iyang-kaugalingon dili Israel ni Simbahan. Sa pagkatinuud, ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa *nagabulag* sa Israel gikan sa Simbahan.³² Sa sangputanan, ang usa ka waysayup nga interpretasyon sa mga Ebanghelyo

32. Tan-awa sa mga panid 82-99.

nagakinahanglan og usa ka pagsabut sa mga dispensasyon.

Uban ang absolutong awtoridad si Jesu-Kristo mipaila sa Iyang-kaugalingon ngadto sa Israel ingon nga ang Anak ni David, ang Hari sa Israel, ang Manunubos (Mateo 4:17). Ang Iyang pagpaila migamit og daghang mga porma, nga si Mateo sa pihong mirekord. Si Kristo mituman sa Karaang Testamento nga propesiya (Mateo 1:5-6; 2:17-18; 4:14-16). Siya mihimo og mga milagro nga mitukod sa Iyang mga kredensiyal ingon nga Manluluwas sa katawhan ug Hari sa mga Hudiyo (Mateo 4:23-25). Siya misibya og palisiya para sa Iyang gingharian (Mateo 5—7). Siya mipatin-aw sa Iyang kaugalingon gikan sa Kasulatan (Mateo 11:25-30; 12:1-8). Siya mihulagway sa Iyang kaugalingong kamatayon didto sa krus isip ang “dugo sa kasabutan [ang Balaod ni Moses]” (Mateo 26:28; cf., Mateo 5:17; Mga Taga-Roma 10:4; Mga Hebreohanon 10:1).³³ Sa pagkatinuud, si Kristo mianhi sa pagtuman sa *tanang lima* ka divine nga mga kasabutan uban sa Israel—kondisyonal ug dikondisyonal pareho (Mateo 8—9).

Ang waysala nga kinabuhi sa atong Ginoo ug respeto para sa tawhanong kagawasan mituman sa mga kamandoan sa Codex I sa Balaod ni Moses. Ang Iyang pagkawaysala ug mapulihong kamatayon para sa mga sala sa katawhan mao ang mga katinuuran nga dugay nang gipaabot pinaagi sa mga seremonyas sa Codex II sa Balaod. Ang Iyang gugma para sa Israel nagapakita sa Iyang katumanan sa katukuran nga mga balaod sa Codex III (Mateo 22:21). Siya lamang sa hingpit ang makatuman sa tibuuk Balaod. Siya mianhi sa pagtuman sa matag pudyot ug tuldok sa Balaod (Mateo 5:18) bisan kon o dili ba ang mga Hudiyo midawat Kaniya ingon nga ilang Hari. Siya mihimo sa kaluwasan nga posible, ug pinaagi sa Iyang pagluwas nga buhat misangkap

33. Thieme, *Ang Dugo ni Kristo* (2017).

og agianan para sa mga Hudiyo ngadto sa dikondisyonal nga mga kasabutan. Bisan kinsang Hudiyo nga motoo diha ni Kristo ingon nga Manunubos mahimong usa ka hinatagan sa tanang mga kasabutan (Juan 1:12-13).

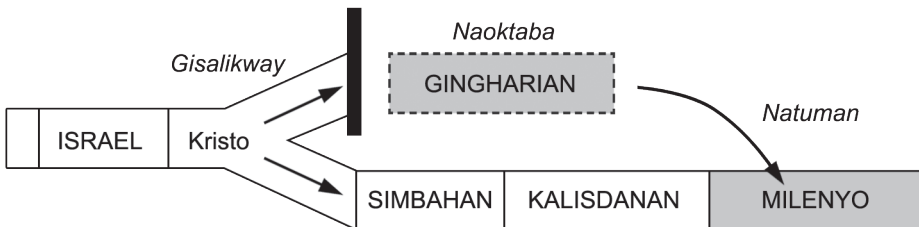
Kon igoigo sa mga Hudiyo ang mitoo ni Kristo niadtong panahona, Siya unta mituman sa tanang divine nga mga kasabutan sa Israel, nagtukod gilayon sa gisaad nga gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan. Apan ang Hudiyong pagsalikway sa Hari mioktaba sa Gingharian (Mateo 23:37-39). Si Kristo tungud niini mipropesiya sa umaabot sa Israel diha sa Iyang matahum nga Olivet nga Diskurso (Mateo 24—25). Niini nga diskurso Siya midibuho og usa ka tin-aw nga larawan sa labing-dako nga kalisdanan sa Israel ug sa Iyang kaugalingong pagbalik sa paglingkawas sa Iyang katawhan ug pagtuman sa nahibiling upat ka dikondisyonal nga mga kasabutan diha sa Iyang sa milenyo nga paghari.

Kagawasan sa Pagpili ubus sa Plano sa Dios

Si Jesu-Kristo mibarog sa usa ka simangan diha sa dalan sa kasaysayan. Siya mihatag sa tawhanong kabubut-on og usa ka kapilian. Siya miproklamar nga ang gingharian sa Dios “haduul na,” dili nga kini sa tinuuray miabut na (Mateo 4:17). Sa laing mga pulong, ang Hari anaa na, apan ang pag-abut sa Gingharian nag-agad sa taras sa Israel. Ang mga Hudiyo ba modawat o mosalikway sa ilang Hari? Kita mahibalo diha sa balik-lantaw og asang dalan ang kasaysayan mipadulong, apan niadtong panahona kini usa ka bukas nga pangutana. Human Siya mitanyag sa gingharian ngadto sa Israel ug mipalit sa kaluwasan para sa tanang katawhan, unsa ang sunud nga dispensasyon? Ang kalibutanong paghari ba ni Kristo mosugod, o usa ka laing sistema sa divine nga administrasyon ang mosugod?

Si Kristo mitanyag sa gingharian ngadto sa Israel

ingon nga usa ka tinuud nga tanyag, bisan pa niana nga ang omniscient nga Dios nahibalo daan nga ang Israel mosalikway ni Kristo ingon nga Manunubos (Isaiah 8:14b-15; Mga Taga-Roma 9:33a). Sa eternidad nga milabay ang Dios nahibalo nga ang Kapanahonan sa Simbahan sa kronolohiyanhong mosunud sa unang pag-abut sa atong Ginoo. Apan, ang Dios nagasangkap sa tinuud nga mga kapilian ug mga oportunidad aron nga ang tawo adunay matuud nga kagawasan sa pagpili.³⁴ Ang kamatinuuron sa Dios nagagarantiya nga bisan unsang divine nga tanyag maoy tinuud. Ang Dios kamatuuran. Kon Siya mihimo og usa ka ‘tanyag’ ngadto sa mga Hudiyong ug mihimo kanila nga responsable para sa ilang desisyon (Lukas 13:34-35) sa dihang walay matuud nga kapilian ang anaa, Siya naglapas sa Iyang kamatinuuron ug hustisya. Apan ang Dios dili makakompromiso sa Iyang kaugalingong kinaiya.

Ang mga Ebanghelyo daw og malisud sa pagsabut tungud kay sila mihulagway og usa ka tinuud nga kapilian nga gitanyag ngadto sa Israel, nga ang Israel misalikway. Apan unsaon ni Kristo nga mamatay para sa mga sala apan bisan pa niana motukod sa Iyang kalibutanong ginghamian sa maong panahon? Ang kamatayon ni Kristo didto sa krus wala miagad diha sa Hudiyong pagsalikway. Ang mga Romano sa waypanabang makapatay Kaniya, ug diha dayon

34. Thieme, *The Integrity of God*, 240-63.

human sa Iyang pagkabanhaw Siya makasugod sa Iyang gingharian. Kini nga senaryo, nga sa tinuud ang mga disipulo misugyot diha sa Mga Buhat 1:6, usa lamang sa daghang mga posibilidad. Apan ang usa maoy paigo sa pagtubag sa pangutana. Adunay baligho, ang nasod misalikway sa iyang hari ug gani mikaput og usa ka tahas diha sa Iyang kamatayon. Ang maalagaron-sa-kaugalingong pakigbatok sa Hudiyong mga pangulo nagpaila sa negatibong kabubut-on diha sa dimabangbang nga mayoriya sa Hudiyong mga lungsuranon.

Ang plano sa Dios dili gayud masanta pinaagi sa tawhanon nga negatibong kabubut-on. Siya nagapabiling labawng-kamandoan samtang ang tawo nagagamit sa matuud nga gawasnong kinaugalingong-pagbuut. Pinaagi sa divine nga dekrito ang kinalabawng-kamandoan sa Dios ug ang gawasnong kabubut-on sa tawo dungang-anaa diha sa tawhanong kasaysayan. Ang labawng-kamandoan nga Dios nagatugyan sa Iyang matahum nga grasya ngadto sa tawo, ug ang oportunidad sa pagdawat sa grasya sa Dios maoy tinuud sa matag hitabo. Kini nga kamatuuran makita diha sa Ebanghelyo, diha nga “bisan kinsa nga”—matag-usa—giagda sa pagtoo diha ni Kristo para sa kaluwasan (Juan 3:16). Apan daghan ang magdumili. Ang pagdumili sa tawo sa pagdawat unsa nga ang Dios nagatanyag ug ang sunud nga pagpadayon sa plano sa Dios wala magpasabut nga walay kapilian ang anaa sa unang bahin. Ang Dios sa matuud nagatanyag sa Iyang grasya ug nagatinguha nga ang matag-usa modawat niini (2 Pedro 3:9). Apan Siya dili gayud mahulga pinaagi sa pagdumili sa tawo. Sa tinuud, ang tawhanong negatibong kabubut-on mahimong mopalutaw og talagsaong mga pagpakita sa divine nga gahum nga mohimaya Kaniya sa tanang bahin sa kalibutan (Exodo 9:16; Mga Taga-Roma 8:32; 9:17). Diha sa mga padagan sa labawng-kamandoang Dios bisan pa “ang kaligutgut sa tawo modayeg [Kaniya]” (Mga Salmo 76:10).

Ang isyu sa gawasnong kabubut-on nahimutang diha sa kinataliwad-an sa anghelanong away. Ug dinhi sa kinahinungdanunan sa tawhanong kasaysayan—diha sa kalibutanong ministryo ni Jesu-Kristo—ang Bibliya sa masabut nagadokumento nga ang Dios nagatugyan og matuud nga mga kapilian ngadto sa tawo. Samtang ang divine nga kinalabwang-kamandoan nagapabiling kinatas-an, ang responsibilidad sa tawo tinuud. Ang grasya sa Dios ngadto sa tawo dili lamang nagapahayag sa Iyang gugma apan usab nagapugos ni Satanas ug sa nangalaglag nga mga anghel sa paghinumdum nga ang waykinutubang pagkamaayo sa Dios gibubu ngadto kanila usab. Tawhanon ug anghelanon nga gawasnong kabubut-on maoy ikatandi. Divine nga grasya ug tawhanong responsibilidad magpahinumdom ni Satanas sa makadaghan nga siya nagadala sa tibuuk pasangil para sa iyang kaugalingong pag-alsa batok sa Dios.

Tawhanong kasaysayan isip ang apelasyon nga bista sa anghelanong away nagapadayag sa esensiya sa Dios.³⁵ Siya maloloy-on, apan tungud kay Siya usab labawng-kamandoan, ang Iyang plano kinahanglang mopadayon. Ang kinalabwang-kamandoan nagapasabut nga ang Iyang pasensiya ngadto sa katawhan diha sa pagpalangan sa paghukum ug Iyang pagkamaloloy-on sa pagtugyan og oportunidad human sa oportunidad sa pagdawat sa Iyang grasya dili makapadayon sa waytagal. Ingon sa kusganong gihulagway diha sa unang pag-abut ni Kristo, sa dihang si Kristo mipahilayo gikan sa waypagtoong Israel ug mitukod sa Simbahan, ang labawng-kamandoan nga Dios *kinahanglan* sa katapusan magpadayon sa Iyang perpektong plano. Si Satanas ug ang iyang nangalaglag nga mga anghel ug tawhanong mga dimagtotoo sa katapusan moantos sa hingpit ug waykatapusang mga sangputanan sa rebolusyon batok

35. Thieme, *Satanas ug Demonismo* (2017), 2-6.

sa labawng-kamandoan, omnipotent nga Dios, samtang kining susama nga Dios nagapadayon sa pagpanalangin sa mga magtotoo sa kahangturan diha sa waykatapusang kahimtang.

Gihatagan sa matag oportunidad sa pagtoo diha ni Kristo ingon nga Manluluwas, ang mga Hudiyo sa magahing midumili. Siguro adunay makapatagad nga mga eksepsiyon. Ang mga disipulo, ang tulo ka mga Maria, ug bisan pa si Nicodemus magpakita nga ang usa ka salin sa mga magtotoo makita diha sa matag henerasyon sa matag dispensasyon. Apan ang salin sa Israel diyutay kaayo sa pagtimbang sa dako-kaayong mayoriya (Mateo 13:10-16).

Ang pagsalikway sa Israel sa iyang Manunubos wala nagakahulugan nga ang misyon ni Jesu-Kristo dinhi sa kalibutan natapos sa pagkapakyas. Siya mioktaba sa kalibutanong gingharian sa Dios ug misugod sa ikaduhang ministeryo. Isip ang propeta sa Simbahan, Siya ang nauna sa pagsibya sa misteryo nga doktrina (Juan 14—17). Sa ingon, sa Diskurso sa Ibabawng Lawak ang atong Ginoo mibutyag sa usa ka butang sa hingpit nga bag-o: ang protokol nga plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan. Sa usa ka matang nga wala pa gayud sa una nasaksihan sa tawhanong kasaysayan, ang Kapanahonan sa Simbahan nagapakita sa matahum nga grasya ug waykinutubang gahum sa Dios.

Pagkatukma diha sa Interpretasyon

LAHI NGA MGA MENSAHE PARA SA LAHI NGA MGA TUMATAMBONG

Ang kamatuuran nga gitudlo ni Jesu-Kristo magamit sa mga magtotoo sa bisan unsang dispensasyon, apan adunay usa ka kalainan tali sa usa ka tinuud nga *aplikasyon* gikan sa

usa ka yugto sa Kasulatan ug sa tukma nga *interpretasyon* niana nga yugto. Tingali adunay daghang naghatag-kaayohan nga mga aplikasyon nga magbenepisyo og dako sa mga magtotoo diha sa usa ka maunongon o praktikal nga paagi, apan ang tinguha sa higpit-kaayo nga kinaadman maoy usa ka sa tukmang waysayup nga interpretasyon. Ang interpretasyon nagasulay sa pagkaplag og unsa ang kahulugan sa yugto. Ang matag yugto kinahanglang badbaron diha sa iyang konteksto mahitungud sa kadtong kang kinsa kini gipatunong.

Kinsa ang tumatambong kang kinsa si Kristo nagasulti diha sa mga Ebanghelyo? Ang mga Ebanghelyo mahimong sa waysayup nga badbaron lamang sa dihang ang ministeryo ni Kristo ngadto sa Israel nasabut ug naila gikan sa Iyang ministeryo ngadto sa Simbahan. Pipila sa mga katin-awan mopalutaw sa dispensasyon nga kasinatian nga gikinahanglan sa pagtuki sa mga Ebanghelyo. Sa pulos ang Olivet ug Ibabawng Lawak nga mga Diskurso, si Jesus nagsulti ngadto sa susamang dose ka kalalakinhan, Iyang mga disipulo. Siya mihatag sa duha niining bantugang mga mensahe human ang Israel misalikway Kaniya isip Manunubos. Ug pulos matagnaon. Apan adunay makahuluganong mga kalainan.

Ang labing-duul nga konteksto sa Olivet nga Diskurso nagatuki sa prediksiyon ni Kristo sa kagun-uban sa Templo sa Jerusalem. Ang Templo mao ang taliwala sa kalihukan sa Hudiyong pagsimba, ug ang mga disipulo, isip mga Hudiyo, nabalaka mahitungud sa gisaad nga umaabot sa ilang nasod. Sila nangutana ni Kristo sa susamang pangutana nga sila mangutana Kaniya pag-usab sa wala pa gayud ang Iyang pagsaka: Kanus-a Siya magtukod sa Iyang gingharian ingon nga kahumanan ug katumanan sa Hudiyong kasaysayan (Mateo 24:3; Mga Buhat 1:6)?³⁶ Kanus-a Siya magpatuman

36. Tan-awa sa panid 11.

sa dikondisyonal nga mga kasabutan sa Dios uban sa Israel?

Nianang panahona sa Olivet nga Diskurso, ang mga disipulo nahibalo og diyutay kon aduna man mahitungud sa Simbahan. Sila tingali wala mahibalo nga aduna gani usa ka nakataliwalang panahon tali sa una ug ikaduha nga mga pag-abut ni Kristo. Ang Olivet nga Diskurso nagatubag sa usa ka pihong pangutana mahitungud sa *Israel* ug nagagarantiya og usa ka kaugmaon para sa Israel pinaagi sa pagsibya sa Kalisdanan ug ang sinugdanan sa Milenyo. Ang mga hitabo nga si Kristo nagahisgot magtuman sa Karaang Testamento nga mga propesiya sa umaabot sa Israel (Mateo 24:15, 29-31). Sila magsentro diha sa Judea (Mateo 24:16). Sila mag-ila sa Hudiyong Adlaw-nga-Igpapahulay (Mateo 24:20b). Ug sila magpanagana sa mini nga mga aplikasyon sa lahi nga Hudiyong paglaum para sa Manunubos (Mateo 24:23). Sa tinuud, si Jesus sa tataw nagadeklarar nga ang Hudiyong katawhan mapatunhay “hangtod kining tanan nga mga butang mahitabo” (Mateo 24:34). Ang konteksto ug sulud sa mensahe ni Kristo magpunting ngadto sa Israel lamang. Busa, ang Olivet nga Diskurso gipatunong lamang ngadto sa Israel diha sa usa ka konteksto mahitungud sa divine nga disiplina batok sa mga Hudiyo para sa pagsalikway sa Manunubos (Mateo 23).

Sa pagkalahi, si Kristo mipatunong sa Diskurso sa Iba-bawng Lawak ngadto sa Iyang mga disipulo isip ang nukleyo sa taliabot nga Kapanahonan sa Simbahan (Juan 17:20-21). Kining susamang dose ka Hudiyong mga kalalakihan karon giisip nga bulag gikan sa nasod sa Israel, nga si Kristo nagaila uban sa “kalibutan” nga misalikway Kaniya (Juan 13:33-34; 15:18—16:4). Sa konteksto Siya mipanagana sa Iyang pagbudhi ug misibya sa Iyang paghimaya (Juan 13:31-32). Kini nga mensahe sa Iyang paghimaya nagapadayag og wasukad-mahibalo nga mga bahandi para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, nga sa pagkatinuud mohimaya Kaniya ngadto sa kinatas-an.

Ang sulud niini nga diskurso maoy bag-o. Sa walay dapit diha sa tibuuk nasudnong kapanulundanan sa Israel nga bisan kinsang magtotoo sa personal anaa sa paghiusa uban ang Manunubos, gipuy-an Niya, o gipuy-an sa Balaang Espiritu ingon sa gihulagway diha niining katapusan nga diskurso sa wala pa ang krus (Juan 14:17, 20, 23; 17:21-23, 26). Usa ka oras sa hinungdanong kausaban ang miabut (Juan 16:1-2, 32). Bugtong ang Simbahan anaa sa panan-aw.

Kining malukpanong kausaban, sa hingpit gipaila diha sa Bag-ong Testamento nga mga epistola, nagabiya gikan sa orihinal nga mga kasabutan sa Dios uban sa Israel. Sa kahubitan ang Israel gibalaan ug bulag gikan sa laing mga nasod, apan karon ang mga Hudiyo ug mga Hentil maoy dimapinig diha ni Kristo. Ang Dios wala nagkasupak. Ang konklusyon mao nga ang Israel wala na diha sa ispatlayt. Siya misalikway sa iyang Manunubos. Ang Dios mipabiling tinuud sa Iyang pulong pinaagi sa wala sa permanenteng nagsalikway kaniya, apan Siya nagpasiugda pinaagi sa pagbalhin sa iyang pagdumili ngadto sa usa ka oportunidad sa pagpakita sa Iyang grasya labi pa diha sa Simbahan. Isip usa ka resulta, ang Iyang umaabot nga pagsulud ngadto sa Iyang gingharian isip ang Anak-lalaki ni David mahimong sa tanan masdako. Mahitungud sa divine nga administrasyon, ang Dios mibalhin sa Iyang makasaysayanong pokus ngadto sa usa ka bag-ong lawas sa mga magtotoo, ang Simbahan.

Kining duha ka gibantog nga matagnaong mga diskurso sa atong Ginoo sa makahuluganong naglahi bisan sila gipaila lamang duha ka mga adlaw ang nabulag (Mateo 26:1-2). Apan sila sa hingpit nabaling sulud sa usa ka sa dispensasyon nga dugukan. Ang umaabot nga Israel, dili ang Simbahan, kinahanglang magmabinantayon para sa madaugon nga ikaduhang pag-abut ni Kristo (Mateo 24:42—25:13). Ang Simbahan, dili Israel, maoy responsable para sa paggamit sa bag-ong pagbuhagay sa grasya nga nagahimaya sa pisiko

nga wadiha apan nagpuyo nga Kristo (Juan 14:13-15; 15:7; 16:23; cf., 14:19-23).

PAGTULON-AN PARA KARON UG UMAABOT NGA MGA TIGPAMATI

Ang Sermon sa atong Ginoo didto sa Bukid (Mateo 5—7) dugang nagahulagway sa gikinahanglan para sa maampingong interpretasyon. Kini dili usa ka pribadong diskurso uban ang dose ka mga disipulo, bisan og pipila kanila maoy anaa. Sa kang kinsa kini nga sermon gipatunong? Ngadto sa Israel? Ngadto sa Simbahan? Sa duha o wala sa usa?

Si Jesus nagsulti ngadto sa dakong duut sa katawhan sa mga magtotoo nga mipundok palibut Kaniya didto kilid-sa-bukid (Mateo 5:1; 7:28). Ang Iyang ministeryo ngadto sa Israel kamulo pa tungud kay Siya wala pa gisalikway sa Iyang katawhan (Mateo 12). Siya naglingkod atubangan sa tinuud, nahimugso-pag-usab nga Israel nagpatin-aw sa karakter sa gingharian ug pagkamatarong sa Dios ug nagtangdi sa tinuud nga katuyoan sa Balaod ni Moses uban ang legalismo sa mga Pariseyo. Si Kristo wala nagtanyag og usa ka paagi sa kaluwasan. Ang Iyang mensahe may kalabutan sa human-sa-kaluwasan nga paagi sa kinabuhi sa magtotoo, nga naga-usab gikan sa panahon ngadto sa panahon. Ang Iyang pagtulon-an nalahi gikan sa Balaod ni Moses nga gitukod para sa Israel. Ang pangutana mao, Sa kang kinsa kining mga tugon sakup?

Una sa tanan, ang Sermon didto sa Bukid gipatunong ngadto sa Hudiyong mga sumusunod ni Jesus kinsa nakadungog Kaniya sa pagsulti niini.³⁷ Apan pihong mga

37. Daghang mga Hentil usab maoy anaa diha sa duut sa katawhan, ilabina gikan sa Syria ug Decapolis (Mateo 4:24-25). Maingon diha sa Karaang Testamento, ang mga

aspeto sa mensahe mitagana sa usa ka umaabot nga katumanan—tingali sa haduul nga umaabot, tingali sa halayo nga umaabot, nag-agad sa bisan kon o dili ba ang Israel modawat sa iyang Hari. Ang mga tigpamati nakaamgo nga tanang mga kabulahanan diha sa nag-unang mga linya sa sermon wala pa matuman bisan pa og ang Manunubos miabut na (Mateo 5:3-11). Apan kon ang Manunubos misulti niini nga mga panalangin, ang mga tigpaminaw makakuha og khamugaway, sa hingpit masaligon nga tanan *mahimo nga* matuman.

Diyutay ang duut sa katawhan nakaamgo nga si Kristo isalikway ug nga ang kompletong katumanan sa Iyang mga pulong dili mahitabo diha sa Iyang unang pag-abut o diha sa wala pa gibutyag nga Kapanahonan sa Simbahan. Bisan karon ang mapaubsanon wala pa “nakapanunud sa kalibutan” (Mateo 5:5), ni ang kabubut-on sa Dios “nahimo sa kalibutan maingon nga sama sa langit” (Mateo 6:10). Ang Iyang kabubut-on *maoy* nahimo sa kalibutan diha sa kahulugan nga ang mga magtotoo makahimo ug buhat sa pagtuman sa Iyang katuyoan para sa ilang mga kinabuhi, apan ang Iyang kabubut-on dili mahimo “maingon nga sama sa langit” hangtod si Kristo nagapapahawa ni Satanas ug nagatukod sa Iyang kaugalingong rehimen. Ang mapaubsanon mopanunud sa kalibutan lamang ubus sa Iyang maloloy-on, makagagahum-sa-tanan nga administrasyon nianang umaabot nga dispensasyon, ang Milenyo.

Si Kristo nagsibya sa palisiya para sa Iyang gingharian. Apan Siya nagsulti ngadto sa Iyang karon nga mga tumatambong mahatungud dili lamang sa gisaad nga gingharian apan ang labing-duul nga pagkakaron usab,

Hentil napanalanginan pinaagi sa Israel (Genesis 12:3) ug sa wayduhaduha adunay higayon-pagduul ngadto sa gingharian sa Dios nga gisaad ngadto sa Israel (Exodo 12:38; Zechariah 8:22-23; Mateo 8:11). Ang presensiya sa mga Hentil wala nagabag-o sa kamatuuran nga si Kristo nagpatunong sa Israel.

sa dili pa ang gingharian matukod. Kini mao ngano nga Siya gikinahanglan sa paghisgot og paglutos para sa pagkamatarong (Mateo 5:12), pagpalingkawas gikan sa daotan (Mateo 5:37, 39), ug mini nga mga propeta (Mateo 7:15). Kining mga pasidaan-paglikay wala maghulagway sa perpektong kalikupan sa Milenyo. Para sa Iyang niadtong tungura anaa nga mga tumatambong, si Kristo mipatin-aw sa paagi sa kinabuhi sa magtotoo niadtong panahon sa dihang ang Balaod ni Moses sa labing-dako kaayo gituis sa mga eskriba ug mga Pariseyo. Ang maong mga tugon mitanyag sa pagdasig ug paglaum niadtong kinsa misaksi sa Iyang kalibutanong ministeryo apan wala pa gayud nakakita sa katinuuran sa Iyang gisibya nga mga panalangin. Siya miamuma para sa Iyang mga tigpamati diha sa ilang karon nga kahimtang, bisan pa og samtang nagproklamar sa gingharian nga Siya magtukod para kanila kon igong mga Hudiyo ang modawat Kaniya isip Manunubos.

Si Kristo mitudlo sa Iyang mga sumusunod sa pag-ampo “Imong gingharian moabut” (Mateo 6:9-13), usa ka pag-ampo nga may kalabutan niadtong panahon sa dihang igo nga positibong kabubut-on sa Israel ang mopahimutang unta sa Gingharian. Apan kini nga hangyo miundang nga mahimong may labot sa dihang sa tinuud kadtong “daotan nga henerasyon” midumili Kaniya (Mateo 12:45). Ni kini magamit human ang Milenyo sa tinuud matukod. Ang pag-ampo wala gikinahanglan para sa unsa nga nahitabo na.

Tungud kay ang Simbahan wala pa gisibya ug wala pa nahitabo sa dihang si Kristo misulti didto sa kilid-sa-bukid, *walay* kabahin sa sermon sa atong Ginoo nga gipatunong sa piho ngadto sa Simbahan. Ang hustong konklusyon mao nga ang Sermon didto sa Bukid nahisakup ngadto sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ug ngadto sa Milenyo, apan dili ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan.

Ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo makakat-on og daghan gikan sa Sermon didto sa Bukid,

hinoon. Ang Dios mao ang tinubdan sa matag bahin sa Kasulatan; wala kanila ang ibaliwala isip usa ka tipiganan sa mga prinsipyo para sa aplikasyon. Daghang mga punto sa mensahe ni Kristo ngadto sa Israel usab ang gihatag ngadto sa mga Kristohanon. Pananglitan, mga epistola nga gipatunong ngadto sa Simbahan may sulud og ikatandi nga mga tugon mahitungud sa paghukum (Mga Taga-Roma 14:10-13; cf., Mateo 7:1-5), sa lohistika nga grasya (1 Pedro 5:7; cf., Mateo 6:25-34), pagtoo-pahulay (Mga Hebreohanon 4:1-10; cf., Mateo 6:31-34), ug ang mahinungdanong-kahimtang sa hamtong nga mga magtotoo, nga mao ang dimakita, nagpalungtad nga impluwensiya sulud sa usa ka nasod (Mga Taga-Efeso 1:21-23; cf., Mateo 5:13-16).

Ang mga yugto nga sa laktod magpatunong sa Simbahan magtukod sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina. Kini nga sukaranong prinsipyo sa bibliyanhong interpretasyon migumikan sa mismong pagkaanaa sa dispensasyon nga mga kalainan diha sa Kasulatan. Kini nga prinsipyo nagatahod niadtong mga kalainan, gibalansi pinaagi sa usa ka managsamang respeto para sa mga pagkamalungtaron nga magpahilabot sa mga dispensasyon ngadto sa usag-usa. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina sagad midan-ag pinaagi sa mga paagi hain ang Dios nagapadayag sa Iyang-kaugalingon sa laing mga tumatambong diha sa laing mga yugto sa susamang hilisgutan. Sa tinuud, sa dihang ang mga epistola magpaila og usa ka doktrina ngadto sa Simbahan, tanang lain nga bibliyanhong mga yugto niana nga hilisgutan kinahanglang ton-an ubus sa prinsipyo sa pagtandi sa Kasulatan diha sa Kasulatan.

Pananglitan, ang Sermon didto sa Bukid nagatanyag og malukpanon nga sa pamatasang paggiya apan uban ang wala paghisgot sa ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu. Kini wala nagakahulugan nga ang mga magtotoo karon mahimong dimaglakip sa pagpuno sa Espiritu gikan sa ilang Kristohanong mga kinabuhi. Adunay duha ka

labing-hinungdanong mga hinungdan: Una, ang Bag-ong Testamento nga mga espistola magmando sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo sa paglakaw diha sa Espiritu; Ikaduha, ang Sermon didto sa Bukid wala gipatunong ngadto sa Simbahan, apan ngadto sa mga magtotoo diha sa usa ka katuigan sa dihang ang pagpuno sa Espiritu dili magamit. Bisan pa niana, ang paghulagway sa Sermon sa paagi hain ang usa ka magtotoo mahimong motagad sa laing katawhan nagapakitag kahayag didto sa mga sugo diha sa mga epistola mahatungud sa Kristohanong gugma.

Ang Olivet ug Ibabawng Lawak nga mga Diskurso ug ang Sermon didto sa Bukid maghulagway sa mga kalisud sa paghatag-kahulugan sa mga Ebanghelyo nga nasulbad pinaagi sa doktrina sa mga dispensasyon. Kini nga doktrina mao ang bibliyanhong hermeneutic³⁸ nga nagahimo sa lainlaing mga pagtulon-an ni Kristo nga masabut. Sa dihang ang usa nagasabut sa laing mga dispensasyon, ang usa nagasabut sa kang kinsa ang Iyang mga mensahe sakup. Ang pagkawaykaparehas sa ministeryo sa atong Ginoo usab nagasuportar sa pagtan-aw nga ang inkarnasyon ni Kristo usa ka lahi nga dispensasyon.

Ang Inkarnasyon isip usa ka Lahi nga Dispensasyon

UPAT KA MGA HINUNG DAN

Ang Inkarnasyon, bisan pa og mubo, maoy usa ka dispensasyon diha sa iyang-kaugalingon. Ang presensiya sa hypostatic nga paghiusa makahuluganon kaayo nga mahimong kabahin lamang sa laing panahon. Gikan sa tibuuk

38. Hermeneutics mao ang siyensiya ug mga prinsipyo sa paghatag-kahulugan sa Bibliya. Tan-awa sa panid 3.

hustong-panan-aw sa Dios sa tawhanong kasaysayan, usa ka butang hinungdanon ang nahitabo dinhi sa kalibutan.

Sa labing minos upat ka mga paagi magdala ngadto sa konklusyon nga kining treyntay-tres ka katuigan maglangkub og usa ka lahi nga dispensasyon. Una, ang Dios mipadayag sa Iyang-kaugalingon ngadto sa katawhan ingon nga wala gayud sa una diha sa kasaysayan—diha sa Persona ni Kristo. Diha sa mga Kasulatan ang kinabuhi ni Kristo natala sa upat ka higayon kapin, gikan sa upat ka mga hustong-panan-aw, disama sa bisan unsang lain nga panahon sa kasaysayan.

Ikaduha, ang Dios midesyino sa inkarnasyon ni Jesu-Kristo sa pagpalit og kaluwasan para sa tanang katawhan sa matag dispensasyon. Gikan sa panglantaw sa Dios kining talagsaon nga panahon nagalamdag latas sa tanang kasaysayan ug wala gitago isip kabahin sa laing dispensasyon. Ang desinyo sa Dios para sa inkarnasyon ni Kristo usab milakip og usa ka wasukad-mahibaloi nga sistema sa gahum nga mipahimo sa pagkatawo ni Kristo sa pagtuman sa Iyang misyon.

Ikatulo, ang inkarnasyon sa atong Ginoo usa ka lahi nga dispensasyon tungud kay kini nagadula og usa ka labing-hinungdanong papel diha sa paghubit sa laing mga dispensasyon. Usa sa iyang mga kinaiya—pagkabanhaw—mamahimong usa ka nagpailang marka sa kahumanan sa matag sunud nga dispensasyon.

Ug ikaupat, kining kapin kun kulang treyntay-tres-katuig nga dispensasyon maoy sama sa usa ka batong-tukoran o bisagra nga nagasumpay, apan nagabahin, sa duha ka lahi kaayong mga dispensasyon. Israel ug ang Simbahan maoy lahi gikan sa usag-usa *tungud* sa Inkarnasyon, nga nahisakup sa wala sa usa niining mga dispensasyon. Kita sa daklit mopaila sa matag-usa niining upat ka mga paagi.

ANG INKARNASYON ISIP USA KA DISPENSASYON

DIOS GIPADAYAG DIHA NI KRISTO

Madramahong kausaban mao ang nag-unang tema sa libro sa Mga Hebreohanon. Didto sa gisibya nga lugar ug takna, ang Dios mituman sa Iyang mga saad sa pagpadala sa Manunubos. Ang divine nga pinadayag karon miabut sa katawhan diha sa porma ni Kristo Mismo.

Ang Dios, human Siya misulti sa kaniadto pa [sa miaging mga dispensasyon] ngadto sa mga amahan diha sa mga propeta sa daghang mga bahin [sa sinulat nga kanon sa Kasulatan] ug sa daghang mga paagi [divine nga komunikasyon ngadto sa mga propeta], dinhi niining katapuhan nga mga adlaw [ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa] misulti ngari kanato diha sa Iyang Anak . . . [Kinsa] mao ang makid-lapon hangtod sa kahangturan sa Iyang himaya ug ang eksaktong larawan sa Iyang esensiya. (Mga Hebreohanon 1:1-3)

Kining dugay-nang-gipaabut nga panahon sa kasaysayan, gitawag og “niining katapusan nga mga adlaw” diha sa Mga Hebreohanon 1:2, gitawag usab og ang dispensasyon sa “ang pagkahingpit sa [ang] takna.” Kini nga termino gigamit para sa matag-usa sa duha ka christocentric nga mga dispensasyon, ang Kapanahonan sa Hypostatic nga Paghiusa (Mga Taga-Galacia 4:4) ug ang Kapanahonan sa

Simbahan (Mga Taga-Efeso 1:10), nagpahayag sa duul nga relasyon tali niining duha ka mga dispensasyon.

Apan sa dihang ang pagkahingpit sa takna miabut [usa ka bag-ong dispensasyon], ang Dios mipadala sa Iyang Anak, natawo sa usa ka babaye, natawo ubus sa Balaod [ni Moses], aron nga Siya mahimong motubus niadtong kinsa ubus sa Balaod [pinaagi sa pagpuyo sa usa ka waysala nga kinabuhi aron nga Siya usa ka sarang nga puli sa pagdawat og divine nga paghukum para sa mga sala sa tawo], nga kita [kinsa magtoo diha Kaniya] mahimong modawat sa pagsagup isip mga anak. (Mga Taga-Galacia 4:4-5, NASB)

Ang pagkawaykaparehas sa dispensasyon sa unang pag-abut sa atong Ginoo mao usab ang hilisgutan sa unang kapitulo sa Ebanghelyo ni Juan. Mahitungud sa divine nga pinadayag, ang *sinulat nga Pulong* sa Karaang Testamento mipasa sa baton ngadto sa *Buhi nga Pulong* diha sa Persona sa Dios-tawo, Jesu-Kristo.

Diha sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong maoy uban sa Dios, ug ang Pulong mao ang Dios . . . Ug ang Pulong nahimong unud ug mitabernakulo uban kanato, ug kita misud-ong sa Iyang himaya, himaya ingon nga ang waykaparehas nga natawong Usa gikan sa Amahan, puno sa grasya ug kamatuuran . . . Walay tawo nga nakakita sa Dios sa bisan unsang panahon; ang waykaparehas nga natawo nga Dios kinsa anaa sa dughan sa Amahan, Siya mipatin-aw Kaniya. (Juan 1:1, 14, 18)

ANG BANTUGANG GAHUM NGA EKSPERIMENTO

Ang Dios nahimong tawo ug mipalit sa kaluwasan para sa tanang katawhan sa tanang mga dispensasyon—milabay, karon, ug umaabot. Ang diikatanding impluwensiya sa unang pag-abut ni Kristo nagasuportar sa konklusyon nga kining panahona wala nasulud sa bisan unsang lahi nga dispensasyon apan kinahanglang tagdon sa bulag ug hubiton diha sa iyang kaugalingong mga termino. Atol niining treyntay-tres ka katuigan, ang Ebanghelyo nahimong usa ka natumang katinuuran para sa tanang mga dispensasyon.

Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa usab gipaila gikan sa unang mga dispensasyon pinaagi sa sistema sa gahum nga ang Dios nga Amahan midesinyo sa paglahutay sa pagkatawo ni Kristo diha sa pagtuman sa kaluwasan sa tawo. Ako mimugna og usa ka termino para niining wasukad-mahibaloi nga espera sa gahum: ang *divine dynasphere*.³⁹

Sumala sa plano sa Amahan, si Kristo wala migamit sa omnipotence sa Iyang kaugalingong pagkadios sa pag-suportar sa Iyang pagkatawo (Mga Taga-Filipos 2:7-8). Hinoon, ang Dios nga Balaang Espiritu sa wayhunong mipagahum ug mipalahutay sa pagkatawo ni Kristo taliwala sa pagkamabatukon sa kalibutan sa yawa (Mateo 4:1; 12:18, 28; Lukas 4:1, 14-15, 18; Juan 3:34; Mga Buhat 10:38; Mga Taga-Roma 1:4; Mga Hebreohanon 9:14). Dugang pa ngadto sa ministryo sa Balaang Espiritu, ang divine dynasphere usab miapil sa gamhanang mga bahandi para sa pagkatawo ni Kristo sa paghanas ug paggamit pinaagi sa Iyang kaugalingong tawhanon nga kabubut-on. Ang atong Ginoo migamit niining divine nga pangsulbad-sa-problema nga kahimanan sa pagtuman sa kaluwasan nga plano sa Amahan.

39. Tan-awa sa Thieme, *Christian Integrity*, para sa usa ka madetalyehong pasundayag sa divine dynasphere.

Tungud sa divine dynasphere, ang panahon sa inkarnasyon ni Kristo mahimong tawgon og ang *bantugang gahum nga eksperimento sa hypostatic nga paghiusa*. Ang usa ka eksperimento dinhi niini nga kahulugan maoy usa ka pagpakita sa usa ka nailhang kamatuuran. Ang nailhang kamatuuran mao nga ang omnipotence sa Dios nga Balaang Espiritu ug ang perpektong kaarang sa divine nga pangsulbad-sa-problema nga kahimanan sa hingpit nakahimo sa paglahutay sa pagkatawo ni Kristo. Diha sa gahum sa divine dynasphere, si Kristo sa hingpit mituman sa matag panginahanglan sa Balaod ni Moses sa katibuk-an sa Iyang kinabuhi ug kamatayon. Ang divine dynasphere namatud-ang epektibo bisan pa og ubus sa kinatas-ang kalisud sa pagkahinukman para sa tanang mga sala sa katawhan. Ang Balaang Espiritu sa wayhunong mipalahutay Kaniya didto sa krus (Mga Hebreohanon 9:14), ug ang pangsulbad-sa-problema nga himan nga ako magtawag og “pag-ambit sa kalipay sa Dios” mipahimo Kaniya sa pag-agwanta sa paghukum sa tanan nga tawhanong mga sala (Mga Hebreohanon 12:2).

Sa pagpanagana sa atong paghulagway sa sunud nga dispensasyon, ang bantugang gahum nga eksperimento sa hypostatic nga paghiusa gipadayon isip ang *bantugang gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan*. Si Kristo mibilin ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa mismong sistema sa gahum nga mipalahutay sa Iyang pagkatawo atol sa Kapanahonan sa Hypostatic nga Paghiusa (Juan 7:37-39; 15:10-11). Ang namatud-ang tinubdan sa gahum sa atong Ginoo karon anaa ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo para sa pagtuman sa human-sa-kaluwasang plano sa Dios.

Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa nagatukod sa paninugdan para sa Kapanahonan sa Simbahan. Si Kristo mipuyo diha sa hingpit nga sumbanan sa divine dynasphere; ang Kristohanon makapuyo diha sa magamit nga divine dynasphere. Ang Kapanahonan sa Simbahan

nga magtotoo adunay pribilihiyo sa pagpuyo pinaagi sa sistema sa divine nga kusog hain si Kristo mipuyo, dili pinaagi sa rituwal nga sistema sa Israel hain si Kristo sa hingpit mituman ug miwagtang (Mga Taga-Roma 10:4; Mga Taga-Efeso 2:15). Kita mohisgot niini nga paninugdan unya.⁴⁰ Sa tataw, ang *nailhang kamatuuran* diha sa Kapanahonan sa Simbahan nga gahum nga eksperimento mao nga ang divine nga gahum ug pangsulbad-sa-problema nga kahimanan makahimo sa pagdala sa bisan unsang kahimtang nga sa posibleng nakaharong kanato.

PAGHATAG OG KAHUBITAN SA LAING MGA DISPENSASYON

Kita midayag sa duha ka mga hinungdan para sa pag-ila sa inkarnasyon sa atong Ginoo isip usa ka lahi nga dispensasyon. Kining waykaparehas nga panahon mipadayag sa Dios diha sa Iyang Anak ug mipalit sa kaluwasan para sa katawhan sa tanang mga dispensasyon. Adunay ikatulong hinungdan: Ang inkarnasyon ni Kristo nagatabang sa pag-ila sa laing mga dispensasyon. Kining gidugayon sa panahon, nga mao ang kinatung-ang pokus sa tawhanong kasaysayan, ug nga nagahubit sa mga dispensasyon, sa iyang-

40. Tan-awa sa mga panid 85-91. Ang bibliyanhong *pangsulbad-sa-problema nga kahimanan* magamit sa tanang panahon apan ilabina nga mapuslanon ubus sa kalisud sa dihang tataw nga mga paagi maoy sa dinaliang gikinahanglan. Ang pangsulbad-sa-problema nga kahimanan para sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo maglakip sa rebound, ang pagpuno sa Balaang Espiritu, pagtoo-pahulay, pagkasinati sa grasya, pagkasinati sa doktrina, usa ka personal nga kasigurohan sa dadangatan, personal nga gugma para sa Dios, dipersonal nga gugma para sa katawhan, pag-ambit sa kalipay sa Dios, ug pagpuyo uban ni Kristo. Tanan gawas sa rebound gigamit sa pagkatawo ni Kristo, ug para Kaniya ang pagpuyo uban ni Kristo maoy espirituhanong pagsalig-sa-kaugalligon. Kini nga mga konsepto gipatin-aw diha sa Thieme, *Christian Suffering* (2002), 10-15; *Freedom through Military Victory*; 69-83. Usa ka madetalyehong pagtoon sa pangsulbad-sa-problema nga kahimanan gipasundayag diha sa tingog nga mga pagrekord anaa nga walay bayad sama sa gisulat diha sa panid iv.

kaugalingon usa ka dispensasyon.

Sama sa gisulat na, usa ka labing-hinungdanon nga katuyoan sa Karaang Testamento nga Israel mao ang sa pagpanagana sa umaabot nga Manunubos. Ang Israel maoy piniyalan sa usa ka anino nga Christology. Sama sa usa ka anino sa usa ka tawo nga nagapakita palibut sa usa ka suuk sa wala pa siya nagapakita, ang espirituhanong kinabuhi sa Israel mikuha sa iyang porma gikan sa katinuuran ni Kristo kinsa mopakita pa diha sa eksena sa kasaysayan. Ang laing mga dispensasyon usab gisunud sumala sa unang pag-abut ni Kristo. Ang Dios misagubang sa Iyang-kaugalingon sa tinuud nga pagkatawo sa pag-angkon sa kadaugan sa krus, aron mahimong puli para sa mga sala sa tawo. Tungud kay ang Dios nagporma sa Simbahan agig pasidungog niadto nga kadaugan, ang nahimaya nga Kristo maoy gitawag og ang Pangulo sa Simbahan (Mga Taga-Efeso 4:15; 5:23; Mga Taga-Colosas 1:18). Usab, si Kristo nahimong tinuud nga pagkatawo aron sa pagtuman sa Davidic nga Kasabutan ngadto sa Israel, hain ang Milenyo gibasi. Tungud kay Siya momando diha sa Milenyo, si Kristo maoy gitawag og ang Anak-lalaki ni David (Mateo 1:1; 12:23; 22:41-46). Matag-usa niining mga dispensasyon—ang Kapanahonan sa Israel, ang Kapanahonan sa Simbahan, ug ang Milenyo—gihubit mahitungud sa unang pag-abut ni Kristo.

Gikan sa lain nga hustong-panan-aw, matag dispensasyon sunud ngadto sa inkarnasyon ni Kristo nagatapos uban sa usa ka pagkabanhaw. Kini nga pagbalikbalik nagatagad sa unang pag-abut ni Kristo ingon nga usa ka sundanan para sa mga dispensasyon, mao nga katumbas sa usa ka dispensasyon mismo. Ang pagkabanhaw ni Kristo mao ang una ug, hangtod dinhi, ang bugtong pagkabanhaw sa kasaysayan (1 Timoteo 6:16). Ang uban nga mga tawo nakabalik gikan sa patay, apan sila napabuhi-pag-usab, wala nabanhaw (Juan 11:43-44). Pagpabuhi-pag-usab

nagapabalik sa usa ka tawo ngadto sa iyang mamatay nga lawas, apan siya sunud niana mamatay pag-usab (Juan 12:10). Ang pagkabanhaw nagahatag sa magtotoo sa iyang pagkabanhaw nga lawas aron nga dili gayud pag-usab siya mamatay (1 Mga Taga-Corinto 15:54).

Ang pagsunudsunud sa mga pagkabanhaw gipaila pinaagi sa pulongan “tanang mahimong mabuhi, apan matag-usa diha sa iyang kaugalingong han-ay” (1 Mga Taga-Corinto 15:22-23). Ang “mga han-ay” mao ang mga dispensasyon. Ang pagkabanhaw sa mga magtotoo maoy sa dispensasyon. Human niini nga introduksiyon, upat ka mga pulongan magkauyon ngadto sa katapusang upat ka mga dispensasyon sugod sa Inkarnasyon. Ang *Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa* nahisangko uban sa pagkabanhaw ni Kristo, ang “unang mga bunga niadtong kinsa natulog” (1 Mga Taga-Corinto 15:20, 23; Pinadayag 1:5). Ang *Kapanahonan sa Simbahan* matapos pinaagi sa Pagsakgaw, o pagkabanhaw sa harianong pamilya—“niadtong kinsa iya ni Kristo”—kinsa sunud diha sa linya sa pagdawat sa pagkabanhaw nga mga lawas (1 Mga Taga-Corinto 15:23). Ang *Kalisdanan* matapos diha sa ikaduhang pag-abut ni Kristo—“sa dihang Siya nagadala sa gingharian” (1 Mga Taga-Corinto 15:24; cf., Pinadayag 20:4), nianang panahona ang Karaang Testamento nga mga magtotoo ug sa kalisdanan nga mga martir magdawat og pagkabanhaw nga mga lawas (Job 19:25-26). Sa katapusan, kini nga pag-uswag sa mga pagkabanhaw mahisangko diha sa pagkabanhaw sa tanang mga magtotoo sa *Milenyo*—“sa dihang Siya mipapas sa tanang pamunoan ug tanang awtoridad ug gahum” sa katapusang rebolusyon ni Satanas (1 Mga Taga-Corinto 15:24; cf., Pinadayag 20:5, 7-10).

KRISTO ANG BATONG-TUKORAN

Usa ka bibliyanhong katangdian nagahulagway og unsa

ang gisulti na mahitungud sa Inkarnasyon isip usa ka lahi nga dispensasyon. Kini nga paghulagway usab nagalarawan sa pagbulag sa Israel ug sa Simbahan, usa ka hinungdanon-kaayo nga kamatuuran nga nagahatag sa maong kamahinungdanon sa pag-amgo nga ang Inkarnasyon nagabarog isip usa ka lahi nga dispensasyon tali niining duha ka mga panahon.

Ang Bibliya nagahulagway sa relasyon sa atong Ginoo ngadto sa Israel ug ngadto sa Simbahan diha sa pipila ka mga paagi, apan usa ka panig-ingnan moigo diha niini nga kasagarang pagtoon sa mga dispensasyon. Si Jesu-Kristo sa sagunson nga higayon gihulagway isip “ang labaw nga batong-tukoran” (Mga Salmo 118:22; Isaiah 28:16; Mateo 21:42; Markos 12:10; Lukas 20:17; Mga Buhat 4:10-12; 1 Mga Taga-Corinto 3:11; 1 Pedro 2:4-7). Kini nga ekspresyon kinahanglang mahatagag-kahulugan sumala sa mga panahon hain kini nahasulat.

Unsa ang usa ka batong-tukoran diha sa karaang kalibutan? Duha ka mga kahubitan magkanaog kanato, usa mahitungud og usa ka pundasyon sa usa ka edipisyo, ang lain bahin sa katukuran ibabaw sa pundasyon. Ang usa ka batong-tukoran maoy usa ka bato gipahimutang sa usa ka eskina sa usa ka pundasyon isip ang naandang sugdanan para sa pagtukod. Ang usa ka bato diha sa kinasang-an sa duha ka mga bongbong, naghiusa kanila, mao usab gitawag og usa ka batong-tukoran. Ang duha ka mga kahulugan maghulagway sa relasyon ni Kristo uban sa Israel ug sa Simbahan, bisan pa og kini nga katangdian sa iyang-kaugalingon wala nagatino sa relasyon. Si Kristo mahimong itandi ngadto sa duha ka pundasyon ug ang sapaw-nga-katukuran diha sa usa ka paagi sa pagtukod. Sumala niining katangdian, unsa ang gitukod? Ug unsa ang tagal sa pagtukod?

Ingon nga si Pablo mideklarar ngadto sa mga Athenian, ang Dios “wala nagapuyo sa mga templo nga gihimo sa mga

kamut” (Mga Buhat 17:24). Siya nagalabaw sa “kalibutan ug sa tanang mga butang sulud niana” (Mga Buhat 17:25) apan mipili sa pagpuyo uban sa katawhan (Juan 1:14) ug diha sa katawhan (Juan 14:20).⁴¹ Si Jesu-Kristo, ang Dios-tawo, mao ang pundasyon para sa duha ka dimakita, espirituhanong “mga templo” gidesinyo para sa pagsimba sa Dios sa katibuk-an sa eternidad. Kining duha ka malarawanong mga edipisyo mao ang Israel (Mga Buhat 4:10-12) ug ang Simbahan (Mateo 16:18). Ang matag katukuran gitukod sa matag-usa ka mga magtotoo, dili sa bato, tisa, ug troso sa naandang gihiusa uban sa pagtukod og templo. Kini nagapatin-aw nganong walay pagtukod sa templo nga mahitabo sa langit (Pinadayag 21:22). Ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo, pananglit, gihulagway ingon nga “buhing mga bato nga gitukod ngadto sa usa ka espirituhanong balay para sa usa ka balaang pagkapari” (1 Pedro 2:5). Kini usab nagapakitag kahayag diha sa kamatuuran nga ang Tabernakulo sa Israel maoy usa lamang ka “kopya ug anino” sa katinuuran nga anaa sa langit (Mga Hebreohanon 8:1-2, 5).

Ang duha ka “mga templo” gitukod sa mga magtotoo makompleto sa dihang ang tanan nga mga myembro maghuput og pagkabanhaw nga mga lawas. Ang Simbahan mahimong usa ka espirituhanong templo sa kahangturan diha sa takna sa pagkabanhaw, o Pagsakgaw, sa Simbahan. Ang Israel, sa laing bahin, mabanhaw sa duha ka mga ang-ang. Ang mga magtotoo gikan sa Karaang Testamento nga Kapanahonan sa Israel ug mga magtotoo kinsa mamatay atol sa Kalisdanan mabanhaw didto sa ikaduhang pag-abut ni Kristo (Job 19:25-26; Pinadayag 20:4), ug ang sa milenyo nga mga magtotoo mabanhaw didto sa katapusan sa Milenyo (Pinadayag 20:5). Uban ang tanang mga myembro diha sa pagkabanhaw nga mga lawas, ang Israel unya mahimong usa

41. Tan-aw sa mga panid 201-11.

ka nakompleto nga espirituhanong templo sa kahangturan.

Kining buhi nga mga templo gitukod pinaagi sa pagwali-sa-ebanghelyo ug sa komunikasyon sa doktrina sa Bibliya. Kita “gitukod diha sa pundasyon [Kristo] pinaagi sa apostoles ug mga propeta [mga magsusulat ug mga tagsangyaw sa doktrina sa Bibliya]” (Mga Taga-Efeso 2:20). Kita tingali mangagpas nga ang dakong mga bato maoy hamtong nga mga magtotoo samtang ang gamay nga mga bato mao ang mga magtotoo kinsa wala gayud magkat-on sa doktrina, wala gayud magtubo ngadto sa espirituhanong pagkahingkod dinhi sa kalibutan, apan kinsa sa waykatapusang naluwas hinoon.

Sa pagkalahi sa mga magtotoo kinsa magporma niini nga mga templo, ang mga dimagtotoo mapandol ibabaw sa pundasyon nga bato (Mga Taga-Roma 9:30-33). Ang Hudiyong mga pangulo diha sa Kapanahonan sa Hypostatic nga Paghiusa gilarawan isip mga magtutukod (Mga Buhat 4:10-12), apan sila misalikway ni Jesu-Kristo, ilang pundasyon. Busa, ang buhat didto sa Israel naundang, naoktaba hangtod sa ulahi nga mga dispensasyon (Mateo 21:42-43). Sa pagkakaran, ang pagtukod sa ikaduhang edipisyo, ang Simbahan, misugod ibabaw niana nga susamang giapod nga pundasyong bato. Ang karon nga kahimtang nagakaplag sa Simbahan ubus sa pagkatukod samtang ang Israel nagapabiling usa ka pundasyon uban sa iyang sapaw-nga-katukuran nga dikompleto. Ang pagtukod sa Israel miabut sa usa ka pangsamtang nga pagkahunong samtang ang Simbahan giporma dinhi sa kalibutan. Sa dihang ang Simbahan makompleto, sunud niana ang pagtukod sa Israel mopadayon.

Ang sapaw-nga-katukurang aspeto sa katangdian nagalarawan ni Kristo isip ang labaw nga batong-tukoran. Siya dili lamang nagasumpay sa duha ka mga bongbong apan nagabahin kanila usab, nagbulag sa Kapanahonan sa Israel gikan sa Kapanahonan sa Simbahan. Isip ang eskina,

ang Kapanahonan sa Hypostatic nga Paghiusa nagautlanan og usa ka bongbong ug nagapahimutang sa sukaranan para sa lain. Ang Israel ug ang Simbahan mag-ambit og pihong mga latid, apan ang usa dili mao ra ang pagpadayon sa uban. Ang administrasyon sa Dios sa tawhanong kasaysayan nagaliko sa usa ka eskina diha sa kinabuhi ni Kristo.

Ang Israel ug ang Simbahan maoy bulag nga mga dispensasyon bisan pa daghang mga pagkamalungtaron ang anaa. Ang paagi sa kaluwasan nagapabiling pareho diha sa duha ka mga dispensasyon, subay sa sundanan sa pagtoo ni Abraham. Ang Dios nagahigugma sa duha ka mga grupo sa mga magtotoo, nagahatag kanila sa waykatapusang kinabuhi, nagabantay ngadto kanila, ug nagahulagway sa Iyang relasyon uban sa matag grupo pinaagi sa usa ka katangdian sa kaminyoon. Ang duha maoy pinili; ang duha maoy gitawag sa pagtubo sa espirituhanon; ang duha magpaila sa Dios dinhi sa kalibutan. Apan ang katumanan sa divine nga mga kasabutan sa Israel dili makit-an diha sa Simbahan. Ang Dios dili mosalikway sa gikasabutan diha sa Iyang mga saad. Ang divine nga mga kasabutan maggarantiya nga ang Israel, isip usa ka lahi ug permanente nga nasod, mahimong usa ka panalangin sa kahangturan ngadto sa tanang katawhan (Genesis 12:3). Sa pagkalahi, ang mga Hudiyo kinsa motoo diha ni Kristo atol sa Kapanahonan sa Simbahan maapil diha sa Simbahan pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu, managsama sa tanang hentil nga mga magtotoo ug dili lahi gikan kanila (Mga Taga-Efeso 2:11-22).

Ang mga dispensasyon sa Israel ug sa Simbahan gibulag pinaagi sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa. Ang Israel wala nagapahimutang sa paninugdan para sa human-sa-kaluwasan nga kinabuhi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang mga Kristohanon kinahanglang “magpunting diha ni Jesus, ang prinsipal-magmamando, gani ang Usa kinsa nagadala [mga magtotoo] ngadto sa pagkab-ot [sa espirituhanong pagkahamtong] pinaagi sa doktrina” (Mga

Hebreohanon 12:2). Siya mao ang batong-tukoran. Siya, dili ang Balaod nga midumala sa Israel, mao ang sundanan para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Diha sa gahum sa hingpit-nga-sumbanan sa divine dynasphere, si Kristo mituman sa Balaod ni Moses, nagpahimo niini nga wanagamita (Mga Taga-Roma 8:2-3; Mga Hebreohanon 8:13; 9:15; 10:9). Diha sa gahum sa mapalihok nga divine dynasphere, ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagaabante sa espirituhanon ug nagaangkon sa mga kaligdong sa pagkatawo ni Kristo (Mga Taga-Filipos 4:8; 2 Pedro 1:2-4). *Kaligdong* gikan sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios nagaabot ug nagalapas sa bisan unsang panginahanglan para sa *moralidad* nga makit-an diha sa Balaod (Mga Taga-Roma 8:4).⁴²

Ang Pagbulag sa Israel ug sa Simbahan

KATUMANAN SA BALAOB NI MOSES

Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa nagabarov isip usa ka linya sa utlanan tali sa Israel ug sa Simbahan. Si Kristo mituman sa Balaod ni Moses sa usa ka bahin ug mipahimutang sa paninugdan para sa Kapanahonan sa Simbahan nga protokol sa laing bahin. Kini nga pagkabahin gipanghimatuud sa daghang mga yugto nga magsaysay nga ang Balaod ni Moses wala nagahubit sa paagi sa kinabuhi sa Kristohanon (Juan 1:16-17; Mga Buhat 15:5-11, 24; Mga Taga-Roma 6:14; 7:4-6; 2 Mga Taga-Corinto 3:7-13; Mga Taga-Galacia 2:9; 3:19-25; 5:18; Mga Taga-Efeso 2:15; Mga Taga-Colosas 2:14).

Didto sa Exodo ang Dios mitukod sa Israel isip usa ka teyokrasya gidumala sa personal sa Ikaduhang Persona

42. Thieme, *Christian Integrity*, 121-49.

sa Trinidad.⁴³ Ang tibuuk mahinungdanong-sangkap sa Hudiyong paagi sa kinabuhi maoy espirituhanon. Tungud kay ang Dios mimando sa Israel, matag aspeto sa kinabuhi diha sa nasod adunay espirituhanong pagkahinungdanon, ug ang Balaod ni Moses wala miila sa kalainan tali sa espirituhanon ug kalibutanon nga mga isyu. Pagkamasinugtanon sa divine nga katukuran maoy kabahin sa espirituhanong kinabuhi sa Hudiyong mga magtotoo, ug pagtuman sa balaang mga adlaw ug mananap nga mga sakripisyo maoy gikinahanglan sa tanang mga lungsuranon, naglakip sa mga dimagtotoo (bisan pa og kini nga mga rituwal sa hingpit makahuluganon ngadto sa mga magtotoo lamang). Kita mag-ila sa kalainan sa kodigo sa kagawasan, sa espirituhanong kodigo, ug sa katukurang kodigo isip usa ka sa kategoriya nga paagi sa pagsangyaw sa halapad nga sangkad sa Balaod ni Moses. Apan ang tanang mga aspeto sa Balaod magsumada ngadto sa usa ka kodigo para sa usa ka waykaparehas nga politikanhong linalang uban sa usa ka espirituhanong gigikanan, usa ka espirituhanong dadangatan, ug usa ka Hari kinsa mao ang Dios Mismo.

Ang Balaod maoy usa ka gitipon nga tibuuk (Mateo 5:18; Mga Taga-Galacia 5:14). Ang tibuuk Balaod ni Moses maoy usa ka piho nga ekspresyon sa waykatapusan ug balaang karakter sa Dios (Exodo 19). Siya mihatag sa Balaod ngadto sa usa ka sa lahi nga gihubit nga grupo sa katawhan (Exodo 19:3; Levitico 26:46; Mga Taga-Roma 2:17-20; 3:19; 9:4). Kini epektibo para sa usa ka limitadong gidugayon sa panahon (Mga Taga-Galacia 3:23-25). Ug kini gidesinyo para sa pipila ka tino nga mga katuyoan. Ang Balaod ni Moses mihan-ay sa kinabuhi diha sa waykaparehas nga sinaligang nasod sa Dios, mibutyag sa pagkamakasasala sa tawo, ug mipakita sa iyang pagkakinahanglan sa usa ka Manluluwas, apan ang

43. Tan-awa sa panid 204-209.

nag-unang katuyoan sa Balaod mao ang sa pagpanagana sa pag-abut ni Kristo.

“Ayaw paghunahuna nga Ako mianhi sa pagpapas sa Balaod o sa mga Propeta; Ako wala mianhi sa pagpapas, apan sa pagtuman.”
(Mateo 5:17, NASB)

Ang Balaod mas labaw pa kay sa yanong usa ka lagda sa pamatasan. Bisan pa og labaw sa kadungan nga mga kodigo diha sa iyang moral nga instruksiyon, ang Balaod dili una sa tanan sa pamatasan apan sa Mesiyas. Nianang dapita nahimutang ang iyang tinuud nga kahalangdon. Ang iyang mga sugo milarawan sa Persona ug buhat ni Kristo ug mipanalipud sa linya ni Kristo hangtod nga Siya makaabut diha sa unud. Ang gatusang-katigulangan nga katuyoan sa Balaod ni Moses natuman pinaagi sa nagpakatawo nga Jesu-Kristo. Ang pagpanagana gipulihan sa katinuuran. Kining perpekto nga katumanan maoy usa ka pasidungog ngadto sa pagkamatinumanon sa Dios.

Tungud kay ang tanang mga bahin sa Balaod milihok sa dungan ingon nga usa ka kodigo, ang Balaod giwagtang isip usa ka tibuuk. Ang kinatibuk-an sa Balaod dili na angay ug wala na nagamando sa bisang unsang katawhan o nasod (Mateo 5:17-19; Mga Taga-Roma 10:4; Mga Taga-Galacia 3:23-25; 5:3-4; cf., 5:18; Mga Hebreohanon 8:13; 10:9). Ang rehimen sa Balaod ni Moses natapos na. Ang Simbahan “dili ubus sa balaod, apan ubus sa grasya” (Mga Taga-Roma 6:14).

ANG BALAAD NI KRISTO

Ang katapusan sa Balaod ni Moses wala nagabiya sa mga magtotoo o mga dimagtotoo nga waybalaod (Mga Taga-

Roma 6:15; 13:1-7). Usa ka bag-ong kodigo sa divine nga mga sugo, nga usab nagapahayag sa esensiya sa Dios, karon nagahubit sa paagi sa kinabuhi sa magtotoo. Sama sa Balaod, kining bag-o nga kodigo usab maoy usa ka gitipon nga tibuuk. Apan ang protokol nga plano sa Dios para sa Simbahan adunay usa ka lahi nga tinguha: sa paghimaya sa madaugong Kristo ngadto sa kinatas-an. Ang protokol nga plano nagauban og usa ka lahi nga kahan-ayan sa divine nga mga panalangin para sa magtotoo nga gisusi diha sa ikaduhang katunga niini nga libro. Ug ang protokol nga plano sa Dios adunay usa ka lahi nga mahinungdanong-sangkap: masdakong responsibilidad gibutang diha sa matag magtotoo sa paghunahuna ug paggamit sa doktrina sa Bibliya para sa iyang-kaugalingon diha sa praybasi sa iyang kaugalingong pagkapari. Bisan pa niana, daghang mga prinsipyo nga makit-an diha sa Balaod ni Moses usab makita diha sa protokol nga plano. Ang hinungdan mao nga ang duha ka mga kodigo gikan sa susamang tinubdan, gikan sa Dios Mismo.

Ang karakter sa Dios nagapabiling waykausaban sa diha nga Siya nagahimo sa dispensasyon nga mga kausaban diha sa tawhanong kasaysayan. Ang Dios perpekto sa wala pa Siya mihatag sa Balaod ngadto ni Moses, perpekto atol sa pagbaton sa Balaod, ug perpekto sa dihang Siya mituman ug miwagtang sa Balaod diha ni Kristo. Sa tinuud, ang pagsunudsunud sa mga dispensasyon nagapadayag sa Iyang dimausab nga esensiya ngadto sa tawo ug mga anghel. Ang Dios mipahayag sa Iyang absoluto nga pagkabalaan ngadto sa tawo diha sa balaorong mga termino una pa kaayo sa Balaod ni Moses nga anaa, ug Siya nagapadayon sa pagsangkap og sa pamatasan nga mga sumbanan ug espirituhanong instruksiyon karon nga ang Balaod naundang sa pagpamuno. Sa pagkatinuud sa wala pa, atol, ug human sa panahon hain ang Balaod ni Moses gipatuman sa Israel, laing mga ekspresyon sa divine nga balaod milihok diha sa

mga Hentil ngadto kang kinsa ang Balaod ni Moses dili gayud magamit (Genesis 26:5; Exodo 19:5b; Mga Taga-Roma 2:14-16; 1 Mga Taga-Corinto 7:19; 9:20-21).

Diha sa Kapanahonan sa Simbahan ang nagalihok nga divine nga balaod dili ang Balaod ni Moses apan “ang balaod ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 9:20-21; Mga Taga-Galacia 6:2). Kini usab gitawag og “ang balaod sa Espiritu sa kinabuhi diha ni Kristo Jesus” (Mga Taga-Roma 8:2), nga ako maghingalan og ang *protokol nga plano sa Dios* o kinabuhi sulud sa divine dynasphere. Si Kristo mituman sa tibuuk Balaod ni Moses diha sa gahum sa Balaang Espiritu sulud sa hingpit-nga-sumbanan nga divine dynasphere. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagatuman sa bag-ong “balaod ni Kristo” pinaagi sa pagsunud sa Iyang paninugdan: napuno sa Espiritu sulud sa naglihok nga divine dynasphere (Mga Taga-Roma 8:2-4).

Tungud kay si Kristo mituman ug miwagtang sa Balaod ni Moses (Mga Hebreohanon 8:13; 10:9), mga pagbatasan nga gitukod para sa nasod sa Israel wala nalakip diha sa human-sa-kaluwasan nga plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan. Sila wala makatampo ngadto sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Ang Simbahan, pananglitan, wala nagahalad og mananap nga mga sakripisyo, naga-sunud sa balaang mga adlaw o sa Adlaw-nga-Igpapahulay, naga-padayon sa Libitikanhong pagkapari, nagasimba sulud sa usa ka sagradong edipisyo, nagahatag og mga ikanapulo, o nagabaton sa makuting mga detalye sa lungsudnong kinabuhi nga gitudlo pinaagi sa espirituhanong mga ordinansa. Karon adunay usa ka bag-o, malukpanong pagkapari sa tanang mga magtotoo (1 Pedro 2:9; Mga Hebreohanon 7:12; 8:1), usa ka masdako nga empasis diha sa tagsatagsang responsibilidad (Mga Taga-Galacia 5:1), ug usa ka pagbulag sa simbahan ug estado (Mga Taga-Roma 13:1-7; cf., Mateo 22:15-22).

PAGBALHIN TALI SA DIVINE NGA MGA ADMINISTRASYON

Tulo ka lahi nga mga dispensasyon ang magtagbo diha sa Kapanahonan sa Hypostatic nga Paghiusa. Kining mahinungdanon-kaayo nga katuigan maoy, tungud niini, usa ka hagit sa tukmang paghatag-kahulugan.

1. *Kristo mituman* sa Karaang Testamento nga Balaod ug mitudlo sa Iyang karon nga mga sumusunod sa pagpuyo lahi kay sa legalismo.
2. *Siya miproklamar* sa Iyang nagmandong plataporma para sa milenyo nga gingharian.
3. *Siya mibutyag* sa plano sa Dios para sa Simbahan.

Kini sa haduul manag-abay nga divine nga mga administrasyon—maingon usab ang pagkaanaa ni Kristo Mismo—magpakita sa grasya ug kaalam sa Dios diha sa ditupngan nga giladmon ug matang. Ang panahon sa unang pag-abut sa atong Ginoo, nan, maoy usa ka talagsaong pasundayag sa perpektong karakter sa Dios.

Ang matag dispensasyon nagatuman sa iyang kaugalingong katuyoan diha sa tibuuk nga plano sa Dios. Bisan pa og adunay mga pagkaparehas, ang mga kalainan sa divine nga mga sugo magpaila sa Inkarnasyon, sa Simbahan, ug sa Milenyo, ug ang divine nga palisiya para sa matag-usa niini nga mga panahon nagalahi sa makahuluganon gikan sa Balaod nga gihatag pinaagi ni Moses ngadto sa Israel. Pananglitan, ang Sermon didto sa Bukid mipaila og usa ka pagbalhin sa divine nga palisiya. Sa makadaghan si Jesus mideklarar, “Kamo nakadungog nga kini gisulti [diha sa Balaod ni Moses] . . . apan *Ako* magsulti . . .” (Mateo 5:21-48). Siya miproklamar sa gingharian sa Dios ngadto sa mga Hudiyo sumala sa ilang kang Moses nga pakisayran sa pangisip. Siya migamit sa Balaod ingon nga pundasyon o punto sa pagbiya para sa pagpatin-aw sa paagi sa kinabuhi

diha sa gisaad nga gingharian ubus sa Iyang personal nga pamunoan.

Si Kristo usab miatiman sa mga kinahanglanon karon sa Iyang mga tigpamati. Nagpalapad ug nagpatin-aw sa tinuud nga kahulugan sa Balaod, Siya mitudlo kanila unsaon sa pagpuyo nga gawasnon gikan sa legalistang pagkaut-ut nga makaylapon kaayo diha sa nasod. Wala gayud ang Balaod gitinguha para mahimong usa ka paagi sa kaluwasan (Mateo 5:20) o usa ka dapit pagpasanay para sa kaugalingong-pagkamatarong (Mateo 6:1-18). Ang Balaod mipadayag sa kinahanglanon para sa grasya ug sa tinubdan niana nga grasya, Jesu-Kristo Mismo.

Human si Kristo gisalikway sa Israel, Siya mibakwi sa Iyang tanyag sa gingharian. Imbis sa pagpadayon sa pag-paila sa Iyang gingharian nga plataporma, Siya misibya apan sa usa ka lahing divine nga sistema, ang misteryo nga doktrina sa Kapanahonan sa Simbahan (Juan 14—17). Diha sa Milenyo ang espirituhanon ug ang sibil moabut ubus sa usa ka pagbantay samtang si Kristo nagahari pag-usab, dili sama sa Dios nga nagmando ngadto sa usa ka nasod apan ingon nga Dios-tawo ngadto sa pulos Israel ug ang tibuuk kalibutan. Atol sa Kapanahonan sa Simbahan, hinoon, ang simbahan ug estado maoy bulag nga mga linalang. Ang divine nga mga sugo para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo dili mahimong ipahamtang diha sa dimagtotoo, disama sa Balaod ni Moses nga milagda sa mga magtotoo ug mga dimagtotoo diha sa Israel. Imbis nga magtukod og lain nga balaodnong sistema nga sa laktod nagamando sa tanang katawhan, si Kristo karon nagakontrol sa kasaysayan diha sa usa ka paagi nga nagahatag sa tinagsa nga Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo sa dako-kaayong oportunidad (ug responsibilidad) para sa pagbaton og dimakitang impak.⁴⁴

44. Tan-awa sa mga panid 211-22.

Didto sa Diskurso sa Ibabawng Lawak si Kristo mibilin ngadto sa Simbahan niining bag-o nga sistema sa kusog hain Siya Mismo mipuyo sa katibuk-an sa Iyang unang pag-abut.

KOMON NGA MGA PRINSIPYO DIHA SA LAHI NGA MGA KODIGO

Ang mga pagkaparehas tali sa Balaod ni Moses ug Kapanahonan sa Simbahan nga protokol magpadayag sa dimausab nga kamakanunayon sa Dios, apan ang mga kalainan mag-aninag sa gidak-on sa kalampusan ni Kristo atol sa Iyang unang pag-abut. Ang sa hingpit nga hataas-kaayo nga kalidad sa Iyang pagluwas nga buhat dili lamang usa ka pinaigo nga kamatuuran sa doktrina (Mga Hebreohanon 2:3), apan usab gipahayag pinaagi sa dispensasyon nga mga kausaban nga misunud sa kadaugan sa krus ug pagkabanhaw (Juan 7:39). Makapahingangha nga mga pribilihiyo nahisakup ngadto sa “bag-o nga espirituhanong kaliwatan” sa mga magtotoo—ang Simbahan—kinsa gipili sa paghimaya sa Iyang kadaugan sa kahangturan.

Sa pagtukod sa paagi sa kinabuhi para sa mga magtotoo sa Kapanahonan sa Simbahan, ang Dios mipakita sa Iyang karakter diha sa daghang tinagsa nga mga mando, pipila niini Siya usab miapil diha sa Balaod ni Moses. Pananglitan, uban sa hingpit nga pagbutyag sa mysteryong doktrina diha sa Bag-ong Testamento nga mga epistola, matag usa sa Napulo ka Kamandoan, gawas sa Adlaw-nga-igpapahulay nga pagtuman, gihatag usab ngadto sa Simbahan. Bisan pa uban niining mga pagkaparehas, ang Kapanahonan sa Simbahan nga protokol dili mao ang Balaod ni Moses. Kini sa hingpit managlahing mga kodigo, maingon sa United States nga Konstitusyon dili susama sa Magna Karta sa England bisan pa og sila nanag-ambit sa pihong mga konsepto. Mga pagkamalungtaron tali sa Israel ug sa Simbahan anaa

tungud kay ang tanang divine nga balaod nagaaninag sa waypagkausab nga esensiya sa Dios, dili tungud kay tanan o kabahin sa Balaod ni Moses nagabalhin ngadto sa sunud nga mga dispensasyon.

Bisan pa sa daghang mga pagkamalungtaron, ang bag-ong palisiya para sa Kapanahonan sa Simbahan dili mao ang Balaod ni Moses mismo. Kon ang mga lagda makit-an diha sa Balaod ni Moses may labot ngadto sa Simbahan, sila maghimo sa ingon niini tungud kay sila makita diha sa Bag-ong Testamento nga mga epistola, nga maghubit sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Kining komon nga mga prinsipyo nahisakup ngadto sa Simbahan tungud kay sila kabahin sa “balaod ni Kristo,” *dili* tungud kay sila nahisakup ngadto sa Balaod ni Moses.

Ang pagkasubay sa divine nga katukuran adunay usa ka lahi nga kahulugan ubus sa Balaod ni Moses kay sa kini anaa ubus sa plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan. Tungud kay ang Israel maoy waykaparehas nga sinaligang nasod sa Dios, ang pagkamasinugtanon ngadto sa katukuran nga aspeto sa Balaod ni Moses maoy usa ka *kinahanglanong kabahin* sa espirituhanong kinabuhi sa Hudiyong mga magtotoo. Isip kabahin sa Balaod, ang divine nga katukuran dili lamang mipatunhay sa linya sa Manunubos apan usab milig-on sa Hudiyong katilingban aron nga kapin sa daghang mga siglo ang mga Hudiyo makabaton sa piho nga nasudnong mga kalihukan nga mitimaan-daan ni Kristo. Sa Kapanahonan sa Simbahan kining espesyal nga mga katuyoan para sa divine nga katukuran wala diha. Ang pagbulag sa simbahan ug estado nagakahulugan nga ang responsibilidad sa Kristohanon sa pagtuman sa katukuran maoy usa ka *aplikasyon* sa iyang espirituhanong kinabuhi imbis nga usa ka kinahanglanong kabahin niini. Kini nagapatin-aw ngano ang mga Romano miila sa nag-unang mga Kristohanon nga kulang sa patriyotismo, dili tungud kay ang mga Kristohanon misuki sa sibil nga balaod

o dikasaligan isip mga lungsuranon apan tungud kay ang Kristiyanismo wala mihimo sa sibil nga katungdanan nga kabahin sa rilihiyon sa tawo. Pag-usab, samtang ang Balaod ni Moses may labot sa tanang mga nanimuyo sa nasod—mga magtotoo ug mga dimagtotoo pareho—ang “balaod ni Kristo” nagamando sa mga magtotoo lamang.

ANG MAPADAYONONG KABILILHON SA BALAO NI MOSES

Ang Balaod ni Moses nahisakup ngadto sa Pulong sa Dios ug sa gihapon adunay bili para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Sa Codex I ang Napulo ka mga Kamandoan maghubit sa tawhanong kagawasan. Daghang katawhan magdahum sa Napulo ka mga Kamandoan nga maghubit sa sala, apan kining mubo nga listahan sa mga pagdili wala nagasugod sa paglakip sa doktrina sa hamartiology. Sa tinaw, kini nga mga sugo adunay laing katuyoan. Ang nailhan nga mga sala magguba sa naglangkub nga mga elemento sa kagawasan—nga mao ang kinabuhi, kaugalingnan, kabtangan, praybasi, ug sa divine nga gitugyang awtoridad. Sa matag dispensasyon ang mga magtotoo ug mga dimagtotoo pareho makapanalipud sa kagawasan pinaagi sa paglikay niining magun-ubong mga sala. Kini nagapatin-aw og ngano ang matag pagsangkap sa Napulo ka mga Kamandoan, gawas sa Adlaw-sa-Igpapahulay nga pagtuman, makit-an usab diha sa “balaod ni Kristo.”

Ang Codex II nagapaila sa katuyoan hain ang Dios mihatag sa tawo og gawasnong kabubut-on: sa pag-abut ngadto sa kahibalo ni Jesu-Kristo. Ang rituwal nga mga pagsangkap sa Balaod sa gihapon adunay bili tungud kay sila magpadayag sa Manunubos ingon nga ang bugtong Manluluwas. Diha sa mga seremonyas nga gitudlo sa Codex II, ang sa sakripisyo nga mananap midawat sa paghukum nga gikatakda sa

makasasala, naghulagway sa pagpasaylo ug personal nga paghinlo. Ang Bag-ong Testamento nagapadayag nga ang mapulihong kamatayon ni Kristo didto sa krus nagaresulta sa pagpasaylo sa una-sa-kaluwasan nga mga sala sa dihang ang tawo nagapahayag og pagtoo lamang diha ni Kristo lamang (Mga Taga-Roma 5:8-10) ug human-sa-kaluwasan nga mga sala diha sa takna sa rebound.⁴⁵ Natuman diha sa Persona ni Kristo, kini nga mga detalye sa maseremonyahong pagsimba sa Israel makatudlo sa harianong pamilya sa pag-ila sa Ginoo. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo makakita ni Jesu-Kristo diha sa Balaod.⁴⁶ Ang Bag-ong Testamento nga mga pulongan sama sa “ang Nating-karnero sa Dios” ug “ang dugo ni Kristo” sa madramahong magdeklarar nga ang pagluwas nga buhat ni Kristo didto sa krus mao ang katinuuran nga ang Balaod ni Moses mitimaan-daan (Juan 1:29; 1 Pedro 1:18-19).

Ang Codex III nagasulud sa praktikal nga mga instruksiyon diha sa daghang mga natad nga sa espesyal maoy angay ngadto sa Israel. Pananglitan, sa agrikulturang mga batasan o mga panagang sa pag-atiman sa balatian o kasanihan mitagad sa mga problema nga anaa sa katibuk-an sa tawhanong kasaysayan. Ang pihong mga pagsangkap sa Balaod ni Moses mahimong anaa o mahimong walay bili sa laing mga nasod, apan sila maoy makitang mga pananglitan unsaon sa katukurang mga konsepto magamit ngadto sa pihong mga kahimtang. Labaw sa tanan, kini nga mga balaod magsaksi ngadto sa pag-amuma ug pagkamatinumanon sa Dios sa paggiya sa Iyang katawhan diha sa piho nga panghitabo nga sagad malisud.

Daghang mga butang sa divine nga katukuran diha sa Codex III sa Balaod ni Moses wala gidason-pag-usab ni sa tin-aw gisalikway gikan sa Kapanahonan sa Simbahan nga

45. Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!* (2016).

46. Thieme, *Ang Dugo ni Kristo; Levitical Offerings*.

batasan. Kini nga mga lagda sa gihapon magpadayag sa karakter sa Dios ingon sa gipahayag diha sa pagmando sa Iyang sinaligang nasod, apan sila wala magdala og kusog sa balaod para sa bisan unsang nasod apan sa Karaang Testamento nga Israel. Pananglit, ang prinsipyo sa silot sa kamatayon maoy gihatag ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan (Mateo 26:52; Mga Taga-Roma 13:4), apan sa iyang piho nga aplikasyon sa panghitabo sa panapaw (Levitico 20:10), pakighilawas sa samang kiye (Levitico 20:13), o batan-ong pagkamasinupakon (Levitico 20:9) wala gidason-pag-usab.

Ang Dios mihatag sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa kadaghanang paggiya mahatungud sa divine nga katukuran, sa kalainan ngadto sa gatosan sa eksaktong mga balaod nga sa tukma mihubit sa kinabuhi sa karaang Israel. Ang matag magtotoo adunay usa ka responsibilidad ngadto sa iyang komunidad ug nasod, apan ang pagbulag sa simbahan ug estado atol sa Kapanahonan sa Simbahan nagatugyan sa pihong aplikasyon sa katukurang mga prinsipyo sa matag henerasyon. Ang Dios nagadasig sa Kristohanon sa *paghunahuna* ug paggamit sa sukaranong mga kamatuuran sa divine nga katukuran sumala sa tinuud nga mga paagi sa tawhanong gobyerno diha sa iyang kaugalingong nasod. Ang gobyerno maoy “usa ka ministro sa Dios nganha kanimo para sa maayo” (Mga Taga-Roma 13:4). Ang usa ka maantigo nga politikanhong pangulo diha sa Kapanahonan sa Simbahan kinsa nagatinguha sa iyang nasod sa pag-uswag makakat-on og daghan gikan sa Balaod ni Moses nga dili sa binuta nagpaibabaw sa iyang eksaktong mga pagsangkap diin sila dili magamit. Hinoon, siya mopahiangay sa katukurang mga prinsipyo ngadto sa mga sirkumstansiya, mga tinguha, ug kapanulundanan sa iyang kaugalingong nasod.

Tungud kay si Jesu-Kristo mituman sa Balaod ni Moses, ang Iyang Simbahan gawasnon gikan sa Balaod (Mga Taga-

Galacia 5:1). Kagawasan gikan sa Balaod ni Moses dili pagkawaybalaod o kakulang sa direksiyon. Hinoon, kini nga harianong kaugalingnan anaa sulud sa dugukan sa protokol sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan (Juan 15:10-12; 1 Mga Taga-Corinto 9:19-21; Mga Taga-Galacia 5:13). Ang Kristohanon nagapuyo ubus sa usa ka bag-ong balaod sa sinugdan gisibya ni Kristo ug gihimo diha sa gahum sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Roma 8:2-4). Maingon nga ang pagkatawo ni Kristo mihamtong ubus niining gamhanan nga sistema sa divine nga mga bahandi (Lukas 2:40, 52), ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo usab adunay usa ka talagsaong oportunidad sa pag-abante sa espirituhanon. Lakip sa daghan nga mapadayonong mga gamit sa Balaod ni Moses, kini nga bahin sa Kasulatan nagatudlo sa pagtandi nga ang Kapanahonan sa Simbahan maoy usa ka hugna sa panahon sa espirituhanong kagawasan. Ang mga bintaha sa pagkahiusa uban ni Kristo maghatag sa mga magtotoo og wasukad-mahibaloi nga kagawasan sa paggamit sa doktrina ug pagtubo diha sa kasinatian sa ilang waykaparehas nga relasyon uban sa Dios.

ANG DISPENSASYON SA SIMBAHAN

Ang Simbahan diha sa Bibliyanhon nga Hustong-panan-aw

Ang Kapanahonan sa Simbahan maoy usa ka manggi-alamong pag-abante sa bibliyanhong kasaysayan. Para sa hustong-panan-aw, himatikdi ang progreso sa mga dispensasyon. Diha sa pagtukod sa Israel, si Moses misulat:

“Sa tinuud, pangutana karon mahatungud sa kanhing mga adlaw nga nauna kaninyo, sukad sa adlaw nga ang Dios mibuhat sa tawo dinhi sa

kalibutan, ug *pakisayod* gikan sa usa ka tumoy sa kalangitan ngadto sa lain. Aduna bay *bisan unsang butang* nga gibuhat sama niini ka ban-tugang butang [pagtukod sa nasod sa Israel], o adunay bay *bisan unsang butang* nga nadungog sama niini?” (Deuteronomio 4:32, NASB)

Matahum bisan og ang sinaligang nasod sa Dios maoy, sa dihang ang Kapanahonan sa Israel natapos sa pag-abut ni Kristo, usa ka masdako pa gayud nga butang ang mahitabo.

Ang Dios, human Siya misulti kaniadto pa ngadto sa mga amahan diha sa mga propeta sa daghang mga bahin ug sa daghang mga paagi, dinhi niining katapusan nga mga adlaw gisulti ngari kanato diha sa *Iyang Anak*, kinsa Siya mipili nga manununod sa tanang mga butang, pinaagi kang kinsa usab Siya mihimo sa kalibutan. (Mga Hebreohanon 1:1-2, NASB)

Nagsunud niining diikatanding nga pinadayag sa Dios, ang Simbahan sa gihapon miabut diha sa eksena isip usa ka makapahingangha nga ekspresyon sa gahum ug grasya sa Dios. Ang Simbahan maoy usa ka makapahinam nga butang-katingalahan. Wala gayud sa una nga ang magtotoo mibat-on sama sa usa ka posisyon bahin ngadto sa kinaiya-sa-Dios. Ang Kasulatan nagapaila sa Simbahan hangtod karon nga laing madramahon nga bag-ong pagbiya sa tawhanong kasaysayan.

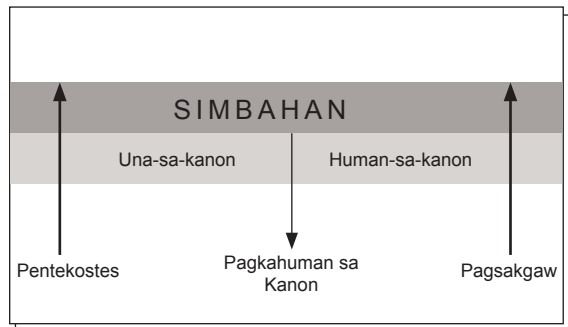
“Sa tinuud, sa tinuud, Ako magsulti kaninyo, siya kinsa nagatoo Kanako, ang mga buhat nga Ako maghimo siya mohimo usab; ug masdako nga *mga buhat* kay sa niini siya mohimo; tungud kay Ako moadto sa Amahan [ang wadiha nga Kristo

ipaila dinhi sa kalibutan pinaagi sa daghang mga magtotoo sulud sa usa ka taas nga panahon, imbis nga sa Iyang-kaugalingon lamang sulud sa mubong gidugayon sa Inkarnasyon].” (Juan 14:12, NASB)

Isip usa ka waykaparehas nga lawas sa mga magtotoo, ang Simbahan nahiusa uban ni Kristo, nagasundog Kaniya, nagahimaya Kaniya, nagauban Kaniya, ug mohari uban Kaniya sa kahangturan. Wala gayud sa una sa kasaysayan nga kining tanan nga mga pribilihiyo gihatag sa katawhan.

Ang Hugna sa Panahon sa Harianong Pamilya sa Dios

Ang Kapanahonan sa Simbahan misugod mga A.D. 30 sa adlaw sa Pentekostes, napulo ka mga adlaw human sa pagsaka sa atong Ginoo, ug matapos pinaagi sa pagkabanhaw, o Pagsakgaw, sa Simbahan. Usa ka malangkubong pagsubli sa kalihukan sa halapad, makasaysayanong mga kinaiya sa Kapanahonan sa Simbahan maoy ipaila dinhi. Sa ulahi kita molangkub sa mga pribilihiyo sa matag-usa sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo ug mokaplag ngano ang Kapanahonan sa Simbahan nagatanyag sa labing-dako nga hagit ngadto sa matag-

ANG DISPENSASYON SA SIMBAHAN

usa nga magtotoo sa tanan tawhanong kasaysayan. Ang waykaparehas nga kahimtang, gahum nga sistema, mga pribilihiyo, ug mga responsibilidad sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo motubag sa pangutana, “Human sa

kaluwasan, Unsa?”

Ang Dispensasyon sa Simbahan mao ang katuigan sa harianong pamilya sa Dios. Ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nahisakup sa harianong pamilya ni Kristo, natukod ingon nga usa ka sangputanan sa Iyang istratohiyanghong kadaugan didto sa krus ug Iyang pagkasalikway sa Israel (1 Pedro 2:9). Atol sa Kapanahonan sa Simbahan, ang Dios nagporma niini nga lawas sa mga magtotoo para sa kinatas-ang paghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo. Ang Dios nagahatag sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa bag-o nga harianong kahimtang sa nabanhaw nga Kristo ug nagahatag sa dakong gahum nga eksperimento sa hypostatic nga paghiusa ngadto sa dakong gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang posisyon, mga bahandi, ug mga oportunidad gihatag ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo magbutang sa harianong pamilya sa Dios sa pagkalahi ngadto sa pamilya, nasod, o gingharian sa Dios sa laing mga dispensasyon.

Si Kristo karon nagahuput og tulo ka mga titulo sa pagkaharianon, matag-usa uban ang usa ka harianong pamilya. Isip Dios, Siya sa kanunay *divine nga pagkaharianon* (Mga Taga-Roma 1:4; Mga Hebreohanon 13:8). Ang Iyang unang harianong titulo mao ang Anak sa Dios, ug Iyang harianong pamilya nagalakip sa laing duha ka mga myembro sa Trinidad—Dios nga Amahan ug Dios nga Balaang Espiritu. Isip usa ka tawo, si Jesus nahimo nga *Hudiyong pagkahari-*

PAGKAHARIANON	HARIANONG TITULO	HARIANONG PAMILYA
Divine	Anak sa Dios	Dios nga Amahan Dios nga Balaang Espiritu
Hudiyoy	Anak-lalaki ni David	Ang Davidic nga Dinastiya
Natad sa Panggubatan	Hari sa mga hari Ginoo sa mga ginoo Ang Magilakon nga Bitoon sa Kaadlawon	Ang Simbahan

anon sa birhen nga pagkatawo (Mga Taga-Roma 1:3). Ang Iyang Hudiyo nga harianong titulo mao ang Anak-lalaki ni David ug Iyang harianong pamilya mao ang Davidic nga dinastiya. Isip ang Dios-tawo, Siya midaug sa kadaugan labaw ni Satanas didto sa krus (1 Mga Taga-Corinto 15:57) ug gihtagtan sa usa ka bag-o nga harianong titulo nga mahimong maisip nga Iyang *natad sa panggubatang pagkaharianon* (Mga Hebreohanon 1:3b-4, 13). Kining ikatulo nga harianong titulo mao ang Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo, ang Magilakon nga Bitoon sa Kaadlawon (1 Timoteo 6:15; Pinadayag 19:16; 22:16). Apan sa dihang ang Amahan mihatag niining bag-o nga titulo diha sa atong Ginoo, walay nag-uban nga harianong pamilya ang anaa na. Ang plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan nagadala ngadto sa usa ka harianong kasangkoan ang mga pasidungog nga gitanyag ngadto sa madaugong Kristo.

Sa dihang si Jesu-Kristo misaka diha sa kadaugan ngadto sa langit (Mga Taga-Efeso 4:8), ang Dios nga Amahan mipasul-ub Kaniya uban sa mga himaya sa natad sa panggubatang pagkaharianon ug mipalingkod Kaniya didto sa toong kamut sa trono sa Dios (Mga Salmo 110:1). Sunud niana ang Amahan misugod sa Kapanahonan sa Simbahan sa pagtukod og usa ka harianong pamilya para sa nahimaya nga Ginoong Jesu-Kristo. Ang matag-usa kinsa nagatoo diha ni Kristo atol sa Kapanahonan sa Simbahan maoy usa ka myembro sa harianong pamilya sa Dios, usab nailhan isip ang Lawas ni Kristo o ang Simbahang Unibersal (Mga Taga-Galacia 3:28; Mga Taga-Efeso 1:22-23).

Ang mismong presensiya sa espirituhanong pagkaharianon dinhi sa kalibutan nagahimo sa Kapanahonan sa Simbahan nga waykaparehas diha sa tawhanong kasaysayan. Atol sa Kapanahonan sa Simbahan ang matag magtotoo makapuyo diha sa mapalihok nga divine dynasphere, maingon sa panahon sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ang pagkatawo ni Kristo mipuyo

sulud sa hingpit-nga-sumbanan nga divine dynasphere. Matag myembro sa harianong pamilya makagamit sa divine nga gahum ug sa divine nga pangsulbad-sa-problema nga kahimanan nga mipahimo sa pagkatawo ni Kristo sa pagdaog sa Iyang istratohiyanghong kadaugan labaw ni Satanas, sala, ug kamatayon.

Kita magsalig sa hingpit diha ni Kristo. Pinaagi sa pagtugyan sa dakong gahum nga eksperimento, Siya misangkapkanato sa pagpahimulus sa Iyang istratohiyanghong kadaugan ug pagdaog sa taktikanghong mga kadaugan diha sa atong kaugalingong mga kinabuhi. Samtang kita magtubo sa espirituhanon, ang positibong impluwensiya sa espirituhanong pagkaharianon dinhi sa kalibutan nagakaylap sa dimakita gikan sa matag-usa ka magtotoo ngadto sa laing katawhan, ngadto sa mga organisasyon, ngadto sa mga nasod, ngadto sa umaabot nga mga henerasyon, ug ngadto sa mga anghel. Ang personal nga kusog sa Kristohanong paagi sa kinabuhi pagahisgotan sa ulahi, apan kining gamhanang tiningub nga impak sa mga magtotoo maoy usa sa halapad, makasaysayanong mga kinaiya sa Kapanahonan sa Simbahan. Atol niini nga dispensasyon ang Dios nagapabilin sa usa ka espirituhanong presensiya, dili usa ka politikanghong presensiya, diha sa katawhan.

Hentil nga Sinaligang mga Nasod

Sinaligang mga nasod anaa diha sa Kapanahonan sa Simbahan apan uban sa usa ka makahuluganong kalainan gikan sa Kapanahonan sa Israel. Sama sa una, ang mga magtotoo magpuyo sa tanang mga nasod sa kalibutan, apan imbis sa pag-atiman sa katawhan pinaagi sa usa ka Hudiyo nga sinaligang nasod, ang Dios karon nagalihok pinaagi sa hentil nga sinaligang mga nasod. Siya nagatugyan sa mga Kristohanon niining mga nasod uban ang pagpatunhay ug

komunikasyon sa sinulat nga kanon sa Kasulatan. Siya nagapanalangin ug nagapanalipud sa hentil nga sinaligang nasod kutub ang nasod nagapasidungog sa iyang sinaligang mga responsibilidad.

Ang Israel mao ang bugtong nasod nga uban ang Dios mipanumpa og usa ka waykatapusang kasabutan. Siya mopasidungog sa Iyang dikondisyonal nga mga kasabutan didto sa ikaduhang pag-abut ni Kristo (Mga Taga-Roma 11:25-29), apan ang Israel maoy ubus sa divine nga disiplina sa katibuk-an sa Kapanahonan sa Simbahan ug gidid-an gikan sa iyang sinaligang-nasod nga kalihukan. Kini “ang mga panahon sa mga Hentil” (Lukas 21:24), nga mopadayon hangtod si Kristo mobalik. Ang Dios karon nagatugyan sa sinaligang-nasod nga mga pribilihiyo ngadto sa dili-Hudiyo nga mga nasod. Kining divine nga palisiya gipasabut pinaagi pulos ni Kristo ug Pablo kinsa magsugo sa lungsudnong katungdanan ngadto sa Romanhong Imperyo (Lukas 20:21-25; Mga Taga-Roma 13:1-7).

Atol sa Kapanahonan sa Simbahan si bisan kinsang hentil nga nasod makasilbi isip usa ka sinaligang nasod pinaagi sa pagbatasan sa mosunud nga mga prinsipyo:

1. *Pagpanalipud sa tawhanong kinabuhi, kagawasan, praybasi, ug kabtangan* sumala sa mga balaod sa divine nga katukuran;
2. *Pagtugot sa pagwali sa ebanghelyo ug pagtulon-an sa Bibliya;*
3. *Pagsilbi isip usa ka tugkaran para sa misyonaryong kalihukan* ngadto sa disinaligang mga nasod;
4. *Paghatag og usa ka dalangpanan sa pagtugot* para sa napatibulaag nga mga Hudiyo.

Ang unang prinsipyo nagabuhat sa kalikupan hain ang nagpabiling mga prinsipyo sa hingpit makalihok. Ang unang prinsipyo mao ang labaw nga maykalabutan sa gobyerno sa

usa ka nasod, samtang ang nagpabiling tulo ka mga prinsipyo magpahayag sa espirituhanong kinabuhi sa katawhan sa nasod.

Ang Dios nagaatiman sa sinaligang nasod diha sa pagpadayon sa espirituhanong kondisyon sa iyang mga magtotoo. Mga panalangin sa nagtubo nga mga magtotoo mag-awas ngadto sa nasod; divine nga disiplina sa mga magtotoo kinsa wala mag-abante usab nagatandog sa nasod. Kini sa katapusan nagapatin-aw sa makasaysayanong pagsaka o pagkalaglag sa nasod (Mga Salmo 34:13-17). Tungud niini, ang usa ka malamboon nga sinaligang nasod nga nagapahimulus sa espesyal nga divine nga panalangin kinahanglang magpabilin og usa ka kusganon nga mahinungdanong-kahimtang sa nagtubo ug hamtong nga mga magtotoo. Bisan pa og dimakita, ang espirituhanong impak sa hamtong nga mga magtotoo nga nagpuyo diha sa usa ka hentil nga sinaligang nasod nagahatag sa nasod sa iyang kalagsik.

Ang hentil nga sinaligang nasod mao ang labing-hinungdanon nga misyonaryong ahensiya sa Dios atol sa Kapanahonan sa Simbahan. Isip kabahin sa tiningub nga impak sa sinaligang nasod, ang matag usa nga magtotoo isip usa ka myembro sa Simbahang Unibersal adunay usa ka personal nga responsibilidad sa pagwali sa ebanghelyo diha sa iyang palibot nga utlanan (Mga Buhat 1:8; Mga Taga-Roma 1:14; 1 Mga Taga-Corinto 9:16; 2 Mga Taga-Corinto 4:5b; 2 Timoteo 4:5).⁴⁷ Siya sa ingon usab responsable sa pagsuportar sa dilangyaw ug langyaw nga pagsangyaw sa Ebanghelyo ug tukmang sa doktrina nga pagtulon-an. Kini nga suporta mahimong maglakip og pag-ampo, sa panalapi nga mga tabang, serbisyo, o usa ka laing porma sa pagtabang ug pagdasig.

47. Thieme, *Pagsaksi* (2017).

Sa malantip nga pagkalahi ngadto sa Israel, walay pihong kaliwat sa katawhan ang pinili diha sa Kapanahonan sa Simbahan.⁴⁸ Lahi gikan sa pagpili sa Israel, ang pagpili sa Simbahan nagalakip sa matag usa ka magtotoo—Hudiyo ug Hentil—sa bisan unsang kaliwat, kultura, o nasyonalidad. Sa hugut nga pagkasulti, walay samang butang isip usa ka ‘Kristohanong nasod.’ Ang harianong pamilya sa Dios sa kalibutan anaa diha sa matag nasod, ug, disama sa teyokrasya sa Israel, ang simbahan ug estado maoy bulag.

Kini nga pagbulag gihulagway pinaagi sa Romanhong Imperyo, nga mao ang unang hentil nga sinaligang nasod. Bisan pa ang Roma pagano sa iyang opisyal nga rilihiyon, ang Simbahan milambo ubus sa iyang pagpanalipud ug pagtugot atol sa mga paghari sa Antonine Caesars (A.D. 96-192). Ang Bag-ong Testamento nga doktrina wala gayud nagadason og usa ka paghiusa sa simbahan ug estado, ang pag-apil-apil sa Kristohanong mga organisasyon ngadto sa mga buluhaton sa estado, o ang pagbuntog sa pagano nga gobyerno. Hinoon, ang gobyerno maoy usa ka panalangin (Mga Taga-Roma 13:1-7). Sa tinuud, ang Dios mimando sa benepisyo nga mahimong baslanay. Samtang ang Romanhong Imperyo misilbi isip “usa ka ministro sa Dios kanimo para sa maayo” (Mga Taga-Roma 13:4), ang dimakitang espirituhanon nga mahinungdanong-kahimtang sa hamtong nga mga magtotoo midala og divine nga panalangin ngadto sa Imperyo. Kining wanabutyag nga nukleyo sa mga Kristohanon naanaa diha sa mga kongregasyon sa Romanhong probinsiya sa Asya, nahimutang sa unsa karon ang kasadpang Turkey (Mga Taga-Efeso; Mga Taga-Colosas; 1 Juan; 2 Juan; 3 Juan; Pinadayag 2—3).⁴⁹

48. Pagpili maoy gihulagway diha sa mga panid 163-71.

49. Tan-awa sa mga panid 218-22.

Una-sa-kanon ug Human-sa-kanon nga mga Katuigan

Ang Kapanahonan sa Simbahan gibahin ngadto sa duha ka mga kategoriya: ang maingon-ingong mubo nga una-sa-kanon nga panahon hain ang Bag-ong Testamento nga kanon maoy giporma, ug ang labing-tataw nga human-sa-kanon nga panahon sunud sa pagkahuman sa sinulat nga Pulong sa Dios. Ang una-sa-kanon nga katuigan gidokumento diha sa Libro sa Mga Buhat, nga nagaamping sa makasaysayanong rekord sa nag-unang Simbahan apan wala nagasulay sa usa ka malangkubong pasundayag sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga doktrina. Sa tinuud, pihong mga butang-katingalahan nga makita diha sa Mga Buhat ang gikinahanglan sa pagsugod sa Kapanahonan sa Simbahan apan dili na angayan human ang ilang katuyoan natuman ug ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga doktrina sa permanente ug sa may awtoridad nga girekord diha sa Bag-ong Testamento nga mga epistola.

Sa ingon, ang una-sa-kanon nga panahon gipaila pinaagi sa lumalabay nga espirituhanong mga gasa sama sa pagkaapostol, propesiya, kahibalo, mga dila, interpretasyon sa mga dila, mga milagro, ug panambal (1 Mga Taga-Corinto 12—14). Kining lumalabay nga mga gasa gidesinyo sa pagpasanay sa doktrina sa misteryo, sa pagkuha og usa ka pagpamati para sa mga tagsangyaw niining sa bag-ong gipadayag nga doktrina, sa pag-organisar ug pagdumala sa lokal nga mga simbahan, ug sa pagpasidaan sa Israel sa mahulgaon nga nasudnong disiplina gikan sa Dios. Samtang kining mga katuyoan natuman, ang lumalabay nga mga gasa wala na gikinahanglan ug sa hinayhinay gitangtang (1 Mga Taga-Corinto 13:8).

Si Pablo, pananglitan, nakaangkon og kredibilidad sa iyang mga tigpamati pinaagi sa lumalabay nga mga gasa sa mga milagro ug panambal (Mga Buhat 13:8-12; 14:3;

19:11-12), apan samtang ang iyang dungog nahimong lig-on, kini nga mga gasa wala nay usa ka katuyoan. Sa A.D. 61 siya wala na makamando sa panambal hasta gani sa iyang bililhon nga higala si Epaphroditus (Mga Taga-Filipos 2:27).

Sa ingon usab, ang lumalabay nga gasa sa mga dila gidesinyo sa pagwali sa ebanghelyo sa mga Hudiyos diha sa hentil nga mga pinulongan wamahibalo ngadto sa mga tagsulti mismo.⁵⁰ Kining milagroso nga gasa maoy usa ka madramahong tilimad-on sa pagkapakyas sa Israel isip usa ka sinaligang nasod sa pagdala sa kamatuuran ngadto sa hentil nga mga nasod. Gipropesiya ni Isaia, ang lumalabay nga gasa sa mga dila maoy usa ka pasidaan ngadto sa Israel sa nagkaduul nga divine nga disiplina (Isaia 28:11; cf., 1 Mga Taga-Corinto 14:21). Sa dihang ang Jerusalem sa tinuud nalaglag ngadto sa mga Romano niadtong A.D. 70, ang gasa sa mga dila wala nay dugang pang katuyoan ug miundang sa pagkaanaa. Ang gitawag-nga gasa sa mga dila nga giangkon karon maoy usa ka emosyonal o yawan-ong inawat nga nagasamok gikan sa doktrina sa Bibliya, nagabahin sa Simbahan, ug nagapaut-ut sa Kristiyanismo. Ang una-sa-kanon nga panahon miabut sa usa ka pagtak-up diha sa kamatayon ni Juan, ang katapusang apostol, kaniadtong human siya misulat sa Pinadayag kapin kun kulang A.D. 96.

Ang human-sa-kanon nga panahon, nga kita karon mag-puyo, mao ang katuigan sa permanente nga espirituhanong mga gasa.⁵¹ Mga gasa sama sa pastor-magtutudlo, pagwali sa ebanghelyo, administrasyon, ug mga pagtabang maoy gidesinyo sa pagsangyaw sa mga doktrina sa sinulat nga Pulong sa Dios ug pagtuman sa mga kalihukan sa lokal nga simbahan (Mga Taga-Efeso 4:11-13). Kini nga mga gasa magpalahutay sa harianong pamilya sa Dios dinhi sa kalibu-

50. Thieme, *Mga Dila*.

51. Tan-awa sa mga panid 193-94.

tan ug maglihok sa katibuk-an sa tanang mga henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan.

Nangawala ang mapasundayagong mga pagpakita sa divine nga gahum masanglitanon sa una-sa-kanon nga panahon. Nangawala ang madramahong mga rituwal ug mga seremonyas sa nag-unang mga dispensasyon. Ang human-sa-kanon nga panahon sa Kapanahonan sa Simbahan nagapahimug-at og sa doktrina nga *hunahuna* ug personal nga *aplikasyon* sa doktrina. Ang Kristohanon magpuyo pinaagi sa divine nga kamatuuran diha sa iyang kaugalingong kalag imbis nga magsalig diha sa emosyonal nga padasig sa dayag nga mga tulumanon, divine nga mga pagpakita, laktod nga pinadayag gikan sa Dios, o milagrosong mga binuhatan nga gihimo pinaagi sa pipila ka makita kaayong mga Kristohanon. Bisan pa diha sa una-sa-kanon nga panahon ang empasis diha sa doktrina maoy kinaiyanhon sa Kapanahonan sa Simbahan (1 Mga Taga-Corinto 14:19). Ang Simbahan ang labing gipunting ug gipalahutay nga pagpakita sa grasya sa Dios diha sa tanan sa tawhanong kasaysayan (Mga Taga-Efeso 3:2).

Wayhunong nga espirituhanong pagtubo ang tinguha sa magtotoo diha sa matag dispensasyon, apan diha sa Kapanahonan sa Simbahan ang paagi niini nga tumong maoy labi pang gamhanan kay sa bisan unsa nga laing panahon. Ang misteryo nga doktrina nagatudlo nga ang Dios nagahatag sa matag myembro sa harianong pamilya og kagawasan pag-angkon sa divine nga gahum diha sa iyang sulud nga kinabuhi (Mga Taga-Filipos 3:10) samtang nagsangkap sa pangsulbad-sa-problema nga kahimanan nga gidesinyo sa orihinal para sa pagkatawo ni Kristo (Juan 15:10; 1 Juan 2:6). Ang espirituhanong kadaugan anaa diha sa paggamit niini nga mga bahandi. Ang resulta mao ang mauswagong pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong—uban sa tanan nga pangisip ug emosyonal nga pagkaadunahan nga ang pagkahamtong nagadala.

ANG ESCHATOLOGICAL NGA MGA DISPENSASYON

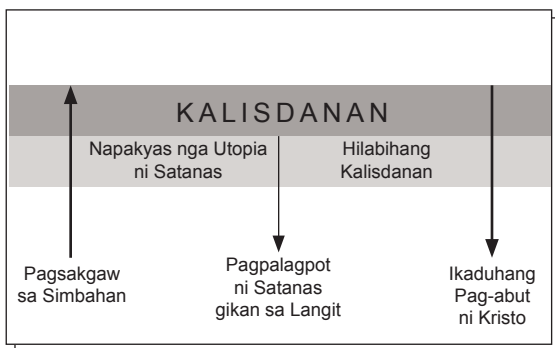
ANG KALISDANAN

SA PAGTAN-AW-PAGBALIK, ANG UNUM KA MGA DISPENSASYON MAGPORMA og tulo ka mga kategoriya: theocentric, christocentric, ug eschatological. Kita bag-ohay lamang mihulagway sa duha ka matahum nga christocentric nga mga dispensasyon: ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ug ang Kapanahonan sa Simbahan. Karon kita magbalhin sa atong pagtagad ngadto sa umaabot.

Eschatology mao ang bibliyanhong pagtoon sa umaabot o katapusang panghitabo. Mga propesiya nga wala pa matuman magpaabot sa katapusan sa duha ka mga dispensasyon sa kasaysayan, nga gihinganlan og ang Kalisdanan ug ang Milenyo. Ang eschatological nga mga dispensasyon gihubit ingon niadtong human sa Pagkabanhaw, o Pagsakgaw, sa Simbahan. Sa laing mga pulong, sila mahitabo human ang harianong pamilya sa Dios sa hingpit giporma ug gibalhin

ngadto sa langit (Pinadayag 3:10). Ang eschatological nga mga dispensasyon maoy bulag gikan sa Simbahan tungud kay sila gipaila diha sa Karaang Testamento, samtang ang Simbahan mipabiling usa ka wagibutyag nga misteryo sa katibuk-an sa Karaang Testamento nga mga panahon.

Para sa mga Hudiyo ang Kalisdanan dihadiha nagauna sa pagtukod sa gisaad nga gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan. Sa ingon, kining kapin kun kulang pito-ka-tuig nga gidugayon sa kasaysayan (Daniel 9:27; Pinadayag 11:3; 12:6) mao ang katapusan sa divine nga disiplina batok sa Israel. Ang Kalisdanan gipropesiya diha sa Karaang Testamento (Isaiah 34:1-6; 63:1-6; Jeremiah 30:4-8; Ezekiel 38—39; Daniel 11:40-45; Zechariah 12:1-3; 14:1-2), diha sa Olivet nga Diskurso sa atong Ginoo, ug diha sa Pinadayag 6—19.

ANG KALISDANAN

Kining mubo, madramahong katuigan mosugod dihadiha human sa Pagsakgaw sa Simbahan ug matapos pinaagi sa ikaduhang pag-abut ni Kristo. Kini mao ang “takna sa kasamok ni Jacob” (Jeremiah 30:7) ug ikakapitoang semana ni Daniel (o ikakapitoan ka pito) pinasikad sa gibantog nga talamdan sa mga panghitabo nga propesiya sa Daniel 9:24-27. Ang Kalisdanan mahimo usab nga matawag og ang takna sa kawalay-paglaum ni Satanas tungud sa mapintas nga pakigbugno sa gahum nga mahitabo (Pinadayag 12:12).

Ang unang tunga sa Kalisdanan maoy usa ka takna sa dihingpit nga kauswagan ug dayag nga kalibutanong kalinaw. Si Satanas mohimo niining usa ka katapusang pagsulay sa pagtukod og usa ka ‘Milenyo’ sa iyang kaugalingon sa pagtino nga siya pareho sa Dios (Isaiah 14:14). Apan ang yawa anaa

lamang iyahang kaugalingong mga tinguha sa kasingkasing; siya wala nagaamuma para sa katawhan apan buut lamang sa paggamit og tawo sa pagtino sa iyang-kaugalingon nga nahitarong diha sa pag-alsa batok sa Dios. Likud sa panghitabo si Satanas maglupit sa tawhanong kaliwat diha sa panglupig pinaagi sa gahum sa pangagamhanan ug relihiyosong pagmaneho. Ang panglupig sa kanunay nagaagos paingon sa lunang-haw-ang nga gibuhat pinaagi sa pagkawala sa divine nga katukuran.

Ang daotan dimapugngan diha sa Kalisdanan tungud kay ang harianong pamilya, nga gipuy-an sa Balaang Espiritu, matangtang didto sa Pagsakgaw (2 Mga Taga-Tesalonica 2:7). Ang pagdagsang sa daotan mopadayag, pinaagi sa kalainan, ang makasaysayanong kamahinungdanon sa hamtong nga mga magtotoo isip mga agianan para sa divine nga panalangin. Diha sa sinugdanan sa Kalisdanan, walay mga magtotoo sa kalibutan. Ang dimakita, nagpugong nga impluwensiya sa Simbahan mawala gikan sa kalibutan sa yawa. Diha niining kalit nga pagkawadiha sa usa ka espirituhanon nga mahinungdanong-kahimtang, si Satanas mobaton sumala sa iyang gusto. Apan sa dihang si Satanas gitugotan sa sangputanan sa iyang kaugalingong mga pamaagi, ang kahimtang sa kalibutan mahimong mabangis—gipaila pinaagi sa usa ka inisyal nga mini nga kauswagan nga sa dimadugay nagakunhod ngadto sa makalilisang nga katalagman. Ang pagkaarogante ni Satanas sa katapusan ipadayag sa iyang pagkaditakus. Gihatagan sa matag higayon, siya dili makamando sa gingharian nga siya miilog gikan ni Adan.

Ang tawhanong mga pagkapakyas mopadaghan ubus sa administrasyon ni Satanas hangtod, pinaagi sa usa ka pagtakud sa dimaayong mga desisyon, usa ka makapakurat nga dakong bahin sa populasyon sa kalibutan mopoo sa iyang-kaugalingon (Pinadayag 6:1-11). Gawas sa Eden ug sa milenyo nga paghari ni Jesu-Kristo, mga utopia maoy mga

takuban para sa pagpugus, pagkaulipon, ug kapintas. Walay usa ka tawo ni si Satanas (kinsa labi pa kaayong makahimo kay sa tawo) ang makabuhat og sa politikanhon ug sa sosyal nga perpektong kalibutan.

Diha sa tungatunga sa Kalisdanan, ang Dios mopalagpot sa arogante, makunsabohon, masinupakon nga Satanas gikan sa lawak-hukmanan sa langit diin siya mipahimulus sa gawasnong pagsulud isip manlalaban sa depensa sa katibukan sa apelasyon nga bista sa anghelanong away (Pinadayag 12:7-9; cf., Job 1:6; 2:1; Zechariah 3:1). Uban ni Satanas nga gipaibus ngari sa kalibutan, ang ikaduhang tunga sa Kalisdanan mosaksi og wasukad-buhata nga kapintas samtang ang mga tinagong-laraw ni Satanas magbadbad ug siya sa desperadong nakigbugno sa paghawid sa iyang pagmando ibabaw sa kalibutan.

Kini nga ulahing bahin sa dispensasyon mao ang panahon sa tinuud gitawag og ang Hilabihang Kalisdanan (Mateo 24:21; Pinadayag 7:14). Si Satanas motugyan tanan sa iyang kasundalohan sa pagpoo sa mga Hudiyo (Pinadayag 12:17). Ang iyang katuyoan mao ang sa pagpapha sa tanang malagmit nga mga hinatagan sa dikondisyonal nga mga kasabutan sa Dios ngadto sa Israel. Ang yawa mopadayon niining daotan-kaayo nga palisiya diha sa usa ka pagsulay sa pagmatuud nga ang Dios dimatinumanon sa Iyang mga saad. Si Satanas mahibalo gikan sa Kasulatan nga ang katumanan sa mga kasabutan sa Dios ngadto sa Israel nagkaduul. Ang Milenyo maoy mga bulan lamang kalayo. Apan, nagapangatarungan si Satanas, kon walay nahimugso-pag-usab nga Hudiyo nga nagapabiling buhi, ang Dios dili makahimo sa pagtuman sa Iyang mga saad ug pagtuman sa Iyang mga propesiya. Walay usa nga makahimo sa pagdawat sa gisaad nga mga panalangin. Ug kon ang Dios dili makatuman sa Iyang dikondisyonal nga mga kasabutan (usa ka mapasipad-anon ug dimaisip nga panahum), ang Iyang karakter mahimong adunay-apan, ug si

Satanas makabaton og mga pasikaran para sa pagpangayo sa pagpaurong sa tanang mga sumbong batok sa iyang-kaugalingon ug sa nalaglag nga mga anghel. Apan ang taktika ni Satanas dili molampos.

Bisan pa sa usa ka malimbungong kalinaw og gisundan sa makalilisang nga kapintas, ang Ebanghelyo sa kaluwasan ipaila labi pa sa hilabihan atol sa Kalisdanan kay sa bisan unsa nga laing dispensasyon. Lakip ang Simbahan gitangtang ug uban sa Israel nga nagpabiling ubus sa divine nga disiplina hangtod sa ikaduhang pag-abut ni Kristo, walay sinaligang nasod ang naglihok sa kalibutan. Imbis sa usa ka sinaligang nasod, ang labing-hinungdanon nga misyonaryong ahensiya mao ang 144,000 nga Hudiyong mga ebanghelista (Pinadayag 7:4-8). Sila mopangahas og pagkamartir sa pagpaila sa Ebanghelyo sa katibuk-an sa kalibutan. Nagsuportar ug nagdugang sa kalihukan niini nga mga ebanghelista, mga anghel usab moapil diha sa pagpaila sa Ebanghelyo (Pinadayag 14:6-7). Dugang pa, duha ka Karaang Testamento nga mga propeta—Moses ug Elijah—buhion-pag-usab para sa usa ka mubo apan gamhanang ministeryo sa Jerusalem (Pinadayag 11:3-13). Sa tanan niining nagkalainlain nga mga paagi, ang tibuuk kalibutan matudloan sa ebanghelyo sa hingpit diha sa mubong gidugayon sa Kalisdanan. Prinsipyo: Grasya nagauna sa paghukum.

Usa ka wasukad-buhata nga kalibutanong gubat mosulbong diha sa katapusang tunga sa Kalisdanan.⁵² Nagtan-aw sa iyang utopian nga gingharian nga natipak ug natumpag paingon sa kaguliyang, usa ka desperadong Satanas ang mopahimutang sa dako-kaayo nga tawhanon ug yawan-on nga kasundalohan ngadto sa paglihok. Ang nagsangpot nga gubat mahisangko diha sa Armageddon

52. Usa ka madetalyehong pagtoon sa Libro sa Pinadayag ipasundayag diha sa tingog nga mga pagrekord magamit nga walay bayad ingon nga gisulat diha sa panid *iv*.

nga Kampanya, hain ang kasundalohan sa upat ka dako nga politikanhong mga kagamhanan mohugup sa Palestine.⁵³ Sa Jerusalem usa ka nahabilin sa Hudiyong mga magtotoo modumili sa pagtahan. Sa maalamong gipamunoan sa agresibo, espirituhanong hamtong nga mga heneral (Zechariah 12:5-6), kining gialirongan nga pipila makig-away para sa ilang mga kinabuhi batok sa dimabangbang nga bintaha. Ang sitwasyon mopakita nga daw waypaglaum gayud. Ang katapusang higayon sa kalungtaran malumpag. Unya, sa kalit, ang Ginoong Jesu-Kristo mobalik sa kalibutan ug moapil sa away.

ANG MILENYO

Ang Paghari ni Kristo

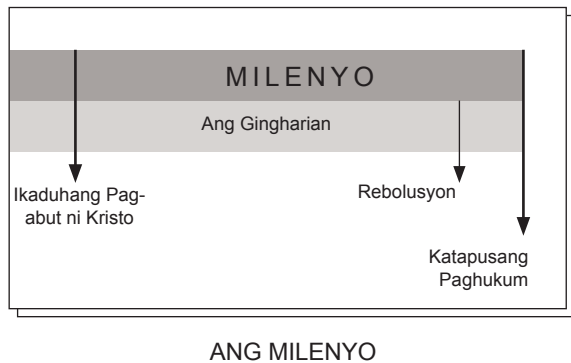
Ang Ginoong Jesu-Kristo mobalik sa paglingkawas sa mga Hudiyo (Isaiah 5:26-30; 10:20-23; 11:11-16; 14:1-3; 63:1-6; Joel 2:16—3:21; Zechariah 10:6-12). Siya moabut sa pagtukod sa Iyang gingharian sa katumanan sa dikondisyonal nga mga kasabutan ngadto sa Israel (Daniel 9:24; Zechariah 14:9). Isip Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo, Jesu-Kristo, ang Anak-lalaki ni David, moguba sa kasundalohan ni Satanas ug mopapahawa sa yawa ingon nga magmamando sa kalibutan. Ang Nating-karnero sa Dios motigum-pag-usab sa napatibulaag nga Israel ug mohari sa kalibutan sulud sa usa ka libo ka katuigan ubus sa matahum nga mga palisiya nga Siya mideklarar diha sa Iyang Sermon didto sa Bukid. Unya ang katingalahang propesiya matuman, nga nagahulagway sa “daghang mga katawhan ug gamhanang kanasuran” sa mga Hentil nga nag-abut sa Jerusalem “sa

53. Thieme, *Anti-Semitism; Armageddon* (2002).

paghangyo sa tabang sa Ginoo” (Zechariah 8:22-23).

“Sa niadtong mga adlaw napulo ka kalalakinhan gikan sa tanang kanasuran sa matag pinulongan [mga Hentil] mogunit sa saput sa usa ka Hudiyo nga nag-ingon, ‘Tugoti kami nga mag-uban kaninyo, kay kami nakadungog nga ang Dios uban kaninyo.’” (Zechariah 8:23b, NASB)

Ang Milenyo, Latin para sa “usa ka libo ka katuigan,” mosugod diha sa ikaduhang pag-abut ni Kristo ug matapos diha sa Katapusang Paghukum ug ang kagun-uban sa karon nga uniberso, naglakip sa planetang

Kalibutan. Kining katapusan nga dispensasyon una pa sa waykatapusang kahimtang gidokumento diha sa daghang mga yugto sa Kasulatan, uban ang labing-hinungdanong mga pahayag diha sa Mga Salmo 72; Isaiah 11, 35, 62, 65; Zechariah 14:4-9; ug Pinadayag 20.

Sa dihang si Jesu-Kristo nagabalik, Siya ubanan sa Iyang harianong pamilya, ang Simbahan, kinsa mohari uban Kaniya (Mga Taga-Roma 5:17; Pinadayag 1:16, 20). Usab, ang takna sa Iyang ikaduhang pag-abut momarka sa pagkabanhaw sa tanan nga Karaang Testamento nga mga magtotoo ug sa kalisdanan nga mga martir (1 Mga Taga-Corinto 15:24). Kuyog sa Simbahan, kining Hudiyo ug hentil nga mga magtotoo sa ilang pagkabanhaw nga mga lawas moapil diha sa usa-ka-libo-ka-tuig nga paghari sa atong Ginoo ibabaw sa kalibutan (Job 19:25-26).

Nagsunud sa ikaduhang pag-abut ni Kristo ug Iyang

pagpahiuli sa sinaligang nasod sa Israel, ang kasagarang laraw sa Milenyo nagalakip sa pagkapriso ni Satanas ug sa iyang nalaglag nga mga anghel (Pinadayag 20:1-3), ang pagkuha sa tanang mga dimagtotoo gikan sa kalibutan diha sa Bawtismo sa Kalayo (Ezekiel 20:34-38 para sa mga Hudiyo; Mateo 25:31-46 para sa mga Hentil), ug ang pagkorona ni Kristo. Ang Milenyo mosugod uban sa usa ka kadre sa mga magtotoo lamang, gipalingkawas lahus sa Kalisdanan. Sa nagsunud nga mga henerasyon, bisan pa, pipila sa ilang mga anak-lalaki ug mga anak-babaye mosalikway ni Kristo isip Manluluwas bisan pa sa iyang personal nga pagkaanaa ug waysapayan sa kaalam ug hustisya sa iyang pamunoan.

Ubus sa administrasyon ni Kristo, ang kalibutan mopahimulus sa perpektong kalikupan (Isaiah 35:1-7; 11:6-9; 65:25; Mga Taga-Roma 8:19-21). Unibersal nga kalinaw mahitabo para sa unang higayon sukad sa pagkalaglag sa tawo (Mga Salmo 46:9; Isaiah 2:4; Hosea 2:18; Micah 4:3). Ang kauswagan mokaylap ngadto sa tanang kanasuran (Mga Salmo 72:7, 16). Ang puya nga pagkamatay makunhuran ngadto sa siro, ug tawhanong kataas og kinabuhi mousbaw sa madramahon (Isaiah 65:20). Usa ka hilabihang pagdaghan sa katawhan ang moresulta, pagpuyo-pag-usab sa kalibutan human sa pagpatay og daghan sa Kalisdanan ug ang divine nga mga paghukum nga sa inisyal magtukod sa paghari ni Kristo.

Sa katibuk-an sa Milenyo adunay unibersal nga kahibalo sa Dios (Isaiah 11:9; Jeremiah 31:33-34). Ang Israel maglipay isip sinaligang nasod sa Dios og gipamunoan pinaagi ni Kristo sa personal. Ang human-sa-kaluwasan nga paagi sa kinabuhi sa magtotoo pag-usab molakip sa pagpuno nga ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu, apan disama sa dimakitang ministeryo sa Espiritu atol sa Kapanahonan sa Simbahan, ang pagpuno sa Espiritu diha sa Milenyo mopagula og mabutyagong propesiya, mga damgo, ug mga bisyon—usa ka espirituwalidad nga gipaila pinaagi sa naghingaping mga

pagbati ug mga emosyon (Joel 2:28-29).⁵⁴

Uban ni Kristo nga makita, ang ministryo sa pagpadayag ug paghimaya ni Kristo sa Balaang Espiritu makalakip og naghingaping mga pagbati isip usa ka matuud nga espirituhanong kasinatian, hain dili kinaiya sa pagpuno sa Balaang Espiritu diha sa Kapanahonan sa Simbahan. Sa pagkawadiha ni Kristo gikan sa kalibutan atol sa Kapanahonan sa Simbahan, naghingaping mga pagbati makasamok lamang gikan sa tinuud nga empasis sa Dispensasyon sa Simbahan—sa pagpakita sa kaigo ug kahibulungang impak sa doktrina sa Bibliya diha sa kalag sa magtotoo.

Sa pagkakaron nga dispensasyon ang pagpuno sa Espiritu wala nagasugyot og propesiya, mga damgo, o mga bisyon, o nagaaghat og mga emosyon. Kini dili mga barometro sa espirituwalidad. Hinoon, ang emosyon nagatubag sa kasagaran ngadto sa mentalidad sa kalag, diin ang kamatuuran nagapuyo isip usa ka resulta sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya. Ang Dios mipadaplin sa mapasundayagong mga rituwal ug mga milagro sa nag-unang mga dispensasyon (1 Mga Taga-Corinto 1:22a; Mga Hebreohanon 10:1) aron nga atol sa human-sa-kanon nga Kapanahonan sa Simbahan ang Iyang nagkadaiyang kaalam ug gahum mapakita diha sa doktrina—ang hingtungdan sa pagtoo—nga nagapahimug-at sa mga hunahuna ug mga desisyon sa magtotoo imbis nga naghingaping mga pagbati ug mga emosyon (Mga Taga-Roma 16:17-18; 1 Mga Taga-Corinto 1:23-25; Mga Taga-Efeso 3:10).⁵⁵ Diha sa Milenyo, hinoon, ang Buhi nga

54. Naghingaping mga pagbati nagagikan sa Griyegong pulong (*ekstasis*), nagkahulugan og “lamat” (Mga Buhat 10:10; 11:5; 22:17). Ang lamat maoy usa ka dikasagaran nga kahimtang sa kaisipan hain ang mabutyagong komunikasyon (propesiya, mga damgo, mga bisyon) gidawat sa laktod ngadto sa mentalidad sa kalag gikan sa Dios nga Balaang Espiritu. Kining mabutyagon nga kahimtang mahimong maglakip og kinakusgan apan lumalabay nga emosyonal nga pagkaukyab isip usa ka tubag ngadto sa pagpadayag.

55. Thieme, *Mga Dila*, 85-87.

Pulong ipaila kuyog sa sinulat nga Pulong, ang panan-aw mohingpit sa pagtoo, ug ubus sa kontrol sa atong Ginoo ang naghingaping mga pagbati mahimong usa ka matuud nga espirituhanong butang-katingalahan diha sa usa ka labi pang malukpanon nga pasikaran kay sa bisan unsang lain nga dispensasyon.

Ang Konklusyon sa Milenyo

Human sa usa ka libo ka katuigan sa perpektong kalikupan, si Satanas pagabuhian gikan sa pagkabinilanggo (Pinadayag 20:7-9). Ang yawa momando sa masuklanong mga elemento sa tawhanong kaliwat ug sa iyang kaugalingong nalaglag nga mga anghel diha sa usa ka desperadong laraw-pangdaot batok sa perpektong gobyerno sa atong Ginoo. Gitawag og Gog ug Magog nga Rebolusyon, kining katapusan nga pag-ulbo sa satanasnong kapintas maoy pagabuntogon diha dayon. Uban sa pangatarungan ni Satanas para sa depensa nga mabalhin ngadto sa napungut-kaayo nga kapintas ug diha sa pagpakita sa Dios sa grasya nakompleto, kini motapos sa apelasyon nga bista ni Satanas. Iyang katuyoan nakab-ot, ang tawhanong kasaysayan matapos.

Nianang panahona ang tanang sa milenyo nga mga magtotoo modawat sa ilang pagkabanhaw nga mga lawas. Kining katapusan nga pagkabanhaw sa mga magtotoo mokompleto sa pagsunudsunud sa mga pagkabanhaw, nga nagamarka sa katapusan sa matag dispensasyon sukad sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa (1 Mga Taga-Corinto 15:23-24).

Sa maong panahon ang Dios mobanhaw sa tanang mga dimagtotoo sa linain gikan sa mga magtotoo (Pinadayag 20:11-15). Ang katuyoan niini nga pagkabanhaw mao ang paghukum sa tanan kinsa wala gayud midawat sa kaluwasan. Sila pagahukman dili para sa ilang mga sala, hain si Kristo

mibayad sa hingpit, apan para sa pagsalikway ni Kristo.⁵⁶ Ang mga dimagtotoo pagabanhawon sa usa ka grupo waysapayan sa dispensasyon hain sila nabuhi. Aniay usa ka katapusang hitabo sa pagkamalungtaron, sa pagkalahi sa dispensasyon nga mga kausaban. Disama sa mga pagkabanhaw ni Kristo ug sa mga magtotoo diha sa ilang sa dispensasyon nga hanay, ang sa kadaghanang pagkabanhaw sa mga dimagtotoo nagapahayag nga ang kaluwasan tungud sa grasya pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang mao ra diha sa matag dispensasyon. Tanang mga dimagtotoo pareho, sa matag dispensasyon, ang modumili sa mao ra nga Manluluwas. Nagpangulo diha sa makalilisang nga kaharianon gikan sa Bantugang Puti nga Trono sa Katapusang Paghukum, ang atong Ginoong Jesu-Kristo mosentensiya kanila sa pagtipon sa nalaglag nga mga anghel diha sa linaw sa kalayo, gibulag gikan sa Dios sa kahangturan (Pinadayag 20:14-15).

Sa katapusan moabut ang kagun-uban sa uniberso, ang pagbuhat sa usa ka bag-ong uniberso, ug ang pagsugod sa waykatapusang kahimtang (2 Pedro 3:7, 10-13; Pinadayag 21—22:5). Ang katawhan pagabahinon ngadto sa duha ka mga kategoriya para sa eternidad: mga dimagtotoo ug mga magtotoo (Juan 3:18, 36). Tungud kay sila midumili sa pagdawat ni Kristo isip ilang Manluluwas, ang mga dimagtotoo mopabilin nga sinilutan ug moantos sa waykatapusang paghukum (Pinadayag 20:15; 21:8). Tungud sa pagluwas nga buhat ni Kristo, ang tanan kinsa mitoo diha Kaniya atol sa ilang mga kinabuhi dinhi sa kalibutan mopahimulus sa waykatapusang kinabuhi diha sa fellowship uban sa Dios (Pinadayag 21:3-4; 22:4-5).

56. Thieme, *Merkado sa Ulipon sa Sala*, (2016), 31-40.

ANG PAGKAWAYKAPAREHAS SA KAPANAHONAN SA SIMBAHAN

PAGKAMALUNGTARON UG KAUSABAN

ANG DIOS ADUNAY USA KA KATUYOAN para sa matag magtotoo. Unsa ang Iyang plano para kanimo? Human sa kaluwasan, unsa?

Mga dispensasyon maoy usa ka kinahanglanong pakisayran sa pangisip. Ang bibliyanhong tubag sa “Human sa kaluwasan, unsa?” anaa diha sa mga bahandi nga ang Dios mihatag sa piho ngadto sa harianong pamilya ug diha sa Iyang mga sugo para sa paggamit adto nga mga bahandi. Ang Kristohanong paagi sa kinabuhi gipatin-aw, tungud niini, pinaagi sa pagsabut sa unsang paagiha ang Kapanahonan sa Simbahan waykaparehas samtang may kalabutan ngadto sa laing mga dispensasyon. Mga dispensasyon magpasinati sa magtotoo ngadto sa plano sa Dios para sa kasaysayan. Sila magbutyag sa mga Kasulatan para sa tukmang personal nga aplikasyon.

Karon, daghang mga Kristohanon mag-antos gikan sa pagkaignorante sa plano sa Dios para sa Simbahan. Pipila ang magpuyo ubus sa sayup nga impresyon nga ang Kristiyanismo usa ka sagol sa Napulo ka mga Kamandoan, ang Sermon didto sa Bukid, ug usa ka diyutay nga kadungan sa sosyal nga kagawian, sa walay tukmang idiya og unsaon kining nagkalainlaing mga sukaranan maghiusa diha sa doktrina sa mga dispensasyon. Dimakahimo sa pagbasi sa ilang mga kinabuhi diha sa usa ka mataputong pagsabut sa Kasulatan, daghang mga magtotoo palabihan ang lugar sa emosyon diha sa pagsimba, usa ka problema nga ang mga dispensasyon usab magtabang sa pagpatin-aw.⁵⁷

Pipila ka mga teyologo usab magtipon sa Kasulatan diha sa usa ka wamakatumang sa panginahanglan nga paagi. Sila magdahum nga ang dikondisyonal nga mga kasabutan sa Dios uban sa mga Hudiyo nabalhin ngadto sa Simbahan ug nga ang Israel nahimong usa ka *espirituhanon* nga linalang nga walay nasudnong kaugmaon. Sila sa tinuuray apan sa di husto magtoo nga ang Israel ug ang Simbahan usa ka katawhan, nga ang tinuud nga “espirituhanong Israel” mao karon ang Simbahan. Apan ang Karaan ug Bag-o nga mga Testamento sa tin-aw magdeklarar nga ang tinuud Israel, ang tigdawit sa mga saad sa Dios, dili lamang sa *espirituhanong* nahimugso-pag-usab apan sa etniko nga Hudiyo.⁵⁸ Ang matahum nga pagkamatinumanon sa Dios ngadto sa unud-ug-dugo nga nasod sa Israel dili mahimong mabalhin ngadto sa usa ka *espirituhanon* o usa ka malarawanong dimensiyon lamang.

Lig-ong pagkamalungtaron sa tinuud nagalagbas sa divine nga panan-aw sa kasaysayan. Ang Dios nagaila sa tanang panghitabo isip usa ka dimabalin nga sistema, matag bahin hain maoy kinanahanglanon ngadto sa integridad sa

57. Tan-awa sa mga panid 108, 141-43.

58. Tan-awa sa mga panid 40-44.

tibuuk. Apan ang mga bahin sa tibuuk sa gihapon lahi nga mga bahin. Samtang pipila ka mga teyologo magtan-aw sa tibuuk ug makita ang mga pagkauyon, ang uban magtan-aw sa pareho nga tibuuk ug makita ang mga kalainan. Ang doktrina sa mga dispensasyon sa maampingong nagatipon sa pulos pagkauyon ug kalainan, sa pulos pagkamalungtaron ug kausaban.

Kadtong kinsa maghunahuna nga ang Israel usa ka pagtimaan-daan lamang ni Kristo ug sa Simbahan, o kon balihon nga ang Simbahan usa ka katumanan sa divine nga mga kasabutan uban sa Israel, magpahimug-at-kaayo og pagkamalungtaron diha sa plano sa Dios. Sila magpakaminos sa mga butang-gipasabut sa mga kausaban nga ang Dios mitukod. Nagpaninguha para sa usa ka interpretasyon sa Bibliya nga nagahimo sa plano sa Dios nga tinibuuk ug masubayon, sila maghimo sa karakter sa Dios nga *dimatinuuron*. Karon nga ang Simbahan anaa, kini nga mga magtotoo magtinguha sa pagwagtang sa etniko nga kahubitan sa Israel ug magpaluwat sa Dios gikan sa Iyang gipanumpaang obligasyon sa pag-ila sa Iyang mga saad ngadto sa Iyang piniling nasod. Apan ang Dios *nagatuman* sa Iyang mga saad. Siya matinuuron ngadto sa Iyang-kaugalingon, matinuuron ngadto sa Iyang pulong, ug matinuuron ngadto sa tanan kinsa magsalig diha Kaniya. Sa dispensasyon nga mga pagbalhin wala mag-among-among sa integridad sa Dios o sa kalig-on sa Iyang plano. Sa tinuud, kini nga mga kausaban magkab-ot sa Iyang waypagkausab nga katuyoan para sa tawhanong kasaysayan.⁵⁹

Kadtong kinsa magpalabi ngadto sa pagkamalungtaron mipahiangay-daan sa pagtan-aw para sa mga kalambigitan diha sa bibliyanhong mga butang-katingalahan. Sila mag-ugmad sa ilang teyolohiyanhong mga sistema diha sa ilang

59. Tan-awa sa mga panid 9-11.

paagi ngadto sa pinulongan sa Kasulatan. Ang Bibliya maoy malamboon nga pagpadayag ug sangkap sa malarawanong mga ekspresyon, simbolismo, lakbit nga sulti, kaamgiran, katangdian, mabalakong pasabut, ug pagtoon sa mga tipo. Adunay pagkamalungtaron sa Kasulatan ingon nga ang pinulongan sa Bag-ong Testamento nagalanog sa Karaang Testamento, apan kining tunog tali sa mga Testamento wala nagahatag-katarungan sa paghunahuna nga ang katawhan nga gisultian diha sa Bag-ong Testamento sa hingpit magpuli niadtong gisultian diha sa Karaang Testamento. Sa dihang, pananglitan, ang Simbahan gitawag og “liso ni Abraham,” usa ka panagtandi gitukod uban sa Israel. Pulos ang Israel ug ang Simbahan mao ang nahimugso-pag-usab nga katawhan sa Dios. Pulos magsentro diha sa Persona ni Kristo. Apan ang duha maoy dili kinahanglan nga pareho. Sa tinuud, ang mga kalainan angayan sa atong respeto. Ang kalainan tali sa Israel ug sa Simbahan sa tulukibong nagapakita sa karakter sa Dios. Kini nga kalainan nagapadayag pulos sa Iyang pagkamatinumanon ngadto sa Iyang piniling nasod ug sa Iyang hustisya diha sa pagtubag sa pagdumili sa Israel pinaagi sa pagbuhat og usa ka gani masdakong pagpakita sa grasya diha sa Simbahan. Sa dihang kini nga mga kamatuuran gisulayan pagtago, daghan sa dakong kabililhon ang dimatagad.

Sa laing bahin, ang mga teyologo kinsa magpahimugat-kaayo og mga kalainan tingali andam kaayo sa paggahin og makitang mga kahubitan ug pagbutang og matig-a nga mga katukuran diha sa mga Kasulatan. Sila mahimong motangtang sa mga yugto gikan sa ilang hingpit nga makasaysayanong konteksto, modumili sa tin-aw nga mga panagtandi, ug modumili-pagtagad sa importanteng mga pagtolon-an pinaagi sa pagdumili sa pag-angkon sa kabililhon sa tibuuk Bibliya isip usa ka tinubdan sa mga aplikasyon sa Kristohanong kasinatian.

Kini dili sa yano usa ka butang sa empasis. Kini dili usa ka masumo, sa eskuylahan nga argumento. Ang idiya nga ang Simbahan maoy “espirituhanong Israel,” pananglitan, adunay makadaot nga mga butang-gipasabut. Kini nangutana sa tinguha sa Dios sa pagtuman sa Iyang kasabutan nga mga saad ngadto sa Israel ug, dugang pa, nagapaduda diha sa abilidad sa Karaang Testamento nga magtotoo sa pagsabut sa mga saad sa Dios. Apan ang Dios wala nagadula diha sa mga pulong. Ang Dios kamatuuran ug kamatinuuron, ug Siya nagatinguha sa pagsangyaw (Numeros 23:19; Mga Salmo 33:4). Usab, ang tinibuuk nga paghiusa sa bibliyanhong mga katuigan nagatumong sa pagkunhod sa kasulatang empasis diha sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina (Mga Taga-Efeso 5:32), naghimo sa mga magtotoo sa minos nga matalamdon sa espesyal nga papel sa Dios para sa harianong pamilya diha sa paghimaya ni Kristo. Ngadto sa dako-kaayong kabutang-dimakatabang sa Kristohanon, ang mini nga panan-aw nagalibog sa doktrina sa misteryo. Ang pagsagol sa Israel ug sa Simbahan nagatumong sa pagtugot sa legalismo sa pagpatunhay og wanagamita nga mga porma sa pagsimba imbis nga pagpadasig diha sa mga Kristohanon sa usa ka lagsik nga gugma para sa kamatuuran sa doktrina sa Bibliya.

Ang pamahayag nga ang Simbahan maoy “Israel” usab makahimo og usa ka sa malagmit alaot nga politikanhong aktibismo samtang ang mga magtotoo magbuhat sa pagtukod sa gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan. Bugtong si Jesu-Kristo, dili ang masayup nga mga Kristohanon (ni si Satanas), ang makapadangat sa Milenyo. Si Kristo mohimo sa ingon niana diha sa kaugalingon nga perpektong panimpo sa Dios ug dili sumala sa bisan unsa nga tawhanong tagal (Mga Buhat 1:6-7; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:1-2). Kini nagapabilin nga kalibutan sa yawa hangtod sa ikaduhang pag-abut ni Kristo, sa dihang ang atong Ginoo mopapahawa ni Satanas. Atol sa Kapanahonan sa Simbahan, ang mga magtotoo

makapuyo diha sa pagsalig nga ang umaabot nagasandig diha sa gamhanang mga kamut sa Dios, ingon sa gilaraw diha sa bibliyanhong eschatology, samtang nagabiyo sa ilang nag-unang pagtagad sa Iyang plano para sa paghimaya ni Kristo dinhi niini nga pagkakarong dispensasyon.

Ang plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan kinahanglang dili matipas sa daplin pinaagi sa waybunga, ug aroganteng ambisyon sa daghang mga Kristohanon sa pagreporma o paghimo-pag-usab sa kalibutan sa yawa. Ang mga Kristohanon kinahanglang dili mag-unauna o mag-apil sa mga krusada sa pagtabontabon sa kalibutan. Sa pagkatinuud ang Kristohanon responsable para mahimong usa ka dalayegong lungsuranon ubus sa divine nga institusyon sa nasudnong linalang, apan ang simbahan ug estado magpabiling bulag. Ang Kristiyanismo dili usa ka politikanhong kalihukan apan usa ka personal nga relasyon uban sa Dios pinaagi ni Kristo. Bisan unsa tingali ang pag-apil sa mga magtotoo diha sa ilang mga komunidad o diha sa tinuud nga politikanhong mga paagi sa ilang nasod, ang mga Kristohanon kinahanglang dili magpasagad sa ilang nag-unang tawag, nga mao ang pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Ang espirituhanong pagkahamtong mismo nagahimo sa magtotoo og usa ka dimakitang bayani uban ang usa ka gamhanan, wamabutyag, positibong impak diha sa iyang nasod ug diha sa tawhanong kasaysayan.

Pagkalibog mahitungud sa mga dispensasyon nagalubog sa grasya sa Ginoo nga gipahayag diha sa matag panahon, ilabina sa Iyang grasya nga gihatag sa mga magtotoo sa karon nga panahon. Isip usa ka makatul-id, busa, ang mosunud nga pagsusi mopaila sa mga kinaiya nga maghimo sa Kapanahonan sa Simbahan nga waykaparehas batok sa bakgrawon sa mga hilig ug mga pagkauyon nga maglagbas sa tanang mga dispensasyon.

ANG *POLITEUMA* NGA KAAMGIRAN

Sa dihang ang usa ka pulong nagapakita lamang sa makausa diha sa Bibliya, kita magbakod ug magmatikud. Kining usa ka pulong mao ang (*politeuma*), “ang kahimtang, mga katungud, ug mga pribilihiyo sa pagkalungsuranon.” Si Pablo nagagamit niining tugub nga pulong diha sa Mga Taga-Filipos 3:20. Sa pagsud-ong sa siyudad sa Philippi niadtong panahon si Pablo misulat sa iyang epistola, kini nga pulong nagabuhay og usa ka maalamong kaamgiran para sa mga pribilihiyo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. “Kay ang atong *politeuma*,” nagasulat si Pablo, “maoy anaa sa langit.” Ang *politeuma* nga kaamgiran nagahulagway sa mga bintaha nga makapahingangha sa imahinasyon (Mga Taga-Efeso 1:18; 3:20).

Usa ka kadena sa inila-pag-ayo nga makasaysayanong panghitabo nagahatag og dako-kaayong kusog sa paggamit ni Pablo sa pulong *politeuma*. Ang pagpatay ni Julius Caesar niadtong ika-15 sa Marso 44 B.C. mipasilaub pag-usab sa usa ka nagluum nga gubat sa masigkalungsuranon didto sa Roma. Ang misugod pag-usab nga away sa halawum nakadaot sa kaugmaon sa Philippi, usa ka gamay nga siyudad sa Macedonia.

Sa dihang ang mga mamumuno ni Caesar napakyas sa pagpabalik sa karaan nga Romanhong Republika, duha kanila milayas sa Roma sa paghiusa og suporta diha sa sidlakang mga probinsiya. Si Marcus Brutus miokupar sa Romanhong probinsiya sa Macedonia, samtang si Gaius Cassius Longinus, ang pangulo sa laraw-pangdaot ug usa ka hanas nga heneral, migunit og kontrol sa probinsiya sa Syria. Samtang, sa pagsupak ngadto sa mga mamumuno, ang lalaki nga apo sa igsoon ni Caesar nga si Octavian miabin sa iyang-kaugalingon uban ni Mark Antony (ug Lepidus) sa pagporma sa Ikaduhang Pamunoan-sa-tulo. Duha ka gamhanan nga

Romanhong mga kasundalohan giporma—usa sa Italy, ang lain didto sa Sidlakan. Ang matag-usa mikabat sa hapit usa ka gatos ka libo ka kalalakinhan. Usa ka pagsunudsunud sa istratohiyanhong mga maniobra midala niining daghan-kaayong mga kasundalohan paingon sa kahugpongan sa kasadpan lamang sa Philippi.

Ang Republikano nga tropa, gipamunoan ni Cassius ug Brutus, mihimo sa taktikanhon ug istratohiyanhon nga mga bintaha labaw sa Pamunoan-sa-tulo nga tropa ni Octavian ug Antony. Apan ang kadanghag mitino ni Cassius ug Brutus ngadto sa mahukumong kapildihan. Ang duha ka mga gubat sa Philippi, giaway atol sa usa ka ulanong tulo-ka-semana nga panahon niadtong Oktubre sa 42 B.C., mipalong sa katapusang paglaum sa Romanhong Republika. Ang madaugong Octavian, kinsa ang mahimong ang waykaribal nga Emperador Augustus human sa pagpildi ni Mark Antony diha sa usa ka ulahi nga gubat, mihandum sa kadaugan pinaagi sa pagtukod og usa ka Romanhong kolonya sa Philippi. Siya mipasidungog sa siyudad isip *Colonia Augusta Iulia (VICTRIX) PHILIPPENSIVM*.

Ang Philippi miuswag human sa gibantog nga kadaugan. Usa ka Romanhong kolonya maoy usa ka buhing sumpay sa Roma mismo. Ang usa ka Romanhong lungsuranon nga nagpuyo sa Philippi mipahimulus sa susamang kahimtang nga gihuptan sa usa ka lungsuranon sulud sa mga paril sa Roma. Ang mga katungud, mga pribilihiyo, ug pagpanalipud nga gigarantiya sa Romanhong balaod mipataas sa Romanhong mga lungsuranon labaw kaayo sa ilang mga silingan. Ang Romanhong mga lungsuranon diha sa usa ka kolonya waylabot, pananglitan, gikan sa lokal nga mga buhis.

Ang Bibliya ug daghan nga laing karaan nga mga tinubdan magdokumento sa labaw nga kabutang sa Romanhong mga lungsuranon. Si Pablo waykaparehas uban sa dose ka apostoles. Siya ang bugtong usa ka Romanhong lungsuranon, ug ang paghisgot lamang sa iyang pagkalungsuranon

midala og matinahurong pagtagad (Mga Buhat 16:27-34; 22:24-29). Siya gipalingkawas sa mga paglatigo, gihatagan sa mga husay, ug gitugotan sa higayon-pagduul ngadto ni Caesar mismo (Mga Buhat 24—26). Hasta ngani iyang mga kaaway mitahod sa iyang pagkalungsuranon. Sa tinuud, gikaibgan kaayo ang Romanhong pagkalungsuranon nga ang komandante sa Romanhong garison sa Jerusalem, dili usa ka lungsuranon pinaagi sa pagkatawo sama ni Pablo, mibayad og usa ka “dakong kantidad sa kwarta” sa pag-angkon niini (Mga Buhat 22:28). Sa panahon ni Pablo ang Griyegong termino para sa usa ka adunay-pribilihiyo nga kolonya sa Romanhong mga lungsuranon, nagpasabut sa tinubdan sa tanang mga bintaha nga sila mipahimulus, mao ang *politeuma*.

Ang maskaraan nga Griyegong paggamit sa pulong *politeuma* nagapasabut sa pribilihiyo ug panalipud para sa mga lungsuranon sa usa ka gamhanang estado kinsa magpuyo diha sa usa ka halayo nga kolonya. Niadtong 507 B.C., ang mga Athenian mipildi sa mga Boeotian ug sa ilang Chalcidian nga mga kaabin. Ang Athens mipanagiya sa labing matambok nga bahin sa Chalcis, gitawag og Lelantine nga patag, diin ang Chalcidian nga mga aristokrata mitukod sa ilang mga kabtangan. Sa pagtukod og Athenian nga impluwensiya sa gidaog nga teritoryo, ang Athenian nga magmamando nga si Cleisthenes mibahin niining matahum nga walog ngadto sa upat ka libo ka mga parsela nga gitawag og (*kleroi*), “mga lote, mga bahin, o mga pahat,” ug mipapuyo sa usa ka nahiangay nga gidaghanon sa Athenian nga mga lungsuranon didto. Kini usa ka sa hingpit bag-ong konsepto sa pangolonya. Kini nga mga pumupuyo, o (*klerouchia*), mibat-on sa tanang mga pribilihiyo sa Athens bisan pa og sila mipuyo sa Chalcis. Ang kahugpungan sa mga lungsuranon nga nagpuyo diha sa usa ka langyaw nga nasod nahimong naila isip usa ka *politeuma*. Sa piho ang pulong miabut sa pagpasabut sa mga katungud ug mga pribilihiyo sa ilang

pagkalungsuranon nga gitugyan gikan ug gipanalipdan sa ilang pinuy-anan nga siyudad-estado.

Ang Griyegong sistema sa pangolonya ni Cleisthenes, sama sa gisagup pinaagi sa mga Romano, misugod sa *politeuma* nga kaamgiran diha sa epistola ni Pablo ngadto sa mga Taga-Filipos. Sa panahon ni Pablo ang Philippi maoy usa ka paboritong pagritira nga siyudad para sa Romanhong mga sundalo. Pipila sa mga Kristohanon didto lagmit Romanhong mga lungsuranon (Mga Buhat 16:27-34). Tingali pipila maoy mga kaliwat sa mga beterano sa gibantog nga mga gubat. Sa tino matag Kristohanon sa Philippi nahibalo sa hingpit nga pagkahinungdanon sa *politeuma*. Sila mipuyo uban niini nga sistema sa pribilihiyo. Ang paggamit ni Pablo niini nga pulong dihadiha mibuhat og usa ka tin-aw nga imahen diha sa mga hunahuna sa iyang mga tigpamati—usa ka imahen sa gikaibgan kaayo nga posisyon ug labaw nga oportunidad.

Kita sakup sa usa ka *politeuma*. Kita mao ang mga hamiling tawo sa langit nga nagpuyo dinhi sa kalibutan.

Ang Romanhong *politeuma* nga mga pribilihiyo makapakabig, apan sila magsugod lamang sa pagsugyot sa dimatugkad nga *politeuma* nga mga pribilihiyo sa harianong pamilya sa Dios. Matag usa sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagagunit sa mga katungud ug mga pribilihiyo sa langit samtang nagpuyo dinhi sa kalibutan. Ang Dios sa matahum misangkap kanato ug sa hingpit mitudlo kanato aron kita mamahimong “maglakaw nga takus sa [atong] istasyon sa kinabuhi” (Mga Taga-Efeso 4:1). Ang konklusyon niini nga pagtoon sa mga dispensasyon, tungud niini, maoy usa ka introduksiyon ngadto sa mga pribilihiyo sa atong langitnong pagkalungsuranon. Sa kinatibuk-an kini nga mga pribilihiyo waykaparehas ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan ug maghukum sa atong Kristohanong paagi sa kinabuhi.

Kita sa mubo mohulagway og napulo ka mga kinaiya.

1. Ang bawtismo sa Balaang Espiritu.

2. *Ang protokol nga plano sa Dios.*
3. *Misteryo nga doktrina.*
4. *Ang porpolyo sa dimakitang mga bahandi.*
5. *Ang kaangayan nga kapasikaran.*
6. *Harianong mga pagkatinudlo.*
7. *Ang pagpuyo sa Trinidad.*
8. *Ang pagkamagamit sa divine nga gahum.*
9. *Ang pagkawadiha sa propesiya.*
10. *Dimakita nga mga bayani.*

Pipila niining mga *politeuma* nga mga pribilihiyo magkinahanglan og daghan pang katin-awan kay sa uban. Pipila ang gihisgotan na. Usa ka mubong diskusyon wala nagapahayag og minos nga kamahinungdanon.

Tanan niining mga pribilihiyo magporma og usa ka bugtong, nabalansi nga tibuuk. Matag-usa nagasangkap sa uban. Samtang ang magtotoo nagakat-on og unsa ang iyang mga bahandi ug unsaon sa paggamit kanila, sila magsugod sa paglihok sa dungan isip usa ka giusa nga sistema. Pagkahibalo ug makanunayon nga paggamit niining mga bahandi maghimo sa magtotoo nga naglihok paabante diha sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Sa tinuud, kini nga mga pribilihiyo *maglangkub* sa waykaparehas nga kinabuhi sa kahulugan, katuyoan, ug kahubitan nga ang Dios midesinyo para sa Kapanahonan sa Simbahan.

ANG BAWTISMO SA BALANG ESPIRITU

*Usa ka Bag-o nga Espirituhanong Kaliwatan
diha ni Kristo*

Sa takna sa kaluwasan, ang Dios nga Balaang Espiritu nagabutang sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga

magtotoo ngadto sa paghiusa uban ni Kristo (Mga Taga-Galacia 3:1-5, 14, 26-27; Mga Taga-Efeso 4:4-5; 2 Mga Taga-Tesalonica 2:13-14). Kining dihadhiha nga ministryo sa Espiritu maoy gitawag og bawtismo sa Balaang Espiritu (1 Mga Taga-Corinto 12:13), ug kini mahitabo lamang diha sa Kapanahonan sa Simbahan. “Kon si bisan kinsang tawo *anaa ni Kristo*, siya usa ka bag-o nga [espirituhanon] kaliwatan” (2 Mga Taga-Corinto 5:17, mga italiko gidugang). Dinhi niini nga bersikulo ang Griyegong pulong (*kainos*) wala nagakahulugan og “bag-o” sama diha sa dili pa dugay, karon, o bag-o sa panahon, sama sa usa ka bag-ong amerikana nga nagapuli sa karaang amerikana sa susamang klase. Ang *kainos* nagakahulugan og “bag-o” diha sa matang, “bag-o” diha sa kaliwatan, naghulagway og usa ka butang nga makapatagad nga wala gayud mahitabo sa una—usa ka sa hingpit nga wasukad-buhata nga relasyon uban sa Dios (Mga Taga-Efeso 1:22-23; 5:22-32). Ang bag-o nga espirituhanong kaliwatan mao ang harianong pamilya sa Dios.

Pinaagi sa pagbutang sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo “anaa ni Kristo,” ang bawtismo sa Espiritu usab nagasumpay sa dakong gahum nga eksperimento sa hypostatic nga paghiusa ug ang dakong gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan. Sa paghiusa uban ni Kristo, ang magtotoo makagamit sa gahum nga sistema nga gidesinyo para sa pagkatawo ni Kristo. Sa pagkatinuud, dako kaayo mao ang divine dynasphere nga paghiusa uban ni Kristo maoy sa hingpit usa ka mahinungdanong-rekisito para sa iyang paggamit.

Si Jesu-Kristo mipropesiya sa bawtismo sa Espiritu atol sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa (Juan 14:20; Mga Buhat 1:5). Ang katumanan niini nga propesiya mimarka sa sinugdanan sa Kapanahonan sa Simbahan (Mga Buhat 2:1-4; cf., 11:15-17). Sa katibuk-an sa Kapanahonan sa Simbahan, ang bawtismo sa Espiritu nagaporma sa harianong pamilya

sa Dios, ang Simbahan Unibersal, usab gitawag og Lawas ni Kristo.

Kay sa diha nga ang [tawhanon] lawas usa ug *bisan pa* adunay daghang mga myembro, ug ang tanang mga myembro sa lawas, bisan pa sila daghan, maoy usa ka lawas, sa ingon niini usab si Kristo. Kay pinaagi sa usa ka Espiritu [Dios nga Balaang Espiritu nagahimo sa lihok] kitang tanan nabawtismohan ngadto sa usa ka lawas, bisan kon mga Hudiyo o mga Griyego [mga Hentil], bisan kon mga ulipon o gawasnon. (1 Mga Taga-Corinto 12:12-13a, NASB)

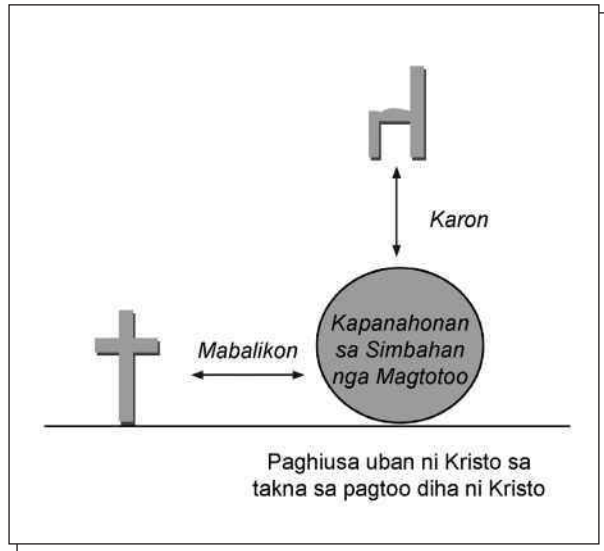
Ang bawtismo sa Balaang Espiritu nagapahimutang sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo lahi kay sa mga dimagtotoo *ug* lahi kay sa mga magtotoo sa tanan nga laing mga dispensasyon. Matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo “gilain diha ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 1:2, 30) para sa “himaya sa atong Ginoong Jesu-Kristo” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:13-14). Ang Griyegong punglihok (*hagiazō*) nagakahulugan og “sa paglain, sa paghimo og balaan, sa pagkonsagrar, sa pagbalaan.” Sa dihang gigamit ngadto sa Simbahan, ang kabalaanan nagakahulugan nga ang Dios mibuhat og usa ka bag-ong kaliwatan sa espirituhanong pagkaharianon, gilain para sa kinatas-ang paghimaya ni Jesu-Kristo: Matag magtotoo diha sa paghiusa uban sa Hari sa mga hari sa kahangturan.

Nasubay ngadto sa Imahen ni Kristo

Ang doktrina sa kabalaanan nagatudlo nga ang katuyoan sa Dios mao ang sa paghimo sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sama sa pagkatawo ni Kristo.

Matag-usa “nasubay ngadto sa imahen sa Iyang Anak,” ang nahimaya nga Ginoong Jesu-Kristo (Mga Taga-Roma 8:29). Ang Dios nagatuman sa kabalaanan sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo diha sa tulo ka mga ang-ang: sa posisyon, sa kasinatian, ug kinatas-an.

Sa posisyon nga kabalaanan mao ang paghiusa uban ni Kristo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, gituman pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu. Sa permanente nga giila uban ni Kristo gikan sa takna sa pagtoo diha Kaniya, ang Kristohanon sa *mabalikon* nagaa-mbit diha sa kadau-

SA POSISYON NGA KABALAANAN

gan sa espirituhanong kamatayon sa atong Ginoo didto sa krus (Mga Taga-Roma 6:3; Mga Taga-Colosas 2:12a) ug sa *karon* nagaambit sa Iyang gibayaw nga posisyon didto sa langit “gikoronahan uban sa himaya ug dungog” (Mga Salmo 110:1; Mga Taga-Roma 6:4-5; Mga Taga-Colosas 2:12b; Mga Hebreohanon 1:13; 2:9-11; 10:12).⁶⁰

Ang pulongan “anaa ni Kristo,” makita sa katibuk-an sa Bag-ong Testamento nga mga epistola, maoy usa ka tekniko nga terminong para sa makapahingangha, sa hingpit wasukad-buhata nga paghiusa uban ni Kristo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (Juan 14:20). Diha ni Kristo ang

60. Thieme, *The Integrity of God*, 93-101; *Ang Dugo ni Kristo*, 14-21.

matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa posisyon labaw ngadto sa tanang mga anghel, naglakip sa pangulong nalaglag nga anghel, si Satanas (Mga Hebreohanon 1:4, 13-14; 2:9-11). Kining kamatuuran sa misteryo nga doktrina nagasinyas sa pagkapildi ni Satanas, hain ngano ang wadamha nga anunsiyo ni Kristo sa Simbahan, una pa gayud ngadto sa krus, adunay ingon ka gamhanang impak didto sa mga anghel. Usab, ang paghiusa uban ni Kristo nagahatag og pareho nga posisyon ug pribilihiyo ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, nagpapha sa bisan unsang pasikaran para sa pihig, pakigbatok, o makaliwatong pamihig diha sa mga Kristohanon (Santiago 1:9-10). Nakuha sa takna sa kaluwasan, sa posisyon nga kabalaanan nagahubit sa kinaiya sa paagi sa kinabuhi sa Kristohanon *human* sa kaluwasan samtang siya nagalakaw “diha sa kabag-ohan sa kinabuhi” (Mga Taga-Roma 6:4).

Sa kasinatian nga kabalaanan mao ang pagpuyo, paglihok, ug espirituhanong buylo diha sa divine dynasphere atol sa kinabuhi sa magtotoo sa kalibutan. Pagpuyo diha sa divine dynasphere, nga ang Balaang Espiritu nagapabaskog, nagatuman sa protokol nga plano sa Dios (Juan 17:17; 2 Timoteo 2:21; Mga Hebreohanon 9:13-14).

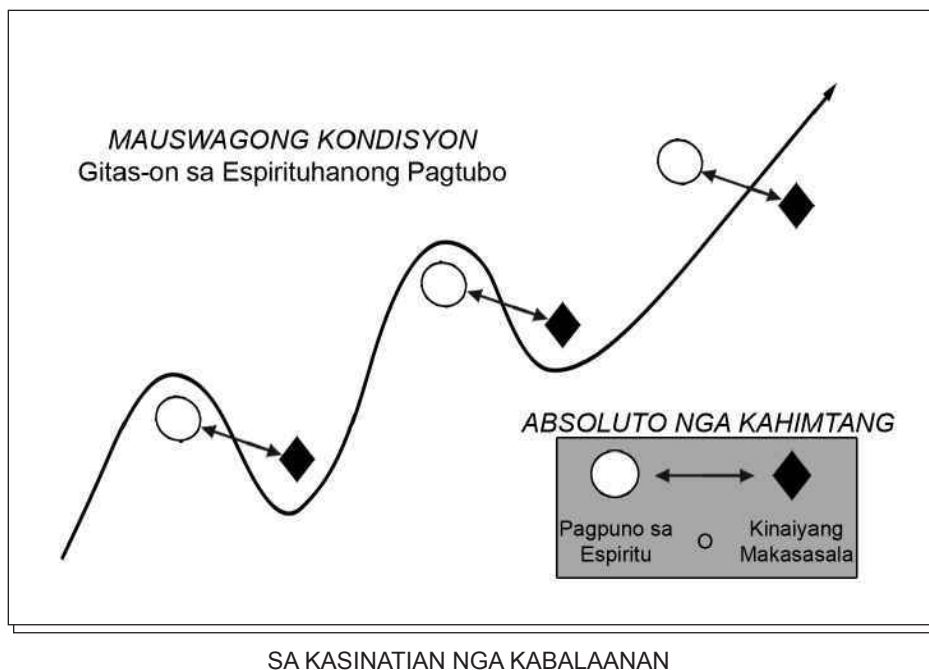
Tungud kay kita anaa sa paghiusa uban ni Kristo, kita karon makahimo aron mapalahutay, maatiman, ug magamhan pinaagi sa human-sa-kaluwasan nga ministeryo sa Espiritu (Juan 7:37-39; 14:15-17; 16:13-14). Sa ingon kita mahimong “mga sumasalmot sa divine nga kinaiya” diha sa kasinatian maingon nga kita anaa sa posisyon (2 Pedro 1:4). Ang human-sa-kaluwasan nga ministeryo sa Balaang Espiritu gitawag og pagpuno sa Espiritu (Mga Taga-Efeso 5:18), nga nagahimo kanato sa “paglakaw pinaagi sa Espiritu” (Mga Taga-Galacia 5:16) diha sa usa ka paagi “takus sa [atong]

istasyon diha sa kinabuhi” (Mga Taga-Efeso 4:1).⁶¹

Gihiusa uban ni Kristo ug gihatagan sa samang gahum nga sistema hain ang Iyang pagkatawo sa wayhunong mipuyo, kita gisangkapan nga mahimong “mga mag-aawat sa Dios . . . ug [sa] paglakaw . . . maingon nga si Kristo [milakaw]” (Mga Taga-Efeso 5:1-2; Mga Taga-Galacia 5:16; 1 Juan 2:6). Siya milihok diha sa hingpit-nga-sumbahan nga divine dynaphere; kita makalihok diha sa mapalihok nga divine dynasphere (Juan 14:11-12). Diha sa divine dynasphere kita magpuyo “pinaagi sa Espiritu, tungud sa pagtoo [unsa ang gitooan—doktrina sa Bibliya]” (Mga Taga-Galacia 5:5). Ang hunahuna ni Kristo, o doktrina sa Bibliya diha sa kalag, mao ang materyal nga ang Espiritu nagagamit sa paggama sa mga kaligdong ni Kristo sulud sa atong mga kinabuhi (Mga Taga-Roma 13:14). Diha sa usa ka lahi nga kaamgiran, ang doktrina mao ang makapahimsog nga ang Balaang Espiritu nagagamit sa pagmugna sa “bunga sa Espiritu” (Mga Taga-Galacia 5:22-23).

Busa, ang sa kasinatian nga kabalaanan adunay pulos absoluto ug mauswagon nga mga aspeto. Ang pagpuno sa Espiritu maoy usa ka *absoluto* nga kahimtang. Sa bisan unsang gihatag nga panahon, ang magtotoo bisan hain sa 100 porsiyento napuno sa Espiritu o siya wala napuno sa Espiritu gayud. Sa bisan hain siya anaa sa fellowship uban sa Dios, o siya gawas sa fellowship. Kon siya misugid sa iyang mga sala ngadto sa Dios, ang magtotoo sa hingpit sulud sa divine dynasphere (1 Juan 1:9), apan sa dihang siya nakasala, ug kutub nga siya wala nagasugid ngadto sa Dios, siya sa hingpit gawas sa divine dynasphere. Gawas sa divine dynasphere siya “nagapaguul” o “nagapalong” sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Efeso 4:30; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:19) ug nagapuyo hinoon diha sa kalibutanong

61. Thieme, *Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala* (2016).

sistema ni Satanas.⁶²

Kining absoluto apan dimakitang kahimtang—sulud o gawas—adunay usa ka nag-anam-anam nga epekto, nga mao ang *mauswagon* nga aspeto sa kasinatiang kabalaanan. Ang gahum sa divine dynasphere kinahanglanon para sa espirituhanong pagtubo. Bugtong sulud sa divine dynasphere ang magtotoo makakat-on og doktrina sa Bibliya o sa tukma makagamit sa espirituhanong kamatuuran. Unsa ang labaw nga hilig sa iyang mga desisyon sa bisan unsang gihatag nga panahon? Siya ba sa makanunayong masinugtanon sa mga sugo sa Dios nga maglangkub sa divine dynasphere, o siya ba wamanumbaling niining divine nga mga mando? Siya ba labaw pa sa makadaghan sulud o gawas sa fellowship uban sa Dios? Ang espirituhanong pagtubo nagagikan sa kamakanunayon, ug samtang ang magtotoo nagatubo,

62. Thieme, *Christian Integrity*, 173-82.

kining kamakanunayon sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios mahimong usa ka maskusgan ug maskusgan nga kalagsik diha sa iyang kinabuhi. Matag adlaw siya nagakat-on ug nagagamit sa doktrina; ang iyang sulud nga persona gibag-o sa matag adlaw (2 Mga Taga-Corinto 4:16). Ang iyang panghunahuna giusab sumala sa sundanan sa divine nga panghunahuna diha sa doktrina sa Bibliya (Mga Taga-Roma 12:2; Mga Taga-Efeso 4:23). Siya sa hinayhinay nagaangkon sa mga kaligdong ni Kristo.

Samtang ang pagtubo nagapadayon, ang pagpuno sa Espiritu nagamugna og dugang pang bunga sa Espiritu sa matag higayon ang magtotoo sulud sa divine dynasphere. Pananglitan, ang usa ka nobato nga magtotoo mahimong maingon nga napuno sa Espiritu sama sa hamtong nga magtotoo. Apan ang hamtong nga magtotoo nagasabut og usa ka daghan nga dugang pang doktrina sa Bibliya. Sa dihang ang hamtong nga Kristohanon napuno sa Espiritu, siya nagapakita sa “kabag-ohan sa kinabuhi” taas pa kay sa nagsugod pa kinsa sa managsamang napuno sa Espiritu apan nagasabut sa diyutay ra nga doktrina. Usa ka masdako nga pagsabut ug aplikasyon sa doktrina diha sa panghunahuna sa magtotoo nagapahimo sa masdako nga mga pagpakita sa pagpuno sa Espiritu diha sa kinabuhi sa magtotoo. Dugang niini ang kamatuuran nga samtang ang usa ka Kristohanon nagatubo, siya nagagugol og usa ka masdakong pahat sa iyang panahon nga napuno sa Espiritu. Sa laing mga pulong, pulos gidaghanon ug kalidad mag-uswag: Daghan pang panahon ang gigugol diha sa divine dynasphere uban ang usa ka masdakong giladmon sa doktrina nga mga kahinguhaan para sa paggamit sa Espiritu. Kini nagapatin-aw sa nagtubong epekto sa divine nga kusog sulud sa kinabuhi sa usa ka Kristohanon.

Sa kasinatian nga kabalaanan maoy gitawag og “pagkamakadios” (1 Timoteo 3:16; 4:7-8; 2 Pedro 1:3; 3:11). Ang tinuud nga pagkamakadios nagadagan sa mashalawum

kaayo kay sa mabaw nga mga legalismo nga daghan kaayong mga Kristohanon magbatasan. Ang matuud nga pagkamakadios nagpabilin diha sa espera sa gugma ni Kristo, nga Siya mitumbas uban sa pagkamasinugtanon ngadto sa Iyang mga kamandoan (Juan 15:10; Mga Taga-Efeso 5:2). Ang espera sa gugma ni Kristo *mao* ang divine dynasphere. Ang mga kamandoan sa Kristohanong paagi sa kinabuhi magtipon isip usa ka makanunayong sistema, usa ka bugtong dinaghandaghan sa may kalabutan sa usag-usa ug sa baslanay nagsuportar nga mga elemento, usa ka gilangkub nga espera sa divine nga gahum. Kining divine nga sistema sa gugma ug gahum mao ang lugar sa pagkamakadios. Ang Kristohanong paagi sa kinabuhi anaa sa divine dynasphere. Dinhi, sa prinsipyo, mao ang tubag ngadto sa pangutana, “Human sa kaluwasan, unsa?”

Sa kasinatian nga kabalaanan maoy kalagmitan para sa magtotoo, gimando apan wala gigarantiya. Ang Dios nagasangkap sa mga kahinguhaan, mga oportunidad, mga instruksiyon, pagdasig, ug bisan pa ang divine nga disiplina, apan ang magtotoo sa iyang-kaugalingon nagapili sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios o dili. Ang kabubut-on nagapabilin nga usa ka kinataliwad-an nga isyu diha sa Kapanahonan sa Simbahan, sama diha sa matag dispensasyon sa katibuk-an sa anghelanong away. Apan ang pagkamatinumanon sa Dios usab maoy usa ka makanunayong tema. Ang pagkapakyas sa magtotoo sa pagpuyo pinaagi sa mga sugo sa kasinatian nga kabalaanan wala gayud nagawagtang sa posisyon o kinatas-an nga kabalaanan, nga *maoy* gigarantiya pinaagi sa mismong esensiya sa Dios (2 Timoteo 2:13).

Human sa atong human-sa-kaluwasan nga mga kinabuhi sa kalibutan matapos, ang Dios motuman sa atong *kinatas-ang kabalaanan* diha sa pagkabanhaw, o Pagsakgaw, sa Simbahan. Nianang umaabot nga takna Siya mosangkap sa pagkabanhaw nga lawas, maghimo kanato sa pisiko nga

sama ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 1:8; Mga Taga-Efeso 1:4; Mga Taga-Filipos 3:21; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:23; 1 Juan 3:2).

Mga Sayup-nga-pagsabut sa Bawtismo sa Espiritu

Ang doktrina sa bawtismo sa Balaang Espiritu sa halapad gituis karong panahona. Kita kinahanglang magpahayag unsa ang bawtismo sa Espiritu maoy *dili*. Ang bawtismo sa Espiritu dili susama sa pagpuno sa Espiritu, ingon sa bag-ohay giila. Ang bawtismo sa Balaang Espiritu usab dili usa ka kasinatian o usa ka 'ikaduhang buhat sa grasya' human sa kaluwasan. Kini dili, ug dili gayud, pagsulti sa mga dila.⁶³

Ang idiya nga ang Espiritu nga bawtismo nagalakip og pagsulti sa mga dila nagapakyas sa pag-ila sa kalainan sa doktrina sa bawtismo sa Balaang Espiritu gikan sa doktrina sa espirituhanong mga gasa. Ang bawtismo sa Espiritu mahitabo diha sa daklit sa kaluwasan para sa tanang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo; ang gasa sa mga dila kaniadto gipalihok lamang diha sa human-sa-kaluwasan nga kasinatian sa pipila sa unang-siglo nga mga Kristohanon. Ang butang-katingalahan sa mga dila maoy usa ka pangsamtang nga espirituhanong gasa gidesinyo, ingon nga si Isaiah mipropesiya, sa pagpasidaan sa Israel sa mahulgaon nga nasudnong paghukum (Isaiah 28:11; 1 Mga Taga-Corinto 14:21-22a). Ang mga Hudiyo giwalihan sa ebanghelyo diha sa hentil nga mga pinulongan nga masabtan sa mga tigpamati apan dili sa mga tagsulti. Kining bali nga gasa gigamit sa pihong nag-una nga mga Kristohanon midrama sa pagkapakyas sa mga Hudiyo sa

63. Thieme, *Mga Dila*, 44-53.

pagwali sa ebanghelyo sa mga Hentil. Tungud kay ang gasa sa mga dila usa ka milagrosong tilimad-on sa pag-alarma sa Israel ngadto sa ilang pagkaunlod, walay usa nga sa tinuud nakasulti sa mga dila sukad pa sa A.D. 70 sa dihang ang Jerusalem nalaglag, ang mga Hudiyo natibulaag, ug ang katuyoan para niining pangsamtang nga gasa natapos.

Kon *adunay* mga dila, sila maundang. (1 Mga Taga-Corinto 13:8*b*, NASB)

Ang madramahong gasa sa mga dila naundang dugay na, apan ang bawtismo sa Espiritu mahitabo diha sa matag henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan. Ug dili gayud kining dihati nga buhat sa Espiritu nagalakip og naghingaping mga pagbati o emosyon. Sa tinuud, ang bawtismo sa Balaang Espiritu sa hingpit walay kalambigitan sa mga pagbati. Ang magtotoo lagmit malipay o mobati og wala sa takna sa kaluwasan. Siya mahimo gani nga mobati og makalilisang, apan waysapayan og unsa siya nagabati, diha nianang inisyal sa daklit nga pagtoo diha ni Kristo, ang Balaang Espiritu nagahiusa kaniya uban ni Kristo.

Walay usa ang nagabati o nagamatikud sa bawtismo sa Espiritu sa bisan unsang paagi. Walay usa sa pananaw, pagdungog, pagsimhot, pagtilaw, ni paghikap ang nagapanghimatuud niini nga doktrina. Ni sa bisan unsang gitawag-nga ikaunum nga pamalatian o panuluktuk. Ang ministeryo sa Espiritu diha sa kaluwasan hiilhan lamang pinaagi sa doktrina sa Bibliya, nga ang magtotoo nagakat-on *human* sa kaluwasan.

Ang bawtismo sa Espiritu dili gayud makuha ni angayan sa magtotoo. Ang Dios nagahatag niining katingalahan nga gasa pinaagi sa grasya, sa hingpit nga walay pagtagad para sa tawhanong merito o tawhanong mga buhat. Paghiusa uban ni Kristo maoy kompleto sa daklit sa kaluwasan, natuman sa hingpit pinaagi sa grasya sa Dios sa dili pa ang bisan

kinsang magtotoo adunay usa ka higayon sa pagkab-ot sa espirituhanong pagtubo, paghimo sa bisan unsa nga Kristohanong serbisyo, o bisan sa pagkat-on mahitungud niining mga butanga. Ang bawtismo sa Espiritu dili mauswagon ug dili mahimong mapauswag. Dugang pa, kining dihadiha nga buhat sa Dios nga Balaang Espiritu para sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo maoy permanente. Wala gayud sa tanang eternidad nga kini mahimong wahumana, nawala, o nawagtang, ug wala gayud kini nagakinahanglan nga masubli (Mga Taga-Roma 8:38-39).

Pag-ambit sa Tanan nga si Kristo Anaa ug Mao

Isip ang mga mekanika sa posisyon nga kabalaanan, ang bawtismo sa Balaang Espiritu nagapahimo sa Kristohanon sa pag-ambit diha sa tanan nga si Kristo anaa ug mao. Matag myembro sa harianong pamilya sa Dios nagaambit sa pagpili ni Kristo (Mga Taga-Efeso 1:4), Iyang dadangatan (Mga Taga-Roma 8:28, 30; Mga Taga-Efeso 1:5), Iyang pagkaanak (Mga Taga-Galacia 3:26; 1 Juan 3:1-2), Iyang pagkamanununod (Mga Taga-Roma 8:16-17), Iyang pagkapari (Mga Hebreohanon 10:10-14; 1 Pedro 2:9), Iyang kabalaanan (1 Mga Taga-Corinto 1:2, 30), Iyang pagkaharianon (2 Pedro 1:11), Iyang pagkamatarong (2 Mga Taga-Corinto 5:21), ug Iyang waykatapusang kinabuhi (1 Juan 5:11-12).

Ang divine nga pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi maoy gikinahanglan para sa usa ka relasyon uban sa Dios. Sa pagpuyo uban sa *perpekto* nga Dios sa *kahangturan*, ang tawo nagakinahanglan sa kaugalingong pagkamatarong sa Dios ug kaugalingong kinabuhi sa Dios. Kini nga mga panalangin, tungud niini, maoy tiunay sa kaluwasan diha sa matag dispensasyon. Ang Karaang Testamento nga mga magtotoo gihatagan og pagkamatarong sa Dios ug waykatapusang kinabuhi pinaagi sa impyutasyon

imbis nga pinaagi sa paghiusa uban ni Kristo (Genesis 15:6; Mga Salmo 23:6). Diha sa Kapanahonan sa Simbahan ang matag magtotoo nagadawat og divine nga pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi pinaagi sa impyutasyon ug pinaagi sa paghiusa uban ni Kristo (2 Mga Taga-Corinto 5:21; 1 Juan 5:11). Kini nga dobleng bahin nahisakup sa espirituhanong pagkaharianon lamang.⁶⁴

Usa ka tin-aw nga paghulagway sa bawtismo sa Balaang Espiritu nagapalahi sa Simbahan ug Israel. Sa pagtudlo sa posisyon diha ni Kristo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, si Pablo nagakuha og usa ka katangdian ngadto sa naandan sa “pagsagup” nga gibatasan sa Romanhong aristokrasya. Ang Romanhong pagsagup sa opisyal mihingalan sa usa ka tawo isip usa ka manununod, bisan kon o dili ba kanang tawhana may kalabutan pinaagi sa dugo. Ang mga Caesar sa kasagaran misagup og mga sumusunod kinsa dili ilang mga anak. Sagad, hinoon, ang usa ka amahan misagup sa iyang kaugalingong anak, nagtugyan kaniya sa hingpit nga mga pribilihiyo ug mga responsibilidad sa apilyido. Ang seremoyas usab mimarka sa pagbalhin sa bata paingon sa pagkahingkod, sa naandan sa edad nga katorse. Si Pablo nagalarawan sa Israel isip usa ka dihamtong nga anak (Mga Taga-Galacia 3:23), ang Simbahan isip usa ka hingkod nga anak ug manununod (Mga Taga-Galacia 3:25-26). Diha sa usa ka madramahong takna sa Romanhong seremonyas sa pagsagup, ang bag-ong manununod gibistihan sa matahum nga *toga virilis*, ang sinina sa pagkalalaki.

Kay tanan kaninyo kinsa nabawtismohan diha ni Kristo [ang bawtismo sa Balaang Espiritu] gibistihan ang inyong-kaugalingon uban ni Kristo. (Mga Taga-Galacia 3:27, NASB)

64. Thieme, *The Integrity of God*, 74-114.

Ang mga Kristohanon magsul-ub sa espirituhanong katumbas sa *toga virilis* gikan sa takna sa kaluwasan, sa dihang ang bawtismo sa Espiritu mahitabo. Pinaagi sa mga merito ni Kristo, ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo gisagup isip hingkod nga mga anak sa Dios ug kaubang-manununod ni Kristo diha sa unang tipik sa panahon sa pagtoo diha Kaniya (Mga Taga-Roma 8:16-17; Mga Taga-Efeso 1:5). Bisan pa og usa ka espirituhanong puya diha sa kasinatian, ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo maoy usa ka espirituhanong hingkod diha sa posisyon. Siya gitugyanan sa hingpit nga mga pribilihiyo ug mga responsibilidad sa usa ka hingkod nga anak sa Dios tungud kay siya anaa sa paghiusa uban ni Ginoong Jesu-Kristo.

ANG PROTOKOL NGA PLANO SA DIOS

Ang paghiusa uban ni Kristo nagaabli sa pultahan ngadto sa usa ka talagsaong human-sa-kaluwasan nga paagi sa kinabuhi para sa harianong pamilya. Ako magtawag niini og ang *protokol nga plano sa Dios*. Ang pagkaharianon nagapuyo pinaagi sa protokol—espirituhanong pagkaharianon dili minos nan kay sa lumalabay nga pagkaharianon. Ang lunsay nga pamatasan ug taas nga mga sukaranan sa batasan diha sa usa ka lagsik nga aristokrasya maoy gisuportaran pinaagi sa usa ka sistema sa protokol. Ang matag usa sa maampingon nga nasinati sa paagi hain ang lainlaing mga kalihukan gidumala. Siya nahibalo sa iyang lugar niini nga mga kalihukan. Ang protokol nagahimo sa matag-usa sa paghibalo og unsay buhaton diha sa usa ka gihatag nga sitwasyon ug sa ingon nagabuhat og usa ka kakahimtangan sa pamayhon ug pagkamatalamdon. Ang protokol nagasulbad sa naandang mga pangutana ug nagapagawasnon sa matag-usa sa paghalad sa iyang mga kusog ngadto sa lig-

ong mga isyu o sa pagpahimulus sa hitabo nga makab-ot.

Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo kinahanglang dili gayud matingala og unsa ang Kristohanong kinabuhi nagakinahanglan kaniya. Siya kinahanglang dili mapandol o mobati og kasalikwaut sa bisan unsang aspeto sa iyang relasyon uban sa Dios. Ang tibuuk harianong protokol anaa para kaniya sa pagkat-on ug paghanas. Siya nahisakup ngadto sa usa ka espirituhanong dinastiya nga natukod pinaagi ni Ginoong Jesu-Kristo hain ang sukaranan sa batasan nagasunud sa paninugdan sa tataw nga gitukod pinaagi sa pagkatawo ni Kristo dinhi sa kalibutan. Diha sa Kapanahonan sa Simbahan, ang *protokol* nga plano sa Dios para sa Simbahan nagailis sa *rituwal* nga plano sa Dios para sa Israel.

Ang protokol gihubit isip usa ka “tukma sa pamaagi nga dugay-na-natukod nga kodigo og nagtudlo sa kompletong pagtahod sa labaw nga ranggo ug estriktong pagkasubay sa hustong han-ay sa pagkauna ug sa sibo nga waysayup nga paagi.”⁶⁵ Ang pipila sa mga pulongan niini nga kahubitan maghulagway sa plano sa Dios para sa harianong pamilya dinhi sa kalibutan.

Bisan pa og bag-o sa kasaysayan diha sa sinugdanan sa Kapanahonan sa Simbahan, ang protokol nga plano “dugay-na-natukod” diha sa hunuhuna sa omniscient nga Dios. Siya sa kanunay nakahibalo sa paagi sa kinabuhi nga Siya mobutyag para sa Kapanahonan sa Simbahan. Siya nakahibalo sa misteryo nga mga doktrina gikan sa eternidad nga milabay (Mga Taga-Efeso 3:9), ug sa makasaysayanong mga termino nga kining mga doktrina napatuman karon sulud sa dul-an duha ka libo ka katuigan.

Ang pagkaeksakto sa kodigo sa Dios para sa espirituhanong pagkaharianon nagapahayag sa Iyang kaugalingong

65. Webster's Third New International Dictionary, s.v. “protokol.”

pagkahingpit: Siya midekrito og usa ka paagi sa paghimo og usa ka butang, ug kana nga paagi mao ang husto nga paagi. Kita dili makahubit sa Kristohanong paagi sa kinabuhi diha sa bisan unsang paagi nga kita mahimuut. Ang Dios “nagatudlo sa kompletong pagtahod” ngadto sa mga sangputanan ug sa mga paagi sa *Iyang* plano. Ang mismong konsepto sa protokol nagakahulugan nga bisan ang usa ka hustong butang mahimong sayup sa dihang gibuhat diha sa usa ka sayup nga paagi. Ug ang usa ka sayup nga butang sa gihapon sayup bisan og gibuhat diha sa usa ka husto nga paagi. Sa tataw ang usa ka sayup nga butang gihimo diha sa usa ka sayup nga paagi maoy sayup. Bugtong ang usa ka husto nga butang gihimo diha sa usa ka husto nga paagi maoy husto. Kini ang “sa sibo nga waysayup nga paagi.”

Ang *husto nga butang* mao ang protokol nga plano sa Dios. Ang *husto nga paagi* nga gikinahanglan sa protokol mao ang kinabuhi diha sa divine dynasphere. Busa, ang labing sukaranon nga konsepto sa Kristohanong paagi sa kinabuhi mao ang pagpuyo, kalihukan, ug buylo sulud sa divine dynasphere. Ang divine dynasphere mao ang personal, dimakitang palasyo sa harianong magtotoo.

Ang Dios sa waykatapusan ug waykinutuban nga perpekto. Ang perpektong Dios makamugna lamang og usa ka perpektong plano. Apan, ang protokol nga plano sa Dios, sama sa Iyang human-sa-kaluwasan nga mga plano para sa laing mga dispensasyon, maoy gidesinyo para sa diperpekto nga mga magtotoo. Tungud kay ang Kristohanon nagabaton sa iyang kinaiyang makasasala sa katibuk-an sa iyang mamatay nga lawas dinhi sa kalibutan (1 Juan 1:8-10), ang iyang tabang ngadto sa plano sa Dios makadunut lamang sa plano. Ang magtotoo dili makatuman sa protokol nga plano sa Dios pinaagi sa tawhanong abilidad, tawhanong kusog, tawhanong personalidad, tawhanong kaalam, tawhanong talento, o tawhanong mga buhat. Kon ang plano sa Dios misalig diha sa merito sa tawo para sa usa ka tipik sa

panahon, ang plano dihadiha mahimong diperpekto. Ang Dios wala nagatugot og mahuyang nga mga sumpay diha sa kadena. Siya nagaguwardiya sa integridad sa Iyang plano. Kini ang grasya. Ang tawo *nagasulud* sa perpektong plano sa Dios lamang diha sa mga merito ni Kristo, ug ang prinsipyo sa grasya nagapabiling napahamtang *human* sa kaluwasan usab. Ang magtotoo nagapuyo sa Kristohanong kinabuhi diha sa divine nga mga kahinguhaan lamang (Mga Taga-Efeso 4:20-24).

Ang perpektong Dios misangkap sa Iyang perpektong kamatuuran (Mga Taga-Efeso 4:21*b*, 24-25, 29) ug Iyang kaugalingong gahum (Mga Taga-Efeso 4:30*a*) para sa pagpatuman sa Iyang protokol nga plano. Kamatuuran ug bakak dili magsagol nga walay paghimong bakak. Busa, ang divine nga panglantaw gikan sa doktrina sa Bibliya kinahanglang mopuli sa tawhanong panglantaw. Sa ingon usab, ang divine nga gahum ug tawhanong gahum sa usag-usa masalikwayon. Pagsunud sa divine nga protokol kinahanglang mag-una sa pagpadayag sa tawhanong mga abilidad (1 Mga Taga-Corinto 2:4-5). Tawhanong kabag-ohan kinahanglang magpabilin sulud sa mga utlanan sa sistema nga gimando sa Dios. Ang kamatuuran ug ang gahum sa Balaang Espiritu, hain ang pagkatawo ni Kristo misalig atol sa dakong gahum nga eksperimento sa hypostatic nga paghiusa, maghubit sa bugtong waysayup nga paagi sa kinabuhi para sa matag magtotoo atol sa dakong gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan.

Mga pagsumpaki dili mahitabo diha sa protokol nga plano sa Dios. Bisan hain nga ang usa ka magtotoo mogamit sa mapuslan nga omnipotence sa Dios ug motuman sa protokol nga plano, o siya mogamit sa tawhanong kusog diha sa usa ka pagsulay sa pagtuman og usa ka ubus nga plano sa iyang kaugalingon. Daghang katawhan sa mapangahasong magtawag sa ilang kaugalingong mga plano nga ang plano sa Dios o ang kabubut-on sa Dios, sa dihang sa tinuud kini

nga mga paagi lagmit satanasnong mga inawat gidesinyo sa pag-angin sa mga magtotoo diha sa mga kadaotan sa rilihiyon (1 Timoteo 4:1).⁶⁶ Ang matinumang mga pagpasulud ug aplikasyon sa doktrina sa Bibliya ang magpanalipud sa magtotoo gikan sa maong mga pagsumpaki.

Ang Kristohanon kinsa ignorante sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina, hinoon, nagakulang og panabut. Siya dimakahimo sa pagkasinati sa grasya. Siya dili mahimong tinuud sa iyang espirituhanong kapanulundanan. Pagkaignorante gisagol uban sa kadanghag dili makalikay sa bitik sa pagkaarogante. Siya nagadahum nga siya nagbuhat sa kabubut-on sa Dios sa diha nga siya nalaglag ngadto sa kalibutanong sistema ni Satanas ug nahimong usa ka napildi diha sa dakong gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang mga napildi dili mawad-an sa ilang kaluwasan, apan sa pagkapakyas sa pagtuman sa human-sa-kaluwasan nga protokol nga plano sa Dios, sila mawad-an sa panalangin ug impak dinhi sa panahon ug sa eternidad.

Diha sa pisiko nga pagkatawo ang tawo natawo nga ignorante sa kinabuhi. Sa ingon usab, diha sa espirituhanong pagkatawo⁶⁷ ang mga magtotoo “natawo pag-usab” ignorante sa protokol nga plano sa Dios. Tawhanong panahum o pilosopiya, bisan pa sa iyang panagsa nga kasalabutanon, wala gayud nagatino sa Kristohanong paagi sa kinabuhi (1 Mga Taga-Corinto 1:20-31). Unsay hinungdanon mao ang unsay gipadayag sa Dios diha sa misteryo nga doktrina

66. Ang Kristiyanismo dili usa ka rilihiyon. Ang Kristiyanismo maoy usa ka personal nga relasyon uban sa Dios nga natukod pinaagi sa buhat ni Kristo. Ang rilihiyon maoy waykapuslanang pagsulay sa tawo pinaagi sa iyang kaugalingon nga mga paningkamot sa pagkab-ot og usa ka relasyon uban sa Dios. Tan-awa, *Christian Integrity*, 146-58, para sa usa ka pasundayag sa kalibutanong sistema ni Satanas, nga nagalakip sa rilihiyon.

67. Espirituhanong pagkatawo mao ang pagkahimugso-pag-usab diha sa takna sa pagtoo diha ni Kristo. Tan-awa sa Thieme, *The Integrity of God*, 94, 110-14.

sa Kapanahonan sa Simbahan. Walay magtotoo ang makatuman sa protokol nga plano nga walay pagkat-on ug paggamit sa doktrina sa Bibliya.

MISTERYO NGA DOKTRINA

Kita miila na nga ang Griyegong pungan *musterion* sa orihinal mipasabut ngadto sa sekretong mga doktrina sa karaan nga relihiyosong mga organisasyon. Kadto lamang mga tawo nga sinubhan ngadto sa kulto ni Dionysus, pananglitan, nahibalo sa iyang mga misteryo. Walay gitug-an ngadto sa mga tagagawas. Si Pablo mihulam niining gibantog nga paganong termino sa pagsangyaw sa divine nga mga kamatuuran sa harianong pamilya sa Dios. Diha sa paagi paggamit ni Pablo sa *musterion*, ang mga sinubhan mao ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo, ug ang mga doktrina mao kadtung may kalabutan sa Simbahan. Ang Dios wala mitug-an sa doktrina sa Simbahan ngadto sa mga tagsulat sa Karaang Testamento nga Kasulatan, apan kining katingalahan nga mga kamatuuran karon gipadayag sa katibuk-an sa Bag-ong Testamento nga mga epistola (Mga Taga-Roma 16:25-26; Mga Taga-Efeso 3:1-9; Mga Taga-Colosas 1:25-28).

Apan kami magsangyaw sa kaalam sa Dios diha sa usa ka misteryo, [nga nagasangyaw] ang tinago [mga bahandi], nga ang Dios unang-midestino⁶⁸ sa wala pa ang mga panahon [sa eternidad nga milabay, sa wala pa ang mga dispensasyon sa tawhanong kasaysayan] sa atong himaya [ang paggamit sa divine nga

68. Tan-awa sa panid 170.

mga bahandi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo , nga nagahimaya sa Dios diha sa dakong gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan]. (1 Mga Taga-Corinto 2:7)

Uban sa usa ka lunsay nga konsensiya, pabilin sa paggunit sa misteryo, bisan pa sa doktrina. (1 Timoteo 3:9)

Ang misteryo nga doktrina nagapadayag sa tanang *politeuma* nga mga pribilihiyo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, nga nagapahimutang sa Kapanahonan sa Simbahan lahi kay sa ubang mga dispensasyon. Ang sugo sa “pabilin paggunit sa misteryo” nagapaila sa labing hinungdanon-kaayo nga kalihukan sa harianong pamilya: sa wayhunong pagkat-on, pagbaton, ug paggamit sa mga doktrina sa Simbahan. Pagpamati og doktrina, pagpalandong sa doktrina, pagpuyo pinaagi sa doktrina mao ang kinatasang porma sa pagsimba. Ang harianong pamilya sa Dios adunay usa ka waykaparehas nga potensiyal sa pagsimba sa Dios tungud sa wasukad-buhata nga gidak-on sa divine nga pagpadayag diha sa misteryo nga doktrina (Mga Taga-Efeso 3:18).

ANG PORPOLYO SA DIMAKITANG MGA BAHANDI

*Ang Kabuhong sa Magtotoo nga Gitudlo
pinaagi sa Katangdian*

Kita nakahisgot sa tulo ka *politeuma* nga mga pribilihiyo. Ang bawtismo sa Balaang Espiritu nagabutang sa Kapanahonan sa Simbahan.

honan sa Simbahan nga magtotoo ngadto sa paghiusa uban ni Kristo. Ang protokol nga plano sa Dios nagamantala sa harianong paagi sa kinabuhi nga ang Dios nagapaabot sa Kristohanon tungud sa iyang gibayaw nga posisyon diha ni Kristo. Ug misteryo nga doktrina nagabutyag sa Kapanahonan sa Simbahan uban sa tanan niyang divine nga mga bahandi ug mga sugo nga maghubit sa paagi sa kinabuhi sa Kristohanon.

Kining tulo ka kahibulungang mga benepisyo sa atong langitnong pagkalungsuranon maoy mga kabahin sa usa ka masdako nga larawan. Sila sakup sa usa ka *porpolyo sa dimakitang mga bahandi* nga ang Dios nga Amahan midesinyo sa eternidad nga milabay para sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Porpolyo maoy usa ka termino para sa mga katigayunan sa usa ka tigpamuhunan, usa ka kapulong para sa iyang mga bahandi. Ang Dios mibuhong sa mga bahandi sa iyang grasya diri kanato (Mga Taga-Efeso 1:6-8, 18; 3:8, 16; Mga Taga-Filipos 4:19; Mga Taga-Colosas 1:27; 2:2). Matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa dikatoohan nga adunahan.

Dalayegon *mao* ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Kristo, kinsa [ang Amahan] mi-panalangin kanato uban sa matag espirituhanong panalangin diha sa langitnong *mga dapit* diha ni Kristo. (Mga Taga-Efeso 1:3, NASB)

Dili lamang ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo usa ka lungsuranon sa langit apan kana nga pagkalungsuranon nagapasabut og kinatas-ang kabuhong. “Atong *politeuma* anaa sa langit” (Mga Taga-Filipos 3:20), ug ang atong porpolyo gihulagway ingon nga naglakip sa “matag espirituhanong panalangin diha sa langitnong mga dapit” (Mga Taga-Efeso 1:3). Ang Mga Taga-Efeso 1:3 nagapahimug-at sa tinubdan niining mga panalangin (Dios

nga Amahan) ug ang mga mekanika sa pagdawat kanila (gikan ni Kristo). Kita mopatin-aw niini nga mga mekanika sa dili dugay.

Ang porpolyo sa magtotoo sa dimakitang mga bahandi mahimong mapinig. Ang Mga Taga-Efeso 1:3-6 nagaila sa nag-unang mga bahandi; ang ikaduha ug ginsakupan nga mga bahandi maila gikan sa laing mga yugto sa Kasulatan.

1. *Nag-unang mga bahandi.*
 - a. Escrow nga mga Panalangin.
 - b. Kompiyuter nga mga bahandi.
2. *Ikaduhang mga bahandi.*
 - a. Sa kabubut-on nga mga Bahandi.
 - b. Produksiyon nga mga Bahandi.
 - c. Mga bahandi para sa Wamahitakus nga Pag-antos.
3. *Ginsakupan nga mga bahandi.*

Espirituhanong mga Gasa.

Ako misagup og duha ka mga katangdian sa pagtabang og butyag sa nag-unang mga bahandi sa Kristohanon. Ako magtawag kanila og iyang *escrow nga mga panalangin* ug iyang *kompiyuter nga mga bahandi*. Diha sa Mga Taga-Efeso 1:3, ang pulongan “matag espirituhanong panalangin diha sa langitnong mga dapit diha ni Kristo” nagahulagway sa escrow nga mga panalangin. Diha sa mga bersikulo 4 lahus sa 6, pagpili ug unang-destinasyon maglangkub sa kompiyuter nga mga bahandi.

Ang gibayaw nga dadangatan sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo ug dako-kaayong katigayunan sa “hilabihang nagdagsang labaw sa tanan nga kita mangayo o maghunahuna” (Mga Taga-Efeso 3:20). Ang Bibliya nagapadayag kanila diha sa daghang mga pasiplat ug mga dugang; sila kinahanglang mapatin-aw sa daghang mga paagi ug gikan sa lainlaing mga panan-aw. Busa, ang katangdian nagakaput og usa ka importanteng papel sa pagpanudlo

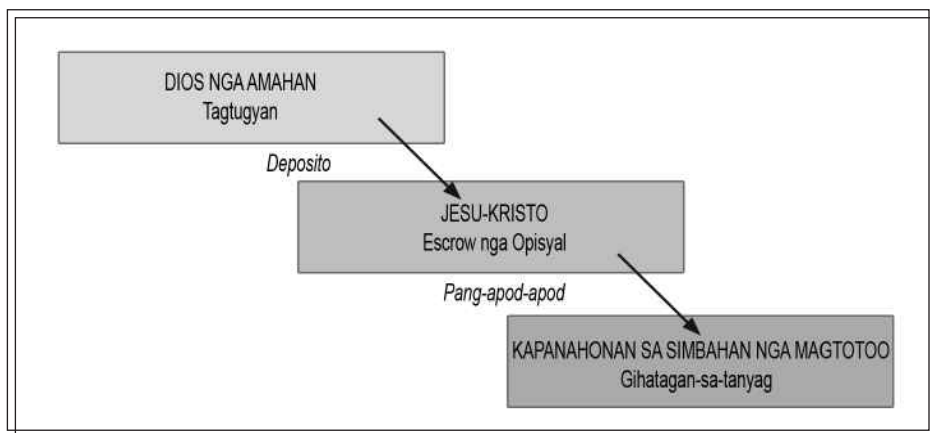
sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Human na kita miagi sa hilisgutan gikan sa baroganan sa pagkalungsuranon, Romanhong pagsagup, mga bahin sa lawas, aristokratiko nga protokol, ang sekreto nga mga doktrina sa usa ka masalikwayong rilihiyon, ug usa ka pamuhunan nga porpolyo. Karon idugang ang mga hustong-panan-aw sa usa ka escrow nga kontrata ug usa ka kompiyuter.

Ang mga katangdian nga akong gimugna maoy matudloong mga tabang ug wala gituyo sa perpekto nga pagpahaom sa usag-usa. Matag-usa nagasilbi sa pagbutyag og usa ka piho nga aspeto sa kamatuuran. Ang kamatuuran mismo maoy kinsa sa perpektong nagapahaom.

Escrow nga mga Panalangin

PANULUNDON NGA GITAGANA DIDTO SA LANGIT

Tulo ka mga partido ang giila diha sa Mga Taga-Efeso 1:3. Ang relasyon tali sa Dios nga Amahan, Jesu-Kristo, ug ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo dinhi niini nga yugto nagasugyot sa mga kalihukan sa usa ka tagtugyan, usa ka magbalantay, ug usa ka gihatagan-sa-tanyag diha sa usa ka escrow nga kontrata. Unsa man ang usa ka escrow nga kontrata? Kini usa ka maybili nga kasabutan hain ang usa ka partido nagahatag sa laing partido og usa ka butang nga bililhon. Imbis sa paghatag niini sa laktod, hinoon, ang tagtugyan nagabutang sa artikulo diha sa pagbantay sa usa ka tawo nga waylabot sa kasabutan, gitawag og magbalantay o ang escrow nga opisyal. Ang escrow nga opisyal nagatipig sa artikulo nga luwas ug nagaapod niini ngadto sa gihatagan sa tanyag human lamang ang piho nga mga kondisyon matuman, nga namantala diha sa escrow nga kasabutan.

ESCROW NGA MGA PANALANGIN

Ang mismong kahubitan sa escrow nagakahulugan nga adunay mga kondisyon nga pagatumanon sa gihatagan-sa-tanyag sa dili pa ang artikulo itugyan ngadto kaniya. Ang escrow nga kasabutan nagahatag kanato og usa ka tin-aw nga larawan sa atong kahimtang atubangan sa Dios ug sa atong katuyoan sa kinabuhi.

Diha sa eternidad nga milabay ang Dios nga Amahan miandam og espesyal nga mga panalangin para sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Siya mideposito adtong mga panalangin diha ni Kristo “sa wala pa ang pundasyon sa kalibutan” (Mga Taga-Efeso 1:4). Maingon nga ang escrow nga kontrata dimabakwi gikan sa petsa sa kontrata, sa ingon niini usab ang mga panalangin sa magtotoo nahisakup ngadto kaniya sa dimabakwi gikan sa eternidad nga milabay. Ang Dios mihatag sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo og usa ka pribadong kwenta sa langit, nga Siya dili makawagtang o makatak-up. Ang Dios dili makabawi sa Iyang mga panalangin. Kini nga kwenta napuno sa talagsaon nga mga panalangin—pipila para sa panahon, pipila para sa eternidad. Ang Dios midesinyo sa escrow nga mga panalangin lamang para sa matag usa ka magtotoo, usa ka “panulundon nga dimadunot ug wayhugaw ug dili mahanaw, gitagana sa

langit para [kaniya]” (1 Pedro 1:4).

Escrow nga mga panalangin milabaw kaayo sa matag-adlaw nga sa lohistika nga mga panalangin sama sa pagkaon, silonganan, mga sinina, panalipud, transportasyon, ug usa ka tinubdan sa pagtulon-an sa Bibliya.⁶⁹ Ang Dios nagasangkap sa lohistika nga grasya sa wayhunong ug sa dikondisyonal ngadto sa matag magtotoo—positibo o negatibo, mananaog o napildi (Mateo 6:25-34; Mga Taga-Filipos 4:19; cf., 4:2-3). Escrow nga mga panalangin, hinoon, maoy gitagana para sa espirituhanong pagkahamtong.

Talagsaon kaayo kining “masdakong grasya” nga mga panalangin (Santiago 4:6) nga ang matag tigdawat kinahanglang magkuput og usa ka hamtong nga kapasidad sa pag-ila kanila ug sa pagbenepisyo gikan kanila. Kon walay igo nga kapasidad sa kalag, ang usa ka magtotoo dili makahibalo og unsay buhaton niining divine nga mga hinatag. Kon siya midawat og pagtugyan sa iyang escrow nga mga panalangin samtang sa espirituhanon nga dihamtong pa, siya makalubag kanila, makagamit nga sayup kanila, ug makahimo sa iyang-kaugalingon nga miserable. Dinhi, unya, kita makakita sa kondisyon nga namantala diha sa escrow nga kontrata: Sa dili pa si Jesu-Kristo moapod-apod sa escrow nga mga panalangin, ang magtotoo kinahanglang magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Pag-usab, ang pagkahamtong nagaabut pinaagi sa panabut ug aplikasyon sa doktrina sa Bibliya isip kabahin sa pagpuyo sa makanunayon sulud sa divine dynasphere.

Ang usa ka hamtong nga relasyon uban sa Dios maoy sa dako ang labing bililhon nga escrow nga panalangin para sa kinabuhi sa Kristohanon ibabaw sa kalibutan. Kahibulong ug pasalamat ngadto sa Dios magdasig sa taras sa hamtong nga magtotoo diha sa matag-butang nga siya nagahimo.

69. Thieme, *The Integrity of God*, 30, 90-91.

Diha sa iyang kalag siya adunay kapasidad aron mahimong malipayon, kapasidad sa pagsabut ug pagbenepisyo gikan sa divine nga mga panalangin, kapasidad sa pag-agwanta og pag-antos, kapasidad sa pagpabilin sa katakus-paglaraw diha sa iyang kaugalingong kinabuhi. Siya adunay usa ka personal nga pag-ila sa dadangatan. Ang pagsimba nahimong usa ka halawum nga pagkamatubagon diha sa usa ka kalag nga gisilsilan sa kamatuuran ug napuno sa Espiritu (Juan 7:38). Personal nga gugma para sa Dios nahimong okupasyon uban sa Persona ni Kristo (Mga Taga-Galacia 2:20; Mga Taga-Filipos 1:21). Apan ang “matag espirituhanong panalangin” nagalakip labaw pa gani niining katingalahan, dimahikap nga mga benepisyo. “Espirituhanon” diha sa Mga Taga-Efeso 1:3 nagapunting ngadto sa Dios isip ang tinubdan sa escrow nga mga panalangin, nga usab mag-apil sa daghang mahikap ug materyal nga mga panalangin, pinatuyo para sa matag-usa.

MGA PANALANGIN PARA SA PANAHOON UG ETERNIDAD

Matag magtotoo adunay escrow nga mga panalangin para sa panahon ug escrow nga mga panalangin para sa eternidad. Mga pananglitan niini nga mga panalangin gipasundayag diha sa *The Integrity of God*.⁷⁰ Isip ang escrow nga opisyal si Jesu-Kristo mosugod sa pag-apod-apod sa *escrow nga mga panalangin para sa panahon* sa dihang ang magtotoo nagakab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Ang atong Ginoo moganti sa *escrow nga mga panalangin para sa eternidad* didto sa paghukum nga lingkoranan ni Kristo, nga mahitabo diha dayon human sa Pagsakgaw sa Simbahan (1 Mga Taga-Corinto 4:5; 2 Mga Taga-Corinto 5:10).

Mga magtotoo kinsa magpakyas sa pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong ug wala magdawat sa ilang

70. Ibid., 114-50.

escrow nga mga panalangin para sa panahon, usab dili modawat sa ilang escrow nga mga panalangin para sa eternidad (1 Mga Taga-Corinto 3:12-15). Ang sumbanan mao ang tawhanong kabubut-on—makanunayon nga positibo o negatibong tubag sa matag magtotoo ngadto sa plano sa Dios para sa Kristohanong kinabuhi. Human sa kaluwasan, unsa? Ang dakong pangutana adunay waykatapusang mga sangputanan. Diha sa escrow nga kontrata, ang butang-kinahanglan nga anaa para sa pagdawat sa escrow nga mga panalangin para sa eternidad mao nga ang magtotoo kinahanglang nakadawat og escrow nga mga panalangin sa panahon.

Karon kon si bisan kinsa sa tinuud nakigbanga diha sa atletikanhong mga dula [usa ka katang-dian ngadto sa Kristohanong paagi sa kinabuhi], siya wala nagadawat og usa ka purongpurong sa mananaog [escrow nga mga panalangin para sa eternidad] gawas kon siya nagabansay sumala sa mga lagda [nagasubay ngadto sa protokol nga plano sa Dios]. (2 Timoteo 2:5)

Ako nakig-away sa halangdon nga away [miabantelatassamgaang-angsaespirituhanong pagtubo], ako nakahuman sa dagan [mikab-ot sa pagkahamtong], Ako mibantay sa doktrina [ingon nga unang prayoridad diha sa kalag]. Diha sa umaabot usa ka purongpurong sa pagkamatarong [escrow nga mga panalangin para sa eternidad] gitagana para kanako [diha sa deposito sukad sa eternidad nga milabay], nga ang Ginoo, ang matarong nga maghuhukum, moganti kanako nianang adlaw [didto sa paghukum nga lingkoranan ni Kristo] ug dili lamang ngari kanako, apan ngadto sa

tanang kinsa nahigugma sa Iyang pagpakita [hamtong nga mga magtotoo, kansang hingpit nga pagsabut sa doktrina nagapahimo kanila aron mapuy-an ni Kristo]. (2 Timoteo 4:7-8)

Bulahan [malipayon] ang tawo kinsa nagalahutay ubus sa pagsulay [sa malampusong nagalabang sa mga pagsulay nga magpatulin sa espirituhanong pagtubo];⁷¹ siya modawat sa purongpurong sa kinabuhi [escrow nga mga panalangin para sa eternidad] nga ang Dios misaad niadtong sa wayhunong nga nahigugma Kaniya [hamtong nga mga magtotoo]. (Santiago 1:12)

Kini nga mga yugto maghulagway og tinguha para sa kamatuuran, gugma para sa Dios, kusog sa karakter, makapatagad nga kalig-on, paglahutay, pangpadasig, buylo, ug kalipay. Ang maong mga kalidad sa sulud sa tawo mao ang escrow nga mga panalangin para sa panahon. Sila ang escrow nga mga panalangin nga gisuportaran pinaagi sa sukaranong mga kapasidad sa kalag giugmad padulong sa pagkahamtong. Sa waykausaban kini nga mga taras—kinang escrow nga mga panalangin para sa panahon—nahisakup ngadto sa mga magtotoo kinsa ang Kasulatan nagaila isip mga tigdawat sa waykatapusang mga ganti o “mga korona”—ilang mga escrow nga mga panalangin para sa eternidad (1 Mga Taga-Corinto 9:24-27; Mga Taga-Filipos 4:1; 1 Mga Taga-Tesalonica 2:19-20; 1 Pedro 5:1-4; Pinadayag 2:10). Pang-apod-apod sa duha ka mga kategoriya sa escrow nga mga panalangin—para sa panahon ug para sa eternidad—nagaagad diha sa pagtuman sa magtotoo sa protokol nga

71. Para sa usa ka paghulagway sa buylo nga pagsulay, tan-awa sa Thieme, *Christian Suffering*, 128-47.

plano sa Dios dinhi sa panahon. Ang butang-kinahanglan nga anaa para sa pagdawat sa escrow nga mga panalangin nagadrama sa tinguha sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa kalibutan: Pagkat-on sa doktrina sa Bibliya, pag-angkon og espirituhanong buylo, pagtubo, pagkab-ot sa pagkahamtong! Sa laing mga pulong, mag-abut sa paghigugma ug paghimaya ni Kristo.

WAMAAPOD-APOD NGA MGA PANALANGIN UG ANG HIMAYA SA DIOS

Niini nga takna ang matag magtotoo adunay usa ka escrow nga kwenta sa langit lakip iyang ngalan niini. Apan dili ang matag magtotoo nagakuha og pang-apud-apud niadto nga mga panalangin. Pagkaignorante sa doktrina sa Bibliya nagakahulugan og pagkaignorante sa divine nga mga bahandi, nga nagagarantiya og pagkapakyas sa paggamit niadto nga mga bahandi. Pagkapakyas sa makanunayong paggamit sa divine nga mga bahandi nagalangkub og pagkapakyas sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios, nga nagakahulugan nga ang magtotoo dili makakab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Kon walay pagkahamtong, nan walay kapasidad para sa mga panalangin; busa, walay escrow nga mga panalangin para sa panahon, ug walay escrow nga mga panalangin para sa eternidad (1 Mga Taga-Corinto 3:11-15). Kini dili makadaot sa iyang kaluwasan, apan ang iyang kawalay-pagtagad o pagsalikway sa doktrina sa Bibliya nagahimo kaniya nga usa ka espirituhanong napildi.

Walay pamalibad para sa pagkapakyas sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios. Ang Dios sa matinumanon nagasangkap sa lohistika nga grasya ngadto sa mananaog ug napildi pareho, nagsangkap labaw kay sa igong oportunidad para sa napildi sa pagbawi sa iyang buylo ug pagsugod-pag-usab sa iyang pag-abante. Managsamang pribilihiyo

ug managsamang oportunidad maoy mga kamatuuran sa Kristohanong paagi sa kinabuhi, ug ang escrow nga mga panalangin sa ilang-kaugalingon maoy dimabakwi ug dimadunot nga mga katinuuran. Kon ang usa ka magtotoo usa ka espirituhanong napildi, siya ingon niana gumikan sa iyang kaugalingong kabubut-on. Ang usa ka napildi nagahunong sa pagkanapildi sa dihang siya nagasugod paggamit og rebound ug nagasugod sa pagkat-on, o pagkat-on-pag-usab, sa doktrina sa Bibliya. Ang pagbawi sa espirituhanong buylo dili masayon, apan kini dili gayud masmasayon kay sa karon. Ang pagbawi mahimong mosugod sa bisan unsa nga espirituhanong kondisyon hain ang napildi nagakaplag sa iyang-kaugalingon. Walay hinungdan sa paghulat. Walay angay nga hulaton ug daghang ang mawala.

Kon ang napildi dili makabawi, ang iyang personal nga panulundon sa escrow nga mga panalangin mopabilin nga wamaapod-apod, wamadawat, nakadeposito sa langit sa kahangturan. Diha sa pagkabanhaw sa Simbahan, ang napildi modawat sa iyang pagkabanhaw nga lawas ug mopahimulus sa perpektong kalipay sa langit, apan siya dili makadawat sa iyang escrow nga mga panalangin para sa eternidad (1 Mga Taga-Corinto 3:15). Sila mopabilin nga nakadeposito sa kahangturan isip usa ka monumento sa nawala nga oportunidad ug isip diikalimud nga ebidensiya sa grasya sa Dios bisan pa sa negatibong kabubut-on sa tawo (Mga Taga-Efeso 1:3; 3:10; 1 Pedro 1:3-4).

Ang Dios nahimaya pinaagi sa dimabakwi nga paghatag og escrow nga mga panalangin ngadto sa matag magtotoo “sa wala pa ang pundasyon sa kalibutan” (Mga Taga-Efeso 1:4; Mga Taga-Colosas 3:24; 1 Pedro 1:4). Ang Dios nahimaya ngadto sa kinatas-an pinaagi sa pang-apud-apud niini nga escrow nga mga panalangin ngadto sa espirituhanong mananaog sa panahon ug eternidad. Ang paghulagway sa Dios diha sa sinugdanan sa Mga Taga-Efeso 1:3, ang Griyegong pungway (*eulogetos*) gihubad og “bulahan,”

apan kini nga pulong sa tinuud nagakahulugan og “angay sa pagdayeg ug paghimaya.” Diha sa susamang bersikulo ang punglihok mao ang (*eulogeo*), “sa pagpanalangin.” Dugang pa, ang kaamgid nga pungan (*eulogia*) gigamit para sa “mga panalangin” sa magtotoo. Bulahan, pagpanalangin, mga panalangin: Kini nga madramahong paggamit sa Griyegong kaamgid nga mga pulong nagapahayag og usa ka kinahanglanong pagdugtong ngadto sa usag-usa. Kini nga panalangin mao ang paagi sa paghimaya sa Dios. Siya nahimaya pinaagi sa pagpanalangin kanato. Prinsipyo: Ang unang butang nga ang Dios mihimo para kanato—pagbutang og espesyal nga mga panalangin diha sa escrow—mitukod sa paagi sa paghimaya Kaniya. Ang tinguha sa Dios nga kita magdawat sa atong escrow nga mga panalangin dili mahimong mapahayag sa labi pang mapahimug-aton.

Sa unsa kita maghukum? Sa wayduhaduha, ang asetismo *dili* ang Kristohanong paagi sa kinabuhi (Mga Taga-Colosas 2:20-23). Apan walay usa sa waytumong, wamapanton nga pagkawaybalaod (2 Timoteo 2:5). Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo adunay usa ka dadangatan. Siya nagahimaya sa Dios pinaagi sa paggamit sa divine nga mga bahandi aron nga siya nagatubo sa espirituhanon ug nagaangkon og kapasidad sa pagpahimulus sa iyang escrow nga mga panalangin.

Ang Dios mibuhat og escrow nga mga panalangin para sa matag magtotoo sa matag dispensasyon, apan ang labing-dako nga gidak-on sa porpolyo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagahimo hasta ngani sa iyang escrow nga mga panalangin nga waykaparehas. Kita mag-abut karon sa usa ka bililhon kaayo nga artikulo diha sa porpolyo sa harianong magtotoo nga nagapahimutang sa iyang mga panalangin lahi kay sa adtong tanan nga laing mga dispensasyon.

Kompiyuter nga mga Bahandi

USA KA MODERNO NGA KATANGDIAN

Pag-usab, ang porpolyo sa Kristohanon sa dimakitang mga bahandi nagalakip og duha ka mga kategoriya sa nag-unang mga bahandi. Kita mihulagway sa escrow nga mga panalangin; kita karon magbalhin sa atong pagtagad ngadto sa *kompiyuter nga mga bahandi*. Ako maggamit niini nga termino sa paghulagway sa pagpili ug unang-destinasyon sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo.

Maingon nga Siya [Dios nga Amahan] *mipili* kanato diha Kaniya [diha sa paghiusa uban ni Kristo] sa wala pa ang pundasyon sa kalibutan, nga kita mahimong balaan ug waysayup atubangan Kaniya [ang katuyoan sa Dios diha sa pagpili nagalakip sa posisyon ug sa kasinatian nga kabalaanan dinhi sa kalibutan ug kinatas-an nga kabalaanan didto sa langit]. Diha sa gugma Siya *unang-midestino* kanato sa pagsagup isip mga anak pinaagi ni Jesu-Kristo ngadto sa Iyang-kaugalingon [sama diha sa Romanhong naandan sa pagsagup], sumala sa buutang tinguha sa Iyang kabubut-on, ngadto sa pagdayeg sa himaya sa Iyang grasya, nga Siya sa gawasnong mihatag kanato diha sa Hinigugma [diha sa paghiusa uban ni Kristo]. (Mga Taga-Efeso 1:4-6, NASB, mga italiko gidugang)

Unsa ang “pagpili” ug “unang-destinasyon”? Unsaon nga sila makadaot kanato? Sa hamubo, ang Dios mitukod og usa ka plano ug misangkap kanato uban sa tanang mga bahandi

nga gikinahanglan sa pagtuman niana nga plano.

Ang mga kompiyuter maoy usa ka nasinati nga bahin sa adlaw-adlaw nga kinabuhi. Usa ka masayon nga katangdian sa usa ka kompiyuter tingali makatabang sa paghimo niining yugto nga tin-aw. Ang makuti nga mga kalihukan sa usa ka kompiyuter mahitabo diha sa gamay-kaayo nga elektrikong mga sirkuwito gibuhad ngadto sa usa ka dasok nga elektronikanhong sirkuwito sa silikon dili masdako kay sa ulo sa usa ka alpiller.

Lahi nga mga dasok nga elektronikanhong sirkuwito maghimo sa tinuyo nga mga kalihukan diha sa kompiyuter. Duha ka komon nga mga klase niining gamhanan nga mga elektronikanhong sirkuwito maghulagway giunsa sa mahatagong labawng-kamandoan nga Dios mipanalangin sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo nga walay pagnulo sa ilang kabubut-on. Sa pagkatinuud, kining kompiyuter nga katangdian nagatabang pagpatin-aw giunsa sa Dios sa Iyang-kaugalingon nagapahimutang sa tawhanon nga gawasong kabubut-on.⁷²

Ang usa ka kompiyuter nagasulud sa usa ka pihong gidaghanon sa mga dasok nga elektronikanhong sirkuwito. Pipilasa mga elektronikanhong sirkuwito sa hingpit giprograma didto sa pabrika, ang uban gidesinyo didto sa pabrika aron iprograma pinaagi sa tiggamit—sumala sa unsa nga siya nagatinguha sa iyang kompiyuter nga makahimo sa pagbuhad. Pulos ang ROM nga mga elektronikanhong sirkuwito (Read-Only Memory [Basa-Lamang nga Panumduman], giprograma didto sa pabrika) ug ang PROM nga mga elektronikanhong

72. Ako usab maggamit sa usa ka kompiyuter nga katangdian sa paghulagway sa doktrina sa divine nga mga dekrita (tan-awa sa Thieme, *The Integrity of God*, Pakapin sa Basahon B). Ang “kompiyuter nga mga bahandi” diha sa porpolyo sa magtotoo, hinoon, maoy usa ka lahi nga katangdian. Sila maghulagway sa tinagsa nga Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo imbis nga sa tibuuk dekrita sa Dios sa eternidad nga milabay. Ang kompiyuter nga nagasulud sa matag-butang kinahanglang dili ikalibog uban ang kompiyuter nga nagahulagway sa kinabuhi sa usa ka magtotoo.

sirkuwito (Programmable Read-Only Memory [Maprograma nga Basa-Lamang nga Panumduman], gibuhat didto sa pabrika aron maprograma sa tiggamit mismo) dili mahimong mausab human sila naprograma. Ug pulos kinahanglanon para sa epektibong paglihok sa kompiyuter.

Sama sa kompiyuter, ang kinabuhi sa magtotoo nagalakip sa duha sa divine nga kinalabwang-kamandoan (ikatandi ngadto sa ROM nga mga elektronikanhong sirkuwito nga giprograma sa sinugdan didto sa pabrika) ug tawhanong kabubut-on (ikatandi ngadto sa PROM nga mga elektronikanhong sirkuwito nga giprograma pinaagi sa kaugalingong mga desisyon sa tiggamit). Maingon nga usa ka piho nga kompiyuter dili mapaandar nga wala ang duha ka mga klase sa giprograma nga mga dasok nga elektronikanhong sirkuwito, ingon niini usab ang tawhanong hunahuna ug lihok dili mahitabo nga wala ang lihok sa duha sa divine nga kinalabwang-kamandoan ug tawhanong kabubut-on.

Sa tinuud, ang Dios mao ang Usa kinsa nagahimo sa atong kabubut-on nga gawasnon. Siya mihatag sa tawo og gawasnon nga kabubut-on, maingon nga ang pabrika nagadesinyo sa PROM nga mga elektronikanhong sirkuwito sa kompiyuter sa piho sa pagtugot sa tiggamit nga maghukum og unsaon ang kompiyuter nga molihok. Ang pagprograma sa tiggamit sa iyang kaugalingong PROM nga elektronikanhong sirkuwito nagalihok lamang tungud sa plano sa tigdesinyo: Ang pabrika nga desinyo sa PROM nga elektronikanhong sirkuwito nagagamit sa pagprograma sa tiggamit ug nagahimo niini nga epektibo. Diha sa usa ka pareha nga paagi, ang Dios sa labawng-kamandoan nagahimo sa gawasnong mga pagpili sa tawo nga tinuud, piho, ug waykausaban human sila mahimo.

Sumala sa katangdian, matag tawo maoy sama sa usa ka kompiyuter. Ang iyang ROM nga elektronikanhong sirkuwito (giprograma sa hingpit pinaagi sa kinalabwang-kamandoan

sa Dios) giprograma uban sa iyang kompiyuter nga mga bahandi. Siya walay kapilian diha niini nga butang. Una pa kaayo sa tawhanong kasaysayan nga misugod, ang Dios subay sa usa lamang ka kagikan mipili sa paghatag sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo og piho nga mga kinaiya. Siya mipili sa paghimo sa Kristohanon nga espirituhanong pagkaharianon—ingon sa sinugdanan, sa paghimo kaniya nga labing gamhanang kompiyuter nga gibuhat sukad. Kini nagakahulugan nga ang kompiyuter nga mga bahandi sa pagpili ug unang-destinasyon maglakip og kahibulungang mga benepisyo, nga ang Dios mihatag sa eternidad nga milabay. Kita karon nagtoon niini nga mga benepisyo ingon nga ang waykaparehas nga mga kinaiya sa Kapanahonan sa Simbahan.

Ang ROM nga elektronikanhong sirkuwito nagasulud sa plano sa Dios ug nagahatag sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa kahimtang ug mga bahandi nga gikinahanglan sa pagtuman niining masuknaon nga protokol. Ang PROM nga elektronikanhong sirkuwito (giprograma sa paagi nga ang tawhanong kabubut-on nagapili) nagahatag kanato sa kagawasan sa paggamit adtong gamhanan nga mga bahandi kon kita nan mangandoy. Ang PROM nga elektronikanhong sirkuwito nagahimo kanato nga espirituhanong mga mananaog o mga napildi, sumala sa atong mga desisyon sa paggamit sa divine nga mga bahandi ug pagtuman sa plano sa Dios—o sa wapagtagad sa atong espirituhanong dadangatan diha ni Kristo.

DIVINE NGA KINALABWANG-KAMANDOAN UG KRISTOHANONG KAGAWASAN

Ang kompiyuter nga katangdian nagatabang kanato pagsabut unsa ang natuman sa kinalabwang-kamandoan ug omniscience sa Dios sa eternidad nga milabay alang

sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang mga panalangin nga gisulti diha sa Mga Taga-Efeso 1:5-6 mao ang pipila ka waykaparehas nga mga kinaiya sa Kapanahonan sa Simbahan nga kita human na mihisgot. Sa eternidad nga milabay ang Dios mihukum nga ang *kabalaanan* ug *pagsagup* ihatag ngadto sa harianong pamilya pinaagi sa paghiusa uban ni Kristo. Sa ingon usab nga giila, kita walay kapilian niini nga butang: Diha sa takna sa pagtoo diha ni Kristo, kini nga mga panalangin maato ug kita bag-o nga mga binuhat diha ni Kristo, usa ka bag-o nga espirituhanong kaliwatan. Ang mga mekanika hain ang Dios mitukod niini ug sa laing mga kinaiya sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo milakip sa pagpili ug unang-destinasyon.

Ang pagpili nagapahayag sa labawng-kamandoang katungud sa Dios ngadto sa Iyang mga binuhat.⁷³ Ang pagpili mahimong ihulagway mahitungud sa mga tawo ug mahitungud sa mga grupo. Ang Dios mipili para sa kaluwasan sa matag tawhanong linalang kinsa mitoo gayud diha ni Jesu-Kristo. Ang pagpili dili ang hinungdan sa kaluwasan. Hinoon, ang Dios sa labawng-kamandoan mipili sa pagtuman sa tanan nga buhat para sa kaluwasan sa tawo ug sa pagtukod sa wala-ang-merito nga pagtoo diha ni Jesu-Kristo isip ang bugtong nagpabilin nga sumbahan para sa pagkuha og kaluwasan. Tungud kay ang divine omniscience dili limitado sa panahon, ang Dios nahibalo sa eternidad nga milabay kinsa ang motoo ni Kristo ug sa eternidad nga milabay mipili sa matag *magtotoo* nga mahimong tigdawwat sa waykatapusang kaluwasan. Sa laing mga pulong, Siya mipili sa paghimo sa kaluwasan nga usa ka katinuuran diha sa kalag sa bisan kinsa sa tinuud motoo diha ni Kristo. Busa, ang matag magtotoo sa matag dispensasyon mahimong

73. Usa ka madetalyehong pagtoon sa pagpili ug sa gipahilunang-kapalaran gipasundayag diha sa tingog nga mga pagrekord og maangkon nga walay bayad sama sa giila diha sa panid iv.

ihulagway isip pinili mahatungud sa kaluwasan.

Ang pagpili usab maoy usa ka bibliyanhong termino nga nagadala og dugang pagkahinungdanon para sa piho nga makasaysayanong mga grupo sa mga magtotoo. Aniyay dugang pa laing kategoriya sa doktrina nga nagapadayag sa dispensasyon nga mga kalainan. Pagpili ngadto sa kaluwasan nagahatag sa matag magtotoo sa mga kinahanglanon para sa pagpuyo uban sa Dios sa kahangturan—naglakip sa waykatapusang kinabuhi ug divine nga pagkamatarong. Apan gidugang niining managsama nga mga pagsangkap, dugang pang mga panalangin maoy ihatag sa gibungat nga mga grupo sa mga magtotoo diha sa takna sa kaluwasan. Kini gidesinyo sa pagtuman sa katuyoan sa Dios labaw sa kaluwasan.

Ang posisyon ug mga bahandi nga gihatag diha sa takna sa kaluwasan sa mga myembro sa harianong pamilya maoy labi pang malukpanon kay sa mga panalangin nga gihatag ngadto sa mga magtotoo sa laing mga dispensasyon.⁷⁴ Ang Dios mipili sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo para sa usa ka waykaparehas, linangkub nga katuyoan labaw pa sa kaluwasan. Ang piho nga dadangatan sa harianong pamilya diha pulos sa panahon ug eternidad mao ang sa paghimaya sa Dios ngadto sa kinatas-an diha sa paghiusa uban ni Jesu-Kristo.

Ang pagpili sa Simbahan maoy usa sa pipila ka linangkub nga divine nga mga pagpili, tulo niini maoy may labot sa atong pagtoon.⁷⁵

1. *Ang pagpili sa Israel* (Deuteronomio 4:37; 7:6; Isaiah

74. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagadawat sa labing minos kwarenta ka mga butang gikan sa Dios sa daklit sa kaluwasan. Tan-awa sa Thieme, *Ang Plano sa Dios* (2017); *Rebound Giduaw-pag-usab* (2017).

75. Laing linangkub nga mga pagpili maglakip sa mga Levite ug sa pamilya ni Aaron (Numeros 17—18) ug ang 144,000 nga Hudiyong mga ebanghelista sa Kalisdanan (Pinadayag 7:4-8).

- 45:4; Mateo 24:22, 24, 31; Mga Taga-Roma 11:5-7).
2. *Ang pagpili ni Kristo* (Isaiah 42:1; Mga Taga-Efeso 4:1; 1 Pedro 2:6).
 3. *Ang pagpili sa Simbahan* (Mga Taga-Efeso 4:1; 1 Mga Taga-Tesalonica 1:4; 2 Mga Taga-Tesalonica 2:13; 2 Pedro 1:3).

Usa ka tanud sa pagkamalungtaron nagalagbas niining tulo ka mga ekspresyon sa divine nga kinalabwang-kamadoan, apan ang mga kalainan usab maoy tinuud ug makahuluganon. Kining tulo ka waykaparehas nga mga pagpili magpahayag sa katuyoan sa Dios diha sa tulo ka lahi nga mga dispensasyon: 1) ang pagpili sa Israel—ang Dios mitawag sa mga Hudiyo isip usa ka bag-ong makaliwatan nga kaliwatan sa pagpanalangin sa tanang kanasuran sa kalibutan, 2) ang pagpili ni Kristo—ang Dios mitawag ni Kristo ingon nga ang Manluluwas sa pagpalit sa kaluwasan sa tibuuk katawhan ug aron ibayaw labaw sa tanang mga binuhat, ug 3) ang pagpili sa Simbahan—ang Dios mitawag sa usa ka harianong pamilya isip usa ka bag-o nga espirituhanong kaliwatan sa paghimaya sa bag-ong-nadaog nga pagkaharianon ni Jesu-Kristo sa kahangturan.

Isip kabahin sa atong *politeuma* nga mga pribilihiyo, busa, pagpili mao ang labawng-kamandoan nga ekspresyon sa eternidad nga milabay sa kabubut-on sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ubus sa pagpili, ang Dios nga Amahan mibuut sa Iyang kinatas-an ug labing-maayo para sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, sa kaniadto mideposito sa Iyang kinatas-an ug labing-maayo para kanato uban ni Kristo. Sa laktod, ang kabubut-on sa Dios para sa atong mga kinabuhi mao nga kita magdawat og unsa ang nahisakup ngadto sa nahimaya nga Kristo.

Ako mag-ampo nga ang mga mata sa inyong

kasingkasing malamdagan, aron nga kamo mahibalo og unsa ang paglaum sa Iyang pagtawag, unsa ang mga katigayunan sa himaya sa Iyang panulundon diha sa mga santo, ug unsa ang labaw nga kadako sa Iyang gahum [ang divine dynasphere] paingon kanato kinsa magtoo. *Kini maoy* sumala sa lihok sa kalig-on sa Iyang kusog nga Siya mipadangat diha ni Kristo, sa dihang Siya mipabuhi Kaniya gikan sa patay, ug mipalingkod Kaniya sa Iyang toong kamut diha sa langitnong *mga lugar* [nagpagahum ni Kristo diha sa 'natad sa panggubatan' nga pagkaharianon para sa Iyang kadaugan didto sa krus], labaw kaayo sa tanang pamunoan ug awtoridad ug gahum ug kamandoan, ug matag ngalan nga gihingalan, dili lamang dinhi niini nga panahon, apan usab diha sa usa ka umaabot [ang permanenteng resolusyon sa anghelanong away]. Ug Siya magpahiluna sa tanang mga butang diha sa pagkasakup ubus sa Iyang mga tiil, ug mihatag Kaniya isip pangulo labaw sa tanang mga butang ngadto sa simbahan, nga mao Iyang lawas, ang kahingpitan Niya kinsa nagapuno sa tanan-tanan. (Mga Taga-Efeso 1:18-23, NASB)

Kini mao ang katuyoan hain ang Dios mitawag kanato ug milain kanato: sa pagbayaw sa pagkaharianon ni Kristo ngadto sa kinatas-an. Ang atong pagpili nagabuhat sa espesyal nga mga pribilihiyo ug mga oportunidad nga gikinahanglan para kanato sa pagdawat sa mga panalangin sa espirituhanong pagkaharianon nga maghimaya ni Kristo.

Pagpili ug unang-destinasyon maoy duha ka mga kilid sa mao ra nga sensilyo. Ang Dios mipili kanato sa paghimaya ni Kristo ngadto sa kinatas-an ug mipili sa pagtuman niini nga katuyoan pinasikad sa usa ka tino nga plano. Ang pagpili

sa Simbahan mao ang *ekspresyon* sa labawng-kamandoan nga kabubut-on sa Dios para sa matag magtotoo sa Kapanahonan sa Simbahan; unang-destinasyon mao ang *pagsangkap* sa Iyang labawng-kamandoan nga kabubut-on. Dinhi sa panahon kining divine nga pagsangkap gipinig ingon nga ang protokol nga plano sa Dios, apan sa dihang gituki diha sa konteksto sa eternidad nga milabay, kini nga pagsangkap maoy gitawag og unang-destinasyon.

Una pa kaayo nga ang tawhanong kasaysayan misugod, ang Dios sa labawng-kamandoang mitukod og usa ka labaw sa kinaiyahan nga paagi sa kinabuhi para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo ug misangkap sa labaw sa kinaiyahan nga paagi sa pagtuman. Ang unang-destinasyon nagapasabut nga ang bugtong paagi sa pagtuman sa plano sa Dios para sa atong mga kinabuhi mao ang sa minatarong nga paggamit sa mga bahandi nga Siya mihatag kanato. Kita gawasnon sa paghimo og maayong paggamit sa kompiyuter o sa pagdumili-pagtagad sa iyang dakong potensiyal, apan ang kompiyuter nagalihok diha sa usa ka piho nga paagi. Kita kinahanglang makakat-on unsaon sa paggamit niini ug unya kinahanglang maggamit niini sa minatarong. Usa ka prinsipyo nagalang kub sa kompiyuter nga mga bahandi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo: Ang Kristohanon gidesinyo sa pagpuyo sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Gikan sa makapalihok nga hustong-panan-aw sa magtotoo kini nagapasabut nga ang usa ka hustong butang kinahanglang buhaton diha sa hustong paagi.

Pagpadako sa Porpolyo uban sa Ikaduhang mga Bahandi

Ang paggamit sa magtotoo sa iyang kompiyuter nga mga bahandi sa tinuud nagapadako sa iyang porpolyo. Sa eternidad nga milabay ang Dios nga Amahan mitukod sa

nag-unang mga bahandi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (escrow nga mga panalangin ug kompiyuter nga mga bahandi). Unya ang Dios midugang sa *ikaduhang mga bahandi* ngadto sa porpolyo nga nagkauyon ngadto sa positibong tubag sa magtotoo sa panahon.

Unsaon kini paghimo? Sa eternidad nga milabay ang omniscient nga Dios midungaw sa mga koridor sa panahon, ingon sa sinugdanan, ug nakakita giunsa sa matag magtotoo mogamit sa iyang kabubut-on: positibo o negatibo, para o batok sa protokol nga plano sa Dios. Nga walay paghilabut sa tawhanon nga gawasnong kabubut-on (sa pagkatinuud, *tungud* sa gawasnong kabubut-on), ang Dios miapil sa ikaduhang mga bahandi diha sa porpolyo sa positibong magtotoo pinasikad sa iyang paggamit sa iyang nag-unang mga bahandi.

Ang ikaduhang mga bahandi dili ikaduha diha sa kamahinungdanon o kalidad. Sila sa yano mag-abut sunud sa nag-unang mga bahandi diha sa pagsunudsunud hain ang tawo makasabut kanila, ug sila maglakip og tawhanong kabubut-on. Apan sila maoy mga panalangin gikan sa Dios maingon sa pagkatinuud sa nag-unang mga bahandi.

Mahitungud sa atong katangdian nga nagatandi sa usa ka magtotoo diha sa usa ka kompiyuter, ang nag-unang mga bahandi anaa sa ROM nga mga elektronikanhong sirkuwito, ug ang ikaduhang mga bahandi anaa sa PROM nga mga elektronikanhong sirkuwito. Ang nag-unang mga bahandi magsugod gikan sa kinalabwang-kamandoan sa Dios ug magrepresentar sa iyang desinyo para sa kinabuhi sa magtotoo. Ang ikaduhang mga bahandi usab magsugod gikan sa kinalabwang-kamandoan sa Dios, apan imbis nga nagrepresentar sa kabubut-on sa Dios lamang sila magpadayag sa kaugalingon nga makanunayong positibo nga tubag sa tinagsa nga magtotoo ngadto sa grasya sa Dios. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios ug ang gawasnong kabubut-on sa magtotoo dungang-anaa diha sa

kusog sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Ang ikaduhang mga bahandi, nga kita padulong sa pagtoon, anaa tungud kay ang Dios misiguro niini sa eternidad nga milabay nga ang gamhanang kompiyuter sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo molihok. Siya miprograma niini sa eksakto ingon sa gihukman sa pulos Iyang divine nga kinalabwang-kamandoan ug sa gawasong kabubut-on sa magtotoo.

Ang nag-abante nga magtotoo lamang ang nagadawat sa ikaduhang mga bahandi, nga mao ang tubag sa Dios ngadto sa iyang positibong kabubut-on. Para sa waykaikag o masuklanon nga magtotoo, ang katugbang sa ikaduhang mga bahandi mao ang divine nga disiplina, nga mao ang tubag sa Dios ngadto sa iyang negatibong kabubut-on.

Pinaagi sa paghatag kanato og kagawasan sa pagpili, ang Dios usab mihatag kanato sa mga epekto ug mga sangputanan sa atong mga desisyon. Kon ang atong mga desisyon walay epekto, kita dili unta gawasnon. Apan ang Dios sa tinuud midekrito nga ang mga resulta sa atong mga desisyon sa tinuud mahitabo. Siya mihimo sa atong kabubut-on nga epektibo. Siya mihimo kanato nga responsable para sa atong kaugalingong mga kinabuhi. Kini nagakahulugan nga ang usa ka positibong tubag ngadto sa plano sa Dios adunay usa ka tinuud nga epekto. Siya mihimo sa makanunayon nga positibong magtotoo nga usa ka mananaog. Ang usa ka negatibong tubag usab adunay usa ka tinuud nga epekto, apan ang Dios motugot sa usa ka magtotoo nga mahimong usa ka napildi lamang ngadto sa usa ka pihong ang-ang, kay siya dili makawagtang sa iyang kaluwasan. Kini maoy grasya, ang pagkamasangputon sa buhat ni Kristo didto sa krus.

Duha ka importanteng mga pagtolon-an ang makita diha sa mismong pagkaanaa sa ikaduhang mga bahandi. Una, waysapayan unsa ka waypaglaum ang sitwasyon sa usa ka magtotoo mao rag, ang paghimo sa maayong mga desisyon dili gayud usa ka paggamit diha sa kakawang. Pagkat-on

ug pagsalig diha sa doktrina sa Bibliya ug sa makanunayong pagpuyo diha sa divine dynasphere *makahimo* og usa ka kalainan, usa ka kalainan nga ang Dios mitukod sa eternidad nga milabay diha sa porma sa ikaduhang mga bahandi.

Aduna pay laing pagtolon-an. Pinaagi sa paghatag sa mga sugo sa protokol nga plano sa Dios—ug sa ingon naggiya sa atong gawasnong kabubut-on subay sa mga linya sa Iyang labawng-kamandoan nga katuyoan—ang Dios nagahimo niini nga posible para sa atong mga kinabuhi sa pagtuman sa Iyang kabubut-on. Ang atong pagkamasinugtanon ngadto sa Iyang plano adunay tinuud nga epekto sa pagtuman sa Iyang tinguha. Ang Dios diha sa Iyang waykinutubang kalabaw wala sa yano nagaatubang sa Iyang mga buluhaton nga wala kita. Ang mga epekto ug mga sangputanan sa atong mga desisyon mahimong matahum, sa waykatapusang pagagantihan nga mga pagpakita sa Iyang himaya. Kini nagahatag sa atong mga kinabuhi sa matuud nga kahulugan, katuyoan, ug kahubitan.

Ang Dios nahibalo sa tanang butang diha dayon. Omniscient ug waykatapusan, Siya nahibalo sa katapusan gikan sa sinugdanan, ang mga hinungdan ug mga resulta ingon nga usa ka tibuuk. Siya nahibalo mahitungud sa takna ug sa pag-uswag sa panghitabo, apan ang takna wala nagakutub sa Iyang kahibalo. Siya nagasabut sa tanang mga butang isip usa ka kompleto ug tibuuk nga larawan. Ang lohika sa tanang mga butang anaa diha Kaniya; Siya wala nagakinahanglan sa takna diha sa pagtimbangtimbang. Sa wala pa Siya mibuhat sa takna, ang Dios mitukod sa umaabot nga katinuuran sa pulos nag-una ug ikaduha nga mga bahandi diha sa usa ka tanang-malangkubon nga dekrito.⁷⁶

Ang limitado nga tawhanong mga salabutan magkina-

76. Thieme, *The Integrity of God*, Pakapin sa Basahon B.

hanglan sa mga magtotoo sa paghunahuna sa nag-una ug ikaduhang mga bahandi diha sa mga serye sa pagpuno, ingon nga usa ka pagsunudsunud sa hinungdan ug epekto. Para kanato ang usa ka butang mamahimong tinuud sa dihang kita magsinati niini o magbuhat niini, apan para sa Dios ang tanang mga butang nahimong piho diha sa eternidad nga milabay sa dihang Siya midekrito kanila nga mahimong katinuuran. Sa ingon ang waykinutubang Dios nahibalo sa matag usa kanato ug milihok para sa atong kaayohan dugay na sa wala pa kita maanaa. Kini nagakahulugan nga kita sakup sa usa ka plano nga nagapalungtad labaw pa sa mga sirkumstansiya sa takna. Dili lamang ang Dios haduul—usa ka kanunay-anaa nga tabang sa takna sa panginahanglan—apan Siya mitagik sa Iyang tabang ngadto sa mismong katukuran sa atong mga kinabuhi samtang kita magbutyag sa atong mga kinabuhi diha sa takna.

Ang Dios misangkap sa tanang mga kategoriya sa mga bahandi diha sa eternidad nga milabay, apan sila gihatag sa lainlaing mga punto sa takna. Ang Kristohanon nagadawat sa iyang kompiyuter nga mga bahandi diha sa kaluwasan. Siya nagadala sa pagtugyan sa escrow nga mga panalangin samtang siya nagauswag ngadto sa espirituhanong pagkahamtong. Tali niining duha ka mga punto siya nagasugod sa pagdawat sa ikaduhang mga bahandi samtang siya nagatubo sa espirituhanon. Tulo ka mga matang sa ikaduhang mga bahandi kinahanglang maila.

1. *Kinabubut-ong mga bahandi.*
2. *Produksiyon nga mga bahandi.*
3. *Mga bahandi para sa wamahitakus nga pag-antos.*

Sa unsang paagiha ang ikaduhang mga bahandi nga lahi gikan sa laing divine nga mga panalangin? Usa sa hinungdanong kalainan mao nga ang ikaduhang mga bahandi mahikap. Daghang mga bintaha diha sa Kristohanong paagi

sa kinabuhi maoy dimahikap. Pipila nahimutang gawas sa tawhanong kasinatian (sama sa paghiusa uban ni Kristo o ang pagpuno sa Espiritu). Pipila maoy sa hunahuna lamang (sama sa doktrina nga mga konsepto). Ang uban gitagana para sa umaabot (sama sa pagkamatay nga grasya, tingali, o escrow nga mga panalangin para sa eternidad). Tanan niining dimakita nga mga panalangin hinoon maoy tinuud.

Ang ikaduhang mga bahandi sa magtotoo usab maoy tinuud, apan kini nga mga panalangin may kalabutan sa kabubut-on, produksiyon, ug pag-antos maoy mga bintaha nga ang nag-abante nga magtotoo nagasugod sa pagsinati diha sa iyang matag-adlaw nga kinabuhi. Kini ang mga bahandi nga si Santiago anaa sa hunahuna sa dihang siya nagadasig sa mga magtotoo sa pagtubo—aron mahimong “mga tagbuhay sa Pulong ug dili lamang mga tigpamati kinsa maglingla sa ilang-kaugalingon” (Santiago 1:22). Sa laing mga pulong, ang dimahikap nga mga bintaha gisagol sa positibong kabubut-on magmugna og mahikap nga mga resulta.

Kinabubut-ong mga Bahandi

MAAYONG MGA DESISYON GIKAN SA USA KA POSISYON SA KALIG-ON

Ang positibong kabubut-on maoy usa ka aktibong tinguha sa paghibalo sa Dios. Kini maoy gugma para sa kamatuuran, nga nagapahayag sa iyang-kaugalingon diha sa nagapadayong pagkat-on sa Pulong sa Dios ug sa makanunayong pagpuyo pinaagi sa iyang mga lagda. Ang tanan nga ikaduhang mga bahandi magresulta gikan sa positibong kabubut-on sa magtotoo ngadto sa doktrina sa Bibliya, ug usa niini nga ikaduhang mga bahandi mao ang pagpalig-on sa positibong kabubut-on mismo. Ang kahibalo

nagatukod ibabaw sa kahibalo. Ang dugang pang doktrina sa Bibliya nga usa ka magtotoo nakahibalo, masdako pa iyang pakisayran sa pangisip para sa pagsabut sa dugang pa nga doktrina. Sa ingon niini, maayong mga desisyon sa pagkat-on sa Pulong sa Dios magbuhat og mga kapilian para sa dugang pang maayo nga mga desisyon sa pagpadayon pagkat-on. Samtang ang kapasidad sa magtotoo para sa doktrina nagadako, ang iyang gugma para sa doktrina sa Bibliya nagatubo tungud kay ang kamatuuran ug kaalam sa lunsay takus sa gugma (Mga Proberbio 8:30-31).

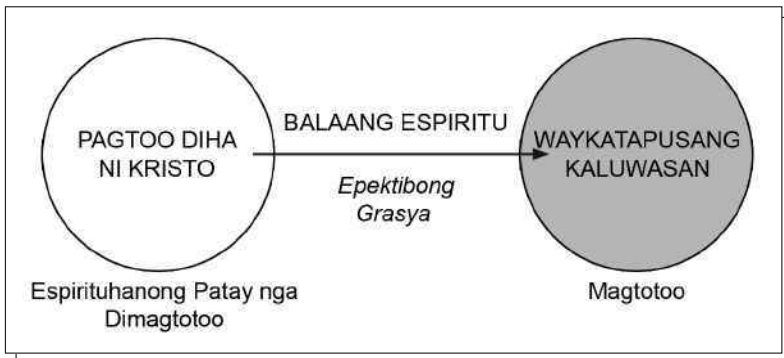
Kining gipahait nga pagkamadawaton sa kamatuuran nagasandig diha sa usa ka dimakitang pundasyon. Ang mastin-aw nga panabut sa nagtubo nga magtotoo ug maslig-ong tinguha para sa doktrina mao rag usa lamang ka natural nga resulta sa pagpalapad sa iyang sa doktrina nga pakisayran sa pangisip. Apan, ang Kristohanon kinahanglang makadayeg pag-ayo sa dimakitang buhat sa Dios ug makaila nga bisan pa ang paghamtong sa iyang kaugalingon nga positibong kabubut-on maoy gikan sa Dios. Ang espirituhanong pagtubo mismo usa ka gasa sa grasya.

Pag-abante ngadto sa espirituhanong pagkahamtong nagakinahanglan sa usa ka makanunayong sundanan sa maayong mga desisyon nga gihimo gikan sa usa ka posisyon sa kalig-on. Maayong mga desisyon mao kadtong magtuman sa mga sugo sa divine nga protokol—pananglitan, mga desisyon sa pagpaminaw sa pagtulon-an sa Bibliya o sa paggamit sa divine nga pangsulbad-sa-problema nga kahimanan. Kini mao ang *mahikap*, o nakamatngon, nga aspeto sa positibong kabubut-on sa magtotoo. Ang posisyon sa kalig-on mao ang divine dynasphere, hain ang Balaang Espiritu nagahimo sa doktrina sa Bibliya nga masabtan ug nagagamit sa tipiganan sa doktrina sa magtotoo nga sugnuran ang iyang espirituhanong buylo. Ang Balaang Espiritu nagasangkap sa *dimahikap*, wabatia nga pagkaepektibo sa positibong kabubut-on sa magtotoo. Kining dimakita nga

dimensiyon, nga ang Kristohanon wala nagasinati, gibutyag lamang diha sa sulud sa doktrina. Ang kahibalo sa dimakita nga papel sa Espiritu nagahatag sa Kristohanon og usa ka pag-ila sa kamapasalamaton para sa mga pagtubo diha sa iyang tinguha para sa kamatuuran, pagsabut sa doktrina, ug personal nga gugma para sa Dios, tanan nga siya nagasinati.

ANG MAKITA UG ANG DIMAKITA

Kining pagkadoble nagatuybo sa madramahon diha sa kaluwasan ug nagapadayon *human* sa kaluwasan diha sa grasya nga palisiya sa Dios para sa pag-atiman sa harianong pamilya (1 Mga Taga-Corinto 2:4-5; cf., 2:10). Ang tawo nagaangkon og kaluwasan pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo. Apan, sa wala pa siya nagatoo diha ni Kristo para sa kaluwasan, siya patay sa espirituhanon (Mga Taga-Efeso 2:1). Siya sa hingpit nga mangil-ad, sa hingpit nabulag gikan sa Dios, ug sa hingpit dimakahimo sa pagtukod og usa ka relasyon uban sa Dios. Ang pagtoo nga naggumikan sa usa ka patay sa espirituhanon nga tawo walay gahum diha sa iyang-kaugalingon sa pagmugna sa dako kaayong resulta sama sa kaluwasan. Ang makitang hinungdan (wala-ang-merito nga pagtoo) ug ang tinuud nga epekto (waykatapusang kaluwasan) sa hingpit dili timbang sa usag-

KALUWASAN PINAAGI SA PAGTOO DIHA NI KRISTO

usa. Sa wayduhaduha, usa ka dimakitang hinungdan maoy naglihok. Ang Dios Mismo—dili usa ka makadiyut nga buhat sa pagtoo sa usa ka espirituhanong patay nga tawo—mao ang tinuud nga hinungdan sa kaluwasan.

Ang tibuuk Trinidad milambigit diha sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Kristo,⁷⁷ ug ang Dios nga Balaang Espiritu sa piho mao ang ahente sa kaluwasan. Siya nagapadayag sa Ebanghelyo (Genesis 6:3) ug nagahimo sa pagtoo sa tawo diha ni Kristo nga epektibo (Mga Taga-Efeso 1:13) aron nga ang sa magtotoong “pagtoo dili magsandig diha sa kaalam sa katawhan, apan diha sa gahum sa Dios” (1 Mga Taga-Corinto 2:5). Sa ingon niini ang magtotoo naluwas “tungud sa grasya . . . pinaagi sa pagtoo” (Mga Taga-Efeso 2:8-9). Ang iyang pagtoo nahimong epektibo pinaagi sa gahum sa Dios nga Balaang Espiritu.⁷⁸

Human sa kaluwasan, ang magtotoo dili na patay sa espirituhanon, mangil-ad, o nabulag gikan sa Dios (Mga Taga-Efeso 2:4-5). Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagahuput og katingalahang mga bintaha, apan ang iyang positibong kabubut-on nagakulang pa sa gahum sa iyang-kaugalingon sa pag-abante kaniya sa espirituhanon (Mga Taga-Galacia 3:3; Mga Taga-Efeso 4:20, 23, 30). Ang espirituhanong pagtubo maoy usa ka katingalahang *divine* nga kalampusan. Sa yanong nagtinguha sa pagtubo wala nagamugna og pagtubo, ni ang maulipnong pagkasubay sa pipila ka relihiyosong pormula—naglakip og tukma sa pamaagi, waypaghunahuna, legalistang pagtambong sa pagpaminaw sa pagtulon-an sa Bibliya. Ang pagtubo wala nagagikan pinaagi sa paglaum o pagpaninguha apan isip usa ka resulta sa pagkat-on, paghunahuna, ug pagsulbad sa mga problema uban sa doktrina sa Bibliya, nga mao ang gahum

77. Thieme, *Christian Suffering*, 130-32.

78. Thieme, *The Integrity of God*, 93-94.

sa Dios (Mga Taga-Roma 1:16; Mga Hebreohanon 4:12). Apan bisan pa ang labing mahait nga tawhanong salabutan dili makalagbas sa misteryong doktrina (1 Mga Taga-Corinto 2:6-9). Unsaon, unya, nga kita makatubo? Pila ka higayon ang grasya sa Dios nagatagbo sa pagkadilimakahimo sa tawo. Siya nagabutang kanato diha sa usa ka dimakitang posisyon sa kalig-on.

Ang gahum sa Dios nga Balaang Espiritu nagalihok human sa kaluwasan diha sa divine dynasphere. Ang komunikasyon nga ministeryo sa Espiritu nagatabang diha sa pagsabut, pagtuhup, ug aplikasyon sa kamatuuran.

1. *Ang Kristohanon nagapili sa pagpuyo* diha sa divine dynasphere ug pagpamati sa pagtulon-an sa Bibliya. Ang Balaang Espiritu nagahimo sa tinuud nga doktrina nga masabtan (1 Mga Taga-Corinto 2:12).
2. *Ang Kristohanon nagapili sa paghunahuna* mahitungud sa doktrina, sa pagtoo sa doktrina nga siya nagapamati, sa pagtipon sa bag-ong inpormasyon uban sa kamatuuran nga siya nakahibalo na. Ang Balaang Espiritu nagabalhin sa eskuylahan nga kahibalo sa doktrina ngadto sa matuud nga pagsabut (1 Mga Taga-Corinto 2:13).
3. *Ang Kristohanon nagapili sa paggamit* og doktrina diha sa mga sirkumstansiya sa iyang kinabuhi. Ang Balaang Espiritu nagatabang diha sa paghinumdum sa kamatuuran aron nga ang magtotoo “nagalakaw pinaagi sa Espiritu” (Mga Taga-Galacia 5:16).

Diha sa matag ang-ang sa pagkat-on, pagpamalandong diha, ug paggamit sa doktrina, ang magtotoo nagasangkap sa wala-ang-merito nga positibong kabubut-on, apan ang Dios nga Balaang Espiritu nagasangkap sa dimakitang gahum—ang espirituhanong IQ—para sa pagsabut, pagtuhup, ug

paggamit sa doktrina sa Bibliya.

MGA KAUSABAN DIHA SA POSITIBONG KABUBUT-ON

Ang komunikasyon nga ministeryo sa Balaang Espiritu gamhanan apan sa tinuyo nga dimakita. Ang pagtulon-an maoy giispatlayt, dili ang Magtutudlo. Siya nagalihok diha sa hilum nga pagsuportar sa naandan, tawhanong pagkat-on nga proseso (Mga Taga-Roma 12:2; 2 Timoteo 2:15). Sumala sa nakamatngong kasinatian nga butang, ang magtotoo nagapamati sa pagtulon-an sa Bibliya, nagahunahuna mahitungud niini, nagapalandong niini, nagadawat sa unsa siya nagatoo nga tinuud, ug nagapuyo pinaagi sa kamatuuran. Siya nagaila sa kamahinungdanon nga ang Bibliya nagahatag sa pagkanapuno sa Espiritu (Mga Taga-Galacia 5:16-26; Mga Taga-Efeso 4:30; 5:18; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:19), busa siya nagatuman niini nga sugo pinaagi sa pagtoo. Ang kinahanglanon-kaayong tabang sa Balaang Espiritu nagalihok sa ilalum. Ang Espiritu nagahimaya ni Kristo imbis nga sa Iyang-kaugalingon (Juan 16:13-14). Siya nagadan-ag sa “hunahuna [panghunahuna] ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 2:10-16). Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo “nahibalo” sa Espiritu apan “nagasud-ong” ni Kristo, diha sa kalainan ngadto sa kalibutan nga wala nagasud-ong ni nahibalo sa Balaang Espiritu (Juan 14:16-19).

Sa salabutanong nasayod nga kining dimakita nga gahum nagapadasig sa Kristohanong paagi sa kinabuhi, ang magtotoo sa tanan labi pang makadayeg pag-ayo sa mga dagway sa positibong kabubut-on nga *maoy* mamatikdan. Samtang siya nagatubo, ang iyang positibong kabubut-on mismo nagausbab. Labaw sa yanong pagpili sa pagpaminaw, pagdawat, o paggamit sa doktrina sa Bibliya, ang positibong kabubut-on mamahimong usa ka ekspresyon sa iyang kaugalingon nga espirituhanong kaugalingnan. Sa

lig-ong gipasikaran sa kamatuuran, ang iyang sa doktrina nga panghunahuna mamahimo nga iyang panglantaw sa kinabuhi. Siya nagaangkon og usa ka sukdanan sa bililhong butang hain ang iyang relasyon uban sa Dios adunay unang prayoridad. Ang pagsalig sa Dios nagapahimo kaniya sa walay limbong ug sa minatarong mag-atubang sa iyang kaugalingong mga pangutana, isip usa ka kinahanglanong kabahin sa pagkamadawat sa kamatuuran. Ang doktrina nagapuno sa tanang mga kompartamento sa iyang kalag, naglakip sa iyang ubus nga tanlag, aron nga siya nagaugmad sa mga nagapuno sa grasya, sa pasalamat, sa tinuud nga pagsimba. “Tungud sa praktis” sa pagkat-on ug paggamit sa doktrina, siya adunay iyang “mga pamalatian gibansay sa pagmatikud sa maayo ug daotan” (Mga Hebreohanon 5:14). Siya nagatuyhad paingon sa unahan, nagpadako sa iyang lakang sama sa usa ka magdadagan uban ang padulngan nga makita (Mga Taga-Filipos 3:14). Siya nagahigugma ug nagatinguha sa kamatuuran. Sa laing mga pulong, ang positibong kabubut-on mamahimong usa ka bahandi diha sa iyang-kaugalingon, usa ka ikaduhang bahandi diha sa karon-gipadakong porpolyo sa magtotoo, usa ka bahandi nga mamahimong matukmuron nga kusog diha sa iyang kinabuhi.

Ang nagdako nga tinguha sa paghibalo ug pagsimba sa Dios nagatukmod sa potensiyal nga mananaog padulong sa iyang espirituhanong dadangatan. Siya sa gihapon gawasnon; siya sa gihapon adunay iyang kinaiyang makasasala; siya sa gihapon makabalhin paingon sa sayup o pagkamapasagaron. Apan human ang iyang positibong kabubut-on nagatul-id ngadto sa usa ka naglihok nga ikaduhang bahandi, ang iyang pakisayran sa pangisip ug iyang konsensiya maglihok pabor sa kamatuuran. Siya adunay nagaabante nga buylo. Ang negatibong kabubut-on mosupak sa iyang kaugalingong grano.

KABUBUT-ON NAGAPABILIN NGA GAWASNON

Ang positibong kabubut-on dili gayud awtomatik, hinoon. Si bisan kinsang magtotoo mahimong “bungol og pangdungog” (Mga Hebreohanon 5:11). Nagpahimug-at sa responsibilidad sa Kristohanon aron mahimong makugihon, ang Mga Hebreohanon 6:1-6 nagapasidaan batok sa pagbiya gikan sa doktrina sa Bibliya human nga nakatukod og usa ka pundasyon sa elementarya nga kahibalo. Kini nga yugto sa espesyal nga may labot tungud kay dinhi ang nag-abante nga mga magtotoo nawad-an sa ilang kaugalingong buylo pinaagi sa wapagtagad sa dispensasyon nga mga kalainan. Ang ilang inisyal, tukma nga pakisayran sa pangisip, o “pundasyon,” gilarawan dinhi niini nga konteksto isip usa ka listahan sa sukaranong mga doktrina nga nagasugod diha sa “paghinulsul gikan sa patay nga mga buhat” ug nagapadayon pinaagi sa doktrina sa “waykatapusang paghukum” (Mga Hebreohanon 6:1b-2).

Sa usa ka punto ang mga Kristohanon sa kang kinsa kining epistola gipatunong misugod sa pagwamanumbaling sa mga sukaranon nga sila mikat-on. Sila nakakita sa ilang-kaugalingon nga nadani ngadto sa naandan nga Hudiyong mga porma sa pagsimba nga mipaabot ni Kristo. Ang Karaang Testamento nga rituwal maoy tinuud sa nangaging mga dispensasyon apan nahimong wanagamita pinaagi sa krus. Kini walay lugar sa Kapanahonan sa Simbahan nga pagsimba. Kini nga mga Kristohanon “pag-usab [mi]lansang ngadto sa ilang-kaugalingon sa Anak sa Dios” pinaagi sa paghalad og mananap nga mga sakripisyo. Ang ilang pag-apil niini nga mga seremonyas milubog sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina ug mihunong sa ilang espirituhanong pagtubo. Kutub sa sila mipraktis niining kinaraan nga rituwal, nagsalmot ngadto sa mini nga mga doktrinang nalambigit, kini “imposible sa pagbag-o kanila pag-usab ngadto sa paghinulsul” (Mga Hebreohanon 6:6).

Kini wala nagakahulugan nga sila dili gayud makabawi. “Paghinulsul” mao ang unang pulong gikan sa listahan sa sukaranong mga doktrina diha sa bersikulo 1. Dinhi, sa karaan nga istilo sa pagsulat nga mipalungtad og bililhong espasyo, kining inisyal nga pulong nagapaila sa tibuuk listahan. Kini imposible sa pagbalik sa sukaranong doktrina ug pag-angkon-pag-usab sa espirituhanong buylo samtang nagsalig sa patay nga relihiyosong mga buhat. Pagpadayon diha sa sayup nga direksiyon nagapagahi sa negatibong kabubut-on,⁷⁹ maingon nga ang kamakanunayon diha sa hustong direksiyon nagapalig-on sa positibong kabubut-on.

ANG PAPEL SA PAGDASIG

Apan laing hinungdan nagakaput og usa ka masabut nga papel sa pag-usab sa positibong kabubut-on sa magtotoo. Kini nga hinungdan mao ang pagdasig (Mga Taga-Filipos 2:1). Ang dimakitang mga kahinguhaan nga ang Dios nagasangkap para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo maglabaw sa imahinasyon. Samtang ang Kristohanon nagatukod og usa ka hilig sa paghimo sa hustong mga desisyon, kining dimakita, nag-unang mga bahandi magmugna sa ilang gamhanang mga resulta. Siya nagatubo sa espirituhanon. Ang mga kalisud magpatulin lamang sa iyang pag-abante. Siya nagakab-ot sa espirituhanong pagsalig-sa-kaugalingon, espirituhanong kaugalingnan, ug espirituhanong pagkahamtong.⁸⁰ Ang mga resulta sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios magdasig kaniya. Ang iyang pagsalig diha sa Dios nagapadayon sa pagtubo. Kini nga pagsalig gikan sa iyang kaugalingon nga nag-

79. Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 34-35; *Reversionism* (2000), 18, 29-32.

80. Espirituhanong pagsalig-sa-kaugalingon, espirituhanong kaugalingnan, ug espirituhanong pagkahamtong magpaila og sunudsunud nga mga ang-ang sa espirituhanong pagkahingkod. Tan-awa sa Thieme, *Christian Suffering*.

anam-anam nga kasinatian sa grasya sa Dios nagapalig-on sa iyang determinasyon—iyang positibong kabubut-on—sa pagpadayon sa pagtuman sa katuyoan sa Dios (Mga Taga-Filipos 3:12-14).

Produksiyon nga mga Bahandi

Ang sunud nga kategoriya sa ikaduhang mga bahandi may kalabutan sa Kristohanong serbisyo. Isip usa ka resulta sa espirituhanong progreso, ang magtotoo gipadasig sa paghimo og usa ka butang para sa Ginoo. Kini nga tinguha nagasugod diha sa espirituhanong pagkabata ug nagadala sa tino nga hulma samtang ang magtotoo nagatubo. Ang matuud nga Kristohanong serbisyo maoy usa ka pribilihiyo, usa ka bahandi nga naangkon isip usa ka resulta sa tumang pagsubay ngadto sa protokol nga plano sa Dios. Ang serbisyo dili ang unang prayoridad para sa bag-ong magtotoo; ang doktrina. Ug dili tanang-butang nga gibandilyo isip ‘Kristohanong serbisyo’ sa tinuud *maoy* epektibo nga Kristohanong serbisyo. Ang panabut dinhi niini nga butang nagagikan sa doktrina. Dugang pa, bisan pa ang tinuud nga mga natad sa serbisyo mahimong masumpo pinaagi sa mini nga pangpadasig o ang panglapas sa tawhanong kusog.

Ang plano sa Dios nagalihok diha sa divine nga gahum, dili tawhanong gahum. Ang magtotoo sa hingpit dimakahimo sa pagbuhat sa iyang kalibutanong mga paninguha nga makwenta para sa Dios. Tungud niini, ang Dios mihimo sa Iyang kaugalingong kusog nga magamit sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Kini nga gahum makab-ot pinaagi sa paggamit sa magtotoo sa iyang nag-unang mga bahandi, nga maglakip sa lohistika nga grasya ug ang divine dynasphere. Sa eternidad nga milabay ang omniscient nga Dios nahibalo kinsa nga mga magtotoo ang maggamit sa ilang nag-unang mga bahandi. Siya tungud

niini misangkap og epektibo nga Kristohanong serbisyo diha sa ilang mga porpolyo isip usa ka ikaduhang bahandi (Mga Taga-Efeso 2:10; Mga Taga-Filipos 2:13-16; Titus 2:14). Ang tinuud nga produksiyon nagagikan sa espirituhanong pagtubo. Sa waysuwerte, daghang mga Kristohanon maglibog sa hinungdan ug epekto, paagi ug resulta, sa kawang nagsulay sa pagtubo sa espirituhanon pinaagi sa mga buhat nga sila maghimo.

Kay kita Iyang mga binuhat [ang bag-o nga espirituhanong kaliwatan nga gibuhat pinaagi sa bawtismo sa Espiritu] nga gibuhat diha ni Kristo Jesus [paghiusa uban ni Kristo] para sa maayong mga kalampusan [*agathos*, maayo sa lunsay nga bili] nga ang Dios [ang Amahan] miandam sa pasiuna [sa wala pa ang pagbuhat Siya midesinyo sa Iyang protokol nga plano] nga kita makalakaw pinaagi kanila. (Mga Taga-Efeso 2:10)

Kini nga yugto nagahisgot 1) paghiusa uban ni Kristo, 2) sa lunsay nga maayong mga kalampusan, ug 3) paglakaw (pagpuyo) pinaagi adtong maayo nga mga kalampusan. Ingon sa unang giila, ang paghiusa uban ni Kristo nagahimo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa paggamit sa gahum sa Dios diha sa divine dynasphere. Ang gahum sa Dios nagapatuman sa plano sa Dios aron nga Siya Mismo maoy responsable para sa espirituhanong “mga kalampusan” diha sa kinabuhi sa Kristohanon. Sa eternidad nga milabay ang Dios “miandam sa pasiuna” sa Iyang protokol nga plano ug ang divine dynasphere isip ang paagi sa pagpatuman sa plano. Ang magtotoo nagahimo og maayong mga desisyon, apan ang Dios nagakuha sa tanang abut para sa labaw sa kinaiyahan nga mga resulta.

Ang makanunayon nga positibong kabubut-on sa magtotoo diha sa pagtuman sa mga sugo sa divine dynasphere mamahimong espirituhanong buylo. Ang buylo nagalakip sa pagsabut ug paggamit sa dimakitang mga bahandi, pag-angkon sa usa ka grasya nga hustong-panan-aw, pagkab-ot og sunudsunud nga mga ang-ang sa espirituhanong pagkahingkod. Ang tanan niini “sa lunsay nga maayong mga kalampusan,” una, tungud kay ang Dios mimando kanila isip kinahanglanong mga bahin sa iyang protokol nga plano para sa matag-usa nga magtotoo ug, ikaduha, tungud kay ang divine nga gahum nagakab-ot kanila.

Ang Kristohanong serbisyo maoy usa sa ekspresyon niini nga espirituhanong buylo. Ang Kristohanong serbisyo sa iyang-kaugalingon dili mahimong matawag og “sa lunsay nga maayo” tungud kay ang mga magtotoo makahimo og mga lihok sa Kristohanong serbisyo gikan sa tinuud o mini nga mga motibo. Ang serbisyo mahimong maggikan sa matuud nga gugma para sa Dios o pinaagi sa legalismo o pagpugus. Kini bisan pa maggikan sa pagkaarogante ug promosyon-sa-kaugalingon. Kini nga yugto nagapahimugat nga ang tinuud nga serbisyo dili mahitabo diha sa usa ka lunang-haw-ang. Kini wala gibanabana lamang isip dayag, makitang kalihukan apan kabahin sa “paglakaw,” o pagpuyo sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Ang magtotoo nagapuyo sa Kristohanong kinabuhi diha sa o, sa labing sibo, “pinaagi sa” mga ang-ang sa espirituhanong pagtubo nga ang gahum sa Dios nagakab-ot.

Pag-angkon sa espirituhanong buylo, nga mamahimong usa ka pirmi, lagsik nga Kristohanong paglakaw, nagapasabut og usa ka pagsunudsunud nga dili molihok sa bali nga hanay. Ang usa ka magtotoo kinsa nagasulay sa pag-abante sa iyang-kaugalingon sa espirituhanon pinaagi sa mga buhat nga siya nagabuhat maoy nag-usik-usik sa iyang panahon ug nagwaldaswaldas sa iyang kinabuhi. Siya ignorante sa

protokol sa Dios, ug ang pagkaignorante nagapasangpot og pagkaarogante. Ang iyang pangpadasig maoy nasayup-pagtudlo. Siya mahimong sa tinuurray magtinguha sa divine nga pag-uyon, apan si Jesus mao ang bugtong tawhanong linalang kinsa sa bisan kanus-a angayan sa kompletong pag-uyon sa Dios. Ang bugtong pagsulud sa tawo ngadto sa Dios mao ang pinaagi ni Kristo, sumala sa protokol nga ang Dios nagamantala.

Ang gahum sa aroganteng Kristohanon pulus tawhanon ug, busa, dili makamugna sa pagtubo. Ang espirituhanong pagtubo dili mahitabo. Siya nagadagan sa kawang ug nagalimbosog sa kawang (Mga Taga-Filipos 2:16). Siya mahimong makadani sa iyang-kaugalingon ug sa laing mga Kristohanon pinaagi sa iyang produksiyon, apan didto sa paghukum nga lingkoranan ni Kristo kining ‘Kristohanong serbisyo’ sa magtotoo pagasilutan ug pagagub-on isip “patay nga mga buhat” (Mga Hebreohanon 6:1; 9:14; cf., 1 Mga Taga-Corinto 3:11-15).⁸¹ Si Jesu-Kristo isip ang escrow nga opisyal sa waykatapusan nga moganti lamang sa mga magtotoo kansang serbisyo nagapadayag og espirituhanong pagtubo, nga *maoy* usa ka sa lunsay nga maayong kalampusan. Ang matuud nga Kristohanong serbisyo maoy usa ka resulta sa pagtubo ug usa ka higayon sa paggamit sa doktrina sa Bibliya nga human na gituhup.

Ang Kristohanong produksiyon nagalakip sa usa ka haluag nga kalapdon sa mga kalihukan. Usa ka tipik sa listahan nagapakita nga laing mga oportunidad para sa tinuud nga serbisyo makasangpit sa laing mga magtotoo samtang sila mag-abante. Dili tanang Kristohanon nga serbisyo managsama.

81. Thieme, *Levitical Offerings*, 46-47; *The Integrity of God*, 40, 98; *Christian Integrity*, 154.

1. *Pagsaksi ngadto sa mga dimagtotoo*, usa ka responsibilidad sa matag magtotoo diha sa dagan sa paghimo sa tanan nga laing mga kategoriya sa Kristohanong serbisyo.⁸²
2. *Buhat diha sa lokal nga simbahan*, naglakip og daghang mga matang sa serbisyo.
3. *Buhat diha sa Kristohanong serbisyo nga mga organisasyon*.
4. *Langyaw nga misyonaryong serbisyo*.
5. *Buhat nga gimando pinaagi sa mga balaod sa divine nga katukuran*, sama sa sundalonhon o gobyerno nga serbisyo.
6. *Serbisyo ngadto sa mga kabus sa katilingban*.
7. *Tinuyo nga mga kalihukan*, sama sa pagbuhat uban ang kabatan-onan o ang baldado o pagboluntaryo diha sa usa ka hospital.
8. *Ang kalihukan sa espirituhanong gasa sa tawo*, nga pagahisgotan sa bulag ubus sa ginsakupang mga bahandi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo.

Mga Bahandi para sa Wamahitakus nga Pag-antos

Ang katapusang kategoriya sa ikaduhang mga bahandi diha sa porpolyo sa magtotoo mao ang pag-antos para sa panalangin.⁸³ Kini nga bahandi, sama sa pihong mga aspeto sa positibong kabubut-on ug serbisyo, maoy usa ka ehemplo sa pagkamalungtaron diha taliwala sa kausaban. Sa *matag* dispensasyon ang Dios nagagamit sa pag-antos isip usa ka paagi sa panalangin sa espirituhanong hingkod nga magtotoo. Sa Iyang katingalahan nga grasya ang Dios midesinyo sa

82. Thieme, *Pagsaksi*.

83. Thieme, *Christian Suffering*, 62-67.

mga kalisud para sa matag ang-ang sa pag-abante sa usa ka magtotoo diha sa espirituhanong pagkahingkod. Ang tinguha mao ang gipatulin nga espirituhanong pagtubo.

Ang Kristiyanismo *dili* usa ka rilihiyon sa pag-antos, waysapayan sa mahigpit og kinabuhi nga mga paglubag nga mitunga sa katibuk-an sa kasaysayan sa Simbahan. Ang pag-antos kabahin sa kinabuhi. Kita mga tawo nga nagpuyo sa kalibutan sa yawa kuyog sa laing mga tawo, tanan naghuput og usa ka kinaiyang makasasala. Ang Dios una sa tanan nagapahimo sa magtotoo sa pagwagtang sa kaugalingong-gimugna nga kagul-anan gikan sa iyang kaugalingong kinabuhi, unya Siya nagatuman sa labing-dako nga pagpuli sa tanan. Ang Dios misagol sa tawhanong pag-antos ngadto sa Iyang plano. Tungud niini, ang pag-antos wala nagasugyot og hulga ngadto sa plano sa Dios. Siya nagagamit og pag-antos sa pag-abante sa magtotoo sa espirituhanon. Samtang ang magtotoo nagakat-on sa paggamit sa mga bahandi nga ang Dios mihatag kaniya, ang pag-antos nawad-an sa hilabihan sa iyang butang-gikahadlokan.

Ang Dios nagagamit sa hustong matang ug ang-ang sa pag-antos sa pag-inat sa magtotoo labaw sa iyang tawhanong mga kahinguhaan, nagpugus kaniya sa pagsalig sa hingpit diha sa grasya sa Dios. Kining wamahitakus nga pag-antos gidesinyo sa pagtudlo sa tanang-kaigoan sa Dios. Ang magtotoo mahimong mapakyas sa usa ka pagsulay ug mahugno ubus sa kalisud, apan dili gayud ang kalisud masdako kay sa madala niya kon siya nagagamit sa doktrina nga mga hinguhaan diha sa iyang kalag, naglakip sa pangsulbad-sa-problema nga kahimanan (1 Mga Taga-Corinto 10:13). Ug kon ang usa ka magtotoo mapakyas, ang pagbawi maoy sama ka duul sa rebound teknik, nga usa ka sukaranong pangsulbad-sa-problema nga himan (Job 42:6;

Mga Salmo 32:5; 1 Juan 1:9).⁸⁴

Ang pag-antos adunay lahi nga mga katuyoan sa matag sunudsunud nga ang-ang sa espirituhanong pagtubo. Matikdi ang pipila niini nga mga katuyoan diha sa dagan sa espirituhanong pagkahingkod, nga nagasugod sa dihang ang magtotoo nagaangkon og espirituhanong pagsalig-sa-kaugalingon, gisundan sa espirituhanong kaugalingnan ug espirituhanong pagkahamtong. Sa dihang ang usa ka magtotoo nagakab-ot og espirituhanong pagsalig-sa-kaugalingon, ang Dios nagahiusa sa iyang kusog ug nagapanalipud kaniya gikan sa kaugalingong-pagkamatarong pinaagi sa pagpadala og *panaganang makasanta nga pag-antos* (2 Mga Taga-Corinto 12:7). Ang magtotoo kinsa nagalahutay diha sa paggamit sa iyang divine nga mga bahandi ug nagalampos ubus sa panaganang makasanta nga pag-antos nagaabante ngadto sa espirituhanong kaugalingnan. Diha sa espirituhanong kaugalingnan siya nagadawat og *buylo nga pagsulay* aron nga siya makadayeg pag-ayo ni Kristo sa labi pang hingpit ug makagamit sa mga kahinguhaan hain Siya Mismo misalig (Mga Taga-Filipos 3:10). Kon ang magtotoo nagalabang sa buylo nga pagsulay, siya nagabalhin ngadto sa espirituhanong pagkahamtong. Isip usa ka hamtong nga magtotoo siya adunay kapasidad sa pagdala sa labing naghagit nga pag-antos diha sa Kristohanong kinabuhi. Ako maghingalan niini og *ebidensiya nga pagsulay*, nga ang Dios nagatawag kaniya—ingon sa sinugdan—ngadto sa baroganan sa mga saksi isip ebidensiya para sa kaso sa Dios diha sa apelasyon nga bista ni Satanas (Job 1:6-11; 2:1-6; cf., Mateo 4:1-11). Ang ebidensiya nga pagsulay mao ang panukitsukit ni Satanas sa saksi. Ubus sa mga kapintas sa ebidensiya nga pagsulay, ang kinatas-ang pagkamasangputon sa grasya sa Dios nagahimaya Kaniya

84. Thieme, *Freedom through Military Victory*, 69-83.

ngadto sa kinatas-an dinhi sa kalibutan.⁸⁵

Ang Dios wala nagadumala sa bisan unsa niining mga kategoriya sa pag-antos hangtod ang magtotoo makadala sa kalisud ug makabenepisyo gikan sa kasinatian (1 Mga Taga-Corinto 10:13). Ang pag-antos para sa panalangin wala gayud gidesinyo sa pagguba sa nagtubo nga magtotoo. Ang katuyoan sa Dios mao ang pagpuli sa waypulus nga pagsalig sa Kristohanon diha sa tawhanong mga kahinguhaan nga may midako nga pagsalig sa Dios. Ang kasakit tinuud, apan sa kanunay ang katuyoan mao ang panalangin. Sa pagkatinuud, sa eternidad nga milabay ang Dios sa maloloy-ong miapil sa pag-antos diha sa porpolyo sa nag-abante nga magtotoo. Ang pag-antos para sa panalangin gikinahanglan sa pagpakusog sa iyang paggamit sa tanan nga laing mga bahandi diha sa iyang porpolyo.

Ang magtotoo kinsa nagapakyas sa pagkab-ot sa espirituhanong pagsalig-sa-kaugalingon wala nagadawat og pag-antos nga mga bahandi. Siya sa gihapon nagaantos, apan ang iyang kasakit wala gidesinyo sa Dios para sa panalangin. Hinoon, ang iyang kaugalingong dimaayo nga mga desisyon magpahimo kaniya sa pag-antos ubus sa balaod sa kinabubut-ong responsibilidad. Ug sa taliwala sa kaugalingong-gimugna nga kagul-anan, siya mahimo usab mahiagum sa divine nga disiplina. Ang Dios nagadisiplina sa magtotoo sa pag-alarma kaniya sa iyang pagkapakyas ug sa pagdasig sa iyang pagbalik ngadto sa bugtong kasulbaran: ang protokol nga plano sa Dios.

85. Ang panaganang makasanta nga pag-antos, buylo nga pagsulay, ug ebidensiya nga pagsulay maoy gihisgotan sa Thieme, *Christian Suffering*.

Ginsakupan nga mga Bahandi diha sa Kapanahonan sa Simbahan nga Porpolyo

Sa nahisgotan nga nag-una ug ikaduha nga mga bahandi diha sa porpolyo sa Kristohanon, kita magbalhin karon sa espesyal nga kategoriya sa mga bahandi nga nagapalahutay sa operasyon sa lokal nga simbahan. Ako magtawag kanila og *ginsakupan nga mga bahandi* tungud kay sila may kalabutan sa tagsatagsa ka magtotoo sa usa ka organisasyon o grupo sa mga magtotoo nga siya nagakaput og usa ka importanteng bahin.

Ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagahuput sa labing minos usa ka espirituhanong gasa (1 Mga Taga-Corinto 12:7). Ang espirituhanong mga gasa maoy Dios-hinatag nga mga talento o mga abilidad nga may kalabutan ngadto sa kalihukan sa harianong pamilya sa Dios dinhi sa kalibutan. Gikan sa Iyang labawng-kamandoan nga hinatag ang madaugon nga Ginoong Jesu-Kristo sa inisyal miapod-apod sa espirituhanong mga gasa sa pagsaulog sa Iyang kadaugan (Mga Taga-Efeso 4:7-13). Sa dili dugay human misugod ang Kapanahonan sa Simbahan, ang Balaang Espiritu miatiman sa pang-apod-apod sa espirituhanong mga gasa isip kabahin sa Iyang ministeryo sa paghimaya ni Kristo (Juan 16:14). Sa katibuk-an sa Kapanahonan sa Simbahan, ang Dios nga Balaang Espiritu sa labawng-kamandoan nagahatag og espirituhanong mga gasa sa takna sa kaluwasan (1 Mga Taga-Corinto 12:11; Mga Hebreohanon 2:4).

Sa hingpit lahi kay sa tawhanong merito, abilidad, o talento, ang espirituhanong mga gasa maglihok diha sa divine nga gahum, dili sa tawhanong kabaskog. Tungud niini, ang espirituhanong gasa nagapabiling wakapahimusli hangtod ang magtotoo makasugod sa pagtubo. Sa dihang siya nagakab-ot sa espirituhanong pagkahingkod, ang iyang

gasa nagalihok sa hingpit ug sa epektibo, bisan pa kon siya wamahibalo nga ang iyang mga kalihukan mag-apil sa usa ka espirituhanong gasa. Ang bugtong mga gasa nga magkinahanglan og espesyal nga preparasyon aron sa paglihok sa tarong mao ang komunikasyon nga mga gasa, ilabina ang gasa sa pastor-magtutudlo, ug piho nga mga gasa sa administrasyon.⁸⁶

Ang tanang mga magtotoo adunay parehong pribilihiyo ug parehong oportunidad sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios, apan ang pagkapareho matapos diin ang ikaduhang mga bahandi magsugod. Kini nga mga bahandi magtubo uban sa espirituhanong pagtubo, nga nagaagad diha sa kabubut-on. Pipila sa mga magtotoo magpili sa pag-abante; kadaghanan dili. Dugang pa, ang pagkapareho wala nagalugway ngadto sa pagbulot-an sa ginsakupan nga mga bahandi, o espirituhanong mga gasa. Ang espirituhanong mga gasa magbuhat og mga kalainan diha sa kalihukan sulud sa Lawas ni Kristo (Mga Taga-Roma 12:4-8; 1 Mga Taga-Corinto 12—14). Ang tagsatagsa nga espirituhanong gasa maoy kabahin og unsa ang nagahatag kaniya sa usa ka personal nga dadangatan sulud sa harianong pamilya sa Dios. Ang katumanan niini nga dadangatan maoy usa ka waykaparehas nga tabang sa Kristohanon sa pagsulbad sa anghelanong away.

Kini nagakompleto sa atong diskusyon sa porpolyo sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa dimakitang mga bahandi. Hangtod dinhi kita nakakita og upat ka mga kinaiya nga maghimo sa Kapanahonan sa Simbahan nga waykaparehas. Kini mao ang bawtismo sa Balaang Espiritu, ang protokol nga plano sa Dios, misteryo nga doktrina, ug ang porpolyo. Kita karon magbalhin ngadto sa ikalima nga kinaiya.

86. Thieme, *The Integrity of God*, 105-06; *Mga Dila*; 67-68, 72.

ANG PAGKAPAREHO NGA KAPASIKARAN

Ang pagpili ug unang-destinasyon maoy dako-kaayong mga bintaha ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Sila angayan sa espesyal nga pagtagad tungud kay sila mao ang *pagkapareho nga kapasikaran*. Ang matag myembro sa harianong pamilya sa Dios adunay parehong pribilihiyo ug parehong oportunidad sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios. Sa takna sa kaluwasan, walay usa maoy labaw; walay usa maoy ubus. Walay usa ang adunay mastaas nga posisyon kay sa uban, ug walay usa ang dimakatabang. Ang tanan nga tawhanong mga sukaranan sa kalabaw ug kaubus maoy gipadaplin pinaagi sa pagpili ug unang-destinasyon sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa eternidad nga milabay. Kaliwat, henero, kaalam, nasyonalidad, sa ekonomiya nga kahimtang, sosyal nga kabutang—wala niini ang makatabang o makasanta sa magtotoo sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios. Ang *tabang* nahimutang sa hingpit diha sa divine nga mga bahandi, ug ang bugtong *babag* mao ang kaugalingong pagdumili sa magtotoo sa pagkat-on sa doktrina sa Bibliya ug paggamit sa iyang dimakitang divine nga mga bahandi.

Ang pihong mga aspeto sa pagpili ug unang-destinasyon magsangkap og parehong pribilihiyo ug oportunidad sa pagtuman sa plano sa Dios. Ubus sa kompiyuter nga bahandi sa pagpili, ang unibersal nga pagkapari nagahatag sa magtotoo og parehong pribilihiyo uban sa matag lain nga Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (Mga Taga-Efeso 1:4).⁸⁷ Matag myembro sa harianong pamilya nagapaila sa iyang-kaugalingon atubangan sa Dios. Usab ubus sa pagpili, sa lohistika nga grasya nagahatag sa matag Kristohanon og parehong oportunidad pinaagi sa suportar sa kinabuhi,

87. Tan-awa sa mga panid 197-01.

personal nga seguridad, ug ang mga pagsangkap nga gikinahanglan sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya. Ang mga mananaog ug mga napildi pareho maoy gipanalanginan sa lohistika nga grasya.

PAGKAPAREHO NGA KAPASIKARAN	PAGPILI	UNANG-DESTINASYON
<i>Parehong Pribilihiyo</i>	<i>Harianong Pagkapari</i>	<i>Paghiusa uban ni Kristo</i>
<i>Parehong Oportunidad</i>	<i>Sa Lohistika nga Grasya</i>	<i>Divine Dynasphere</i>

Ubus sa kompiyuter nga bahandi sa unang-destinasyon, ang paghiusa uban ni Kristo nagahatag sa matag magtotoo og parehong pribilihiyo sa takna sa kaluwasan (Mga Taga-Efeso 1:5). Ang tanang Kapanahonan sa Simbahan nga mga mgatotoo adunay susamang posisyon diha ni Kristo pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu. Usab ubus sa unang-destinasyon, ang divine dynasphere nagahatag sa matag magtotoo og parehong oportunidad sa pag-abante pinaagi sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios. Ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagahuput sa iyang kaugalingong mapalihok nga divine dynasphere. Ang divine dynasphere mao ang harianong palasyo sa magtotoo, iyang matahum apan dimakitang lingkoranan sa gahum.

Pagmatikud og maayo nga ang pareho nga pribilihiyo ug pareho nga oportunidad para sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo diha sa panahon nagakahulugan og *dipatas* diha sa waykatapusang estado. Ang kabubut-on sa matag magtotoo nagadawat o nagasalikway sa mga pagsangkap sa divine nga kinalabwang-kamandoan. Ang ROM nga mga elektronikanhong sirkuwito (kinalabwang-kamandoan sa Dios) magsangkap og pagkapareho, apan ang PROM nga mga elektronikanhong sirkuwito (gawasnong kabubut-on sa tawo) usab maglihok diha sa kompiyuter ug magpahayag og pagkatalagsaon. Pipila ka mga magtotoo

magtubag ngadto sa doktrina sa Bibliya, mag-abante sa espirituhanon, ug mahimo nga espirituhanong mga mananaog. Ang uban magsalikway sa doktrina ug mahimo nga espirituhanong mga napildi. Ang usa ka Romanhong sanglitanan magamit ngadto sa napildi: *Qui non proficit deficit*. “Siya kinsa wala nagaabante naga-us.” Apan ang laing sanglitanan may labot ngadto sa mananaog: *Vincit qui patitur*. “Siya usa ka mananaog kinsa nagalahutay.” Ang Kristohanong mananaog nagapadayon sa paggamit sa iyang mga pribilihiyo ug mga oportunidad.

HARIANONG MGA PAGKATINUDLO

Kuyog sa daghang mga benepisyo sa espirituhanong pagkaharianon, duha ka divine nga mga pagkatinudlo ang gitugyan ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Matag Kristohanon maoy usa ka harianong pari ug usa ka harianong embahador.

Ang usa ka pari maoy usa ka tawhanong linalang kinsa nagapaila sa iyang-kaugalingon o sa uban atubangan sa Dios. Diha sa Dispensasyon sa mga Hentil, ang pangulo sa panimalay mipaila sa pamilya diha sa mga butang sa pagsimba. Ang mga katungdanan sa pamilyanhong pari milakip sa pagpaila sa gipadayag nga doktrina ug paghimo og seremonyas sa mga rituwal ug mananap nga mga sakripisyo (Genesis 4:3-5; 8:20; 14:18; 22:13). Diha sa Dispensasyon sa Israel, ang Dios mimando sa Libitikanhong pagkapari sa pagsilbi alang sa nasod (Levitico 8; Numeros 3:5-10). Kining tinuyo nga pagkapari mitudlo sa doktrina sa Bibliya sa binaba ug sa seremonyas pinaagi sa mga rituwal nga gitugot diha sa Balaod ni Moses. Ang Libitikanhong pagkapari milakip lamang sa waybuling nga hingkod nga kalalakihan gikan sa pamilya ni Aaron diha sa tribu ni Levi (Levitico 21:17-21).

Sa miagi nga mga dispensasyon, ang pagkasakup diha

sa pagkapari maoy sa estriktong gipugngan. Ang mga pari maoy usa ka diyutay nga minoriya diha sa mga magtotoo. Ang Kapanahonan sa Simbahan maoy waykaparehas nga ang pagkapari gilugway ngadto sa paglakip sa *matag* magtotoo (1 Pedro 2:5, 9; Pinadayag 1:6; 5:10). Sa paghiusa uban ni Kristo, ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nahisakup ngadto sa labing gibayaw sa tanan nga sa pari nga mga han-ay ubus sa pangulong pagkapari sa nabanhaw nga Jesu-Kristo (Mga Hebreohanon 9:11-14).

Isip usa ka harianong pari, ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagapaila sa iyang-kaugalingon atubangan sa Dios (Mga Taga-Roma 12:1; Mga Taga-Efeso 6:7-8; Mga Hebreohanon 13:15-16). Kini mao ang basihanan para sa espirituhanong praybasi sa magtotoo, hain siya nagapuyo sa iyang kaugalingong kinabuhi atubangan sa Ginoo (Mga Taga-Roma 14:4, 10; 2 Mga Taga-Tesalonica 3:11-12). Ang pagkapari sa magtotoo mao usab ang pasikaran para sa paghalad og epektibong pag-ampo.⁸⁸ Dugang pa, ang matinumanong pagpasulud sa doktrina sa Bibliya, nga mao ang basihanan para sa espirituhanong pagtubo ug ang pagkab-ot sa espirituhanong pagkahingkod, maoy usa ka parianong kalihukan. Ang espirituhanong pagtubo maoy usa ka *resulta* sa protokol nga kalihukan sa magtotoong-pari atubangan sa Dios. Ang nahimutangan para sa mga katungdanan sa harianong pari maoy sulud sa divine dynasphere, sa kalainan ngadto sa serbisyo sa masnag-una nga mga pagkapari diha sa pisiko nga mga altar o diha sa materyal nga mga templo. Bisan pa og ang magtotoo usa ka sa hingpit gimando nga pari sa takna sa kaluwasan, ang iyang pagkapari mamahimong labi pang epektibo samtang siya nagakab-ot sa sunudsunud nga mga ang-ang sa espirituhanong pagtubo.

88. Thieme, *Prayer* (2003).

Ang unibersal nga pagkapari sa Simbahan wala nagapasabut og tibuuk nga kagawasan sa mga magtotoo gikan sa usag-usa. Ang pagkapari ug espirituhanong mga gasa magbuhat og usa ka balansi. Ang pagkapari nagapahimug-at sa tagsatagsa; ang espirituhanong mga gasa magpahimug-at sa grupo. Ang espirituhanong mga gasa maoy sa divine hinatag nga mga abilidad nga magsuportar sa daghan nga kinahanglanong mga kalihukan sulud sa lokal nga kongregasyon ingon ug sa gawas sa lokal nga simbahan diha sa pagpasanay sa Ebanghelyo. Ang mga magtotoo isip mga pari adunay mga responsibilidad pulos sa atubangan sa Dios ug diha sa laing mga magtotoo.

Ang matag Kristohanon maoy usa ka pari, apan dili matag pari adunay susama nga espirituhanong mga gasa. Ang gasa sa pastor-magtutudlo, pananglitan, nagapahimo sa usa ka magtotoo sa tukma nga magtoon ug magtudlo sa Pulong sa Dios. Kini nga mga kalihukan nahisakup ngadto sa mga pagkapari sa masnag-unang mga dispensasyon, apan diha sa Kapanahonan sa Simbahan dili matag pari adunay usa ka gasa sa pagsangyaw sa kamatuuran ngadto sa natigum nga mga grupo. Ang tanang mga magtotoo maoy harianong mga pari, apan pipila lamang ka harianong mga pari maoy mga pastor. Ang mga pastor mag-agad diha sa pagtambong sa mga tigpamati. Kadtong kinsa dili mga pastor magpabiling nagsalig diha sa kabatbatan sa usa ka pastor sa mga Kasulatan. Bisan pa og makikaugalingnanon atubangan sa Dios, ang mga magtotoo wala magpuyo diha sa pagkabulag gikan sa usag-usa.

Ang Kristohanong serbisyo sa tagsatagsa nga mga magtotoong-pari usab nagadala kanila ngadto sa paglambigit uban sa laing mga Kristohanon. Dinhi ang praybasi sa pagkapari nagatagad sa matag usa uban sa respeto ug nagapugong sa mga sala sama sa tabitabi, paghukum, ug pagkadimakaantos. Kini nga respeto para sa usag-usa nagatugot sa mga relasyon sa pag-ugmad diha sa usa ka

malig-ong pundasyon sa personal nga kaligdong. Sa laing mga pulong, ang praybasi nagatampo sa magantihong mga relasyon kuyog sa ubang katawhan; kini dili usa ka babag nga nagasalikway sa uban gikan sa kinabuhi sa magtotoo.

Ang matag magtotoong-pari maoy responsable para sa pagpuyo diha sa divine dynasphere, pagkat-on sa doktrina sa Bibliya, ug pagpuyo sa iyang kaugalingong kinabuhi atubangan sa Ginoo, apan siya dili kinahanglan sa pagpapha o paglubag sa tawhanong mga relasyon sa pagbuhat sa ingon. Ang lokal nga simbahan maoy usa ka lugar diin ang mga magtotoo magtagbo sa pagpaminaw sa doktrina sa Bibliya, ug katingalahan nga tawhanong mga relasyon ang maugmad diha sa kasagaran nga sukaranan sa gugma para sa Pulong sa Dios. Ang praybasi nagatugot sa matag tawo diha sa kongregasyon sa pagpili sa iyang kaugalingong mga kalihukan—sulud ug gawas sa simbahan—ug sa pagpadayon o pagdumili sa mga relasyon diha sa iyang kaugalingong katakus-paglaraw.

Ang ikaduha nga harianong kapanghimatuuran sa Kristohanon nagalihok dili padulong sa Dios apan padulong sa tawo. Isip usa ka harianong embahador ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagapaila ni Ginoong Jesu-Kristo ngadto sa katawhan dinhi sa kalibutan (2 Mga Taga-Corinto 5:20; Mga Taga-Efeso 6:20; Philemon 9).

Usa ka duul nga katangdian anaa tali sa labaw nga diplomata sa usa ka nasod ngadto sa usa ka langyaw nga nasod ug ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo isip harianong embahadorsa Dios ngadto sa tawo. Ang embahador sa usa ka nasod wala nagatudlo sa iyang-kaugalingon; sa ingon usab, ang Dios nagatudlo sa harianong embahador nga mahimong iyang tinugyanan dinhi sa kalibutan. Ang usa ka embahador wala nagasuportar sa iyang-kaugalingon; sa pareha, ang Dios nagasangkap sa tanan sa lohistika nga grasya nga gikinahanglan sa pagpatunhay sa pisiko ug espirituhanong kinabuhi sa magtotoo diha sa kalibutan sa

yawa. Ang mga instruksiyon sa usa ka embahador maoy gihatag ngadto kaniya sa sinulat; ang harianong embahador nagalihok sumala sa sinulat nga misteryo nga mga doktrina sa Bag-ong Testamento. Ang usa ka embahador dili usa ka lungsuranon sa nasod hain siya nagasilbi; ang embahador ni Jesu-Kristo anaa ang iyang pagkalungsuranon didto sa langit (Mga Taga-Efeso 3:20). Ang usa ka embahador wala nagapuyo diha sa iyang gisangon nga nasod sa pag-abante sa iyang kaugalingong personal nga mga tinguha; ang harianong embahador nagapuyo sa paghimaya ni Kristo ug sa personal nagabenepisyo dili pinaagi sa pagsunud sa iyang kaugalingong mga tulumanon apan pinaagi sa pagtuman sa iyang harianong kapanghimatuuran. Ang usa ka embahador wala nagaisip og mga insulto sa personal; ang magtotoo wala nagatagad og negatibong kabubut-on sa katawhan isip usa ka personal nga insulto apan nagapadayon sa matinumanong nagbarog ni Kristo waysapayan sa pag-insulto nga pagtagad sa uban. Ang pagpabalik sa usa ka embahador nagauban sa usa ka deklarasyon sa gubat; sa dihang ang harianong pamilya gitangtang gikan sa kalibutan diha sa Pagsakgaw, ang mapintas nga Kalisdanan mosugod isip sunud nga dispensasyon.

ANG PAGPUYO SA TRINIDAD

Dios Nagpuyo diha sa Magtotoo

Wala gayud sa wala pa ang Kapanahonan sa Simbahan ug wala gayud inigkahuman ang Dios nagapuyo sa lawas sa matag magtotoo. Sa takna sa kaluwasan, ang Amahan, ang Anak, ug ang Balaang Espiritu mag-angkon og puy-anan diha sa lawas sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang pagpuyo sa Dios nagapadayon nga wayhunong sa katibukan sa kinabuhi sa magtotoo. Ang Kasulatan nagadokumento

niining wasukadbuhata nga pagpuyo:

1. *Ang pagpuyo sa Dios nga Amahan* (Juan 14:23; Mga Taga-Efeso 4:6; 2 Juan 9).
2. *Ang pagpuyo sa Dios nga Anak* (Juan 14:20; 17:22-23, 26; Mga Taga-Roma 8:10; 2 Mga Taga-Corinto 13:5; Mga Taga-Galacia 2:20; Mga Taga-Colosas 1:27; 1 Juan 2:23-24).
3. *Ang pagpuyo sa Dios nga Balaang Espiritu* (Mga Taga-Roma 8:11; 1 Mga Taga-Corinto 3:16; 6:19-20; 2 Mga Taga-Corinto 6:16).

Unsaon sa Dios nga makapuyo sa lawas sa usa ka magtotoo? Ang Dios omniscient, nga nagalakip sa Iyang pagkatiunay ug sa Iyang pagkalabaw sa tanan (Deuteronomio 4:39; 1 Mga Hari 8:27; Mga Salmo 139:7-8; Mga Proberbio 15:3; Isaiah 57:5). Ang *pagkatiunay* nagakahulugan nga ang Iyang tibuuk esensiya sa kanunay anaa sa tanang dapit aron nga ang tibuuk sa Dios anaa sa matag lugar (Jeremiah 23:23-24; Mga Buhat 17:27-28). Ang *pagkalabaw sa tanan* nagakahulugan nga Siya makaugalingnanon sa gibuhad nga uniberso aron nga walay piho nga lugar ra ang nagapugong Kaniya (Mga Salmo 113:5-6; Isaiah 55:8-9; Juan 8:23). Ang pagkatiunay ug pagkalabaw sa tanan anaa diha sa balansi, aron nga “ang tibuuk kalibutan puno sa Iyang himaya” (Siya sa tuman anaa sa matag punto diha sa uniberso), samtang sa susamang panahon Siya “balaan” ug “halangdon ug gibayaw” sa waykinutuban labaw sa uniberso (Isaiah 6:1-3). Kon ang Dios anaa sa tanang dapit, unsa ang kahulugan sa Iyang espesyal nga pagpuyo sa lawas sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo?

Ang kombinasyon sa pagkatiunay ug pagkalabaw sa tanan nagakahulugan nga ang Dios gawasnon nga mahimong lokal, sa pagbaton og usa ka presensiya diha sa usa ka piho nga dapit (Exodo 19:20; 24:9-18; 40:34; Levitico 16:2;

Juan 1:14). Ug tungud kay Siya dili pinugngan sa panahon ug kawanangan, Siya makabuut *sa unsang paagiha* Siya nagatinguha sa pagpuyo niining temporal ug sa pisiko nga mga dimensiyon. Siya dili sa kanunay kinahanglan nga anaa diha sa mao ra nga kahulugan. Sa dihang Siya nagapuyo sulud sa mga binuhat, tungud niini, Siya nagapuyo pinaagi sa Iyang kaugalingong pagpili ug diha sa usa ka paagi sa Iyang kaugalingong pagpili. Ang Iyang labawng-kamandoan nga desisyon niini nga butang maoy usa ka makapamatikud nga ekspresyon sa Iyang gugma ug sa Iyang waykatapusang katuyoan.

Ang pagpuyo sa lawas sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo maoy lokal nga presensiya sa Dios diha sa usa ka labi pang suud nga relasyon uban sa magtotoo kay sa bisan kanus-a nahitabo nga una pa niini nga dispensasyon. Ang personal, nagpuyo nga presensiya sa Dios sulud sa lawas sa Kristohanon maoy usa ka makapahingangha nga kamatuuran ug ang basihan para sa mga panalangin labaw sa imahinasyon.

Ang Pagpuyo sa Amahan

Ang matag myembro sa Trinidad adunay usa ka katuyoan para sa pagpuyo diha sa lawas sa magtotoo. Ang pagpuyo sa Amahan may kalabutan ngadto sa paghimaya sa Iyang protokol nga plano (Mga Taga-Efeso 1:3, 6, 12). Ang Amahan mao ang tagmugna sa atong porpolyo sa dimakitang mga bahandi. Siya mao ang tagtugyan sa atong escrow nga mga panalangin para sa panahon ug eternidad. Siya mao ang tigpaluyo sa protokol nga plano para sa Kapanahonan sa Simbahan. Siya mao ang tigdesinyo sa divine dynasphere, ang dimakitang espera sa gahum hain ang protokol nga plano gipatuman.

Ang Amahan mao ang wala gipadayag nga myembro

sa Trinidad; ang Ginoong Jesu-Kristo ra. Ang Amahan dili ang divine nga ahente diha sa pagtuman sa magtotoo sa Kristohanong paagi sa kinabuhi; ang Balaang Espiritu ra. Tungud kay ang Dios nga Amahan gipadayag sa dilaktod—pinaagi ni Kristo tungud sa gahum sa Espiritu—diyutay ang nagapakita diha sa Kasulatan mahatungud sa Iyang personal nga pagpuyo. Ang Bibliya nagapaila lamang sa madanihong kamatuuran nga Siya sa pagkatinuud nagapuyo sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang Iyang pagpuyo nagagarantiya sa Iyang personal nga ministryo ngadto sa matag magtotoo.

Ang Pagpuyo ni Jesu-Kristo

Ang *Shekinah* nga *Himaya* sa orihinal usa ka Hudiyong teyolohiyanghong termino para sa presensiya sa Dios nga gihimong makita. Ang *Shekinah* nagagikan sa Hebreyong pulong (*shakan*) nga nagkahulugan og “sa pagpuyo.” Ang Anak mao ang gipadayag nga myembro sa kinaiya-sa-Dios (Juan 1:18), ang espesyal nga divine nga presensiya, o *shekinah*, kinsa *nahimaya* diha sa katawhan. Ang Ginoong Jesu-Kristo mao ang Shekinah nga Himaya.

Ang Shekinah nga Himaya nagapakita diha sa daghang mga dispensasyon, nagtukod og usa ka pagkamalungtaron gikan sa panahon ngadto sa panahon. Apan ang kausaban sa pinuy-anan sa Shekinah nga Himaya labot pa laing ehemplo sa madramahong mga kalainan tali sa mga dispensasyon. Diha sa Dispensasyon sa Israel, ang una-sa-inkarnasyon nga Kristo midala sa porma sa usa ka haligi sa kalayo ug aso nga migiya ug mipanalipud sa mga Hudियो (Exodo 13:21-22; 14:19; 16:7, 10; 24:16-17). Ang Shekinah nga Himaya usab mipuyo tali sa bulawan nga mga kerubin diha sa Tabernakulo ug sa ulahi diha sa Templo ni Solomon isip usa ka timaan sa panalangin para sa nasod sa Israel (Levitico 26:11-12;

cf., Exodo 25:22; 33:9-10; 40:34-38; Levitico 9:23; Numeros 16:42; 1 Mga Hari 8:11; 2 Cronicas 5:13b-14).

Diha sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa, ang gipadayag nga myembro sa kinaiya-sa-Dios “nahimong unud ug mipuyo [mitabernakulo] kuyog kanato ug kita misud-ong sa Iyang himaya [ang Shekinah nga Himaya] . . . puno sa grasya ug kamatuuran” (Juan 1:14). Diha niini nga gibantog nga pahayag si Juan nagapasabut ngadto sa Pagkausab-sa-panagway (Mateo 17:1-8; Markos 9:2-8; Lukas 9:28-56), hain siya nakasaksi sa himaya sa pagkadios ni Kristo sa lakbit nga gipadayag. Atol sa Pagkausab-sa-panagway ang Tingog mideklarar nga si Kristo mao ang pinadayag sa Amahan (Juan 6:46; 14:9-10), ang mismong Shekinah nga Himaya nga mipakita diha sa bisyon ni Isaia sa gipalingkod sa trono nga Ginoo “halangdon ug gibayaw, uban ang ikog sa Iyang kupo nga nagpuno sa templo” (Isaiah 6:1; Juan 12:37-41). Ang Karaang Testamento nga Shekinah nga Himaya diha sa Tabernakulo ug Templo ug ang nagpakatawo nga Kristo mao ra nga Persona. Sa sinugdan ang atong Ginoo mipasabut ang Iyang lawas isip usa ka templo (Juan 2:18-22), ang bag-ong puy-anan nga dapit sa Shekinah nga Himaya. Ang Shekinah nga Himaya mibalhin sa puy-anan gikan sa Templo ngadto sa lawas ni Jesu-Kristo. Ang nagpakatawo nga Kristo mao ang “nagkidlap sa [sa Dios] himaya” (Mga Hebreohanon 1:3).⁸⁹

Diha sa Kapanahonan sa Simbahan, ang lawas sa matag magtotoo maoy usa ka templo hain si Jesu-Kristo, ang Shekinah nga Himaya, nagapuyo (2 Mga Taga-Corinto 6:16; cf., Levitico 26:12). Kining pagbalhin sa puy-anan sa Shekinah nga Himaya nagapahayag sa pagbalhin tali sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ug sa Dispensasyon sa Simbahan. Ang pagpuyo sa Dios nga Anak

89. R. B. Thieme III, “The Panorama of the Shekinah Glory” (Th.M. Thesis, Western Conservative Baptist Seminary, Portland, Oregon, 1987).

diha sa lawas sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo mao ang mapanaliporong plata o tsapa sa harianong pamilya.

Ang Shekinah nga Himaya mituman sa lahi nga mga katuyoan diha sa plano sa Dios para sa lahi nga mga dispensasyon. Ubus sa rituwal nga plano sa Dios diha sa Israel, ang Shekinah nga Himaya mipuyo diha sa Tabernakulo ug Templo aron mahimong ang taliwala sa kalihukan sa pagsimba diha sa nasod. Ang Shekinah nga Himaya mipuyo *kuyog* sa Iyang katawhan apan dili *sulud* kanila. Ang pagpuyo sa Shekinah nga Himaya sulud sa matag-usa nga mga magtotoo maoy usa ka konsepto sa hingpit wamasayri ngadto sa mga Hudiyo. Ubus sa inkarnasyon nga plano sa Dios, ang katuyoan sa Shekinah nga Himaya diha sa tawhanong lawas mao ang pagsangkap og kaluwasan. Si Jesu-Kristo mianhi diha sa unud sa pagpas-an sa mga sala sa tawo diha sa Iyang lawas didto sa krus (1 Pedro 2:24). Ubus sa protokol nga plano para sa Simbahan, ang Shekinah nga Himaya nagapuyo sa lawas sa matag magtotoo para sa katuyoan sa pagpadayag sa himaya ni Kristo. Pinaagi sa pag-abante ngadto sa espirituhanong pagkahamtong, ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo “giusab ngadto sa mao rang imahen” ug nagahimaya ni Kristo diha sa iyang lawas (1 Mga Taga-Corinto 6:19-20).

Ang matag myembro sa harianong pamilya maoy usa ka bag-o nga espirituhanong kaliwatan sa permanente nga gipuy-an ni Kristo. Ang nagpuyo nga Kristo wala gayud nagabiya sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (Mga Taga-Colosas 1:27), disama sa makahihilap, digustong paghawa sa Shekinah nga Himaya gikan sa misalikway sa tinoohan nga Israel (1 Samuel 4:21; Ezekiel 9:3; 10:4, 18; 11:22-23). Kining permanente nga kahimtang, kuyog sa ministryo sa Dios nga Balaang Espiritu, nagahatag sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa wasukad-buhata nga oportunidad para espirituhanong impak.

Karon ang Ginoo mao ang Espiritu [pagkadios sa Balaang Espiritu], ug asa ang Espiritu sa Ginoo, adunay kagawasan [kagawasan sa paghamtong]. Karon kitang tanan, uban sa usa ka gibukas nga panagway [ang pagpuno sa Espiritu nagahatag og espirituhanong panabut] nagtan-aw ngadto sa usa ka salamin [doktrina sa Bibliya, ang hunahuna ni Kristo] sa pagmugna og usa ka aninag [usa ka aninag ni Kristo, kinsa nagapuyo kanato], sa ato pa, ang himaya sa Ginoo [ang Shekinah nga Himaya gipadayag kanato pinaagi sa Balaang Espiritu, kinsa nagadan-ag sa doktrina sa Bibliya (Juan 16:13-14)], maoy giusab ngadto sa mao ra nga imahen [ang pagtuman sa protokol nga plano sa Dios nagapakita kanato sa himaya ni Kristo] gikan sa himaya ngadto sa himaya [gikan sa tinubdan, ang nagpuyo nga Shekinah nga Himaya, ngadto sa pagpakita sa Shekinah nga Himaya diha sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo kinsa nagasunud sa protokol nga plano], ingon sa sinugdanan, gikan sa Espiritu sa Ginoo [ang gahum sa Balaang Espiritu nga nagapatuman sa protokol nga plano]. (2 Mga Taga-Corinto 3:17-18)

Ingon sa nag-una nga mga dispensasyon, ang Shekinah nga Himaya maoy pulos usa ka timaan ug usa ka garantiya sa panalangin. Ang presensiya ni Jesu-Kriso diha sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagasiguro kaniya nga ang iyang porpolyo sa dimakitang mga bahandi maoy karon magamit. Ang nagpuyo nga Jesu-Kristo mao ang escrow nga opisyal. Siya Mismo mao ang magbalantay uban kang kinsa ang Amahan mipiyal sa escrow nga mga panalangin para sa panahon ug eternidad (Mga Taga-Efeso

1:3). Ang Iyang presensiya diha sa lawas sa magtotoo nagagarantiya nga kining dimabakwi nga mga panalangin *maoy* iapod-apod kon siya nagakab-ot sa espirituhanong pagkahamtong pinaagi pagtuman sa protokol nga plano.

Ang pagpuyo ni Kristo sa lawas usab usa ka kasigurohan sa waykatapusang kinabuhi diha sa presensiya sa Dios. Diha sa kamatayon ang magtotoo nagabiya gikan sa lawas ug nagaabut “nawong-sa-nawong uban ang Ginoo” didto sa langit (2 Mga Taga-Corinto 5:8). Si Kristo sa personal dimakita samtang nagpuyo sa mamatay nga lawas sa magtotoo (1 Pedro 1:8). Siya mamahimong makita diha sa takna sa kamatayon. Ang doktrina sa pagpuyo ni Kristo nagatangtang sa kahadlok sa kamatayon, kay ang Ginoo kinsa bisan karon nagapuyo sa magtotoo mao ang unang Persona nga siya makakita.

Kining mga garantiya ug mga kasigurohan magdasig sa magtotoo samtang siya nagapabilin dinhi sa kalibutan sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios. Ang pagsalig sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo makalabaw bisan pa sa pagsalig ni David kinsa misulat, “Bisan pa niana ako maglakaw latas sa walog sa anino sa kamatayon, ako dili mahadlok sa daotan; kay Ikaw uban kanako” (Mga Salmo 23:4). Mao ra nga Ginoo kinsa *uban* sa mga bayani sa Karaang Testamento ang nagapuyo *diha* sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (Juan 14:17-20).

Samtang nagsilsil og pagsalig, ang nagpuyo nga Ginoong Jesu-Kristo sa dungan mamahimong ang hingtundan sa gugma sa magtotoo. Ang personal, nagpuyo nga presensiya ni Kristo maoy usa ka makapugus nga hinungdan para sa paghatag og prayoridad sa relasyon uban sa Dios labaw sa mga relasyon uban sa katawhan o mga butang. Ang unang prayoridad paingon sa pagtuhup og doktrina sa Bibliya, gitawag og ang “hunahuna ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 2:16), aron nga ang magtotoo makasinati og okupasyon uban ni Kristo. Okupasyon uban ni Kristo mao ang wayhunong

nga pagkahibalo sa hamtong nga magtotoo sa Usa nga siya nagahigugma.

Ang Pagpuyo sa Balaang Espiritu

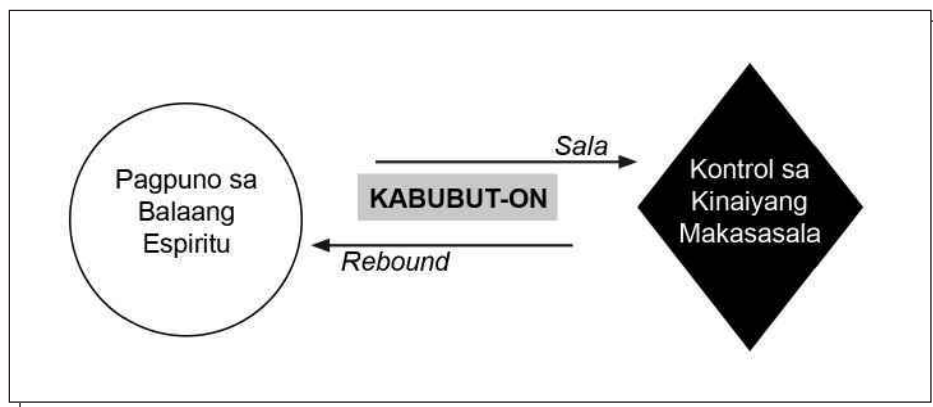
Sama sa Amahan ug sa Anak, ang Dios nga Balaang Espiritu usab nagapuyo sa lawas sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang Espiritu nagapuyo sa paghimo sa lawas sa Kristohanon og usa ka templo nga angay ni Kristo, ang Shekinah nga Himaya (1 Mga Taga-Corinto 3:16; 2 Mga Taga-Corinto 6:16). Ang magtotoo sa iyang-kaugalingon dimakahimo sa pagsangkap og usa ka madawat nga puy-anang dapit para ni Kristo. Ang kinaiyang makasasala nga napanunud gikan sa nalaglag nga Adan nagahugaw sa lawas sa katibuk-an sa temporal nga kinabuhi sa magtotoo. Bugtong ang “paghugas sa pagkahimugso-pag-usab ug pagbag-o pinaagi sa Balaang Espiritu” (Titus 3:5) maghimo sa “templo” nga angayan para ni Kristo sa pag-okupar. Ang pagkaanaa niining sulud nga santuwaryo para ni Kristo nagahimo niini nga posible (sa pagkatinuud, nagahimo niini gani nga masabut) para sa magtotoo sa pagtuman sa mando sa “paghimaya sa Dios diha sa imong lawas” (1 Mga Taga-Corinto 6:19-20).

Kini nga mando matuman pinaagi sa Balaang Espiritu. Siya nagapatuman sa plano sa Amahan diha sa kinabuhi sa positibong magtotoo, ang magtotoo kinsa nagasubay sa divine nga protokol. Duha ka human-sa-kaluwasan nga mga ministeryo sa Espiritu ang nalambigit: pagpuyo ug pagpuno. Ang Espiritu nagapuyo sa lawas aron si Kristo mahimong magsugod og harianong puy-anan didto, samtang ang *pagpuno* sa Espiritu nagapahimo sa magtotoo sa pagpadayag sa himaya sa nagpuyo nga Kristo (Juan 16:14; 2 Mga Taga-Corinto 3:18). Ang *pagpuyo* permanente; ang *pagpuno* usab-usab. Ang Kasulatan wala gayud nagamando

sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo aron mapuy-an sa Espiritu apan hinoon nagaila sa Iyang pagpuyo isip usa ka wayhunong nga katinuuran. Ang Bibliya, hinoon, nagamando sa magtotoo aron “mapuno sa Espiritu” (Mga Taga-Efeso 5:18; cf., Mga Taga-Galacia 5:16).

Ang Kristohanon dili makausab sa pagpuyo sa Balaang Espiritu; ang pagpuyo sa Espiritu dili matandog pinaagi sa sala. Apan ang pagpuno sa Espiritu maoy usa ka butang sa pagpili. Ang magtotoo nagawagtang sa pagpuno sa Espiritu pinaagi sa pagbuhat og sala. Siya nagapabalik sa pagpuno sa Espiritu pinaagi sa pagsugid, o pag-ila, sa iyang sala ngadto sa Amahan (1 Juan 1:9). Ang prinsipyo sa rebound nagapabiling mao ra diha sa tanan nga mga dispensasyon isip ang bugtong paagi sa pagbawi sa fellowship uban sa Dios, apan ang fellowship uban sa Dios wala nagaapil sa pagpuno sa Espiritu diha sa matag dispensasyon.⁹⁰

Diha sa takna sa kaluwasan sa dihang ang Espiritu nagapuno sa matag magtotoo, usa ka wayhunong sa sulud nga away ang nagasugod nga mopadayon sa katibuk-an sa kinabuhi sa magtotoo dinhi sa kalibutan.⁹¹ Ang Balaang

KOMPETENSIYA PARA SA KONTROL SA KALAG SA MAGTOTOO

90. Tan-awa sa panid 211. Tan-awa usab sa Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!; Paghikling sa Sala* (2016).

91. Thieme, *Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala*.

Espiritu ug ang kinaiyang makasasala mag-indigay para sa kontrol sa kalag (Mga Taga-Efeso 3:16-17; cf., Mga Taga-Roma 7:15—8:13; Mga Taga-Galacia 5:17-26). Ang kabubut-on sa magtotoo nagahukum sa isyu: sa pagpakasala o sa pagpugong sa tentasyon, sa pagpabilin diha sa usa ka kahimtang sa karnalidad human pagbuhat sa usa ka sala o sa pagrebound, pag-angkon-pag-usab sa pagpuno sa Balaang Espiritu, ug pagpuyo pag-usab diha sa divine dynasphere.

Ang pagpuno sa Balaang Espiritu mao ang gahum nga tinubdan diha sa divine dynasphere. Ang pagpuyo gawas sa divine dynasphere, ubus sa gahum sa kinaiyang makasasala, mao ang “pagpaguul” o “pagpalong” sa Espiritu (Mga Taga-Efeso 4:30; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:19). Para sa Kristohanon, ang pagpuyo diha sa divine dynasphere sa kanunay nagapasabut og pagkanapuno sa Balaang Espiritu. Sa dihang ang magtotoo nagapunting diha sa doktrina sa Bibliya sa dihang kini gitudlo, nagapadayag niini, o nagagamit niini sa pagsulbad sa mga problema, ang Balaang Espiritu nagadan-ag sa kamatuuran (1 Mga Taga-Corinto 2:9-16).

ANG PAGKAMAGAMIT SA DIVINE NGA GAHUM

Atol sa Karaang Testamento nga mga dispensasyon ang gahum sa Dios maoy magamit ngadto sa diyutay nga mga magtotoo. Ang pangsamtang nga paghatag-og-katakus sa Balaang Espiritu mipagahum sa piho nga Karaang Testamento nga mga magtotoo kinsa mihuput og mga posisyon sa disagad nga responsibilidad. Ang Dios mihatag niining inila nga mga magtotoo sa higayon-pagduul sa Iyang gahum sa pagtuman sa ilang piho nga mga kalihukan (Numeros 11:16-17; 27:8-20; Mga Maghuhukum 3:10; 6:34; 11:29; 13:25; 14:6; 15:14; 1 Samuel 10:6-10; 11:6; 16:13; Ezekiel 2:2; 3:24; Micah

3:8; Zechariah 7:12). Sa madramahong pagkalahi ngadto sa nag-unang mga dispensasyon, ang protokol nga plano sa Dios gipatuman pinaagi sa usa ka gahum nga katukuran nga magamit sa *matag* Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang pagpuno sa Espiritu gitugyan ngadto sa matag myembro sa harianong pamilya. Ang 'ordinaryo nga magtotoo' maoy talagsaon dinhi niini nga dispensasyon.

Ang omnipotencesa Dios nga Balaang Espiritu nagapahimo sa tagsatagsa nga magtotoo sa pagtuman sa protokol nga plano sa Dios. Nagalihok sa divine dynasphere, ang Espiritu nagasangkap sa gahum nga gikinahanglan para sa panabut ug aplikasyon sa doktrina sa Bibliya hain ang magtotoo nagaabante ngadto sa espirituhanong pagkahamtong (Juan 14:16-17; 16:12-14; 1 Mga Taga-Corinto 2:9-16).

Ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo usab adunay magamit alang kaniya ang gahum sa Dios nga Amahan ug Dios nga Anak. Ang matag Persona sa Trinidad nagagamit sa Iyang absolutong gahum alang sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Unsaon kining matahum nga kahinguhaan mahimong mapalihok diha sa kinabuhi sa magtotoo? Kini mahimo sumala sa mga sugo sa divine nga protokol.

Ang omnipotence sa Dios nga Amahan may kalabutan ngadto sa porpolyo sa dimakitang nga bahandi. Samtang ang magtotoo nagakat-on ug nagatuman sa plano sa Amahan, siya nagasugod sa pagsinati sa “mga bahandi sa Iyang grasya” (Mga Taga-Efeso 1:7-9). Ang omnipotence sa Dios nga Anak nagapatunhay sa uniberso ug nagapadayon sa tawhanong kaliwat (Mga Taga-Colosas 1:17; Mga Hebreohanon 1:3). Siya nagakontrol sa tawhanong kasaysayan pinaagi sa pagpanalangin sa mga nasod nga adunay usa ka dakong igo nga mahinungdanong-kahimtang sa positibong mga magtotoo ug pinaagi sa paghukum sa mga nasod nga may dako kaayong pagmugna og bag-ong buhat sa negatibong mga magtotoo. Ang katapusang duha ka mga kinaiya sa

Kapanahonan sa Simbahan—mahatungud sa propesiya ug dimakitang mga bayani—magpatin-aw unsaon sa gahum sa Anak nagalihok sa waykaparehas ngadto sa Simbahan.

ANG PAGKAWADIHA SA PROPESIYA

Disama sa tanang lahi nga mga dispensasyon, ang human-sa-kanon nga Kapanahonan sa Simbahan mao ang bugtong katuigan nga walay bibliyanhong propesiya nga matuman. Ang bugtong sa propeta nga panghitabo mahatungud sa Kapanahonan sa Simbahan mao ang iyang sinugdanan, nga gipropesiya pinaagi ni Kristo (Juan 14:16-17; 16:7-15; Mga Buhat 1:5), ug iyang katapusan diha sa Pagkabanhaw, o Pagsakgaw (1 Mga Taga-Corinto 15:51-55; Mga Taga-Filipos 3:21; 1 Mga Taga-Tesalonica 4:13-18). Ug ang bugtong mga propesiya nga natuman diha sa una-sa-kanon nga Kapanahonan sa Simbahan wala magtuki sa Simbahan apan sa Israel, kansang nasudnong disiplina nahisangko niadtong A.D. 70.

Si Jesu-Kristo mao ang yawi ngadto sa divine nga interpretasyon sa kasaysayan, naglakip sa milabay, karon, ug umaabot (o sa propeta) nga kasaysayan (Mga Taga-Efeso 3:10). Diha sa Iyang waysinugdanan ug waykatapusang pagkadios Siya nakahibalo sa umaabot ingon ka tin-aw sa milabay o karon. Ang Bibliya, isip ang hunahuna ni Kristo, dili usa ka kompletong “libro sa kasaysayan” sa umaabot. Ang maingon-ingon ka diyutay nga umaabot nga panghitabo nga kini nagahulagway maoy gipili sa pagpadayag ni Kristo, kay “ang testimonyo ni Jesus mao ang espiritu sa propesiya” (Pinadayag 19:10). Daghang mga propesiya ang natuman diha sa milabay, maingon nga ang uban matuman diha sa umaabot. Pananglitan, ang mga doktrina ni Kristo isip Manluluwas (Christology) ug sa Iyang pagluwas nga buhat (soteriology) maoy sa propeta atol sa Kapanahonan sa mga

Hentil ug sa Kapanahonan sa Israel. Sila natuman atol sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa. Karon, atol sa Kapanahonan sa Simbahan, kita magtan-aw pagbalik diha sa makasaysayanong mga kamatuuran bahin niini nga mga doktrina. Sama sa mga propesiya nga natuman na, kadtong mahatungud sa umaabot magpadayag ni Kristo—ug ang panghitabo nga naglibot sa Iyang ikaduhang pag-abut, Iyang paghari sa kalibutan, ug Iyang waykatapusang paghimaya.

Ang Kapanahonan sa Simbahan nagabarog taliwala sa duha ka mga panahon nga buhong sa propesiya. Ang Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa mituman sa daghan nga Karaang Testamento nga mga propesiya, ug ang duha ka eschatological nga mga dispensasyon, ang Kalisdanan ug Milenyo, gihulagway sa katibuk-an sa Karaan ug Bag-o nga mga Testamento. Apan ang Kapanahonan sa Simbahan maoy usa ka panahon sa propeta nga kahilum. Walay panghitabo niini nga dispensasyon nga makit-an sa propesiya, gawas kon para sa iyang mga katapusan.

Ang sunud nga natalang sa propeta nga panghitabo, mosunud sa Pagsakgaw, may labot sa Kalisdanan. Apan wala sa heyopolitikal nga mga paglumbay nga gipropesiya para sa Kalisdanan kinahanglang mahitabo una pa sa Pagsakgaw sa Simbahan. Kon ang kalibutanong mga kondisyon atol sa Kapanahonan sa Simbahan daw og buyon sa bibliyanhong mga paghulagway sa Kalisdanan, kini wala nagasugyot nga ang Pagsakgaw duul na. Sa *katibuk-an* sa Kapanahonan sa Simbahan ang doktrina sa kalagmitan sa Pagsakgaw nagapabiling tinuud (Santiago 5:8; Pinadayag 22:7, 12, 20). Kini nagakahulugan nga ang pagkabanhaw sa Simbahan mao ang sunud nga sa propeta nga hitabo, apan ang takna sa yano wala gibutyag. Ang Pagsakgaw mahimong mahitabo sa adlaw ni Pablo o kagahapon o mahimong mahitabo usa ka libo ka katuigan gikan karon. Ang pangagpas sa mga Kristohanon walay bibliyanhong pundasyon ug nagasanta lamang sa espirituhanong buylo.

Natural nga, ang gugma sa nagtubong magtotoo para ni Kristo nagabuhat og mahinamhinamon nga pagpaabot sa Iyang pagpakita (1 Mga Taga-Corinto 1:4-8; Titus 2:13), apan kana nga kasibot kinahanglang tinimplahan sa pasensiya (Santiago 5:7-8) ug usbon ang tumong paingon sa pagtuman sa katuyoan sa Dios dinhi niining karon nga dispensasyon.⁹²

Sa dihang ang usa nagaila nga ang Kapanahonan sa Simbahan maoy usa ka misteryo nga dispensasyon, wadiha gikan sa Karaang Testamento nga propesiya, siya nagaila nga ang bisan-pa-wamatan nga mga propesiya ug mga saad sa Dios mahatungud sa Israel sa gihapon nahisakup sa Israel. Sa laing mga pulong, ang Simbahan wala nagailog sa posisyon sa Israel diha sa plano sa Dios para sa mga panahon. Ang Dios *motuman* sa Iyang mga saad ngadto sa mga Hudiyo. Sa pagkakaran, ang katumanan sa divine nga propesiya dili makit-an pag-usab hangtod ang Simbahan nagabiya ug ang Kalisdanan nagasugod.

Nganong kini nga pagkawadiha sa propesiya diha sa Kapanahonan sa Simbahan? Ngano ang madramahong kahilum? Si Jesu-Kristo nagakontrol sa kasaysayan, apan imbis nga nagpatunong sa atong pagtagad diha sa pihong gipropesiya nga panghitabo, Siya nagagiya kanato sa pagpunting diha sa kajibulungang mga doktrina sa misteryo. Ang “testimonyo ni Jesus” atol niini nga dispensasyon gipakita dili pinaagi sa propesiya apan pinaagi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang Simbahan mao ang Lawas ni Kristo. Ang Simbahan anaa sa paghiusa uban ni Kristo. Ang Simbahan adunay higayon-pagduul ngadto sa mao rang divine nga mga bahandi nga mipalahutay sa pagkatawo ni Kristo. Ang Simbahan nagahuput sa kompletong kanon sa Kasulatan, gihatag sa paglahutay sa espirituhanong pagtubo nga nagahimaya ni Kristo. Ang Simbahan gituyo

92. Ang usa ka pagtoon sa doktrina sa Pagsakgaw gipasundayag diha sa tingog nga mga pagrekord mapuslan nga walay bayad ingon sa gisulat diha sa panid iv.

aron mahimong masilsilan sa hunahuna ni Kristo. Ang Dios wala mipalakip sa propeta nga panghitabo gikan sa human-sa-kanon nga Kapanahonan sa Simbahan sa pagpahimug-at sa kusog sa doktrina sa Bibliya diha sa kalag. Ang mga magtotoo kinahanglang magkat-on sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina sa Bibliya imbis nga magpabatid sa propesiya.

Kita magtoon og propesiya. Sa pagkatinuud, ang katapusang duha ka mga dispensasyon maoy sa hingpit eschatological. Apan ang atong Ginoo nagakontrol sa kasaysayan diha sa Kapanahonan sa Simbahan dili pinaagi sa Iyang dihadiha nga pamunoan diha sa usa ka teyokrasya o pinaagi sa usa ka pagsunudsunud sa gipropesiyang panghitabo apan sumala sa makasaysayanong mga hilig. Kini gihulagway pinaagi sa paghatag-bili ni Kristo sa lokal nga mga simbahan diha sa Pinadayag 2—3, nga Siya nagakomentaryo sa lainlaing mga kahilig diha sa mga kongregasyon ug nagapasidaan sa ilang mga sangputanan. Ang Kapanahonan sa Simbahan mahimo gani nga matawag og ang dispensasyon sa makasaysayanong mga hilig: Maingon nga ang mga magtotoo magpadayon, nan magpadayon ang hentil nga sinaligang kanasuran; maingon nga magpadayon ang sinaligang kanasuran; nan nagapadayon ang tawhanong kasaysayan.

Ang pagkawadiha sa propesiya mahitungud sa makasaysayanong mga kaugmaran atol sa Kapanahonan sa Simbahan maoy masubayon diha sa pagbulag sa simbahan ug estado. Ang impluwensiya sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo dimakita ug sa kadaghanan dilaktod, samtang ang bisan pa wapamatuman nga mga propesiya sa Bibliya sa makadaghan maghulagway sa politikanhong angang ug panghitabo diha sa publikong ispatlayt.

Ang mga magtotoo magbuhat sa mga hilig sa kasaysayan—sa wayngalan. Ug diha sa Kapanahonan sa Simbahan ang kasangkaran sa dimakitang impak sa Kristohanon dili pinugngan sulud sa usa ka sa propeta nga

laraw. Ang nagpatigbabaw nga mapagbationg epekto sa makapadasig nga mga magtotoo sa paggamit og pasiunang-lakang, pag-abante sa espirituhanon, ug pagpadayon sa ilang espirituhanong mga dadangatan diha sa paghimaya ni Kristo nagapadayon nga anaa sa katibuk-an sa Kapanahonan sa Simbahan. Gikan sa sinugdanan, kini mao ang ipasabut sa binalikbalik nga pagdasig ni Kristo ngadto sa mga disipulo diha sa Diskurso sa Ibabawng Lawak. Si Kristo mipadayon pag-awhag kanila sa “Pangayo Kanako sa *bisan unsa* diha sa Akong ngalan” (Juan 14:13-14; 15:16; 16:23-24, mga italiko gidugang), tungud kay ang gidak-on ug paagi sa paghimaya sa Iyang ngalan diha sa Simbahan wala gibutyag sa pasiuna apan gitugyan ngadto sa positibong kabubut-on sa tagsatagsa nga magtotoo. Sa laing mga pulong, ang kasangkaran sa impluwensiya sa Kristohanon sa pagkatinuud dilimitado.

Ang pagkawadiha sa propesiya nagapahimug-at sa potensiyal nga impak sa matag magtotoo. Ang matag magtotoo nagaimpluwensiya sa kasaysayan sa usa ka wasukad-buhata nga ang-ang, para sa maayo o dimaayo, ug sa sangputanan ang Kristohanon adunay usa ka halawum nga responsibilidad sa pagtubo sa espirituhanon. Kini nga tema pinasubay sa uban sa Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina: Ang katingalahang divine nga mga kahinguhaan diha sa mando sa harianong pamilya—nagpaabot lamang sa positibong kabubut-on—maghimo og usa ka masmagilakong ispatlayt diha sa gawasnong kabubut-on sa matag magtotoo kay sa bisan unsa nga laing dispensasyon.

Ang kahibalo sa doktrina nagatabang sa magtotoo nga maghatag-kahulugan sa panghitabo ug makasaysayanong mga hilig samtang sila mahitabo diha sa iyang kaugalingong henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang pagkawadiha sa propesiya gikan sa Kapanahonan sa Simbahan, hinoon, ug ang impak sa mga desisyon sa magtotoo magpatataw sa iyang kinahanglan sa pagtubo sa espirituhanon ngadto sa punto nga siya makahunahuna para iyang-kaugalingon

sulud sa usa ka bibliyanhong pakisayran sa pangisip.

DIMAKITANG MGA BAYANI

Ang doktrina sa mga dispensasyon nagapakita sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo diin siya nagabarog diha sa talan-awon sa tawhanong kasaysayan, apan kini nga doktrina usab nagatudlo kaniya unsaon sa pagbaton og usa ka impluwensiya diha sa kasaysayan. Sa dihang ang usa ka Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagaabante ngadto sa pagkahamtong, siya adunay usa ka positibong impak.

Diha sa Karaang Testamento nga mga dispensasyon ang Dios milihok pinaagi sa makitang mga bayani sama ni Abraham, Moses, David, ug Daniel. Diha sa Kapanahonan sa Simbahan ang Dios nagalihok pinaagi sa dimakitang mga bayani. Ang kalainan mao nga *matag* Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo adunay parehong pribilihiyo ug parehong oportunidad nga mahimong usa ka dimakitang bayani. Ang positibong impak sa harianong pamilya nagagikan sa personal nga pagtuman sa tagsatagsa nga magtotoo sa protokol nga plano sa Dios. Samtang si Kristo nagaapod-apod sa mga panalangan ngadto sa hamtong nga magtotoo, kadto nga mga panalangan magbenepisyo sa palibot nga utlanan sa magtotoo ug sa iyang nasod. Ang kasumpakian usab maoy tinuud. Ang Dios makapanalipud ug makapanalangan sa nasod isip usa ka paagi sa panalangan sa hamtong nga magtotoo. Tungud niini, ang kalagsik sa usa ka henerasyon ug ang divine nga panalangan nga kini nagapahimulus maggumikan adtong mga magtotoo kinsa maglambo ubus sa plano sa Dios, dili gikan sa politikanhon, sosyal, o relihiyosong mga krusada sa pag-usab sa kalibutan.

Ang negatibong impak sa harianong pamilya usab nagagumikan sa tagsatagsa nga magtotoo. Ang magtotoo

kinsa nagasalikway sa plano sa Dios nagadala sa pag-antos ug divine nga disiplina diha sa iyang-kaugalingon ug mamahimong usa ka tinubdan sa kalisdanan diha sa iyang palibot nga utlanan ug nasod. Busa, ang matag usa ka Kristohanon adunay usa ka labing-hinungdanong papel sa pagdula diha sa iyang henerasyon sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang mga magtotoo mahimong dimakita nga mga bayani o dimakita nga mga tawong daotan, apan walay ordinaryong mga Kristohanon diha sa harianong pamilya sa Dios.

Ang dakong gahum nga eksperimento sa Kapanahonan sa Simbahan gidesinyo sa pagbuhat og dimakitang mga bayani. Ang usa ka dimakitang bayani mao ang bisan kinsang Kristohanon kinsa nagaabante ngadto sa espirituhanong pagkahamtong. Diha sa pagkahamtong siya adunay lima-ka-pilo nga impak.

1. *Personal impak.* Ang mga tawo diha sa palibot nga utlanan sa hamtong nga magtotoo, naglakip og pamilya, mga hinigugma, ug ang mga organisasyon nga siya nahisakup, magdawat og panalangin pinaagi sa ilang panag-uban kaniya.
2. *Makasaysayanong impak.* Ang sinaligang nasod nagadawat og panalangin pinaagi sa hamtong nga mga magtotoo kinsa magpuyo sulud sa iyang mga utlanan. Ang kalagsik, kauswagan, ug kalungtaran sa sinaligang nasod magtuyok libot sa hamtong nga mga magtotoo. Kini mao ang prinsipyo sa mahinungdanong-kahimtang (1 Mga Hari 19:18; Mateo 5:13-16; Mga Taga-Roma 11:2-5; Mga Taga-Efeso 1:21-23). Ang usa ka mahinungdanong-kahimtang sa wayngalan, wamadayeg, dimakitang mga bayani mao ang espirituhanong kasulbaran sa nasudnong pagkaut-ut. Ubus sa usa ka piho nga gitas-on sa nasudnong pag-us-us, ang espirituhanon

nga mahinungdanong-kahimtang mao ang *bugtong* kasulbaran ug ang bugtong paglaum sa usa ka nasod. Ang panalangin ngadto sa nasod maoy usa ka escrow nga panalangin nga ang atong Ginoo nagaapod-apod ngadto sa hamtong nga magtotoo. Sa niini nga paagi si Jesu-Kristo nagadawat sa tanang himaya, ug ang Iyang dungog wala malubog pinaagi sa kaduhaduhaan nga paghukum sa hilabihang-matinguhaon nga mga Kristohanon nga nagsulay sa pagdula og gahum sa politika diha sa Iyang ngalan. Kadtong kinsa sa kawang manglimbasog sa pagtukod og gingharian sa Dios dinhi sa kalibutan atol sa Kapanahonan sa Simbahan wamakamatikud niining prinsipyo sa dimakita nga makasaysayanong impak. Isip usa ka maayong lungsuranon (gihimong masmaayo pinaagi sa iyang pagka-Kristiyanos) ang magtotoo nagatampo sa positibo sa iyang nasod; siya wala nagakrusada *diha sa ngalan sa Kristiyanismo* sa pagbuhat-pag-usab sa iyang nasod diha sa imahen sa iyang personal nga pagtoo (Mga Taga-Roma 13:1-7).

3. *Internasyonal impak.* Ang disinaligang mga nasod napanalanginan pinaagi sa panag-uban sa hamtong nga mga magtotoo kinsa mag-abut isip mga misyonaryo gikan sa usa ka sinaligang nasod. Kini maoy usa sa mga responsibilidad sa sinaligang nasod. Sa wayswerte, dili tanang mga misyonaryo hamtong nga mga magtotoo, apan ang misyonaryo kinsa *maoy* usa ka dimakitang bayani maoy usa ka tinubdan sa panalangin sa duha ka mga nasod: ang nasod diin siya nagasilbi ug ang nasod nga asa siya gipadala.
4. *Anghelanong impak.* Ang Dios nagatawag sa dimakitang bayani ngadto sa baroganan sa mga saksi, ingon sa sinugdanan, sa pagsangkap og testimonyo diha sa apelasyon nga bista ni Satanas. Ang mga anghel sa wayhunong magpaniid sa tawhanong kaliwat

(1 Mga Taga-Corinto 4:9; Mga Taga-Efeso 3:10; 1 Timoteo 5:21; cf., 1 Pedro 1:12), ug ang hamtong nga mga magtotoo mao ang lig-ong ebidensiya sa grasya sa Dios. Ang yawa nagasukitsukit sa hamtong nga magtotoo pinaagi sa pag-antos (Job 1:6-12; 2:1-6; cf., Mateo 4:1-11; Mga Taga-Efeso 6:11-12). Pinaagi paggamit sa divine nga mga kahinguhaan sa paglabang sa ebidensiya nga pagsulay, ang dimakitang bayani adunay malukpanon, dimakita nga impak diha sa mga anghel (1 Mga Taga-Corinto 4:9; Mga Taga-Efeso 3:10).⁹³

5. *Kapanulundanan nga impak.* Ang mga hinigugma ug suud nga mga higala sa hamtong nga magtotoo magdawat og panalangin human sa iyang kamatayon. Si David nagapaila niining makapadasig nga prinsipyo, naghimo niining panalangin nga usa ka ehemplo sa pagkamalungtaron latas sa mga dispensasyon (Mga Salmo 37:25). Ang hamtong nga Kristohanon makaatubang sa kamatayon nga may kompletong kasigurohan nga ang Dios moatiman para niadtong siya nagabiya. Ang iyang mga nabilin napanalanginan dili kinahanglan tungud kay sila espirituhanong mga mananaog sa ilang-kaugalingon apan tungud sa taas nga pagtagad sa Dios para sa namatay nga hamtong nga magtotoo. Sa pagkatinuud, ang espirituhanong mga napildi ug bisan pa ang mga dimagtotoo makadawat og kapanulundanan nga impak maingon nga sila makadawat sa personal impak atol sa tibuuk-kinabuhi sa hamtong nga Kristohanon.

Karon ang pribilihiyo sa Kristohanon sa pagbaton og impak isip usa ka dimakitang bayani maoy giyatakan. Daghang

93. Thieme, *Christian Suffering*, 158-98.

mga ministro wamanumbaling sa ilang responsibilidad sa pagtudlo sa ilang mga tigpaminaw og doktrina sa Bibliya apan hinoon maghulhog kanila sa pag-apil diha sa emosyonalismo, personalidad nga mga kulto, mga programa sa simbahan, sosyal nga buhat, o politikanhong aktibismo. Mga hilig diha sa Protestanteng Kristiyanismo magpakita og mga timaan sa usa ka kakulang sa balansi nga nagapahimug-at sa makita sa kadaot sa dimakita, ang materyal sa kadaot sa espirituhanon, ang dayag nga imahen sa magtotoo sa kadaot sa sulud nga kusog sa doktrina sa Bibliya diha sa kalag.

Kini nga problema nagaugat diha sa pagkaignorante sa mga dispensasyon. Ang dimabangbang nga mayoriya sa mga Kristohanon wala mahibalo unsa ang Dios misangkap para kanila o nganong Siya mihatag kanila sa hilabihan. Human sa kaluwasan, unsa? Unsa ang tinguha sa Dios sa Kristohanon nga buhaton? Kon ang mga magtotoo wala mag-amgo nga sila nahisakup ngadto sa harianong pamilya, unsaon nga sila makatuman sa ilang mga dadangatan? Unsaon nga sila makatuman sa protokol nga plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan kon sila wala mahibalo nga maong usa ka plano anaa? Ang pagkaignorante nagapukan sa bili sa matag maayong katuyoan. Waysapayan unsa ang usa ka Kristohanon nagatinguha sa paghimo sa iyang kinabuhi nga maisip para sa Dios, kon siya ignorante sa plano sa Dios, siya nagapakyas sa paghimaya sa Dios. Kon labaw ugaling, ang impak sa iyang kinabuhi lumalabay, igo lamang nakab-ot kay sa napawala. Sa labing-daotan, ang iyang impak maoy para sa daotan samtang siya sa waypagmatngon nagalimbosog diha sa katuyoan ni Satanas sa pagpausbaw sa kalibutan sa yawa.

Kapitulo Syete

EPILOGO

HUMAN SA KALUWASAN, UNSA?

ANG PROTESTANTENG MGA TIGREPORMA MISUPAK gikan sa Romano Katoliko nga Simbahan mahitungud sa pipila ka kinahanglanong mga punto sa doktrina. Ang Reporma mipatin-aw sa isyu sa pagkahitarong pinaagi sa pagtotoo, apan wala sa mga Tigreporma—dili si Luther, Calvin, ni si Zwingli—mihatag og usa ka masabut nga paghulagway sa human-sa-kaluwasan nga paagi sa kinabuhi sa magtotoo. Ang kaluwasan maoy pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo; apan human sa kaluwasan, unsa?

Ang mga mekanika sa Kristohanong paagi sa kinabuhi dili mastin-aw ngadto sa mga Kristohanon karon kay sa kangitngit sa ulahi nga tungatungang panahon sa Romano Katolisismo. Emosyonalismo ug waysulud nga rituwalismo maghari sa daghang kasimbahanan. Ang mistisismo nagapuli sa waypihig nga kajibalo sa doktrina sa Bibliya. Ang maayong mga binuhatan gibandilyo isip usa ka pagduul ngadto sa Dios. Ang moralidad gilubag ngadto sa legalistang

asetisismo ug giwali isip usa ka puli para sa Kristohanong kaligdong. Ang Kristohanong serbisyo gipatuman pinaagi sa pagkasad-an, kahadlok, penitensiya, katahap mahatungud sa waykatapusang kahimtang sa tawo, o mini nga paglaum sa divine nga mga panalangin. Ang politikanhong aktibismo nagapugong sa divine nga panglantaw nga panghunahuna. Ug adunay dimatapos nga mga paagi sa pagpangitag kwarta.

Kining milungtad-sa-kapanahonan nga mga batasan—nga ang Reporma wala miwagtang—magwaldaswaldas sa mga bahandi nga ang Dios mihatag ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang legalismo nga mitumaw gikan sa Reporma mahimong lahi sa mga detalye gikan sa Romanong Katoliko nga legalismo, apan kini maingon nga diepektibo sa paghubit sa human-sa-kaluwasan nga Kristohanong kasinatian.

Ang doktrina sa mga dispensasyon lakip sa sukaranong mga doktrina nga ang matag magtotoo kinahanglang makasabut. Kini nga doktrina nagapahimo kanato sa pag-ila sa bibliyanhong mga mekanika sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Ang mga dispensasyon magpatin-aw sa kamatuuran nga ang pagkatawo ni Kristo mitukod sa sundanan para kanato. Si Jesus mao ang “tagmugna ug tighingpit sa atong doktrina” (Mga Hebreohanon 12:2). Siya ang mibukas sa protokol nga plano sa Dios. Siya ang misulay ug mipamatuud sa hingpit-nga-sumbanan nga divine dynasphere.

Si Kristo nakahimo sa pagtuman sa Iyang dadangatan tungud kay Siya migamit sa nagpahimo nga gahum sa Dios nga Balaang Espiritu: “pinaagi sa waykatapusang Espiritu [Siya] mihalad sa Iyang-kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios” (Mga Hebreohanon 9:14). Si Kristo milahutay ug milampos tungud kay Siya migamit sa divine nga pangsulbad-sa-problema nga kahimanan, gihulagway pinaagi sa pag-ambit sa kalipay sa Dios: “tungud sa kaniadtong gipakita nga kalipay [Siya] nga giantos sa krus”

(Mga Hebreohanon 12:2b). Ang mga bahandi nga gigamit ni Jesu-Kristo nahisakup ngadto sa hingpit-nga-sumbahan nga divine dynasphere.

Gidesinyo sa Amahan (Juan 15:10) ug gipalagsik sa Balaang Espiritu (Juan 3:34), ang hingpit-nga-sumbahan nga divine dynasphere gisulayan ug gipamatud-an ubus sa kinakusgan kaayong kalisud sa dihang si Jesu-Kristo miantos og divine nga paghukum isip atong puli. Human sa kamatayon sa atong Ginoo, ang mao ra nga waykinutubang gahum sa Dios nga midesinyo ug mipalagsik sa divine dynasphere mibungkag sa tanan nga satanasnon ug tawhanon nga pagsupak pinaagi sa pagbanhaw ni Kristo gikan sa patay ug nagpalingkod Kaniya diha sa toong kamut sa Dios (Mga Taga-Efeso 1:19-21). Ang pulos omnipotence sa Dios nga Amahan (Mga Buhat 2:24; Mga Taga-Roma 6:4; Mga Taga-Efeso 1:20; Mga Taga-Colosas 2:12; 1 Mga Taga-Tesalonica 1:10; 1 Pedro 1:21) ug ang omnipotence sa Dios nga Balaang Espiritu (Mga Taga-Roma 1:4; 8:11; 1 Pedro 3:18) maoy mga ahente sa pagkabanhaw ni Kristo.

Karon *kita* makapuyo diha “sa gahum sa Iyang pagkabanhaw” (Mga Taga-Filipos 3:10).

Divine omnipotence ug divine nga pangsulbad-sa-problema nga kahimanan karon makita diha sa mapalihok nga divine dynasphere, nga nahisakup ngadto sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (Juan 14:15-17; 16:13-14; 1 Mga Taga-Corinto 6:19-20). Kita gimandoan sa “pagbutang ni Ginoong Jesu-Kristo” (Mga Taga-Roma 13:14), sa paghimo ni “Kristo . . . naporma” sulud kanato (Mga Taga-Galacia 4:19), sa paghimo ni “Kristo sa puy-anan” diha sa atong mga kasingkasing (Mga Taga-Efeso 3:16-17), sa “pagbayaw [Kristo]” sulud sa atong mga lawas (Mga Taga-Filipos 1:20-21). Ang plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo maoy usa ka labaw-sa-kinaiyahan nga plano nga nagakinahanglan og usa ka labaw-sa-kinaiyahan nga paagi sa pagtuman. Ang waykinutubang

gahum sa Dios, tungud niini, sa hilum nagaapekto diha sa atong mga kinabuhi sa dihang kita magsunud sa mga sugo sa Iyang protokol nga plano. Kini nga sistema sa divine nga gahum, magamit lamang ngadto sa Simbahan, makadala sa bisan unsang kalisud diha sa atong mga kinabuhi ug mohimaya ni Kristo ingon nga wala sa laing dispensasyon.

KITA NAHIUSA SA KAHANGTURAN uban ni Kristo. Ang Trinidad nagapuyo sa atong mga lawas. Diha sa panagway niini nga makakurat nga mga kamatuuran, kita mangutana sa halawum nga dakong-pagtahod, “Human sa kaluwasan, unsa?”

Kita kinahanglang magkat-on og doktrina sa Bibliya. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga doktrina nagamantala sa protokol sa harianong pamilya ni Kristo. Sa misteryo nga doktrina kita magkat-on sa porpolyo nga ang Dios mitukod sa personal para sa matag usa kanato sa eternidad nga milabay. Ang porpolyo nagasulud sa hingpit nga mga gasa gikan sa Dios nga maghubit sa kasangkaran sa atong kagawasan ug responsibilidad. Kita ang mga aristokrata sa langit nga nagpuyo sa kalibutan. Kita maoy harianong mga pari. Kita maoy harianong mga embahador. Kita adunay usa ka wasukad-buhata nga oportunidad sa paggamit sa divine nga gahum, ug ang Dios nagabarog nga andam sa pagpadako sa atong dako na kaayo nga mga hinguhaan.

Kon kita magkat-on, magsabut, ug maggamit sa Iyang Pulong, Siya mopadasig sa atong kaugalingong tinguha sa paghibalo Kaniya, maggiya kanato ngadto sa waykatapusan nga makahuluganong serbisyo, ug mag-alsa kanato ibabaw sa atong mga pag-antos. Siya mobuhat og usa ka impak sa atong mga kinabuhi nga molanog sa katibuk-an sa panahon ug eternidad. Ang atong harianong dadangatan mao ang mahimong dimakita nga mga bayani diha sa labing makusog ug makapahagit nga dispensasyon sa tawhanong kasaysayan.

KARAANG TESTAMENTO

GENESIS	4:4.....	38
	4:8.....	38
1—Exodo 11	6:1-7	38
1—3:6.....	6:3.....	179
1:26-28	8:20.....	38,197
1:26—3:6	8:20-22	39
1:28.....	9:1.....	39
1:29-30	9:3.....	39
2:17.....	9:8-17	39
2:18.....	9:26.....	47
2:19-20	10:32.....	39
2:20.....	11:1-9.....	39
2:23.....	11:8.....	40
3:7—11:32	11:9.....	40
3:8.....	11:31.....	41
3:11-19.....	12—Exodo 11	27
3:15.....	12:1-3	48
3:16.....	12:1-4	41
3:20.....	12:2-3	45
3:21.....	12:3.....	50,53,71,86
4:3-5	13:15.....	42,48,50

13:16.....	48	19:5.....	91
14:18.....	197	19:5-6	53
15:6.....	8,42,144	19:20.....	202
15:18-21	48	24:9-18	202
17:1-21	41	24:16-17	204
22:13.....	197	25:22.....	205
22:15-18	42,48	33:9-10	205
26:3-5	42,48	40:34.....	202
26:4.....	48	40:34-38	205
26:5.....	91		
28:13-15	42,48		
28:14.....	48,52		
35:11	48		
35:11-12.....	42		
35:12.....	48		

EXODO

3—4	45
6:2-8	48
6:2-9	49
6:4.....	48
6:8.....	48
9:16.....	64
12.....	47
12—Malachi.....	27
12:38.....	71
13:21-22	204
14:19.....	204
16:7.....	204
16:10.....	204
19.....	88
19:3.....	88
19:3-6	50

LEVITICO

8.....	197
9:23.....	205
16:2.....	202
20:9.....	98
20:10.....	98
20:13.....	98
21:17-21	197
26.....	27,54
26:11-12.....	204
26:12.....	205
26:46.....	88

NUMEROS

3:5-10	197
11:16-17.....	211
16:42.....	205
17—18.....	168
23:19.....	126
27:8-20	211
34:1-12	48

DEUTERONOMIO	11:6.....211
	16:13.....211
4:6-8 44,53	
4:8..... 49	2 SAMUEL
4:32..... 100	
4:32-40 44	7:8-16 59
4:37..... 168	7:8-17 48
4:39..... 202	7:13..... 50
7:6..... 168	7:16..... 50
28:1-14 52	
30:1-9 48	1 MGA HARI
31:9-13 46	
33:10..... 46	8:11..... 205
JOSHUA	8:27..... 202
	19:18..... 219
1:2-4 48	2 CRONICAS
1:7-8 50	
5:13-15 45	5:13-14 205
MGA MAGHUHUKUM	JOB
3:10.....211	1:6.....114
6:34.....211	1:6-11..... 191
11:29.....211	1:6-12 221
13:25.....211	1:12..... 10
14:6.....211	2:1.....114
15:14.....211	2:1-6 191,221
1 SAMUEL	2:6..... 10
	9:2..... 59
4:21..... 206	9:32-33 59
8..... 45	19:25-2682,84,117
10:6-10211	42:6..... 190

MGA SALMO

23:4.....	208	10:20-23	116
23:6.....	144	11.....	117
32:5.....	191	11:6-9.....	118
33:4.....	126	11:9.....	118
34:13-17	106	11:11-16.....	116
37:25.....	221	14:1-3	116
46:9.....	118	14:13-14	9
72.....	117	14:14.....	10,112
72:7.....	118	28:11.....	109,141
72:16.....	118	28:16.....	83
76:10.....	64	34:1-6	112
89:20-37	48,59	35.....	117
89:27-29	12	35:1-7	118
110:1.....	103,135	40:3-5	12
113:5-6.....	202	42:1.....	169
118:22.....	83	45:4.....	168
138:2.....	3	55:8-9	202
139:7-8	202	57:5.....	202
145:21.....	10	62.....	117

MGA PROBERBIO

8:30-31	177
15:3.....	202

ISAIAH

2:4.....	118
5:26-30	116
6:1.....	205
6:1-3	202
7:14.....	37
8:14-15	63

JEREMIAH

23:23-24	202
30:4-8	112
30:7.....	112
31:31-34	48
31:33-34	118
31:34.....	50
32:36-44	48

EZEKIEL

2:2.....	211
3:24.....	211
9:3.....	206
10:4.....	206
10:18.....	206
11:16-21.....	48
11:22-23.....	206
20:34-38	118
28:16-18	10
36:21-38	48
38—39	112

DANIEL

9:24.....	116
9:24-27	112
9:27.....	112
11:40-45.....	112

HOSEA

2:18.....	118
4:6.....	53,54

JOEL

2:16—3:21	116
2:28-29	119

AMOS

9:12.....	45
-----------	----

JONAH

1—4	53
-----------	----

MICAH

3:8.....	211
4:1-8	12
4:3.....	118
5:2-4	12

ZECHARIAH

3:1.....	114
3:1-10	10
7:12.....	212
8:22-23	71,117
8:23.....	117
9:9-10	12
10:6-12	116
12:1-3	112
12:5-6	116
14:1-2	112
14:4-9	117
14:9.....	116

BAG-ONG TESTAMENTO

MATEO	7:15.....	72
	7:28.....	70
1:1.....	8—9.....	61
1:5-6	8:11.....	71
1:20-23	11:25-30.....	61
2:17-18	12.....	70
4:1.....	12:1-8	61
4:1-11.....	12:18.....	78
4:14-16	12:23.....	81
4:17.....	12:28.....	78
4:23-25	12:45.....	72
4:24-25	13:10-16	66
5—7	16:18.....	84
5:1.....	17:1-8	205
5:3-11.....	21:42.....	83
5:5.....	21:42-43	85
5:12.....	22:15-22	91
5:13-16	22:21.....	61
5:17.....	22:41-46	81
5:17-19	23.....	68
5:18.....	23:27—25:46	12
5:20.....	23:37.....	13
5:21-48	23:37-39	62
5:37.....	24—25.....	29,62
5:39.....	24:3.....	12,67
6:1-18	24:15.....	68
6:9-13	24:16.....	68
6:10.....	24:20.....	68
6:25-34	24:21.....	114
6:31-34	24:22.....	169
7:1-5	24:23.....	68

24:24.....	169
24:29-31	68
24:31.....	169
24:34.....	68
24:42—25:13.....	69
25:31-46	118
25:41.....	10
26:1-2	69
26:28.....	61
26:52.....	98

MARKOS

9:2-8	205
12:10.....	83

LUKAS

1:68.....	45
2:14.....	10
2:40.....	99
2:52.....	99
4:1.....	78
4:14-15	78
4:18.....	78
9:28-56	205
13:34-35	63
20:17.....	83
20:21-25	105
21:24.....	12,105

JUAN

1:1.....	77
1:1-4	34
1:1-14	58
1:12-13	62
1:14.....	77,84,203,205
1:16-17	87
1:18.....	3,77,204
1:29.....	97
2:18-22	205
3:16.....	64
3:18.....	37,121
3:34.....	78,225
3:36.....	121
6:46.....	205
7:37-39	79,136
7:38.....	157
7:39.....	21,94
8:23.....	202
11:43-44.....	81
12:10.....	82
12:37-41	205
13:31-32	21,68
13:33-34	68
13:34.....	21
14—17	12,20,28,66,93
14:6.....	8
14:9-10	205
14:11-12.....	137
14:12.....	101
14:13-14	217
14:13-15	70

14:15-17	136,225	1:8.....	106
14:16-17	212,213	2:1-4	133
14:16-19	181	2:24.....	225
14:17.....	69	4:10-12	83,84,85
14:17-20	208	4:12.....	8
14:19-23	70	10:10.....	119
14:20.....	69,84,133,135,202	10:38.....	78
14:23.....	69,202	10:45.....	5
15:7.....	70	11:5.....	119
15:10.....	21,110,140,225	11:15-17.....	133
15:10-11.....	79	13:8-12	108
15:10-12	99	14:3.....	108
15:16.....	217	15:5.....	49
15:18—16:4	68	15:5-11.....	87
16:1-2	69	15:17.....	45
16:7-15	213	15:24.....	87
16:12-14	212	16:27-34	130,131
16:12-15	14	16:31.....	8
16:13-14 ...	136,181,207,225	17:21.....	40
16:14.....	20,193,209	17:23.....	40
16:23.....	70	17:24.....	84
16:23-24	217	17:25.....	84
16:32.....	69	17:26-27	40
17:17.....	136	17:27-28	202
17:20-21	68	17:28.....	40
17:21-23	69	19:11-12.....	108
17:22-23	202	22:17.....	119
17:26.....	69,202	22:24-29	130
		22:28.....	130
		24—26.....	130
MGA BUHAT			

1:5.....	133,213
1:6.....	64,67
1:6-7	11,126
1:7.....	14,16,19

MGA TAGA-ROMA

1:2-4	58
1:3.....	103

1:4.....	78,102,225	8:38-39	1,24,143
1:14.....	106	9:4.....	88
1:16.....	180	9:6-8	50
2:12-14	49	9:17.....	64
2:14-16	91	9:23.....	10
2:17-20	88	9:23-24	2
3:19.....	88	9:30-33	85
3:22.....	8	9:33.....	63
3:30.....	8	10:4.....	52,61,80,89
4:1-16	38	11:2-5.....	219
4:17-21	42	11:5.....	12
5:8-10	97	11:5-7.....	169
5:17.....	117	11:25.....	6
6:1-2	2	11:25-29.....	105
6:3.....	135	11:25-36.....	10
6:4.....	136,225	12:1.....	198
6:4-5	135	12:2.....	2,4,139,181
6:14.....	32,49,87,89	12:3.....	3
6:15.....	90	12:4-8	194
7:4-6	87	13:1-7 ...	90,91,105,107,220
7:15—8:13.....	211	13:4.....	98,107
8:2.....	91	13:11.....	12
8:2-3	87	13:14.....	137,225
8:2-4	91,99	14:4.....	198
8:4.....	87	14:10.....	198
8:10.....	202	14:10-13	73
8:11.....	202,225	16:17-18	119
8:16-17	143,145	16:25.....	12,17
8:18.....	12	16:25-26	23,150
8:19-21	118		
8:28.....	143	1 MGA TAGA-CORINTO	
8:29.....	135		
8:29-30	2	1:2.....	24,134,143
8:30.....	143	1:4-8	215
8:32.....	2,4,64	1:8.....	141

2:20.....	157,202	1:3-6	153
3:1-5	133	1:3-14	24
3:3.....	179	1:4.....	141,143,155,161,195
3:6-9	38	1:4-6	163
3:14.....	133	1:5.....	143,145,196
3:19-25	87	1:5-6	167
3:23.....	144	1:6.....	203
3:23-25	88,89	1:6-8	152
3:25.....	32	1:7-9	212
3:25-26	144	1:8-10	18
3:26.....	38,143	1:9.....	23
3:26-27	133	1:10.....	77
3:27.....	144	1:12.....	203
3:28.....	103	1:13.....	179
4:4.....	76	1:17-23	9
4:4-5	77	1:18.....	2,128,152
4:19.....	225	1:18-23	170
5:1.....	91,99	1:19-21	225
5:3-4	89	1:20.....	225
5:5.....	137	1:21-23	20,73,219
5:13.....	99	1:22-23	103,133
5:14.....	88	2:1.....	178
5:16.....	136,137,180,210	2:4-5	179
5:16-26	181	2:8-9	8,179
5:17-26	211	2:10.....	186
5:18.....	87,89	2:11-12.....	12
5:22-23	137	2:11-22.....	6,86
6:2.....	91	2:15.....	80,87
6:15.....	6	2:20.....	85
		3:1-5	23
		3:1-9	150
		3:2.....	110
		3:2-3	18
		3:8.....	152
		3:8-9	18
MGA TAGA-EFESO			
Libro sa.....	107		
1:3.....	4,152,153,154, 157,161,203,207		

3:9.....	17,146
3:10....	9,10,119,161,213,221
3:10-11.....	6
3:16.....	152
3:16-17	211,225
3:18.....	151
3:19.....	4
3:20.....	128,153,201
3:21.....	9
4:1.....	131,137,169
4:4-5	133
4:6.....	202
4:7-13	193
4:8.....	3,103
4:11-13.....	3,109
4:13-16	2
4:15.....	81
4:20.....	179
4:20-24	148
4:21.....	148
4:22-24	2
4:23.....	139,179
4:24-25	148
4:29.....	148
4:30.....	137,148,179,181,211
5:1-2	137
5:2.....	140
5:18.....	136,181,210
5:22-32	133
5:22-33	36
5:23.....	81
5:25-27	20
5:32.....	126
6:7-8	198
6:11-12.....	221

6:12.....	10
6:20.....	200

MGA TAGA-FILIPOS

1:20-21	225
1:21.....	157
2:1.....	184
2:5.....	3
2:5-11.....	58
2:7-8	59,78
2:13-16	186
2:16.....	188
2:27.....	109
3:12-14	185
3:10.....	110,191,225
3:14.....	182
3:20.....	128,152
3:21.....	141,213
4:1.....	159
4:2-3	156
4:8.....	87
4:11-13.....	36
4:19.....	152,156

MGA TAGA-COLOSAS

Libro sa.....	107
1:17.....	212
1:18.....	81
1:25-27	24
1:25-28	150
1:25-29	18
1:26.....	17
1:27.....	152,202,206

2:2.....	152
2:12.....	135,225
2:14.....	87
2:16-17	32
2:16—3:3.....	14
2:17.....	46
2:20-23	162
3:24.....	161

1 MGA TAGA-TESALONICA

1:4.....	169
1:10.....	225
2:19-20	159
4:13-18	213
5:1-2	13,16,126
5:4.....	17
5:19.....	137,181,211
5:23.....	37,141

2 MGA TAGA-TESALONICA

2:7.....	113
2:13.....	169
2:13-14	133,134
3:11-12.....	198

1 TIMOTEO

1:3-4	18
2:5-6	59
2:15.....	37
3:9.....	151
3:16.....	21,58,139
4:1.....	149

4:7-8	138
5:21.....	221
6:15.....	103
6:16.....	81

2 TIMOTEO

2:5.....	158,162
2:13.....	140
2:15.....	3,181
2:21.....	136
3:16-17	3
4:5.....	106
4:7-8	159

TITUS

2:13.....	215
2:14.....	186
3:5.....	209

PHILEMON

9.....	200
--------	-----

MGA HEBREOHANON

1:1-2	7,100
1:1-3	35,76
1:2.....	76
1:3.....	205,212
1:3-4	103
1:4.....	136
1:8.....	59
1:12.....	59

5:1-4	159
5:7.....	73

2 PEDRO

1:2-4	87
1:3.....	139,169
1:4.....	136
1:11.....	143
3:1-16	15
3:7.....	121
3:9.....	64
3:10-13	121
3:11.....	139
3:15-16	15
3:18.....	2

1 JUAN

Libro ni.....	107
1:5—2:6.....	2
1:8-10	147
1:9.....	137,191,210
2:6.....	110,137
2:23-24	202
3:1-2	143
3:2.....	141
5:11.....	144
5:11-12.....	143

2 JUAN

Libro ni.....	107
9.....	202

3 JUAN

Libro ni.....	107
---------------	-----

PINADAYAG

1:5.....	82
1:6.....	198
1:8.....	6
1:16.....	117
1:20.....	117
2—3.....	28,107,216
2:10.....	159
3:10.....	112
5:10.....	198
6—19.....	29,112
6:1-11.....	113
7:4-8	115,168
7:14.....	114
11:3.....	112
11:3-13.....	115
12:6.....	112
12:7-9	114
12:12.....	112
12:17.....	114
14:6-7	115
19:10.....	213
19:16.....	103
20.....	29,117
20:1-3	118
20:4.....	82,84
20:5.....	82,84
20:7-9	120
20:7-10	82
20:10.....	10

20:11-15.....	120	21:22.....	84
20:14-15	121	22:4-5	121
20:15.....	121	22:7.....	214
21—22.....	29	22:12.....	214
21—22:5.....	121	22:16.....	103
21:3-4	121	22:20.....	214
21:8.....	121		
21:12.....	42		

Timan-anan sa Hilisgutan

- Abel, 38
Abraham, 27,41-44,
 47-50,86,125,218
Adan, 26,34-37,47,113,209
Adlaw-nga-igpapakahulay,
 68,91,94,96
Administrasyon, 4,5,9,11,17,18,
 27,31,55,60,62,69,71,86,92,
 109,113,118
kausaban sa, 5,9,11,18,121
Agrippa, 55
Aion, 17
Aktibismo, politikanhon,
 126,222,224
Anghel, 9,90,104,115,136,220
 nalaglag 10,21,65,115,118,120,
 121,136
 ni *Yahweh*, 8
Anghelanong away, 10,11,21,65,
 114,140,170,194
Antonine Caesars, 107
Archelaus, 55
Armageddon, 115
Awtoridad
 espirituhanon, 37
 sa bana, 35
 sa Dios, *Tan-awa* ang Dios
 sa divine nga gitugyan, 18,96
 sa mga ginikanan, 17,38

Babel, torre sa, 39-40
Bag-ong espirituhanong
kaliwatan, 24,43,94,132,133,
 167,169,186,206

Balaan sa mga Balaan, 55
Balaang Espiritu
 bawtismo sa, 24,86,131-135,
 141-145,151,186,194,196
 bunga sa, 137,139
 gahum sa, 91,99,148,179,180,
 204,207,211
 ministryo sa, 14,73,78,118,119,
 133,136,142,180,181,206,209
 nagpaguul sa, 137,211
 nagpalong sa, 137,211
 pag-bag-o pinaagi sa, 209
 paghatag-og-katakus sa, 211
 pagkadios sa, 207
 paglakaw diha sa, 74,136,180
 pagpuno sa, 73,74,80,118-119,
 136-137,139,141,176,207,
 209-210
 pagpuyo. *Tan-awa* sa
 Pagpuyo sa
 pagtulon-an sa, 181
Balaang mga adlaw, 38,88,91
Balaod
 divine, 90,91,95
 kinabubut-ong
 responsibilidad, 192
 natuman, 45,52,61,62,79,80,86,
 87,89,90,92,98
 ni Kristo, 89,91,95-96
 ni Moses, 32,45-46,48-53,60,
 70,72,79,87-99,197
 sibil, 95
Balaod ni Moses. *Tan-awa* sa
 balaod ni Moses

- Batan-ong kalapasan, 96-97
 Batong-tukoran, 75,83,85,87
 Bawtismo sa Kalayo, 118
 Birhen nga pagkatawo, 26,
 54,57-59,103
 Brutus, 128
 Buylo nga pagsulay, 159,191

 Cain, 38
 Calvin, John, 223
 Cassius, 128
Chronos, 11,12,16,17
 Crassus, 55

 Dadangatan
 espesyal, 155,162
 espirituhanon, 2,88,166,182,217
 harianon, 226
 personal nga kasigurohan sa,
 80,157,194
 Daniel, 112,218
 ikakapitoan nga semana ni, 112
 Daotan, 10,35,38-41,72,113,149,
 182,208,219,222
 Dasok nga elektronikanhong
 sirkuwito, 164-165
 PROM, 164-166,172,196
 ROM, 164-166,172,196
 David, 8,13,47,49,61,69,81,
 103,116,208
 Dichotomous, 37
 Dimakitang mga bayani, 127,
 213,218-221,226
 ang buhat sa Dios, 143
 gahum sa, 148
 impak sa, 93,104,106,119,127,
 136,149,206,216,221
 impluwensiya sa, 73,78,104,
 113,130,216-218
 mga kahinguhaan sa, 139,140,
 148,184,190
 palasyo sa, 147,196
 pundasyon sa, 177
 Dios
 awtoridad sa, 11,19,37,61
 fellowship uban sa, 47,121,
 137,138,210
 gugma sa, 58,61,65,86,140,163,
 203
 himaya sa, 2,24,160,202,204-
 207,209,222
 kalipay sa, 79,80,224
 karakter sa, 10,30,44,88,90,92,
 98,124
 katuyoan sa, 2,5,7,14,40,71,92,
 96,114,120,122,124,132,134,
 163,168-170,174,185,192,
 203,206,215
 kinaiya sa, 3,58,63,75,100
 mga saad sa, 7,13,37-39,41-43,
 46,47,49,50,52,62,67,70,71,
 76,86,93,112,114,123,124,
 126,159,215
 pagkamatinumanon sa, 42,47,
 50,89,97,123,125,140
 pagsalig diha, 42,182,184,190
 plano sa, 1,2,4,17,24,32,39,40,
 46,47,60,62,64,66,79,87,
 90-92,95,103,122-124,127,
 132,136,139,140,145-149,
 152,158,160,166,168,
 171-174,184,212,215,222,224
 presensiya sa, 46,203,204,208
 relasyon uban sa, 8,14,37,38,
 99,127,133,143,146,149,156,
 178,182,208
 unibersal nga kahibalo sa, 118
 Disiplina, 43,49,54,68,105,106,
 108,109,112,115,140,173,192,
 213,219
 Diskurso sa Ibabawng Lawak, 20,
 28,66-68,74,94,217

Divine dynasphere, 58,78,79,87,
91,103,104,133,136-140,147,
156,170,174,177,180,185-187,
196,198,200,203,211,212,224
hingpit-nga-sumbanan, 58,79,87,
91,104,224
magamit, 72,74,79-80,91,97-98,
132,185,197,207,211,226
Divine nga dekrito, 64,147,164,
173-175
Divine nga mga institusyon,
35,36,38,40
kabubut-on, 35
kaminyoon, 35
nasudnong linalang, 40
pamilya, 44
Divine nga panglantaw, 2,4,26,
75,148,182,224
Doktrina sa Bibliya
aplikasyon sa, 66-68,73,95,98,
110,122,125,139,149,156,
180,212
empasis sa, 110
gugma para sa, 126
impak sa, 119
kahibalo sa, 2,47,146,177,180,
217,223
komunikasyon sa, 85,105,119
kusog sa, 216,222
nagasamok gikan sa, 109
nasabtan, 141,180
pagbiya gikan, 183
pagdawat, paghawid, ug
paghinumdum sa, 2
pagkaignorante sa, 160
pagkaimportante sa, 4
pagkat-on, 2,119,143,146,150,
151,160,161,173,176,177,
179,182,195,196,200
pagpamalandong diha sa, 180,
pagsalikway sa, 160

pagsulbad sa mga problema
uban sa, 179
pagtubag ngadto sa, 197
pagtulon-an, 3,60
positibong kabubut-on ngadto
sa, 176
sukaranon, 183,184,224
unang prayoridad sa, 158,182,
208
wamanumbaling sa, 222
Dugo ni Kristo, 61,97,135

Eba, 37,47
Ebanghelyo, 9,28,38,53,55,59,60,
63,77,85,105,179
Ebidensiya nga pagsulay,
191,192,221
Elijah, 115
Embahador, 197,200,226
Emosyonalismo, 222,223
Espirituhanong
kaugalingnan,
181,184,191
Espirituhanong mga gasa,
108,109,141,153,193,194,199
administrasyon, 194
pangsamtang, 141
permanente, 109
Espirituhanong pagkabata, 185
Espirituhanong pagkahamtong,
2,41,86,110,127,156-160,175,
177,184,191,206,208,212,218,
219
Espirituhanong pagkahingkod,
85,144,184,187,190,191,193,
198
Espirituhanong pagsalig-sa-
kaugalingon, 80,184,191,192

Espirituhanong pagtubo, 2,5,14,
31,110,138,143,158,159,177,
179,183,186-188,190-191,194,
198,215

Gahum

dakong eksperimento, 78-80
102,104,133,148-149,151,
219

divine, 22,64,80,104,110,132,
140,148,185,187,193,211,
226

lingkoranan sa, 196

politikanhon, 114,116

sistema sa, 22,75,78-79,133,
137,140,226

tawhanon, 7,113,147,148,185
tinubdan sa, 79,211

Gawasnong kabubut-on, 64,65,
96,164,172-174,196,217

Gingharian

Amihanan nga, 27

Habagatan nga, 27

Hiniusang, 27

sa Dios, 12,13,15,21,60,62,66,
71,92,102,112,126,220

sa milenyo, 92

sa Teyokrasya, 27,45
utopian, 115

Gobyerno, 40,52,98,105,107,120,
189

Gog ug Magog, 120

Grasya, 4,5,7,8,11,21,22,30,32,
36,39,45,47,51,56,64-66,69,
73,77,80,89,92,93,100,110,
115,120,121,125,127,141,142,
148,149,152,156,160,161,163,
172,173,176-180,182,185,187,
189,190

masdako, 4,156

pagkamatay, 176

pagkasinati, 80,149
sa lohistika, 73,156,170,185,
195,196,200

Gugma

personal para sa Dios,
80,157,161,178,194
sistema sa, 140

Haligi sa kalayo, 8,204

Ham, 39

Harianong mga pagkatinudlo,
132,197

Harianong pamilya, 82,97,
101-104,107,109-111,113,117,
122,126,131,133,143,145,146,
150,151,167-169,178,193-195,
201,206,212,217-219,222,226

Hardin sa Eden, 34,36,37,113

Hari sa mga hari, 102,103,116,
134

Hentil nga kanasuran, 104,109,
116,117,216

Hermeneutics, 74

Herod, 55

Hoshea, 27

Hudiyong mga ebanghelista,
115,168

Human-sa-kanon nga panahon,
28,108-110,119,213,216

Hunahuna ni Kristo, 3,137,181,
207,208,213,216

Hypostatic nga paghiusa, 54,
57-60,72,111,120
dispensasyon sa, 7,14,28,30,
54,57,59,60,72,76,78,79,82,
86,87,103,111,120,133,205,
214

Ikaduhang Pamunoan-sa-tulo,
128

Impyutasyon, 143

Inkarnasyon, 7,8,14,22,28,
30,74-76,79-83,92,101,
204,206
Internationalism, 40
Isaac, 42,44,47,50
Isaiah, 109,141,205
Israel, 5-7,11,13,14,17-19,21,
22,24,27,29,32,41-55,57,
59-63,65-73,75,80,81,
83-88,90-95,97-100,102,104,
105,107-109,112,114-116,118,
123-126,141,142,144
esprituhanon, 123,126
nasudnong kaugmaon sa, 43,68

Jacob, 42,44,47,50,112
Japheth, 29
Jeroboam, 39
Judah
nasod sa, 27
tribu sa, 47
Judea, 12,55-56,68
Julius Caesar, 128

Kabalaanan, 134-140,143,163
kinatas-an, 140,163
sa kasinatian, 136-140,163
sa posisyon, 135-136,143
Kabtangan, 41,96,105
Kabubut-on, 34-38,44,62,64,65,
72,78,96,140,153,158,161,164,
165,166,172
negatibo, 34-38,64,161,
173,182,184,201
Panahon sa Negatibo, 26
Panahon sa Positibo, 26
positibo, 34-36,72,173,176-177,
179-185,187,189,217
Kagawasan, 41,45,48,96,99,105
esprituhanon, 99,184,191,219
sa pagpili, 62,63,165

tawhanon, 52,61,105
Kahoy sa kahibalo sa maayo ug
daotan, 35
Kairos, 11,12,16,17
Kalinaw, unibersal, 118
Kalisdanan, 7,12,18,27-29,50
62,68,82,84,111-115,118,168,
201,214,215,219
Kaluwasan
ahente sa, 179,204
hinungdan sa, 167,179
human, 1,2,5,7,18,19,25,70,
79,86,91,97,101,118,122,136,
140-142,145,147-149,158,
178-180,209,222-224
paagi sa, 24,38,51,70,86
pagkawala sa, 149,160,173,
pagpalit sa, 62,75,78,80,169
pagpanag-iya sa, 8
pinaagi sa, 38,51
pinaagi sa grasya, 142
sangkap, 61,206
takna sa, 132,136,142,145,
168,193,195,196,198,201,
210
waykatapusan, 1,9,167,178
Kamatayon
esprituhanon, 135
mapulihon, 52,61,77,81,97,225
Kapanahonan sa Hudiyo,
14,27,34,40,44
Kapanahonan sa Simbahan, 7,
12-25,27-28,30,36,40,47,54,
55,63,66,68,71-74,79-82,
84-87,91,93-99,101-108,110,
111,118,119,122,123,125-129,
131-137,139-155,157,159-164,
166-169,171-173,175,177,179,
181,183-186,189,193,210
Kapanulundanan
esprituhanon, 149

- impak, 221
- sa Israel, 13,42,44,46,69
- sa usa ka nasod, 98
- waykatapusan, 42
- Kasabutan, 13,39,41
- Abrahamic, 41,42,48,49
- Bag-o, 48,49,52
- Davidic, 48,49,52,59,81
- dikondisyonal, 13,42,
 - 49-53,61,62,105,114,116,123
- kondisyonal, 42,49
- malungtaron, 42
- mga saad, 126
- Palestinian, 48,49,52
- Kasaysayan
 - bibliyanhon, 9,36,99
 - divine nga panan-aw sa,
 - 4,26,123
 - interpretasyon, 5,6,213
 - kontrol sa, 93,212,215,216
 - panahon sa, 30,31,59,75,76
 - tawhanon, 4,6-11,17-19,26,28,
 - 29,37,42,46,57,60,64-66,75,86,90,97,100,101,110,120,124,127,150,166,171,212,216,218,226
- Katukuran, mga balaod sa divine,
 - 41,46,48,50,52,88,95,97,98,105,113,189
- Kinaiyang makasasala,
 - 137,147,182,190,209-211
- Kinalabwang-kamandoan,
 - 58,65,165,166,172,173,196
- mga ekspresyon sa, 169
- mga pagsangkap sa, 171
- Kleroi*, 130
- Kodigo
 - bag-o, 47,90
 - espirituhanon, 45,48-50,88,90,91
- kagawasan, 48-51,61,88,99,105
- katukuran, 48,50-52,61,88,95,97,98
- sa Hamurabi, 52
- Konstitusyon sa United States, 94
- Kontra-Semitismo, 50,53
- Kristohanon
 - impluwensiya, 73,104,216,217
 - paagi sa kinabuhi, 2,7,18-22,30,31,33,46,47,70,72,87,88,90-92,94,95,104,118,122,131,132,136,140,145-149,152,154,158,161,162,171,173,181,187,204,223,224
 - responsibilidad, 45,90,91,93,95,101,105,144,145,189,192,199,211,222,226
 - serbisyo, 106,143,185-189,198,199,224,226
 - unang-siglo, 129,141
- Kulto ni
 - Dionysus, 150
 - Isis, 20
- Langitnong pagkalungsuranon,
 - 131,152
- Lawas ni Kristo, 103,134,194,215
- Legalismo, 54,70,92,126,140,187,224
- Linaw sa kalayo, 121
- Liso
 - ni Abraham, 42,125
 - sa babaye, 37,77
- Lunup, ang, 39,40
- Luther, Martin, 223
- Maayo
 - mga binuhatan, 223
 - sa lunsay nga bili, 186-188
- Macedonia, 128

- Magilakon nga Bitoon sa
Kadlawon, 103
Magna Karta, 94
Mahinungdanong-kahimtang, 73,
106,107,113,212,219,220
Makaliwatong pamihig, 136
Makasaysayanong mga hilig, 216
Makitang pagpadayag sa Dios, 37
Malaboon nga pagpadayag, 125
Mananap nga sakripisyo, 38,
51,88,91,96,103
Manunubos, 8,21,38,42,46-48,
50,51,54-56,61-63,66-69,71,
72,76,81,95,96
Mark Antony, 128
Mga Athenian, 40,83,130
Mga bahandi
divine, 18,25,31,99,150,152,
160,162,166,191,195,215
ginsakupan, 153,189,193,194
ikaduha, 153,171-176,182,185,
186,189,193,194
kinabubut-on, 175,176,192
kompiyuter, 153,163,164,166,
171,172,175,195,196
nag-una, 153,163,172,174,175,
184,185,193
paggamit, 25,78,110,122,132,
150,160,162,166,171,172,185,
187,190-192,195,225
para sa wamahitakus nga pag-
antos, 153,175,189
porpolyo sa dimakita, 132,151,
203,207,212
produksiyon, 153,175,185,
186,188
Mga dila, 56,108,109,141
Mga dispensasyon
christocentric, 7,28,57,76,111
eschatological, 7,15,28,111,112
kahubitan sa, 4,5,9,16-20,29
mga pagkabahin sa, 6,7,12,19,
30
tali, 9,14,31,40,43,45,53,77,87,
125
theocentric, 7,26,27,34,57
Mga Ebanghelyo, 59,60,63,64,67,
74
Mga Hentil, 18,22,24,27,34,35,39,
41,49,69,116,134,142
mga dispensasyon sa, 7,26,34,
46,197
mga panahon sa, 12,105
Mga korona, 159
Mga modelo, 46
Mga naghingapin nga pagbati,
118-120,142
Mga ngalan ni Kristo, 8
Mga paghalad, 46
Mga patriyarka, 27
Kapanahonan sa Hudiyo,
27,41,43-45,47
Mga Pariseyo, 55,70,72
Mga pribilihiyo, 24,54,80,94,101,
105,128-131,136,144,145,151,
160,169,170,185,194-197,218
Milenyos, 7,13,18,21,29,52,62,68,
71,72,81,82,84,92,93,111-114,
117-120,214
Misteryo nga doktrina, 19,20,
22-24,32,66,93,94,108,110,
126,132,136,146,149-152,180,
194,201,215,226
Misteryo nga mga kulto, 19
Misyonaryo
ahensiya, 38,44,106,115
serbisyo, 189
Moralidad, 87,223
Moses, 27,35,38,43,45,92,99,
115,118

- Nag-ambit uban ni Kristo, 4,135, 143
 Nagdilaab nga kasagbotan, 8
 Nahabilin sa Israel, 18,66,115
 Nahimugso-pag-usab, 37,42, 43,50,70,114,123,125,149, 209
 Napulo ka mga Kamandoan, 48,96,123
 Nehemiah, 27
 Noah, 39,47

 Octavian, 128
Oikonomia, 18
 Okupasyon uban ni Kristo, 157,208
 Olivet nga Diskurso, 29,62,67, 68,112

 Pablo, ang Apostol, 14-16,19,20, 22,23,40,83,105,108,128-131, 144,150,214
 Pag-abut
 Ikaduha, 16,27-29,52,68,69,82, 84,105,112,115,117,126,214
 Una, 6,7,18,28,30,52,56,59, 60,63,65,71,77,78, 81,92,94
 Pag-ampo, 72,106,198
 Pagdan-ag, 181,207,211
 Pagdasig, 39,42,72,98,106,126, 140,192,226
 Paghatag og ikanapulo, 91
 Paghiusa uban ni Kristo, 9, 133-136,142,144,145,152, 163,167,168,176,186,196,198
 Paghukum
 divine, 10,77,118,225
 Katapusan, 117,121
 lingkoranan ni Kristo, 157,158,188
 nasudnon, 141
 waykatapusan, 121,183
 Pagkabanhaw, 15,21,28,59,64,75, 81,82,84,94,111,117,120,121, 140,161,179,213,214,225
 lawas, 59,82,84,117,120,140, 161
 Pagkaharianon
 divine, 102,143
 espirituhanon, 103,104,133,134, 144-146,166,170,197
 Hudiyo, 102
 natad sa panggubatan, 102, 103,170
 Pagkalabaw sa tanan, 202
 Pagkalaglag sa tawo, 27,35, 36,38,118
 Pagkamakadios, 139
 Pagkamalungtaron 24,31,36,39, 43,46,73,86,94,95,121-125,169, 189,204,221
 Pagkamasinugtanon, 31,35,42, 88,95,140,174
 Pagkapareho, 194-196
 Pagkapari
 balaan, 84
 harianon, 196,197
 Libitikanhon, 46,47,51,91,197
 ni Kristo, 143,198
 pamilya, 38
 praybasi sa, 90,199
 unibersal, 91,195,199
 Pagkatiunay, 202
 Pagkausab-sa-panagway, 205
 Pagkaut-ut, espirituhanon, 54,56, 93
 Pagpabuhi-pag-usab, 81,115
 Pagpili
 ni Kristo, 143,169
 para sa kaluwasan, 167
 sa Israel, 107,168

- sa Simbahan, 107,163,
166-169,195,197
- Pagpuno sa Balaang Espiritu,
80,119,211
- Pagpuyo sa
ang Trinidad, 132,201
Dios nga Amahan, 202,204
Dios nga Balaang Espiritu,
202,209,212,224
Kristo, 24,70,204-209
lawas sa magtotoo, 203
- Pagsagup, 77,131,144,145,153,
154,163
- Pagsaka, 15,16,59,67,101
- Pagsakgaw, 28,29,82,84,101,
111-113,140,157,201,213-215
- Pagsaksi, 189
- Pagsugid, 137,210
- Pagtoo
diha ni Kristo, 1,8,13,37,44,50,
51,62,64,66,86,103,142,149,
167,178,223
ni Abraham, 41,86
- Pagtoo-pahulay, 73,80
- Pagwagtang sa Balaod ni Moses,
89-91
- Pagwali sa ebanghelyo, 85,105,
106,109
- Pakighilawas sa samang kiye, 98
- Pakisayran sa pangisip,
4,92,177,182,183,218
- Pamatasan, 49,73,89-90,145
- Panaganang makasanta nga
pag-antos, 191
- Panalangin
basihanan para sa, 203
dimakita, 176
divine, 2,31,90,106,107,113,
157,175,218,224
escrow, 153-163,172,175,176,
188,203,207,220
- espirituhanon, 152,153,157
garantiya sa, 207,208
gobyerno, 107
kapasidad para sa, 4,157
nasudnon, 218,220
nawad-an sa, 149
pag-antos para sa, 189,192
pang-apod-apod sa, 156,
218,220
para sa Israel, 45,53,204
para sa Simbahan, 160-162
pinaagi sa panag-uban,
219-220
sa eternidad, 157-161
sa lohistika, 156
sa panahon, 1,157-159
talagsaon, 155
timaan sa, 204
tinubdan sa, 152
wamaapod-apod, 160,161
waykatapusan, 50,51
- Panapaw, 98
- Panghunahuna, 2,3,139,181,182,
224
katukuran, 91,98
ni Kristo, 3,181
- Pangsulbad-sa-problema nga
kahimanan, 78-80,104,110,177
190,224,225
- Paninugdan, 7,79,80,86,87,91,
146
- Pareho
oportunidad, 160,161,194-196,
218
pribilihiyo, 136,160,194-196,
218
- Passover nga nating karnero, 44
- Pastor, 3,109,194,199
- Pedro, ang Apostol, 15
- Pentekostes, 101
- Philippi, 128,129

- Pinili nga katawhan, 43,48
 Plato, 17
Politeuma, 128,130-132,151,152, 169
 kaamgiran, 125,128,131,137
 Pompey, 55
 Pontius Pilate, 55
 Praybasi, 41,53,90,96,105, 198-200
 Propesiya, 16,20,21,60,61,68, 108,111,114,116,118,213-217
 pagkawadiha sa, 113,215-217
 Protokol nga plano sa Dios, 46,66,87,90,91,132,136, 139,140,145-149,152,158, 160,171,172,174,184,185, 192,194-196,207,208,212, 218,222,224
 Pundasyon, dimakita, 83-85, 117,183,

 Rebound, 80,161,190,210
 Rehoboam, 27
 Rituwal, 32,38,41,46,47,51,80, 88,96,110,118,119,146,183, 197,206
 Romano
 aristokrasya, 144
 Imperyong, 12,55,56,63,105,107, 109
 kasundalohan, 129
 kolonya, 129
 lungsuranon, 129-131
 mga tropa, 54,56,129
 pagsagup, 144,154,163
 Republika, 128,129

 Sa posisyon nga kabalaanan, 135,136,140
 karon, 135
 mabalikon, 135

 Sala, 35-37,52,61,63,77,79,81, 96,97,104,120,137,199,206, 210,211
 Sanhedrin, 55
 Satanas, 9-11,21,29,35,65,71, 82,103,104,112-116,118,120, 126,136,138,149,184,191,220, 222
 bista ni, 9-11,65,114,120,191, 220
 kalibutanong sistema ni, 138,149
 Saul, 27
 Sermon didto sa Bukid, 70-74, 92,116,123
 Shekinah nga Himaya, 204-207, 209
 Shem, 39
 Silot sa Kamatayon, 98
 Simbahan
 Kristo, 7,9,13
 lokal, 108,109,189,193,199,200 216
 pagbulag sa estado ug, 91,93, 95,98,107,216
 pagkawaykaparehas sa, 18-20,23-25,42,53,58-60, 70,77,80,88,95,99,101,103, 122,127,129,131,132,151, 162,166-169,194,198,213
 Pagsakgaw sa, 28,29,82,84, 101,111-113,140,157,201, 213-215
 Pangulo sa, 81,170
 ug Israel, 5,17,43,60,65,66,69, 70,75,81,83,87,94,123-126, 144
 unibersal, 20,39,103,106,118, 134

Sinaligang nasod, 43,53-55,
88,95,98,100,104-107,109,
115,118,219,220

Sirkumsisyon, 41

Sundalonhon, 52,54,189

Tabernakulo, 46,51,77,84,
204-206

Tawhanong merito, 142,147,193

Tawhanong espiritu, 37

Teyokrasya, 27,87,107,216

Trichotomous, 37

Unang-destinasyon, 153,163,166,
167,170,171,195,196

Una-sa-kanon nga panahon,
28,101,108-110,213

Waykatapusang kahimtang,
29,66,117,121,196

Xenophon, 17

Yuta, 39,41,45,49,52

Zedekiah, 27

Zwingli, 223

SUKARANON NGA MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR. GIREKOMENDAR NGA HAN-AY

*Ang Plano sa Dios
Ang Trinidad
Merkado sa Ulipon sa Sala
Ang Babag
Rebound ug Padayon sa Pag-abante!
Paghikling sa Sala
Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi
Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala
Kusog sa Panghunahuna
Hetenisimo
Divine nga Paggiya
Pag-ampo
Pagsaksi
Ang Mawaldason nga Anak*

SA DOKTRINA NGA MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Doktrina sa Bibliya, ang unud sa pagpanudlo gikuha gikan sa usa ka literal nga interpretasyon sa mga Kasulatan, mao ang sukaranon para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagsangkap og espirituhanong pangpabaskog para sa Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya dili mahimong ibaliwala (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagmando sa Kristohanon aron sa kahiladman nahiusab (Mga Taga-Roma 12:2). Kini nga pagkausab nagkinahanglan og usa ka adlaw-adlaw nga pagbag-o sa hunahuna pinaagi sa pagkat-on ug paggamit sa Pulong sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa daghang katuigan ang sa doktrina nga mga klase sa Bibliya nga gitudlo pinaagi ni R. B. Thieme, Jr., misangkap og adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iyang kongregasyon. Mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs (English) maoy anaa sa walay bayad o obligasyon. Usa ka *Sa Doktrina nga Mga Pagtoon sa Bibliya nga Katalogo* maoy ihatag diha sa paghangyo.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

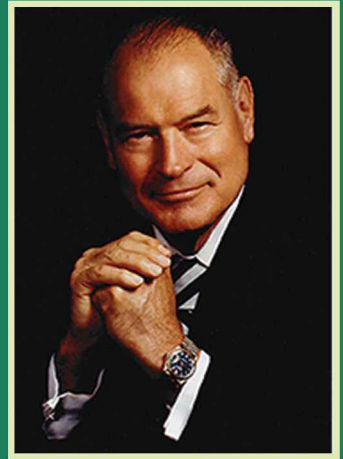
P.O. Box 460829

HOUSTON, TEXAS 77056-8829

www.rbthieme.org

713-621-3740

Si ROBERT B. THIEME, JR., (1918-2009), nagpabiling makahuluganong tingog sa Kristiyanismo sa tibuuk kalibutan. Ang iyang makugihon, mapatin-awong pagtudlo gibase sa orihinal nga mga lengguwahe sa Kasulatan inubanan sa paglandag sa makasaysayong konteksto sa panahon nga gisulat ang Bibliya. Ang iyang modernong sistema sa bokabularyo, mga ilustrasyon, ug mga kategoriya Biblikal sa tin-aw nagpahayag sa dili masayup nga mga kamatuuran sa Pulong sa Dios. Si Thieme nakarekord og kapin pa sa napulog-usa ka libo ka mga oras nga mga pagtudlo ug nakamantala og kapin pa sa usa ka gatos ka mga libro nga naglukup og dako sa bersikulo-matag-bersikulo sa Bibliya.

Panghulagway ni Robert Becker

Si Thieme nakatapos didto sa University of Arizona (Phi Beta Kappa) ug Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iyang pagtungha sa seminaryo nahunong tungud sa pagpangalagad militar sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan diin misaka siya sa ranggo nga tenyente koronel sa Kwerpo sa Kasundalohan sa Kahanginan sa Estados Unidos. Human natapos sa iyang padayon nga pagtungha niadtong 1950, siya nahimong pastor-magtutudlo sa Simbahan sa Berachah sa Houston, Texas. Ang iyang malukpanong bansaybansay sa Griyego, Hebreyo, teyolohiya, kasaysayan, ug textual criticism naghatag og pundasyon sa iyang masuknaong propesyonal nga kinabuhi sa pagtoon ug pagtudlo sa Pulong sa Dios. Si Thieme miluwat sa pagkapastor-magtutudlo sa Simbahan sa Berachah human sa singkwentay tres ka mga tuig nga matinud-anong pagpangalagad.

Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan maoy gikulit diha sa panahon ug gipatin-aw diha sa Pulong sa Dios.

Ang Dios nagabutyag sa Iyang plano para sa katawhan ingon nga usa ka pagsunudsunud sa makasaysayanong mga hugna sa panahon. Ang waykaparehas nga mga kinaiya magpaila sa matag panahon isip usa ka lahi nga administrasyon o “dispensasyon” sa divine nga grasya. Ang Dios sa Iyang-kaugalingon dili gayud mausab. Ang Iyang sunudsunud nga mga dispensasyon magkab-ot sa Iyang dimausab nga katuyoan, nagpadayag sa Iyang-kaugalingon ug sa Iyang perpektong himaya diha sa matag tawhanong kahimtang.

Kini nga libro nagahulma og usa ka madramahong kahayag diha ni Jesu-Kristo, ang taliwala sa kalihukan sa tawhanong kasaysayan. Ang bibliyanhong mga sugo para sa karong hugna sa panahon, ang Kapanahonan sa Simbahan, magpatin-aw sa papel sa Kristohanon diha sa kasaysayan ug sa iyang waykaparehas nga oportunidad para sa paghimaya ni Kristo.